

Interdisciplinary Studies Journal

Contents

Tervehdykset | Greetings9

Artikkelit | Articles15

Työpajat Tiistai 8.5. | Workshops Tuesday 8th May104

Työpajat Keskiviikko 9.5. | Workshops Wednesday 9th May116

Näyttelyluettelo | Exhibition catalogue125

Kirjoittajien ja työpajaohjaajien esittelyt | Contributor presentations:167

Listed in the Ulrich's
Indexed and abstracted in the ProQuest

LAUREA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Prime Mover

Contact:
isj@laurea.fi
www.laurea.fi/en/isj

Publisher:
Laurea University of Applied Sciences
Ratatie 22, FI-01300 Vantaa, Finland

Printed by:
Edita Prima Oy
ISSN 1799-2710

Interdisciplinary Studies Journal - Volume 2, Number 1, 2012 © Laurea University of Applied Sciences

Interdisciplinary Studies Journal

Volume 2, Number 1 | 2012

Special Issue on Encounter Art Promoting Wellbeing

Kohtaamistaide hyvinvointia edistämässä

LAUREA **TIKKURILA**
Promoting Wellbeing

**Copyright ©
Laurea University of Applied Sciences & Authors**

Guest Editors

Tiina Pusa
Laurea University of Applied Sciences
tiina.pusa@laurea.fi
Hannele Niiniö
Laurea University of Applied Sciences
hannele.niinio@laurea.fi

Translated from the original language by

Johanna Suokas
Tiina Wikström

Technical Editor

Oskari Kolehmainen
Laurea University of Applied Sciences

Graphic Design

Petra Boije

ISSN 1799-2710

Edita Prima Oy, Helsinki 2012

LAUREA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
2012

ISJ

Interdisciplinary Studies Journal

Special Issue on Encounter Art Promoting Wellbeing
Kohtaamistaide hyvinvointia edistämässä

© Laurea University of Applied Sciences, Finland

No part of this publication may be reproduced or transmitted in any means, including photocopy and recording, without the written permission of the publisher. Such written permission must also be obtained before any part of this publication is stored in a retrieval system of any nature. No responsibility is accepted for the accuracy of information contained in the text, illustrations or advertisements. It is the responsibility of the author(s) not to infringe upon anyone else's copyright or any other (civil) rights with their submission. The opinions expressed in the articles are not necessarily those of the editor(s) or the publisher. Please address advertisement relates enquiries to the Editor-in-Chief.

Editorial Advisory Board

Dr Mohammad AZIM Dr

Swinburne University of Technology, Australia

Ali Hussein Saleh ZOLAIT

The Bahrain of University, the Kingdom of Bahrain

Professor Mihail KULAPOV

Plekhanov Russian Academy of Economics, Russia

Assoc Prof Byron KEATING

University of Canberra, Australia

Dr Suman BANERJEE

Nanyan Technological University, Singapore

Dr P. K. MISHRA

Siksha O Anusandhan University, India

Professor Ramesh BEHL

International Management Institute, India

Professor Abdallah OMEZZINE

University of Nizwa, Sultanate of Oman

Dr Meena CHAVAN

Macquarie University, Australia

Dr Kees RIETSEMA

Embry Riddle Aeronautical University, the U.S.

Dr Nimit CHOWDHARY

Indian Institute of Tourism & Travel Management,
India

Dr Jurgis SAMULEVIČIUS

Vilnius Gediminas Technical University, Lithuania

Professor Jerry COURVISANOS

University of Ballarat, Australia

Dr Jeannie J. SCOTT

H-E-B School of Business & Administration, the
U.S.

Dr José Guilherme LEITÃO DANTAS

Polytechnic Institute of Leiria, Portugal

Dr Carol SEAGLE

University of North Carolina, the U.S

Dr James GILLEPIE

University of Illinois at Chicago, the U.S.

Professor Ainin SULAIMAN

University of Malaya, Malaysia

Asst Prof Michael GUIRY

University of the Incarnate Word, the U.S.

Dr Rajesh Kumar TYAGI

HEC Montreal, Canada

Dr Robert INBAKARAN

University of Canberra, Australia

Dr Lorraine WARREN

University of Southampton, the UK

Assoc Prof Sandra JONES

RMIT University, Australia

Conference Organizing Committee

Conference General Chair

Taina Viiala, Laurea

Organizing Chair, Head of the Project

Hannele Niiniö, Laurea

Publications Chair, Special Issue Managing Editor

Tiina Pusa, Laurea

Operations Chair

Liina Kahelin, Laurea

Senior Assistant

Mariela Salminen, Laurea

Assistant

Riikka Teperi

In This Issue

Tervehdykset Greetings	9
Luovuuden kevätkukkia Blossom Time of Creativity	9
<i>Nobuhide Watanabe</i>	
Lukijalle To the Reader	10
<i>Helena Erjanti</i>	
Kysymyksiä ja vastauksia kohtaamisissa Questions and Answers	12
<i>Hannele Niiniö & Tiina Pusa</i>	
Artikkelit Articles	15
Taide hyvinvointia edistämässä Art Promoting Wellbeing.....	15
<i>Merja Isotalo</i>	
Taiteen ja terapian vuoropuhelu Dialogue Between art and Therapy	32
<i>Mimmu Rankanen</i>	
Clinical Art in the Light Of Research Findings	44
<i>Taizo Oshiro</i>	
Clinical artist -koulutuksen opetussuunnitelma Japanissa Curriculum for Training Clinical Artists in Japan	46
<i>Akihiro Fujiki</i>	
Taiteinen tieto. Taide tietämisenä ihmisten välillä Artful Knowledge. Art in the Middle of Know-where.	49
<i>Tiina Pusa</i>	
Kohtaamistaide vanhustyössä - kokemuksia ja visioita Encounter Art in Elderly Care - Experiences and Visions	51
<i>Taina Keto</i>	
Kohtaamistaide-toiminnan arvioinnista About Assessing Encounter Art Activities	61
<i>Armi Jyrkkiö</i>	

Kohtaamistaide opiskelijoiden hyvinvoinnin tukena Encounter Art Promoting Student Welfare	63
<i>Reetta Voutilainen</i>	
Kohtaamistaide –ryhmä lastensuojelutyössä Encounter Art Group in Child Protection	75
<i>Liina Kahelin</i>	
Kohtaamistaiteen historiaa History of Encounter Art	85
<i>Hannele Niiniö</i>	
Kohtaamistaide vuorovaikutuksen tukena lastensuojelun vanhempi — lapsi-ryhmässä Encounter Art Supporting Interaction in Parent–Child Group in Child Protection	95
<i>Pirita Pekka & Kaisu Lumila</i>	
Kohtaamistaide työhyvinvoinning edistäjänä Encounter Art Promoting Wellbeing at Work	102
<i>Anita Alanen</i>	
Työpajat Tiistai 8.5. Workshops Tuesday 8 th May	104
Väreillä kevääseen! Meeting the Spring with Colors!	104
<i>Virpi Lund & Eija Valkama</i>	
Tarinasta saven kautta uusi tarina Clay Transforms a Story into a Totally New One	106
<i>Tanja Hyyrynen & Titta Kärnä</i>	
Käsinkosketeltavaa! Palpable!	107
<i>Nadja Huttunen & Mariela Salminen</i>	
Keväinen kuvakollaasi Spring-time Collage.....	108
<i>Taina Keto & Päivi Kumpulainen</i>	
Omakuva Self-portrait.....	109
<i>Anita Alanen & Mia Keski-Orvola</i>	
Kohtaamistaiteen opintojen tulevaisuudesta Future of Encounter Art Studies.....	110
<i>Riitta Aho</i>	
Työpajat Keskiviikko 9.5. Workshops Wednesday 9 th May	116
Marmoroinnin jaettu salaisuus The Shared Secret of Paper Marbling.....	116
<i>Liina Kahelin & Mia Keski-Orvola</i>	

Voimauttava vuorovaikutus Empowering Interaction	118
<i>Pauliina Hiekkalinna & Niina Vihma</i>	
Millainen minä olen? What am I like?	119
<i>Kaisu Lumila & Pirita Pekka</i>	
Värien ja liikkeen virta – Taide opiskelijoiden hyvinvoinnin tukena Flow of Colors and Aotion – Art supporting Student Wellbeing	120
<i>Riitta Aho & Reetta Voutilainen</i>	
Erlainen hämmästyttävä yhteistyö Different Kind of Amazing Cooperation	122
<i>Tanja Hyyrynen & Titta Kärnä</i>	
Kohtaamistaiteen tulevaisuus –yhteistä visiointia Future of Encounter Art – Creating Visions Together	123
<i>Hannele Niiniö & Tiina Pusa</i>	
Näyttelyluettelo Exhibition Catalogue	125
Matka Clinical Art - ja Kohtaamistaide - teosten pariin Journey to Clinical Art and Encounter Art Works	125
<i>Liina Kahelin</i>	
Taidetta meidän kaikkien elämään Art for All of Us	126
<i>Kijo Rokkaku</i>	
Kirjoittajien ja työpajaohjaajien esittelyt Contributor Presentations	167

Tervehdykset

Greetings

Luovuuden kevätkukkia

Meillä kaikilla japanilaisen Clinical Art -menetelmän edustajilla on suuri ilo ja kunnia päästä lähemmin esittelemään menetelmäämme Clinical Art Exhibition -näyttelyn myötä Laurea-ammattikorkeakoulun Kohtaamistaide hyvinvointia edistämässä -konferenssissa. Vuonna 1996 ryhdyimme tutkimaan Clinical Art -menetelmän mahdollisuuksia Alzheimerin taudin hoidossa. Tuolloin kyse oli vielä uudesta, aiemmin tuntemattomasta tavasta yhdistää samanaikaisesti sairauden kliininen diagnoosi ja täysimittainen taiteilijoiden vetämä taideohjelma yhdistettynä potilaiden perheiden tarjoamaan psyykkiseen tukeen.

Esittelemme tätä konferenssia varten laatimassamme näyttelyssä Clinical Art -menetelmällä luotuja töitä, joiden tekijöinä Japanissa eivät ole enää yksinomaan Alzheimerista kärsivät vaan hyvin eri-ikäiset ihmiset vauvasta vaariin. Huolellisesti suunnitelluissa Clinical Art -taideohjelmissa taiteen tuottamisen prosessi on toiminnan keskiössä, ja juuri tällä tavoin kyseinen menetelmä aktivoi osallistujan omaa tietoisuutta ja mahdollistaa iloa ja elämää täynnä olevan taiteen luomisen. Nauttikaa näistä upeista teoksista, joissa ihmisen luovuus on puhjennut kukkaan Clinical Art -menetelmän avulla.

Lopuksi haluaisin vielä hyvin lämpimästi kiittää Helena Erjantia, Hannele Niiniötä ja kaikkia niitä Laurea-ammattikorkeakoulun edustajia, jotka ovat mahdollistaneet osallistumisemme tähän konferenssiin.

Toukokuussa 2012
Nobuhide Watanabe
Puheenjohtaja
Japan Clinical Art Association

Blossomtime of Creativity

Japan Clinical Art Association It is a great pleasure for all of us involved in clinical art in Japan to be able to hold the "Clinical Art Exhibition" at the Conference for Encounter Art Promoting Wellbeing held at Laurea University of Applied Sciences. It was 1996 when we began measures for Alzheimer's disease through therapy known as clinical art. At the time, it was an unprecedented effort in terms of a simultaneous combination of diagnosis of Alzheimer's disease by a doctor, a full-fledged art program by artists, as well as mental care by the families of the patients.

In this exhibition, we will introduce works of clinical art that is currently implemented in Japan to not only Alzheimer's patients, but also to a wide range of age groups from infants to the elderly. It is only because of the carefully designed art programs created by clinical artists, with a particular importance to the process of art production, that the participant's own consciousness becomes active, and they are able to create works of art full of joy and life. Please enjoy the overwhelming brilliance of the individual that has bloomed through clinical art.

In closing, I would like to take this opportunity to gratefully acknowledge with my deepest appreciation Helena Erjanti, Hannele Niiniö and those involved in the field at the Laurea University of Applied Sciences who invited us to hold this exhibition.

May 2012
Nobuhide Watanabe
President
Japan Clinical Art Association

Lukijalle

Tämä konferenssi julkaisu pohjaa ensimmäiseen Sendai-Suomi -seminaariin, joka pidettiin Sendain kaupungissa, Japanissa, 4.-12.3.2006. Seminaarista saivat alkunsa Active-hankkeen, "Refurbishing Elderly Care", vuotuiset tapahtumat ja seminaaritapaamiset. Tämä ikääntyvien hoidon kehittämiseen ja uudistamiseen tähtäävä tutkimus- ja kehittämishanke toteutettiin yhteistyönä Tohoku Fukushi yliopiston, silloisen Helsingin kauppakorkeakoulun (nykyisen Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulun), Laurea-ammattikorkeakoulun, Vantaan ja Espoon kaupunkien sekä Sendaissa toimivan Tohoku Fukushi Corporationin kanssa.

Hankkeen tavoitteena oli tutkia yhdessä edellä mainittujen tahojen kanssa niitä julkishallinnon ja yhteiskunnallisten strategioiden tehtäviä ja mahdollisuuksia, joilla ikääntyvien terveydenhoidon kokonaiskustannuksia voitaisiin alentaa ja palveluja tehostaa. Active-hankkeessa pyrittiin myös kehittämään uusia terveys- ja sosiaalialan innovaatioita, jotka mahdollistaisivat ikääntyville paremman elämänlaadun hyödyntämällä eri alojen ammatillista osaamista.

Hankkeeseen osallistuvien suomalaisten sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten ensimmäiset vierailukohteet Japanissa olivat Research Center 21 ja vanhusten hoidon yksikkö Sendan-no-Oka. Vierailun aikana saimme kuulla esityksen Clinical Art -menetelmästä sekä sen hyödyntämisestä tutkimuskeskuksessa. Saimme nähdä, miten dementiaa sairastavia ikääntyneitä aktivoitiin taiteen keinoin ja näimme käytännössä, miten he loivat esimerkiksi paperista ananaksia ja omenoita. Ikääntyneiden aivotoimintoja ja niiden muutoksia seurattiin EEG-laitteiston avulla, ja tulokset olivat hämmästyttäviä. Taidetuokioiden aikana ikääntyvien aivotoiminnat normalisoituivat. Näin jokainen Laurea-ammattikorkeakoulun, Helsingin kauppakorkeakoulun ja Vantaan ja Espoon kaupungin edustaja näki omin silmin, miten taide edistää terveyttä ja hyvinvointia. Tämä oivallus oli alku uudelle projektille nimeltä Active Art, ja se liitettiin osaksi Active-hanketta.

To the Reader

The roots of this conference book are based on the First Sendai – Finland seminar, which took place on March 4–12, 2006, in Japan, in the City of Sendai. The seminar was a start to annual events for the Active project called "Refurbishing Elderly Care," which was a joint research and development project between Tohoku Fukushi University, Helsinki School of Economics, Laurea University of Applied Sciences, the City of Vantaa, the City of Espoo, and Tohoku Fukushi Corporation from Sendai.

The aim of the project was to share an understanding, which was elaborated from fact-based research, of tasks our public policy and social strategy choices should face in the area of elderly care, if they are to decrease social costs and improve efficiency in the provision of health care services. In the joint Active project, another target was to create innovations in health and social services that would be motivated by a desire to provide a greater quality of the life by integrating expertise from a variety of professions and fields.

The Finnish delegation, which consisted of experts and professionals from the health and social welfare sector in Finland, visited for the first time Research Center 21' and the nursing care facility Sendan-no-Oka. During the visit, we heard and saw a presentation about the Clinical Art method and how it was realized in the research center. We got to see how elderly people with dementia were activated by art. They built with their own hands different kinds of artistic things like pineapples or apples from paper or other materials. Everybody had in their heads an EEG apparatus (Electroencephalogram), which measured changes in their cerebral functions. The result was amazing. The old people reached a normal level of cerebral functioning during the art session. So, every member of the Finnish delegation from Laurea University of Applied Sciences, Helsinki School of Economics, the City of Vantaa, and the City of Espoo saw with their own eyes how art promotes health and wellbeing. From that finding started a new project called Active Art, which is included in the Active project.

Active Art on suomalainen sovellus japanilaisesta Clinical Art -menetelmästä. Suomessa Active Art on kehittynyt edelleen Kohtaamistaide -nimiseksi menetelmäksi. Tämän kehitystyön ensimmäisiä uranuurtajia Suomessa ovat olleet Laurea-ammattikorkeakoulun projektipäällikkö Hannele Niiniö ja lehtori Tiina Pusa, Vantaan kaupungin vanhus- ja vammaispalvelujen palvelupäällikkö Anna-Liisa Korhonen sekä Tohoku Fukushi yliopiston apulaisprofessori Taizo Oshiro. Laurea-ammattikorkeakoulun aiempänä projektikoordinaattorina haluan lausua lämpimät kiitokseni tämän konferenssijulkaisun toimittajille ja kirjoittajille.

Helena Erjanti
Aluerehtori,
Emerita

Active Art is a Finnish adaptation of the Japanese Clinical Art method. In Finland, Active Art was developed into a method named Encounter Art. The first pioneers in the development of Active Art to Encounter Art were Laurea University of Applied Sciences' project manager Hannele Niiniö and senior lecturer Tiina Pusa; the City of Vantaa's director for services for the elderly and the disabled Anna-Liisa Korhonen; and Tohoku Fukushi University's assistant professor Taizo Oshiro. On behalf of the former coordinator of the project at Laurea University of Applied Sciences, I would like to extend my gratitude to the editors and writers for transforming the conference results into this publication.

Helena Erjanti
Vice President
Emerita

Kysymyksiä ja vastauksia kohtaamisissa

Kohtaamistaide pohjautuu Japanissa 1990-luvulla kehitettyyn Clinical Art -systeemiin. Tärkeinä elementteinä ovat moniaistinen ryhmämuotoinen taidetyöskentely, moniammatillinen tiimityö ja yhteisöllinen näkökulma yksilön hyvinvointiin.

Työtavan, jonka keskiössä on taide, sijoittaminen sosiaali- ja terveysalalle ei ole yksinkertaista. Kohtaamistaiteen kehittäjät ovat kohdanneet useita haasteita ja kysymyksiä. Mitä tehdään, miksi tehdään ja miten tehdään, ovat ydinkysymyksiä aina, kun kehitetään uusia työtapoja. Kun taidetta tarjotaan tehtäväksi hyvinvointialalla, kysymyksiksi asettuvat myös kuka tekee ja milloin tekee.

Tämä konferenssi ja sen käsillä oleva julkaisu käsittelevät kaikkia näitä kysymyksiä. Jokaisella tekstillä ja työpajalla on oma vastausehdotuksensa. Kohtaamistaiteen kehittäminen ja tutkiminen ovat yhteisten kysymysten artikulointia, vastausten antamista, vasta-argumentteja ja taas uusien kysymysten muotoilua. Tähän sykliin työhön ovat jo osallistuneet upeat asiantuntijat ja kollegamme Japanista, kokeneet ja viisaat kentän työntekijät ja luovat Kohtaamistaiteen opiskelijat ja ohjaajat.

Kolmen päivän intensiivinen työskentely taiteesta puhuen ja sitä tehden ei voi olla nostamatta esiin uusia kysymyksiä ja uusia vastauksia. Kuka kysyy ja kuka vastaa ja miltä paikalta ei sinänsä ole tärkeää. Kokemus argumentoi väittämää, tutkittu tieto haastaa tai tukee kokemusta. Kokemus pistää tutkitun tiedon koville.

Tässä konferenssissa taiteen äärellä kohtaavat työelämä ja tutkimusmaailma. Tiivistäen ilmaisutona Laurea-ammattikorkeakoulun Learning by Developing (LbD) mallissa tieto syntyy ja omakсутaan samassa paikassa. Tiedon synnyttäjinä toimivat tasavertaisina kumppaneina tutkimus- ja kehitystyön osaajat, työelämän taitajat ja uudelle avoimet opiskelijat.

Questions and Answers

Encounter art is based on the Clinical Art system, developed in Japan in the 1990s. Its key elements consist of multisensory group-form art work, multiprofessional teamwork, and community perspective on individual wellbeing.

It is no simple task to place the approach—at the center of which lies art—within the health and social welfare sector. Developers of Encounter Art have encountered myriad challenges and questions. What is being done, why, and how, are always the key questions when new methods are being developed. When art is offered to the welfare sector, who does and when become additional questions.

This conference and publication address all these questions. Each text and workshop offers an answer of its own. Developing and researching Encounter Art translates into articulating joint questions, giving replies, counter arguments, and formulation of more new questions. This cyclic work is already familiar to our outstanding Japanese experts and colleagues, to the wise field workers, and to the creative Encounter Art students and counselors.

Three days' intensive work by talking about art and making it is bound to raise new questions and generate new answers. Who asks, who replies and in what capacity is not important in itself. Experience argues for or against a statement, while research data challenge or support experience. Experience poses a big challenge to research data.

In this conference, the business sector meets the world of research, all surrounded by art. Briefly, in the Learning by Developing (LbD) model of Laurea University of Applied Sciences, knowledge arises and is embraced in the same place. Knowledge is generated by R&D experts, business wizards, and open-minded students who all act as equal partners.

Taide on antanut meille iloa ja elämänvoimaa. Se on ollut voimavarana elämämme tumminakin ajanjaksoina, ohjannut eteenpäin. Taiteessa olemme löytäneet ystäviä ja uusia näkökulmia – nautitaan siitä! Kysy niin sinulle vastataan. Vastaa niin sinulta kysytään.

Tiina Pusa, julkaisun päätoimittaja
Hannele Niiniö, konferenssin johtaja

Art has brought us joy and strength. It has remained a resource of ours in the darkest hours of our lives and guided us forward. Art has given us new friends and perspectives—so, let's enjoy it! Ask and you shall be replied to. Answer and you shall be asked.

Tiina Pusa, Publications Chair, Special Issue
Managing Editor
Hannele Niiniö, Organising Chair, Head of the
Project

Artikkelit

Taide hyvinvointia edistämässä

Merja Isotalo

Tiivistelmä

Taiteen ja kulttuurin merkitys terveyden ja hyvinvoinnin edistämässä on noussut tärkeäksi tutkimuskohteeksi Suomessa. Tutkimustuloksia tarvitaan, kun halutaan ottaa taidelähtöiset menetelmät osaksi sosiaali- ja terveydenhuoltoa. Monista kokeiluista ja pilottihankkeista on saatu hyviä kokemuksia ja käytäntöjä, joiden levittäminen on tärkeä osa Terveyttä kulttuurista -verkoston toimintaa. Terveyttä kulttuurista -verkosto toiminut jo 20 vuotta kulttuurin ja taiteen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten yhteistyöelimenä. Se sai alkunsa YK:n kulttuurivuosisikymmenen Arts in Hospital -toiminnasta. Vuonna 2008 opetusministeriö käynnisti osana Terveyden edistämisen politiikkaohjelmaa prosessin ja selvitystyön, jonka tuloksena saatiin Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia (Taiku) -toimenpideohjelma vuosille 2010-2014. Valmistelussa olivat mukana alan ministeriöt, laitokset ja valtakunnalliset järjestöt sekä monet Terveyttä kulttuurista -verkoston jäsenet. Taiku-ohjelman visioon vuodelle 2015 on kirjattu yksilötasolla tekijän, näkijän ja kokijan oikeudet: oikeus tehdä taidetta ja osallistua kulttuuritoimintaan riippumatta asuin- tai työpaikasta kunkin oman halun, toimintakyvyn ja luovien voimavarojen mukaan, myös vaihtuvissa elämäntilanteissa ja yhteisöissä. Yhteiskunnan tasolla visio on määritelty niin, että kulttuurin vaikutukset hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi on tunnustettu poliittisella, hallinnollisella ja rakenteiden tasolla ja että kulttuurilla on paikkansa osana kansallista, maakunnallista ja kunnallista hyvinvointipolitiikkaa.

Articles

Art Promoting Wellbeing

Merja Isotalo

Abstract

The significance of art and culture in promoting health and welfare has become an important research subject in Finland. Research results are needed when one wants to include art-based methods as part of health care and social welfare. Many trials and pilots have provided good experiences and best practices, the spreading of which is an important part of the Health from Culture network's operations. The Health from Culture network has acted as a cooperation body between professionals in culture and art and those in health care and social welfare for already 20 years. The network has its origins in the Arts in Hospital activities of the UN International Decade for Culture. In 2008, the Ministry of Education and Culture launched a process and analysis project as part of the Health Promotion policy, which resulted in the Art and Culture Promoting Wellbeing (Taiku) action program for 2010-2014. The participants in the preparation consisted of ministries, institutions, and national organizations in the field, as well as many members of the Health from Culture network. On individual level, the Taiku program's vision for 2015 has the following actor's, seer's and experiencer's rights: the right to make art and participate in cultural activities, regardless of domicile or workplace, in accordance to each person's willingness, functional abilities, and creative resources, also in changing life situations and communities. On societal level, the vision states that the impacts of culture on promoting health and welfare are recognized on political, administrative, and structural levels, and that culture has its place as part of national, provincial, and municipal welfare policies.

Asiasanat: taide, hyvinvointi, Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia –toimenpideohjelma vuosille 2010-2014

Johdanto

Taiteen, kulttuurin, terveyden ja hyvinvoinnin väliset yhteydet ovat Suomessa nousseet viime vuosina niin hankkeiden ja projektien kuin tutkimuksenkin kohteiksi. Niistä on saatu paljon kannustavia tuloksia, jotka viitoittavat tietä uusiin toimintatapoihin tulevaisuudessa sosiaali- ja terveydenhuollossa. Voimme olla jo vakuuttuneita siitä, että taide edistää hyvinvointia, mutta vielä tarvitsemme lisää tietoa, koulutusta, kokemusta, verkostoja ja yhteistyötä perustellaksemme asiaa laajemmalle joukolle päättäjiä, ammattilaisia ja asiakkaita.

Ihminen on synnyttänyt monenlaisia kulttuureita olemassaolonsa aikana. Yhtenä osana niissä on aina ollut taide. Määrittelyt vain ovat vaihdelleet aikojen kuluessa ja eri ympäristöissä. Käsitteistömme ei edelleenkään ole yksiselitteinen. Historia kuitenkin osoittaa, että taiteen hyvinvointivaikutukset ovat olleet osa ihmisenä olemista jo varhain, tietoisesti ja tiedostamatta.

Jo muinaiset kreikkalaiset...

Antiikin Kreikan filosofit Aristoteles, Platon ja Pythagoras olivat sitä mieltä, että musiikki vaikuttaa myönteisesti ihmisen hyvinvointiin ja terveyteen. Aristoteles suositteli huilumusiikkia tunteiden purkamiseen ja tunnekuohusta vapautumiseen, Platon oletti musiikin palauttavan sielun harmonian ja luovan tyytyväisyyttä. Matemaatikko Pythagoras korosti musiikin rytmin parantavaa vaikutusta ja perusti ajatuksensa harmonisiin kuvioihin, joihin asiat hänen mukaansa ylipäättään luomakunnassa perustuivat.

Samaan aikaan toimivat omissa yhteisöissään kansanparantajat, jotka käyttivät parantamisessa loitsuja ja runoja, joiden avulla he uskoivat yrttilääkkeiden ja parantamisrituaalien vaikutuksen vahvistuvan. Me sanoisimme, että he käyttivät taidetta tai taidelähtöisiä menetelmiä. Taiteen vaikutuksia ei ehkä sen enempää ajateltu myöhemminkään, mutta esimerkiksi musiikin vaikutus ihmisen mielialaan tunnettiin keskiajan hoveissa. Hallitsijat palkkasivat trubaduureja ja bardeja ilahduttamaan itseään ja muita kylmien ja kalseiden linnojen asukkaita.

Keywords: art, wellbeing, Art and Culture Promoting Welfare Action Program for e 2010-2014

Introduction

In the past few years, connections between art, culture, health, and wellbeing have been project and research objects. Many encouraging results have arisen that map the way toward new operating methods in future social welfare and health care. We can already be assured that art promotes wellbeing, but we still need more knowledge, training, experience, networks, and cooperation to assure a larger group of decision-makers, professionals, and customers.

During its existence, humankind has generated myriad cultures. Art has always been a part of each of them. Definitions have varied from time to time and in different environments. Furthermore, our concepts remain ambiguous. History, nevertheless, proves that art has affected human wellbeing from the very beginning.

In ancient Greece...

Ancient Greek philosophers Aristotle, Plato, and Pythagoras agreed that music affects human wellbeing and health positively. Aristotle recommended flute music for unraveling emotions and getting rid of outburst of emotion. Meanwhile, Plato assumed that music restores the harmony of the soul and generates satisfaction. The mathematician Pythagoras was convinced that the rhythm of music heals and founded his ideas on harmonic patterns on which, according to him, everything in the universe is based.

At the same time, nature healers used spells and poems to strengthen the healing effects of herbs and rituals. We would say that they used art or art-based methods. The impacts of art may not have been given much consideration in later times, but, for instance, the influence of music on mood was recognized in the medieval courts. Rulers hired troubadours and bards to entertain the residents of chilly castles. These circulating musicians have been called music therapists of their time. Advancing in time, in the early 1700s, Johann Sebastian Bach was hired to compose suitable music for Prince Leopold of Anhalt-Köthen to soothe and heal him.

Onkin sanottu, että nämä kiertävät muusikot olivat oman aikansa musiikkiterapeutteja. Myöhemmältä ajalta mainittakoon se, että esimerkiksi Johann Sebastian Bach tilattiin 1700-luvun alkupuolella säveltämään sopivaa musiikkia Anhalt-Köthenin prinssi Leopoldille nimenomaan auttamis- ja parantamismielessä.

Valistuksen aikakaudella 1700-luvulla nostettiin tiede entistä tärkeämpään asemaan. Lääketieteessä tehtiin paljon uutta tutkimusta, löydettiin monia merkittäviä sairauden ja terveyden perusominaisuuksia ja kehitettiin lääkkeitä ja parannuskeinoja. Lääketieteen kehittyessä kansanparannuksen toimintatavat vähitellen jäivät sivuun ja usko tieteeseen ihmisen terveyden edistäjänä ja hyvinvoinnin lisääjänä voimistui.

Historiaa tarkasteltaessa voimme todeta, että emme olekaan keksineet mitään uutta, kun tänä päivänä puhumme taiteen ja kulttuurin merkityksestä ihmisen hyvinvoinnille. Kuitenkin tämän tavallaan hyvin luonnollisen yhteyden esiintuminen on vaatinut ja vaatii edelleenkin työtä, jotta saamme sen osaksi sosiaali- ja terveydenhuoltoamme. Tarvitaan edelleen kokeiluja, hankkeita, EU-projekteja, tutkimusta ja erilaisia ohjelmia.

Terveyttä kulttuurista -verkosto

Kulttuurin ja taiteen merkityksen esiintuominen terveyden edistämässä ja hyvinvoinnin lisäämisessä on ollut Terveyttä kulttuurista -verkoston tavoite koko sen 20-vuotisen olemassaolon ajan. Työ on vaatinut verkoston jäseniltä uskoa asiaan, tietoa sen merkityksestä, laajaa rajat ylittävää näkemystä ja syvää ammattiosaamista.

Suomessa on siis toiminut jo 20 vuotta aktiivisesti joukko kulttuurin ja taiteen sekä sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia yhdessä terveyttä kulttuurista -toiminnan edistämiseksi. Vähitellen alkuvaiheen työryhmä on muuttunut yli sadan ihmisen verkostoksi. Tietoa on tullut lisää, toimijoiden määrä on kasvanut ja asia on saanut entistä enemmän huomiota.

Työryhmä sai alkunsa vuonna 1992 YK:n kulttuurivuosisikymmenen osana käynnistetystä Arts in Hospital -toiminnasta. Se syntyi eri alojen ammattilaisten henkilökohtaisesta kiinnostuksesta, mikä onkin ollut koko kaksikymmenvuotisen taipaleen kantava voima.

In the Age of Enlightenment in the 1700s, science rose in status. New medical research was being done, significant characteristics of illness and health were discovered, and new medicines and healing methods were developed. As medicine progressed, natural healers gradually lost their status, and belief in science promoting health and welfare strengthened.

History shows that we have not invented anything new when we today speak of art and culture's significance to human wellbeing. Yet, addressing this natural connection has demanded, and continues to demand, work in order to include it as part of our health care and social welfare system. We still need trials, projects, EU projects, research, and various programs.

Culture promoting health -network

Emphasizing the significance of culture and art in promoting health and welfare has been the objective of the Culture Promoting Health network through its 20-year existence. The work has demanded that the members of the network believe in the cause, know about its importance, apply wide cross-boundary perspectives and thorough professional expertise.

Thus for already 20 years, a group of professionals in culture, arts, and health care and social welfare has actively operated in Finland to advance Culture Promoting Health operations. The initial team has gradually turned into a network of more than a hundred people. More knowledge has been gained, the number of actors has increased, and the matter has received more attention.

The team originates from the Arts in Hospital operations, launched as part of 1992 UN culture decade. It was born from the personal interests of professionals in various fields, which has been the main strength during the two decades. In addition, the chairpersons, Doris Laine-Almi, Pirkko Lahti, and the current chairperson, Marita Ruohonen, have played an important role. Finnish national Unesco Committee, Arts Council in Finland, The Association of Finnish Local and Regional Authorities, and The Finnish Association for Mental Health (FAMH), have supported the network's operations.

Tärkeä rooli on ollut myös puheenjohtajilla, Doris Laine-Almilla, Pirkko Lahdella ja nykyisin Marita Ruohosella. Toiminnan tukena ovat olleet varsinkin Suomen kansallinen Unesco-toimikunta, taiteen keskustoimikunta ja Suomen Kuntaliitto sekä Suomen Mielenveysseura, jotka ovat vuorotellen toimineet verkoston kotipesinä.

Terveyttä kulttuurista -verkoston tehtävänä on ollut kerätä ja jakaa tietoa kulttuurin ja taiteen mahdollisuuksista terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Käytännössä se on merkinnyt verkoston kokouksissa kuultuja esittelyjä ja keskusteluja, yhteistyötä ja kokemusten vaihtoa sekä seminaareja ja KOE!-lehden julkaisua silloin, kun rahoitus on ne mahdollistanut. Seminaareja ja muita tilaisuuksia on järjestetty monien tahojen kanssa yhteistyössä, mukana on ollut järjestöjä, taidelaitoksia ja -organisaatioita, ministeriöitä ja esimerkiksi eduskunnan tulevaisuusvaliokunta. Verkosto on ollut mukana myös Hanasaaren ruotsalais-suomalaisessa kulttuuri-keskuksessa järjestetyissä pohjoismaisissa seminaareissa alusta alkaen.

Tiivistä yhteistyötä tehtiin 2000-luvun jälkipuoliskolla Kiasman johtaman Taide hyvinvointiyhteiskunnan uudistamisessa -työryhmän kanssa. Suosittujen seminaarien lisäksi tuloksena syntyi myös Kiasman julkaisusarjaan *Liken kustantama Taide keskellä elämää* -kirja (Bardy & al. 2007), joka sisältää 40 artikkelia ja yhtä monta näkökulmaa kulttuurin ja taiteen yhteyksistä hyvinvointiin.

Terveyttä kulttuurista -verkoston toiminta on ollut vapaaehtoisuuden sekä pääasiassa opetus- ja kulttuuriministeriön ja taiteen keskustoimikunnan harkinnanvaraisten avustusten varassa. Raha-automaattiyhdistys rahoitti verkoston hankkeita 2000-luvun alussa. Eri yhteistyökumppaneiden osallistuminen on ollut ehdoton edellytys toiminnan jatkumiselle.

Terveyttä kulttuurista toiminnan merkityksestä on puhuttu paljon vuosien varrella eri yhteyksissä ja se on todettu suureksi, mutta vakiinnuttaminen ei ole toistaiseksi onnistunut. Valtioneuvosto teki asiasta periaatepäätöksen vuonna 2003 liittyen eduskunnan hyväksymään Taide- ja taiteilijapoliittiseen ohjelmaan (TAO). Siinä todetaan seuraavasti:

The Culture Promoting Health network is responsible for collecting and sharing information about the potentials of culture and art to promote health and welfare. In practice, this translates into presentations and discussions in network meetings, cooperation, exchange of experiences, seminars, and publishing the KOE! journal, whenever funding is available. Seminars and other events have been arranged in cooperation with various bodies such as organizations, art institutions and associations, ministries, and, for instance, the future committee of the Parliament. The network has participated in Nordic seminars arranged at Hanasaari Cultural Center Sweden-Finland.

In the late 2000s, the network cooperated closely with the Kiasma-led Art Reforming the Welfare Society team. In addition to popular seminars, Kiasma published the *Taide keskellä elämää* (Art in the Middle of Life) book (2007), which contains 40 articles and as many perspectives on the connections of culture and art with welfare.

The operations of the Culture Promoting Health network have been voluntary and based on donations by, primarily, the Ministry of Education and Culture and the Arts Council in Finland. Finland's Slot Machine Association (RAY) funded some of the network's projects in the early 2000s. Participation by various partners has been crucial to continuing the network's operations.

The significance of Culture Promoting Health operations has been much discussed in various connections. Even though its significance is acknowledged, establishing its operations has not yet succeeded. The Government made a resolution in 2003, related to the parliament-approved Art and Artist Policy (TAO), which says:

“13. The productive Culture Promoting Health activities are continued by measures taken by both the public sector and civil society. The government promotes the network operations in cooperation between the ministries of Education and Culture, Social Affairs and Health, and the Environment. A funding model to secure long-term development of operations is analyzed. One option can be supporting regional art committees. The possibility of implementing percent for art to promote the operations of Culture Promoting Health is analyzed.”

”13. Tuloksekkaaksi osoittautunutta Terveyttä kulttuurista -toimintaa jatketaan sekä julkisen sektorin että kansalaisyhteiskunnan toimin. Valtio huolehtii verkoston toiminnan edistämisestä opetus-, sosiaali- ja terveys- sekä ympäristöministeriön yhteistyönä. Tähän liittyen selvitetään rahoitusmalli, joka turvaa toiminnan pitkäjänteisen kehittämisen. Eräs keino voi olla alueellisten taidetoimikuntien toiminnan tukeminen asiassa. Terveyttä kulttuurista toiminnan edistämiseksi selvitetään prosenttiperiaatteen toteuttamisen mahdollisuus myös sosiaali- ja terveystoimen rakentamishankkeissa.”

Myös eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta otti asiaan kantaa lausunnossaan vuoden 2006 valtion budjetista:

”Valiokunta toistaa näkemyksensä siitä, että terveyden edistämällä voidaan pitkällä tähtäyksellä saavuttaa parempaa elämän laatua ja merkittäviä kustannussäästöjä sekä sairauspoissaolojen vähentymisen että sairaanhoito- ja kuntoutuskustannusten pienentymisen kautta. Näihin voidaan vaikuttaa myös työhyvinvointia edistämällä. Aikuisväestön ja ikääntyneiden terveyden edistämiseen tähtävinä ja hallinnonalojen rajat ylittävinä hyvinä esimerkkeinä voidaan mainita muun muassa ”Terveyttä kulttuurista”, ”Voimaa vanhuuteen” sekä ”Terveyttä kaikille” -hankkeet.”

Keväällä 2008 opetusministeriö kutsui koolle pyöreän pöydän keskustelun Säätytalolle. Sen tuloksena jo saman vuoden syksyllä käynnistettiin terveyden ja kulttuurin hyvinvointivaikutusten toimintaohjelman valmistelu osana Terveyden edistämisen politiikkaohjelmaa. Monet verkoston jäsenet olivat mukana, kun Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia -toimintaohjelmaa valmisteltiin.

Terveyttä kulttuurista -verkostossa on tällä hetkellä 120 jäsentä, jotka edustavat hyvin laajasti ja kattavasti sekä kulttuurin ja taiteen että terveys- ja sosiaalipuolen alueita. Jäsenistön osaaminen on erittäin korkealla tasolla ja kokemus hyvin monipuolista. Verkosto onkin koettu hyvin innostavana ja kannustavana vertaisryhmänä.

Uuden asian ja toimintatavan hyväksyminen on aina hidas prosessi varsinkin pitkään toimineissa organisaatioissa, kuten sairaaloissa.

In addition, the Parliament’s Health and Social Welfare Committee commented on the matter in the 2006 budget:

“The committee repeats its view that long-term promotion of health can achieve better quality of life and significant cost-savings due to decrease in sickness absences and reduced nursing and rehabilitation costs. These can be affected by promoting wellbeing-at-work. Good cross-administrative examples of promoting the health of adults and the aged are, among others, the Culture Promoting Health, “Strength in Old Age,” and “Health for All” projects.

In spring 2008, the Ministry of Culture and Education assembled a round-table discussion at the House of the Estates, as a result of which preparation of the welfare impacts of health and culture program as part of the Culture Promoting Health policy began in the fall of 2008. Many members of the network were present when the Welfare from Art and Culture program was prepared.

The Culture Promoting Health network currently has 120 members who represent myriad fields of culture and art as well as health care and social welfare. The members’ expertise is on a very high level and their experience is wide and varied. The network has been considered a highly motivating and encouraging peer group.

Accepting a new thing and operating method is always a slow process, especially in established organizations such as hospitals. It is very important that the employees introducing new things gain peer support from others in similar situations. They also need more information on results from various fields to convince their own work communities and customers.

Operations and results

Network operations have focused on culture and art’s promoting health and welfare, and not so much on the cultural meanings of sickness and health. Even though many of the members of the network are professionals in art therapy, actual art therapy has not been a major focus.

Silloin on erittäin tärkeää, että uutta tuovat työntekijät saavat vertaistukea toisilta vastaavassa tilanteessa olevilta. He tarvitsevat myös lisää tietoa eri tahoilla saaduista tuloksista vakuuttaakseen oman työyhteisönsä tai asiakkaansa.

Toimintaa ja tuloksia

Verkostossa toiminta on keskittynyt nimenomaan kulttuurin ja taiteen hyvinvointia ja terveyttä edistävään puoleen, ei niinkään terveyden ja sairauden kulttuurisiin merkityksiin. Myöskään varsinaiseen taideterapiaan ei ole juuri puututtu, vaikka verkoston jäsenissä on useita taideterapian ammattilaisia.

Toiminnalla on monia lähtökohtia. Alkuvaiheessa painotettiin sairaaloiden ja muiden laitosten arkkitehtuurin ja sisustuksen mahdollisuuksia. Tutkimuksissa oli osoitettu, että varsinkin pitkäaikaissairaiden viihtymistä ja hyvinvointia voitiin lisätä ottamalla huomioon paitsi tilojen käytännöllisyys, myös niiden esteettisyys. Värit, materiaalit ja taideteokset loivat aivan toisenlaisen ympäristön perinteisesti valkoisiksi maalattuihin, kalseisiin ja yksitoikkisiin käytäviin, oleskelutiloihin ja potilashuoneisiin.

Terveyttä kulttuurista -verkoston työn tulokset ovat ennen kaikkea sen jäsenten ja eri yhteistyötahojen ansiota. Seminaareissa on kuultu tutkimusten tuloksista ja tutustuttu erilaisiin työtapoihin sekä Pohjoismaissa että eri puolilla Suomea. VTT Hanna-Liisa Liikasen vetämä Terveyttä kulttuurista -projekti Suomen Mielenterveysseurassa 2000-luvun alussa toi yhteyksiä myös eurooppalaisiin tutkijoihin ja toimijoihin. Kaikkea näin kertynyttä tietoa levitettiin ympäri Suomea erilaisissa seminaareissa ja myös lehdet olivat kiinnostuneita aiheesta ja erityisesti Liikasen väitöskirjasta *Taide kohtaa elämän* vuodelta 2003.

Kulttuurin ja taiteen hyvinvointivaikutuksia pohdittaessa päädytään usein käsitteiden erilaisuuteen eri toimialoilla. Yhteistyössä voi aiheutua ongelmia huomattavastikin toisistaan poikkeavista tavoista nimetä asioita. Terveyttä kulttuurista -verkostossa on kulttuurin ja taiteen ammattilaisia, joilla on lisäksi hoitoalan opintoja ja päinvastoin.

The activities have many starting points. In the beginning, focus was put on the architecture and decor of hospitals and other institutions. Studies had shown that the welfare of the chronically ill, in particular, could be enhanced by accounting for not only the practicality of premises but also their esthetics. Colors, materials, and works of art created an entirely different kind of environment compared with traditional white, cold, and dull corridors, lounges, and patient rooms.

The results of the Culture Promoting Health network are due to its members and partners. Seminars have presented research results and introduced various approaches in both the Nordic Countries and all around Finland. The Culture Promoting Health project, headed by Doctor of Social Sciences Hanna-Liisa Liikainen, at the Finnish Association for Mental Health, in the early 2000s, created contacts with European researchers and actors. The knowledge gathered was spread all over Finland, journals were interested in the subject, and several articles were published from Liikainen's 2003 thesis *Taide Kohtaa Elämän (Art Meets Life)*.

When considering the welfare impacts of culture and art, one is often confused by the different concepts used in various fields. Cooperation may be hindered by widely differing ways of naming things. The Culture Promoting Health network consists of professionals in culture and art who have conducted studies in nursing, and vice versa. They have made understanding easier. The network has collected professionals in different fields around the same table, which has also helped clarify matters. Concrete examples have helped in identifying different approaches and operating environments.

In the end, persistent gathering of information, research and education have convinced many bodies of culture and art's possibilities of promoting health and welfare. In 2008, the network began to prepare its action program, led by the Ministry of Culture and Education and part of the Health Promotion policy.

He ovat osaltaan helpottaneet ymmärtämistä, samoin kuin se että verkosto on koonnut eri ammattialojen ihmiset saman pöydän ääreen aktiiviseen vuorovaikutukseen. Konkreettiset esimerkit ovat auttaneet tunnistamaan erilaisia työtapoja ja toimintaympäristöjä.

Lopulta sitkeä tiedonkeruu, tutkimus ja valistus-työ omalta osaltaan ovat vakuuttaneet riittävän monet tahot kulttuurin ja taiteen mahdollisuuksista terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetusministeriön johdolla ja osana Terveyden edistämisen politiikkaohjelmaa lähdettiin vuonna 2008 valmistelemaan asialle omaa toimintaohjelmaa.

Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia - ohjelma

Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia -toimintaohjelma (Taiku) vuosille 2010-2014 on yksi keskeisistä työkaluista, jonka avulla yritetään saada kulttuuri- ja taidelähtöiset menetelmät ja ajattelutavat osaksi arjen toimintaa. Pitkä prosessi kulttuurin ja taiteen merkityksestä ihmiselle saavutti yhden merkkipaalunsa, kun ehdotus toimintaohjelmaksi valmistui VTT Hanna-Liisa Liikasen selvitystyön tuloksena opetusministeriön toimeksiannosta. Toiveikkaana odotetaan nyt toimenpide-ehdotusten muuttamista toiminnaksi. (Liikainen 2010.)

Taiku-ohjelma luovutettiin tammikuussa 2010 sosiaali- ja terveysministeriön ja opetusministeriön edustajille. Terveyden edistämisen politiikkaohjelman ohjelmajohtaja Maija Perho totesi luovutustilaisuudessa, että nyt terveyttä käsitellään laaja-alaisesti ihmisen näkökulmasta ja ihminen nähdään kokonaisuutena. Peruspalveluministeri Paula Risikko korosti, että kysymys on yhteistoiminnasta ja kysymys on ihmisen kohtaamisesta. Hän kehottikin meitä tilaisuudessa läsnä olleita lisäämään hoitotahtoomme oikeuden omaan kulttuuriimme ja lisäksi ottamaan päivän kulttuuriannoksemme.

Toimintaohjelman luovutustilaisuudessa todettiin, että tehty selvitys ja toimenpideohjelma ovat erittäin tärkeitä, mutta että mitään lisärahaa ne tuskin tulevat saamaan.

Art and Culture Promoting Welfare program

The 2010-2014 Art and Culture Promoting Welfare program (Taiku) is an essential tool which aims to include culture- and art-based methods and approaches in everyday operations. The long process reached one milestone when the action program—based on Hanna-Liisa Liikainen's analysis— was completed as an assignment given by the Ministry of Culture and Education. All parties concerned now hopefully wait for the proposals' turning into action.

In January 2010, the Taiku program was delivered to representatives of the ministries of Social Affairs and Health and Culture and Education. In the delivery event, Maija Perho, program director of the policy, stated that health is now being comprehensively addressed from the perspective of an individual and the individual is seen as a whole. Minister of Health and Social Services Paula Risikko emphasized that at issue is cooperation and meeting the individual.

It was also stated in the delivery event that the analysis and action program are important but not likely to receive any additional funding. The maker of the analysis and the minister replied that nobody dreams of additional funding: the purpose was to find new ways to operate within old structures, cross sectoral boundaries, gain new ideas, and bring about change in attitudes. Consequently, the starting point was realistic.

Tähän vastattiin selvityksen laatijan ja myös ministerin suulla, ettei sitä kukaan kuvittelekaan, vaan että nyt on enemmän yritetty löytää uusia tapoja toimia vanhoissa rakenteissa, ylittää sektorirajoja ja saada uusia ajatuksia ja asennemuutosta liikkeelle. On siis lähdetty liikkeelle realistista.

Visio ja periaatteet

Taiku-ohjelmaan on kirjattu visio vuodelle 2015. Yksilötasolla visiossa puhutaan tekijästä, näkijästä ja kokijasta:

”Jokaisella on oikeus ja tasa-arvoinen mahdollisuus itse tehdä taidetta ja osallistua kulttuuri-toimintaan

- riippumatta asuinpaikasta, elin- tai työympäristöstä,
- halunsa, toimintakykynsä ja luovien voimavarojensa mukaisesti
- koko elämänsä aikana, myös vaihtuvissa elämäntilanteissa ja yhteisöissä.”

Yhteisön ja yhteiskunnan tasolla määrittely on seuraava:

”Kulttuurin vaikutukset hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi on tunnustettu poliittisella, hallinnollisella ja rakenteiden tasolla.

Kulttuurilla on paikkansa osana kansallista, maakunnallista ja kunnallista hyvinvointipolitiikkaa,

- kulttuurin hyvinvointi- ja terveysvaikutuksia on edistetty saumattomassa yhteistyössä kolmannen sektorin ja yksityisten toimijoiden sekä elinkeinoelämän kanssa osana hyvinvointivastuuta,
- kulttuuriin liittyvää yhteistä opetusta on lisätty kulttuuri- ja opetusalan sekä sosi-aali- ja terveysalan ammatteihin johtavassa koulutuksessa,
- alan tutkimustoiminta on aktiivista ja pitkäjänteistä,
- hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen kulttuurin ja taiteen keinoin on käytettävissä riittävästi resursseja.”

Vision and principles

The Taiku program includes a vision for 2015. On individual level, the vision talks about a doer, seer, and experienter:

”Everybody has the right and equal opportunity to make art and participate in cultural activities

- regardless of domicile, living or work environment,
- according to his/her wishes, functional abilities, and creative resources
- during his/her entire life, also in changing life situations and communities.”

On community and social level, the definition is as follows:

”The impacts of culture on promoting health and welfare are recognized on political, administrative, and structural levels.

Culture has a place of its own as part of the national, provincial, and local welfare policy,

- the health and welfare impacts of culture are promoted in seamless cooperation between actors in the third and private sector and business life as part of welfare responsibility,
- culture-related education is increased in vocational education in the fields of culture and education and health and social welfare,
- research is active and long-term,
- sufficient resources are available to promoting health and welfare by means provided by culture and art.”

Legislation, administration, and funding

The first part of the program applies to legislation, administration, and funding. The first proposal requires that the health and welfare impacts of culture be accounted for in different ministries’ strategies and legislative reforms, especially regarding health and social welfare. The second proposal is related to establishing a cooperation body.

Lainsäädäntö, hallinto ja rahoitus

Ohjelman ensimmäinen osio koskee lainsäädäntöä, hallintoa ja rahoitusta. Ensimmäinen ehdotus edellyttää kulttuurin terveys- ja hyvinvointivaikutusten huomioimista eri ministeriöiden strategioissa ja lainsäädännön uudistuksissa, erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon osalta ja toinen näiden välisen yhteistyöelimen perustamista.

Myös aluetasolle halutaan yhteistyömalleja ja strategioita ja vastuu tästä annetaan taiteen keskuksille ja sen alaisille alueellisille taidetoimikunnille, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille (ELY-keskukset), aluehallintovirastoille (AVIT) sekä maakuntien liitoille. Toiminta suunniteltiin käynnistettäväksi alueseminaareilla ja ne järjestettiin vuoden 2011 aikana alueellisten taidetoimikuntien kautta. Seminaarien erilaisuus kuvasi hyvin tilanteen erilaisuutta eri puolilla Suomea. Myös kuntien toivotaan ottavan strategioihinsa tavoitteita terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen kulttuurin ja taiteen keinoin. Käytännön työtä tekisi poikkihallinnollinen työryhmä, jossa alan järjestöt olisivat myös edustettuina.

Rahoituksen osalta toivotaan, että opetusministeriö ja eräät muut ministeriöt, kuten työ- ja elinkeinoministeriö ja ympäristöministeriö sekä Raha-automaattiyhdistys ohjaavat tukeaan kulttuurin ja taiteen terveyttä ja hyvinvointia edistävään hankkeisiin.

Julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin yhteistyö

Ehdotusten toinen osio keskittyy julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin väliseen yhteistyöhön. Siinä korostetaan mm. yritystoimintaa ja palvelukonsepteja kulttuurin, luovien alojen ja hyvinvointialojen yhteistyönä. Konkreettisia esityksiä ovat yhteiset yrityshautomot, yritysneuvonta sekä täydennys- ja yhteistyökoulutus. Liiketaloudellista, kaupallista ja tuotteistamisen osaamista tulisi parantaa niin kulttuuri- ja taidepuolella kuin sosiaali- ja terveystieteilläkin.

Toinen ulottuvuus on kuntalaisten näkökulma. Heidän käyttöönsä pitäisi saada lisää yhteisiä toiminta- ja kohtaamispaikkoja.

Cooperation models and strategies are needed on local level as well, and this is the responsibility of the Arts Council in Finland as well as regional art committees under its authority, ELY centers, local administrations, and the Provincial Association. Operations were launched in regional seminars arranged in 2011 by regional art committees. The different nature of the seminars accurately describes how different the situation is in various locations of Finland. Municipalities are hoped to include objectives of promoting health and welfare by means of culture and arts in their strategies. A cross-administrative team, consisting of representatives of various organizations, would do the practical work.

As far as funding is concerned, the hope is that the Ministry of Culture and Education, other ministries (e.g., the Ministry of Employment and the Economy), and RAY would support Culture and Art Promoting Health and Welfare projects.

Cooperation between the public, private, and third sector

The second part of the proposal focuses on cooperation between the public, private, and third sector, which emphasizes, among other things, business operations, and service concepts in cooperation between cultural, creative sectors, and welfare sectors. Concrete proposals consist of joint business incubators, business counseling, as well as extension studies and cooperation training. Business, commercial, and production competency should be enhanced in both culture and art and health and social welfare.

The other dimension is the perspective of residents. They should have access to more operating and meeting places, which requires, zoning, inventing cultural environments, cultural environment programs, etc. Libraries, adult education centers, museums, and village schools have been mentioned as suitable places. The proposal has considered district and village associations as actors.

What does culture in everyday life mean? In this program, it means that people can experience and make their everyday lives meaningful and significant, which is a precondition for mental, physical, and social welfare.

Se tarkoittaa kaavoituksen miettimistä, kulttuuriympäristön inventointia, kulttuuriympäristöohjelmia jne. Paikoista on mainittu kirjastot, kansalais- ja työväenopistot, museot sekä kyläkoulut. Ehdotuksessa on ajateltu toimijoina mm. kaupunginosa- ja kyläyhdistyksiä.

Mitä sitten on arjen kulttuurisuus? Tässä ohjelmassa sillä tarkoitetaan sitä, että ihmiset voivat kokea ja tehdä arkielämänsä mielekkääksi ja merkitykselliseksi, mitä pidetään edellytyksenä henkiselle, fyysiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille. Toimijoina nähdään järjestöt, taiteilijat ja vapaaehtoiset sekä taide- ja kulttuurilaitokset, kunnat ja seurakunnat. Tämän ehdotuksen mukaan harrastus- ja vastaavaa toimintaa on tuettava entistä enemmän. Toivottavasti valtiovalta ottaa ehdotuksen huomioon myös muussa lainsäädännössä, esimerkiksi talkootyön rajoitukset verottamalla eivät tätä tavoitetta tue.

Taide- ja kulttuurilaitoksia veloitetaan tulemaan mukaan yhteistyöhön eri hoitolaitosten ja työpaikkojen kanssa. Ehdotuksessa vedotaan siihen, että ne saavat huomattavaa julkista tukea. Tämä työ pitkäjänteisesti hoidettuna vaatii vastuuhenkilön, kuten ehdotuksessa todetaan. Tällä hetkellä kuitenkin kuntien kulttuurihenkilöstöä vähennetään, mikä vaikeuttaa tätäkin toimintaa.

Tavoitteena on, että sosiaali- ja terveystalouden piirissä olevan asiakkaan kulttuuritarpeet, yksilölliset toiveet ja toteutus kirjataan asiakkaan/potilaan hoito- ja palvelusuunnitelmaan. Tämä tehtävä osoitetaan erityisesti omahoitajille. Ehdotuksessa luetaan mm. taiteilijavierailut, kirjastopalvelut, käynnit kulttuuri- ja taide tapahtumissa, juhlat, toiminta henkilökunnan, asiakkaiden, omaisten ja vapaaehtoisten kesken.

Ehdotuksiin on otettu mukaan myös se, että kunnat ja muut rakennuttajatahot varaavat rakentamis- ja peruskorjauskustannuksista prosentin taidehankintoihin. Taideprosenttia on ajettu jo muutaman vuosikymmenen ajan ja joissakin kunnissa se on käytössä. Lisäksi todetaan, että hoitoyksiköiden käyttökustannuksiin tulisi varata vuotuinen määräraha, jolla edistetään kulttuuritoimintaa, yhteisöllisyyttä ja luodaan kodinomaista hoitoympäristöä.

The actors consist of organizations, artists, volunteers, art and cultural institutions, municipalities, and congregations. According to this proposal, more support should be given to hobbies and corresponding activities. Hopefully the government accounts for this proposal in legislation, since for instance, burdening voluntary work with taxes does not advance the proposal.

Art and cultural institutions are obliged to engage in cooperation with different nursing institutions and workplaces. The proposal justifies this obligation by pointing out that the above institutions get significant public assistance. This long-term work requires a person-in-charge. At the moment, nevertheless, municipal cultural employees are being laid off, which hinders these operations.

The aim is that health and social welfare customers' cultural needs, individual wishes and implementation be recorded in the customer's/patient's care and service plan. This task is directed at personal nurses. The proposal lists, for instance, visits by artists, library services, cultural and art events, celebrations, and activities between employees, customers, relatives and volunteers.

The proposal also requires that municipalities and other builders reserve a percent of construction and renovation costs for art acquisitions. The percent for art system has been proposed for a few decades and it is used in some municipalities. In addition, an annual allotment should be added to nursing units' operating costs to promote cultural activities, social inclusion, and create home-like nursing environments.

Research, knowledge, and training

As far as research is concerned, a Welfare Policy by Other Means research program is suggested. The National Institute for Health and Welfare (THL) has commenced it with its own investment appropriation. Another proposal, already realized, is the culture and welfare professorship at Turku University. Founding a national researcher school is being prepared.

There is only one proposal for education: "The perspective of the impacts of art and culture on welfare is strengthened on all educational levels.

Tutkimus, tieto ja koulutus

Tutkimuksen osalta esitetään, että tarvitaan Hyvinvointipolitiikkaa toisin keinoin - tutkimusohjelma. Sen on Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL jo käynnistänyt omilla määrärahoillaan. Toinen jo toteutunut ehdotus koskee kulttuurin ja hyvinvoinnin professuuria, joka on perustettu Turun yliopistoon. Valtakunnallisen tutkijakoulun perustamista valmistellaan parhaillaan.

Koulutukseen liittyy vain yksi ehdotus: ”Taiteen ja kulttuurin hyvinvointivaikutusten näkökulmaa vahvistetaan kaikilla koulutusasteilla. Taide- ja taitoaineita lisätään kaikille koulutuksen asteille.” Kysymyksessä on kuitenkin hyvin laaja ja merkittävä ehdotus koko ohjelman toteutumisen kannalta.

Tiedon levittäminen

Tiedon levittäminen on alusta alkaen ollut Terveyttä kulttuurista -verkoston keskeisimpiä tehtäviä, mutta sen hoitaminen on ollut viime vuosina hankalaa rahoituksen puuttumisen vuoksi. Toimenpideohjelmassa verkoston kotipesäksi ehdotetaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitosta, jota kautta toiminta voitaisiin vakiinnuttaa. Verkostossa on suunniteltu myös tietopankkia ja oma materiaali onkin opetus- ja kulttuuriministeriön tuella pääosin luetteloitu ja järjestetty.

Taiku-ohjelmassa on toimenpide-ehdotus vuoro-vaikutteisen sähköisen tietopankin perustamisesta alan tutkimus- ja kehittämistiedon, käytäntöjen, mallien ja toimijoiden kokoamiseksi. Tätä on tehty jo Helsingin yliopiston koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenian koordinoimassa Taika-hankkeessa (Sovellataidetta.fi), Valtion taidemuseon toimesta Kulttuuria kaikille -hankkeessa ja laajassa Innokylä-hankkeessa.

Koordinaatio ja seuranta

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asettaman koordinaatio- ja seurantaryhmän tehtäviin kuuluvat Taiku-ohjelman toteuttaminen, koordinaatio ja tunnetuksi tekeminen. Lisäksi se laatii ehdotuksia tarvittavista uusista järjestelyistä ja seuraa toimintaa eri hallinnonaloilla. Hallinnon vastaa Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL.

Art and skill subjects are increased on all educational levels.” The proposal is wide and significant as regards realization of the program as a whole.

Spreading information

From the very beginning, spreading information has been one of the key tasks of the Culture Promoting Health network, but it has been hindered in the past few years by lack of funding. In the action program, THL is suggested as the headquarters of the network, through which operations could be established. The network has also planned a databank and the material has for the most part been listed and arranged with the help of the Ministry of Culture and Education.

The Taiku program proposes creating an interactive electronic databank where material on R&D, practices, models and actors in the field is collected. This has already been done in connection with the Taika project, coordinated by the University of Helsinki’s Palmenia education and development center (Sovellataidetta.fi), by Ateneum Art Museum’s Art for All (Kulttuuriakaikille.fi), and in the wide-ranging Innokylä project.

Coordination and follow-up

The tasks of the coordination and follow-up team set by the Ministry of Social Affairs and Health consist of implementing, coordinating, and informing of the Taiku program. In addition, it makes proposals for necessary arrangements and monitors operations in different administrative fields. THL is responsible for administration.

In the course of the first two years, the Taiku program has changed, some proposals have been implemented, some have been combined into functioning entities, and new issues have been included. Teamwork is interesting when objectives are concretely implemented and the wide operating field seems to strengthen as knowledge of art’s welfare impacts increases.

Culture creating welfare

Better understanding of the welfare impacts of culture is the result of a long chain, consisting of national and international actors and ideologies with which the position of culture in society has changed.

Taiku-ohjelma on jo näiden kahden ensimmäisen vuoden aikana muuttunut, osa ehdotuksista on toteutettu, joitakin on yhdistetty uusiksi toimiviksi kokonaisuuksiksi ja aivan uusiakin asioita on tullut mukaan. Työskentely ryhmässä on kiinnostavaa, kun tavoitteet saavat konkreettisia toteutuksia ja koko laaja, moneen suuntaan ulottuva toimintakenttä näyttää vahvistuvan ja tieto taiteen hyvinvointivaikutuksista lisääntyvän.

Kulttuuri tuottaa hyvinvointia

Kulttuurin hyvinvointivaikutusten ymmärtäminen paremmin on pitkän ketjun tulos. Mukana on ollut sekä kansainvälisiä että kansallisia toimijoita ja aatteita, joiden avulla kulttuurin asema yhteiskunnassa on olennaisesti muuttunut.

Unescossa laadittiin kulttuurista moninaisuutta koskeva yleismaailmallinen julistus vuonna 2001 ja sen mukaan kaikilla tuli olla mahdollisuus osallistua haluamaansa kulttuurielämään. Jo sitä ennen Euroopan neuvoston raportti *In from the Margins* (1997) korosti kulttuurin merkitystä kehityksen moottorina. Suomessa Ehdotus Taide- ja taitelijapoliittinen ohjelmaksi (2002) toi esille taiteen soveltavan käytön ja taide nähtiin osana taloudellista, alueellista ja paikallista kehittämistä. Taiteesta tuli niin yksilön kuin yhteisönkin voimavara.

Kulttuuri ja taide ilmestyivät yhä useampiin strategioihin ja ohjelmiin, alettiin puhua luovuudesta ja luovasta taloudesta, kulttuurin saavutettavuudesta ja sosiokulttuurisesta innostamisesta. Kulttuuri sai merkityksiä siellä, missä sitä ei aikaisemmin oltu huomattu ja se sai uusia merkityksiä myös omimmilla kentillään.

Kaikki tämä tuki Terveyttä kulttuurista -verkoston ajamaa ajattelua ja siihen perustuvien toimintatapojen laajempaa ymmärtämistä ja käyttöönottoa. Projekteja ja hankkeita toteutettiin Suomessa erilaisissa laitoksissa, sairaaloissa, hoivakodeissa, koulukodeissa ja vankiloissa. Tavoitteena oli löytää välineitä pitkäaikaissairaiden, vanhusten, syrjäytyneiden ja kehitysvammaisten elämänlaadun parantamiseen. Alan tutkimustoiminta lisääntyi ja tulokset olivat omiaan vahvistamaan käytännön työssä saatuja kokemuksia.

UNESCO compiled a worldwide declaration of cultural diversity in 2001, according to which everybody should be able to participate in the cultural life of his or her desire. Before this, the EC report *In from the Margins* (1997) emphasized the significance of culture as a motor for development. In Finland, the Art and Artist policy (2002) highlighted adapted use of art, and art was seen as part of financial, regional, and local development. Art became both an individual and communal resource.

As culture and art were included in more and more strategies and programs, one started to talk about creativity and creative economy, accessibility of culture, and sociocultural motivation. Culture gain meaning in places where it had not earlier been noticed and new meaning in its traditional fields as well.

The above supported better understanding and adoption of the ideas and operating methods of the Culture Promoting Health network. Projects were implemented in various Finnish institutions, hospitals, nursing homes, school homes, and prisons. The aim was to find tools to enhance the quality of life of the chronically ill, aged, marginalized, and mentally disabled. Research increased and results strengthened experiences gained in practical work.

Sense of community—that can be gained with the help of art and culture—became a common topic. Docent Markku T. Hyypä (2005) in his research shows that increasing social capital significantly boosts the level of experienced health. Important results were gained from, for instance, impacts of choir practice on welfare from the perspective of community and social capital.

The wellbeing of work communities and employees have recently been underlined in discussions on and plans for lengthening work careers. Besides physical exercise, the possibilities of culture and art are being analyzed. New knowledge and experiences have been gained, for example, from the national TAIKA project, which conducted drama, visual arts, crafts, music, verbal arts, dance, and photography workshops in workplaces. (Rönkä & al. 2011.)

Alettiin puhua laajemmin yhteisöllisyydestä, joka voidaan luontevasti saavuttaa taiteen ja kulttuurin avulla. Dosentti Markku T. Hyypä (2005) on tutkimuksissaan osoittanut, että sosiaalisen pääoman kasvattaminen nostaa merkittävästi koetun terveyden tasoa. Merkittäviä tuloksia saatiin mm. kuorolauluharrastuksen vaikutuksista hyvinvointiin nimenomaan yhteisöllisyyden ja sosiaalisen pääoman näkökulmasta.

Työyhteisöjen ja työntekijöiden hyvinvointi on viime aikoina noussut entistä voimakkaammin esiin työurien pidentämiseen tähtäävissä keskusteluissa ja suunnitteluissa. Liikunnan lisäksi on alettu etsiä apua myös kulttuurista ja taiteesta. Tähän on uutta tietoa ja kokemuksia saatu mm. valtakunnallisesta TAIKA-hankkeesta, jossa käytiin työpaikoilla järjestämässä työpajoja käyttäen draaman, kuvataiteen, käsityön, musiikin, sanataiteen, tanssin ja valokuvauksen menetelmiä. (Rönkä & al. 2011.)

Taidelähtöiset menetelmät ovat näin löytäneet paikkansa vähitellen laitosten ja työyhteisöjen vakiintuneina käytäntöinä sekä hyvin erilaisten ryhmien ja ihmisten hyvinvoinnin edistäjinä. Tavoitteena on edelleenkin pitää huolta siitä, että kulttuuri- ja taidepalvelut ovat kaikkien kansalaisten saatavilla, kuten Taiku-ohjelmaan on kirjattu.

Taiteesta terveyttä

Taidelähtöiset menetelmät tai soveltava taide ovat tulleet jäädäkseen. Kaikki taidealat ovat mahdollisia tässä työssä, mutta kaikki taiteilijat eivät. Taiteen itseisarvosta muistutetaan jatkuvasti, ettei syntyisi sellaista käsitystä, että soveltava käyttö on taiteessa tärkeämpää. Kummallakin on itsestään selvästi paikkansa ja tekijänsä ja molempia tarvitaan suomalaisessakin yhteiskunnassa.

Meillä on lukuisia hyviä esimerkkejä siitä, miten taide voi samanaikaisesti olla sekä taiteellisesti korkeatasoista että vaikuttaa merkittävästi sovelluksena kohderyhmänsä elämänlaatuun. Voimaannuttamista on pidetty hyvin tärkeänä tuloksena esimerkiksi valokuvaaja Miina Savolaisen (2008) *Maailman ihanin tyttö* -projektissa, jossa osallistujina ja kuvattavina olivat lastenkodeissa kasvaneet tytöt.

Art-based approaches have thus gradually found their place in institutions and work communities, promoting the welfare of highly different groups and people. Nevertheless, the aim is to ensure that cultural and art services are available to all citizens, as recorded in the Taiku program.

Health from art

Art-based approaches or applied art are here to stay. All arts are possible in this work, whereas all artists are not. The intrinsic value of art is constantly highlighted, so that there will not be such a misconception that applied use is more important in art. They both have their places and makers, and they are both needed in Finnish society.

We have numerous good examples of how art can simultaneously be artistically superb and, when applied, significantly enhance the target group's quality of life. Empowerment has been deemed a very important result, for example, in photographer Miina Savolainen (2008) *'Maailman ihanin tyttö* (The Loveliest Girl in the World) project where girls living in a children's home were participants and subjects of photos.

Seniors have access to wide and varied theater provision. Both actors and audience at the City of Mikkeli's day center have received joyful experiences from Kutkutusteatteri where the actors' average age is 75 years. Doctor of Social Sciences Leonie Hohenthal-Antin's 2001 thesis *Luvan ottaminen* (Taking permission – Elderly people as theatre makers) states that theater is a place where one is allowed to forget about age, troubles and sorrows, and, for a moment, assume an identity different from that of the aged.

Prisons are also engaged in making theater, and Teatteri ILMIO has long functioned well with different groups, for instance, at a dementia home. Work-community trainer and actor Niina Nurminen (2007, 260-263) has developed ad-lib theater that has proven to be a functioning method in promoting wellbeing at work. Jussi Lehtonen (2010) actor has at the Finnish National Theatre in their so called *Moving Stage* productions taken Shakespeare sonnets to homes for the aged and performed with immigrants. One goal for the 'Moving stage' is give voice for people in margin and participate discussion in society through art.

Senioreille on tarjolla myös teatterin tekemistä. Riemastuttavia kokemuksia ovat saaneet sekä esiintyjät että yleisö Mikkelin kaupungin päiväkeskuksessa käynnistyneestä Kutkutusteatterista, jonka näyttelijöiden keski-ikä on 75 vuotta. YTT Leonie Hohenthal-Antin (2001) on tehnyt teatterista sosiaaligerontologian väitöskirjan Luvan ottaminen – ikäihmiset teatterin tekijöinä, jossa hän toteaa, että teatteri on paikka, jossa on lupa unohtaa ikä, vaivat ja murheet ja elää hetken muunlaista identiteettiä kuin vanhuksen.

Teatteria tehdään myös vankiloissa ja Teatteri ILMIO on pitkään toiminut hyvin erilaisten ryhmien kanssa, mm. dementiakodissa. Työyhteisökouluttaja ja näyttelijä Niina Nurminen (2007, 260-263) on puolestaan ollut kehittämässä improvisaatioteatteria, joka on osoittautunut hyväksi toimintatavaksi työhyvinvoinnin edistämässä. Merkittävää työtä on tehnyt myös näyttelijä Jussi Lehtonen (2010), joka on vuonna 2010 perustetun Kansallisteatterin Kiertuenäyttämön produktioissa mm. vienyt Shakespearen sonetteja vanhainkoteihin ja tehnyt teatteriesityksiä yhteistyössä maahanmuuttajien kanssa. Yhtenä Kiertuenäyttämön tavoitteena on tuoda marginaaliin jäävien ihmisryhmien ääni kuuluviin ja osallistua taiteen kautta yhteiskunnalliseen keskusteluun. Näin taidelaitoksen yhteys yhteiskuntaan vahvistuu ja tulee laaja-alaisemmaksi. Kiertuenäyttämön esitykset syntyvät vuorovaikutuksessa laitosten asukkaiden ja henkilökunnan kanssa. (<http://www.kansallisteatteri.fi/kiertuenayttamo/17.4.2012>)

Tutkimus musiikin vaikutuksista aivoissa on ollut viime aikoina paljon esillä. Tutkija Teppo Särkämön (2011) väitöskirjan tulosten mukaan musiikki aktivoi aivojen molempien puoliskojen hermoverkkoa, joka säätelee vireystilaa, tarkkaavaisuutta, semanttista käsittelyä, muistia ja emootioita. Tutkimus aivoinfarktipotilaiden musiikin kuuntelusta osoitti, että musiikkia kuunnelleet toipuivat nopeammin ja heidän kielellinen muistinsa ja tarkkaavaisuutensa paranivat ja he olivat vähemmän masentuneita kuin verrokkiryhmä.

The links between society and art institutions will become more strong and wide. Different performances are built up together with clients and workers in institutions. (<http://www.kansallisteatteri.fi/kiertuenayttamo/17.4.2012>.)

A lot of attention has recently been paid to music's influence on the brain. According to researcher Teppo Särkämö (2011) music activates the nerves in both the hemispheres, which regulate alertness, attentiveness, semantics, memory, and emotions. A study of stroke patients shows that the patients who listened to music recovered faster, their linguistic memory and attentiveness improved, and they were less depressed than the control group.

Good examples of using dance methods are available from several years. Doctor of Dance Art Kirsi Heimonen has long acted as a part-time dance artist at Helsinki Diaconie Institution and worked well with different groups. According to her, art is not a savior, but it is one possibility. Art is also disruptive. The artist must bear in mind ethics and respect the operating ways of institutes. (Heimonen 2007, 39-43.)

Culture Promoting Health activities have generated the need to combine the forces of artists. The Finnish Artist Association implemented a big project that aimed to bring joy to the life of customers living in institutions. They founded an association, Voimaa Ilostä (Strength from Joy), whose prime movers are Timo Aaltonen and Pekka von Cräutlein, a.k.a. Professor Bluffo.

In addition to the above examples, members of the Culture Promoting Health network consist of artists in myriad other fields, including health care and social welfare professionals who have adopted art-based approaches in their work environments. The future seems promising; the number of members keeps growing and innovative methods are continuously developed.

Hyviä esimerkkejä löytyy tanssin menetelmien käytöstä jo useiden vuosien ajalta. Tanssitaiteen tohtori Kirsi Heimonen on toiminut Helsingin Diakonissalaitoksen osa-aikaisena tanssitaiteilijana pitkään ja tehnyt työtä hyvin erilaisten ryhmien kanssa. Hän on todennut, että taide ei pelasta, mutta se on yksi mahdollisuus. Taide tuo myös säröjä. Taiteilijan tehtävä on muistaa eettisyys ja kunnioittaa laitoksen toimintatapoja. (Heimonen 2007, 39-43.)

Terveyttä kulttuurista toiminta on synnyttänyt tarpeen myös taiteilijoiden voimien yhdistämisestä. Esiintyvät taiteilijat ry:n piirissä lähdettiin toteuttamaan laajaa hanketta, jonka tavoitteena oli saada iloa laitosten asukkaiden elämään. Sitä varten perustettiin oma yhdistys Voimaa Ilostä, jonka kantavia voimia ovat Timo Aaltonen ja Pekka von Cräutlein eli Professori Bluffo.

Edellä kuvattujen esimerkkien lisäksi Terveyttä kulttuurista -verkoston jäsenistä löytyy monien muidenkin alojen taiteilijoita, mutta myös sosiaali- ja terveysalojen ammattilaisia, jotka ovat ottaneet omissa työympäristöissään käyttöön taidelähtöiset menetelmät. Tulevaisuus vaikuttaa lupaavalta, sillä jäsenmäärä kasvaa edelleen ja innovatiivisia menetelmiä kehitellään koko ajan lisää.

Päätteeaksi

Valtioneuvoston selonteko kulttuurin tulevaisuudesta (2011) kuvaa Suomen kulttuurista tilaa vuonna 2035. Sen mukaan kulttuurin hyvinvointivaikutusten tunnistaminen ja hyödyntäminen on edistänyt merkittävästi ikääntyneiden aktiivisuutta, osallisuutta ja toimintakykyä sekä vähentänyt laitoshoidosta yhteiskunnalle aiheutuneita kustannuksia. Kulttuuria ja taidetta on hyödynnetty myös syrjäytymisen ehkäisyssä, lasten ja nuorten itsetunnon ja itseilmaisun välineinä sekä maahanmuuttajien kotouttamisessa. Tavoitteeseen pääseminen edellyttää jatkuvaa järjestelmällistä työtä sekä ammattilaisilta että päätöksentekijöiltä, mutta se on varmasti vaivan arvoista.

To conclude

The government report on the future of culture (2011) describes Finnish culture in 2035. According to the report, identifying and utilizing the welfare impacts of culture has significantly promoted the activeness, participation and functional abilities of the elderly, and diminished the costs arising from institutional care. Culture and art have been utilized in preventing marginalization, as tools for self-esteem and self-expression of children and the young, and in integrating immigrants. Obtaining the goals requires constant systematic work from both professionals and decision-makers, but it is surely worth the trouble.

Doctor of Social Sciences Hanna-Liisa Liikanen states in the background memo of the Taiku program that Culture Promoting Health activities have introduced esthetic goals with which human experiences and environmental pleasantness are increased, as well as social goals with which social welfare is increased. Art and cultural activities also have objectives related to experienced state of health, which can be included in nursing and rehabilitation.

Below are some answers to the question whether art has impact on health and welfare. They are part of interviews in the City of Helsinki Cultural Office's Taidetta ikä kaikki (Art throughout Life) report. The report was made for a publication concerning cultural activities of care communities for the elderly in Helsinki.

"Of course! With the help of art, I can forget myself and my problems from time to time."

"I had a bad fall about a month ago, which is why I haven't been able to paint at all. I've been feeling miserable. I value independent initiative. Therefore, it's important for me to paint."

"Art provides food for the spirit, so it must also have an impact on human welfare." (Varho & al. 2010.)

VTT Hanna-Liisa Liikanen toteaa Taiku-ohjelman taustamuistiossa, että Terveyttä kulttuurista toiminta on tuonut esille taiteen ja kulttuurin esteettiset tavoitteet, joilla lisätään ihmisten elämys- ja kokemusmaailmaa ja ympäristön viihtyisyyttä sekä sosiaaliset tavoitteet, joilla lisätään ihmisten yhteisöllistä hyvinvointia. Taide- ja kulttuuritoiminnalla on myös parempaan koettuun terveyteen liittyvät tavoitteet, jotka voidaan integroida osaksi hoitotyötä ja kuntoutusta.

Lopuksi muutama vastaus kysymykseen, onko taiteella vaikutusta hyvinvointiin ja terveyteen. Ne ovat osa haastatteluja, joita tehtiin Helsingin kulttuurikeskuksen Taidetta ikä kaikki -selvitykseen ikäihmisten hoivayhteisöjen kulttuuritoiminnasta Helsingissä:

”Tottakai! Taiteen avulla voi aina välillä unohtaa itsensä ja vaivansa.”

”Kaaduinkin noin kuukausi sitten pahasti ja sen vuoksi en ole pystynyt esimerkiksi maalaamaan ollenkaan. Olo on ollut surkea. Minulle omatoimisuus on tärkeää. Siksi on myös tärkeää, että saan maalata itse.”

”Taide antaa hengelle ravintoa, joten sillä täytyy olla vaikutusta myös ihmisen hyvinvointiin.”
(Varho & al. 2010.)

Lähteet | Bibliography

Bardy, M. & Haapalainen, R. & Isotalo, M. & Korhonen, P. (toim.) 2007. Taide keskellä elämää. Kiasman julkaisuja 106. Helsinki: Like.

Heimonen, K. 2007. Tanssin lahja (39-43). Teoksessa Bardy, M. & Haapalainen, R. & Isotalo, M. & Korhonen, P. (toim.) 2007. Taide keskellä elämää. Kiasman julkaisuja 106. Helsinki: Like.

Hohenthal-Antin, L. 2001. Luvan ottaminen – ikäihmisen teatterin tekijänä. VK, Jyväskylän yliopisto, Sosiologia, 191.

Hyyppä, M. T. & Liikanen, H-L 2005. Kulttuuri ja terveys. Helsinki: Edita Prima.

In from the Margins – A contribution to the debate on culture and development in Europe, 1997. The European Task Force on Culture and Development. Strasbourg: Council of Europe Publishing.

Kansallisteatterin Kiertuenäyttämö:(<http://www.kansallisteatteri.fi/kiertuenayttamo/17.4.2012>)

Lehtonen, J. 2010. Samassa valossa. Näyttelijäntyö hoitolaitoskiertueella. Hämeenlinna: Suomen Mielen-terveysseura ja Helsingin Diakonissalaitos.

Liikanen, H-L 2003. Taide kohtaa elämän - Arts in hospital -hanke ja kulttuuritoiminta itäsuomalaisten hoitoyksiköiden arjessa ja juhlassa. Helsinki: SMS-tuotanto Oy.

Liikanen, H-L (toim.) 2010. 2010. Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia: Ehdotus toimintaohjelmaksi 2010-2014. Opetusministeriön julkaisuja 2010:1.

Nurminen, N. 2007 Taiteilijan rooli yhteiskunnassa. Teoksessa Bardy, M. & Haapalainen, R. & Isotalo, M. & Korhonen, P. (toim.) 2007. Taide keskellä elämää. Helsinki: Like. (260-263)

Rönkä, A-L. & Kuhanen, I. & Liski, M. & Niemeläinen, S. & Rantala, P. (Toim.) Vast.toim. Väänänen, I. 2011. Taide käy työssä. Taidelähtöisiä menetelmiä työyhteisöissä. Lahden ammattikorkeakoulun julkaisu, Sarja C osa 75. (TAIKA-hanke 2008-2011).

Miina Savolainen 2008. Maailman ihanin tyttö. The Loveliest Girl in the World. Helsinki: Blink Entertainment.

Särkämö, T. 2011. Music in the recovering brain. VK, University of Helsinki, Institute of Behavioural Sciences, Studies of Psychology 76:2011. Helsinki: University of Helsinki.

Taide on mahdollisuuksia - Ehdotus valtioneuvoston taide- ja taiteilijapoliittiseksi ohjelmaksi, 2002. Taide- ja taiteilijapoliittinen toimikunta TAO. Helsinki: Opetusministeriö.

Varho, J. & Lehtovirta, M. & Gran, N. (ruotsinkielinen osuus) 2010. Taidetta ikä kaikki. Selvitys ikäihmisten hoitoyhteisöjen kulttuuritoiminnasta Helsingissä. Konst för livet. En utredning om kulturverksamheten inom äldreården i Helsingfors. Toim. Helsinki: Helsingin kulttuurikeskus.

Valtioneuvoston periaatepäätös taide- ja taiteilijapolitiikasta. Statsrådets principbeslut om konst- och konstnärspolitiken. Opetusministeriön julkaisuja 2003:20.

www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2003/liitteet/opm_166-opm20.pdf?lang=fi

Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle kulttuurin tulevaisuudesta 2011. Opetus- ja kulttuuriministeriö. www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Kulttuuri/kulttuuripolitiikka/linjaukset_ohjelmat_ja_hankkeet/kulttuuriselonteko/liitteet/kulttuuriselonteko.pdf

Taiteen ja terapian vuoropuhelu

Mimmu Rankanen,

"Indifference is the swiftest road to amnesia, and in the end, the only artworks that matter are the ones we remember, and the ones we remember, it seems, are the ones we felt."

Siri Hustvedt (2006, 73)

Vuoropuhelijoiden välinen tila

Aito vuoropuhelu on mahdollinen ainoastaan kahden itsenäisen toimijan välillä. Dialogin mahdollisuus häviää, mikäli toimijoiden väliset erot sumenevat tai katoavat. Vuoropuheluiden luonne vaihtelee ja värityy sen mukaan herättääkö toisen vieraus ja erilaisuus kiinnostunutta uteliaisuutta, vai outoihin piirteisiin kohdistuvan vihamielisen, torjuvan tai kilpailullisen asenteen.

Hoitoon sekä hyvinvoinnin edistämiseen pyrkivä taiteen ja ihmistyön välinen dialogi on jatkunut jo viimeisten sadan vuoden ajan. Vuoropuhelun luonne on vaihdellut inspiroituneista kohtaamisista mitätöiviin valtataisteluihin. Vahva halu edistää näiden alojen välistä vuorovaikutusta, sekä pyrkimykset kasvattaa ja kehittää olemassa olevia tai uusia käytäntöjä niiden raja-alueille, ovat tuottaneet ja ylläpitäneet keskustelua. On luonnollista, että näiden jatkuvien kohtaamisten ja ristiriitojen seurauksena syntyy toive jonkinlaisesta turvallisesta maaperästä. Näistä pyrkimyksistä aidata alati muuntuvilta rajavyöhykkeiltä palanen pysyvää leikkitilaa ovat syntyneet niin taideterapioiden teoriat ja käytännöt kuin myöhemmät "taide, terveys ja hyvinvointi" -käytännötkin. Draamaterapeutti David Read Johnson on kuvannut osuvasti väliin jääviä alueita, jotka "sijaitsevat reunoilla, sillä alueita eivät määritä ainoastaan niiden pääkaupungit, vaan yhtälailla niiden reunavyöhykkeet, rajaseudut, tummat metsät ja sumuiset suot, missä voi tapahtua haparoivia kohtaamisia toisen kanssa." (Johnson 2011, 31)

Dialogue Between Art and Therapy

Mimmu Rankanen,

"Indifference is the swiftest road to amnesia, and in the end, the only artworks that matter are the ones we remember, and the ones we remember, it seems, are the ones we felt."

Siri Hustvedt (2006, 73)

The space between agents of dialogue

Dialogue is only possible between independent agents. If the difference between them is blurred or lost, the dialogue is gone. Dialogues can vary in their nature and be colored with curiousness towards the different, strange and unknown qualities of the other. On the other hand, they can be of competitive, hostile or rejecting nature towards the alien qualities in the other.

The dialogue between art and human work aiming to enhance well-being or care has continued intensively over the past 100 years shifting from inspired encounters to invalidating power struggles. This varying discussion has resulted from a strong desire to enhance creative interaction between these areas and attempts to cultivate and develop new or existing practices within the border zones of these areas. In the middle of these constant encounters and conflicts, the call for some safe ground is natural and needed. The theories and practices of arts therapies as well as later practices of art and health have born from these attempts to find and fence some secure playground within the ever floating border zones. Drama therapist David Read Johnson describes those areas as in between territories which "lie at the edges, for territories are not only defined by their capitals, but also by their border regions, frontiers, dark forests and misty marshes, where uncertain encounters with the other may occur." (Johnson 2011, 31)

Väliin jäävät reviirit

Taiteen, terveyden ja hyvinvoinnin rajaseudut ovat laajat. Erilaisten toimijoiden reviirit näillä välialueilla ovat muotoutuneet sekä sosiaalisista ja taloudellisista kulttuuritraditioista että ammatillisista käytännöistä ja vaadituista pätevyyksistä johtuen usein keskenään päällekkäisiksi, ja erilaisiksi eri maissa. Yhdysvalloissa the Society for the Arts in Health Care (SAH) kuvaa taiteen integraatiota "erilaisiin terveydenhoidon ja yhteiskunnan ympäristöihin, joissa tarkoituksellisesti ovat terapeuttisia, kasvatuksellisia tai ilmaisullisia", ja jakaa toimintakentän seuraavasti:

1. Terveydenhoidon ympäristöihin, 2. Hoitajista huolehtimiseen, 3. Potilaiden hoitoon sekä 4. Yhteisöjen hyvinvointiin. Näitä jaotteluja täydentää the American Art Therapy Association:in (AATA) määrittely taideterapian ammattialasta, jossa "luovaa taidetyöskentelyn prosessia käytetään kaiken ikäisten yksilöiden fyysisen, psyykkisen ja emotionaalisen hyvinvoinnin edistämiseen". Britanniassa alue on puolestaan jaoteltu seuraaviin viiteen kategoriaan: 1. Rakennettu ympäristö, 2. Sairaalataide, 3. Lääketieteen ihmistyö, 4. Taideterapia, ja 5. Yhteisötaide (Angus, 2003, 42). Australiassa ala on jaettu: 1. Taiteisiin terveydenhoidon ympäristössä, 2. Terveyttä edistävään yhteisötaiteeseen, ja 3. Taideterapiaan (Wreford, 2010, 9). Suomessa Liikanen (2010, 27) on jaotellut työskentelyalueet: 1. Ennaltaehkäisevään työhön, johon kuuluvat ITE-taide, sosiokulttuurinen innostaminen, voimauttava ja yhteisötaide, 2. Hoito ja kuntoutustyöhön, johon sisältyvät sekä taideterapiat että sosiokulttuurinen työ ja 3. Psykiatriseen työhön, eli taidepsykoterapiaan.

Taiteen, terveyden ja hyvinvoinnin alueesta luonnostelemani kartta (Kaavio 1.) paljastaa, ettei näillä alueilla ole selkeästi erillisiä reviierejä tai yhdenmukaisia määritelmiä eri maissa (kts. Rankanen, 2012). Niillä työskentelevät ammattilaiset tulevat niin taiteen, terveydenhoidon, sosiaaliryöön kuin kasvatuksenkin kentiltä, mistä johtuen heille on syntynyt erilaisia työskentelykulttuureita sekä omat kielensä. Vaikka taidetta ja ihmistieteen aloja integroivia ammattilaisia-kin, taideterapeutteja, on jo pitkään ollut olemassa, erilaiset näkökulmat ja niihin sidotut kielet ovat heijastuneet heidänkin puheessaan.

Territories in between

The border regions of art, health and well-being are wide. These in between areas are often overlapping and shaped by culturally varying social and economic traditions as well as professional practices and required qualifications in art and healthcare. In the United States, the Society for the Arts in Health Care (SAH) describes integration of arts into "a wide variety of healthcare and community settings for therapeutic, educational, and expressive purposes" by dividing it in to:

1. Healthcare environments, 2. Caring for caregivers, 3. Patient care and 4. Community well-being. In addition to these divisions, the American Art Therapy Association (AATA) defines the profession of art therapy, which "uses the creative process of art making to improve and enhance the physical, mental and emotional well-being of individuals of all ages." In Britain, the field is in turn divided into the following five categories: 1. Built environment, 2. Arts in hospitals, 3. Medical humanities, 4. Art therapy, and 5. Community art (Angus, 2003, 42). In Australia, the area is classified into: 1. Arts in healthcare settings, 2. Community arts and health, and 3. Arts Therapy (Wreford 2010, 9). And in Finland, Liikanen (2010, 27) has defined the fields of: 1. Preventive work which includes outsider art, socio-cultural animation, empowering and community art, 2. Caring and Rehabilitative work, which includes both arts therapies and socio-cultural work integrated in care and rehabilitation, and, 3. Medical and Psychiatric work denoting art psychotherapy.

As the sketched map of these areas reveals (figure 1.), there is no clearly separated territories or consistent definitions of the fields across the different countries (Rankanen 2012). The professionals working within them come from the fields of art, healthcare, social work or education, having their own cultures and speaking their own languages. There has long been also art therapists, interdisciplinary professionals, who have aimed to integrate these fields, but different languages have as well echoed in their speech, defending either psychotherapeutic or art as therapy approach. Art therapists Shirley Riley and Lynn Kapitan described on their part the frustration, which these debates created:

Ne ovat ilmentyneet lähestymistavoissa taideterapiaan, joko taidepsykoterapiaa tai taidetta terapiana puolustavina asenteina. Taideterapeutit Shirley Riley and Lynn Kapitan (2009) ovatkin osaltaan kuvanneet sitä turhautumista, jota nämä väittelyt ovat luoneet:

"Jos taideterapia olisi kehitetty 1990-luvulla, voisitko ajatella, että se olisi syntynyt taakanaan paradoksaalinen kysymys; onko taideterapia "taidetta terapiana vai terapeutista taidetta" (psykoterapian välineenä)? Vai onko tuo tuttu kamppailu vain loppuun kulunut jääne viisikymmentäluvulta, jolloin perinteinen analyttinen terapianäkemyks oli "joko näin, tai ei mitenkään", mieluummin kuin "näin ja monella muulla tavalla"? Haluaisin ajatella, että tämä menneisydessä ristiriitainen aihe vaikuttaisi turhalta, tarkoituksettomalta ja rajoittavalta, sekä näyttäisi harhauttavan huomiomme pois tarjoamamme terapian laadusta." (s. 135)

Erään välimaan historiaa

Käännän nyt katseeni taideterapian pieneen, mutta elinvoimaiseen alueeseen, sekä siellä viimeisten 100 vuoden aikana käytyyn vuoropuheluun. Pitkistä väittelyistä huolimatta - tai ehkäpä niiden seurauksena - keskustelun osapuolet ovat aidosti pyrkineet myös integroimaan teoreettisia periaatteita ja käytäntöjä sekä tulleet samalla kehittäneeksi myös muita hyödyttävän laajan taiteellista vuorovaikutusta käsittelevän tietoa ja taitopohjan. Tämä on se alue välimaasta, joka on itselleni tutuinta, joten toivon voivani toimia oppaanne valaisten sitä kenties hiukan enemmän.

Taideterapia syntyi samanaikaisesti useissa eri paikoissa. Amerikkalainen psykologi ja kasvattaja Margaret Naumburg (1966) perusti vuonna 1915 lapsikeskeiseen kasvatukseen painottuneen Walden Schoolin, jossa hän ohjasi lasten vapaan taideilmaisun ryhmiä ja havaitsi ensimmäistä kertaa taiteen tiedostamattoman voiman mahdollisuudet persoonallisuuden, emotionaalisen ja sosiaalisen kasvun edistämiseksi. Myöhemmin 1940-luvulla hän kehitti dynaamisesti suuntautuneen taideterapian, jota hän harjoitti ja tutki New Yorkin psykiatrisessa instituutissa. Hän käytti taideterapian menetelmänä taiteilija- ja taideopettajasiskonsa

"If art therapy was conceived in the 1990s, do you think it would be born burdened by the paradoxical question; is art therapy "art as therapy or therapeutic art (as a tool in psychotherapy)"? Or is that familiar struggle just an outworn expression of the age of the Fifties, when the traditional analytical view of therapy was "either this way or nothing," rather than, "this way and many more"? I would like to think that this issue, which has been conflictual in the past, would seem pointless, limiting, and diverting attention away from the quality of therapy that we have to offer." (Riley & Kapitan 2009, 135)

The history of one between lands

I now turn my gaze to the small but spirited territory of art therapy, and the dialogic interaction that has been going on there during the past 100 years. In spite of—or maybe also because of—the lengthy debates between art and therapy parties and the attempts to truly integrate their principles and practices, they have simultaneously built a large knowledge base and cultivated skills of artistic interaction, which are also useful to others. It is the area in the between land that is most familiar to me, so I wish to act as your guide, and shed some light on it.

Art therapy was born simultaneously in many places. American psychologist and educator Margaret Naumburg (1966) founded Walden School in 1915 where she directed children's free art expression groups and first paid attention to the unconscious power of art as a means to facilitate their personal, emotional and social growth. Later, in the 1940s, she developed dynamically oriented art therapy which she researched at the New York Psychiatric Institute. As a method Naumburg used the scribbling technique, which her sister artist and educator Florence Cane had developed (Seeskari, 2011). In scribbling, the body is first relaxed to enable free movements on paper to help the patient to enter in a spontaneous creative process which Naumburg (1966) perceived as equivalent to Freudian free association. Even if she based her approach in Freudian theory, she forbade the therapists from making interpretations, and emphasized instead the importance of patients' own associations and interpretations for a successful therapeutic outcome.

Florence Canen kehittämää "riimustelu tekniikkaa", jossa pyritään ensin rentouttamaan keho sekä mahdollistamaan vapaa liike ja piirustelu paperilla, jotta potilas pääsisi spontaanin luovan prosessin alkuun (Naumburg, 1966; Seeskari, 2011). Naumburg (1966) rinnasti spontaanin luovan taideilmaisun ilmaisun Freudin vapaan assosiaation tekniikkaan, mutta vaikka hän perustikin suuntauksensa Freudin teoriaan, hän kuitenkin vastusti terapeutin tekemiä tulkintoja kuvista ja painotti onnistuneen lopputuloksen vaativan sen sijaan potilaan omia assosiaatioita ja tulkintoja kuvistaan.

On sinänsä kiinnostavaa, että vaikka Florence Cane onkin myöhemmin jäänyt tunnetumman sisarensa Margaret Naumburgin varjoon, hän asemoituu kuitenkin sisarensa vastapariksi taiteen ja terapian dialogissa. Naumburg (1966) piti psyykkisten häiriöiden tuntemusta ja henkilökohtaista psykoterapiaa riittävänä perustana taideterapian toteuttamiseen. Hän ei nähnyt tarvetta työntekijän omaan taiteelliseen osaamiseen vaan riitti, että työntekijä oli kiinnostunut taiteesta, myötätuntoinen potilaiden luovia saavutuksia kohtaan, sekä uskoi heidän luovaan potentiaaliinsa. Cane on sen sijaan taidetta terapiana suuntauksen esiäiti, joka uskoi taiteellisen luovuuden ensisijaisuuteen terapiassa (Seeskari, 2011).

Toisen maailmansodan jälkeen englantilaiset taideterapian pioneerit Adrian Hill ja Edward Adamson perustivat sairaaloihin taidetyöhuoneet hoitaakseen tuberkuloosia sairastavia ja "taisteluväsymyksestä" (eli post traumaattisesta stressireaktiosta) kärsiviä sotilaita (Case & Dalley, 2006; Edwards, 2004). Hill keksi sanan taideterapia kuvataksaan toimintaansa sairaalassa. Nämä varhaiset taideterapeutit halusivat tarjota sairaalan potilaille turvallisen ja inhimillisen tilan, jossa he saattoivat mahdollistaa ja tukea heidän itseilmaisuaan, itsetutkiskeluaan, voimautumistaan ja eheytymistään taidetyöskenteilyn avulla. Naumburgin tavoin, myös he vastustivat potilaiden kuvien tulkintaa terapeutin toimesta. He ja muut sairaaloiden avoimissa työhuoneissa työskentelevät taideterapeutit olivat aikanaan hyvin vapaamielisiä ja vallankumouksellisia.

Interestingly enough, these sisters were the founders of the reciprocal parties in the art therapy dialogue, even if Florence Cane has later been left in the shadow of her better known sister Margaret Naumburg. Naumburg (1966) considered that knowledge in abnormal psychology and personal psychotherapy without any art training was a sufficient base for practice. Practitioners' interest in art, sympathy for patients' creative efforts and belief in their creative potential was enough. Cane founded instead the approach of art as therapy in which artistic creativity was considered a primary and essential base of therapeutic effects (Seeskari 2011).

After the Second World War British artists Adrian Hill and Edward Adamson set up art studios in hospitals to cure tuberculosis patients and soldiers suffering from combat fatigue (Case & Dalley, 2006; Edwards, 2004). Hill coined the term art therapy to describe his practice in hospital. These early art therapists wanted to provide a safe space with a humane atmosphere for facilitating patients' possibilities to use art for self-expression, self-exploration, empowerment, and healing. Similarly to Naumburg, they opposed interpreting patients' images. Their and other studio-based art therapists' attitudes were libertarian and rebellious of that time. They criticized the restrictive psychiatric practices and institutional norms, and thus militated and slowed down the professional development of art therapy within the field of psychiatry and psychiatric hospitals. (Hogan 2001.)

In addition to Naumburg's and Cane's early work, also later art educators like Edith Kramer and Viktor Lowefeldt developed art therapy, this time in the context of special education. The connection to art education, by the side of orientations in psychiatric care and social work, has continued from there on (Rankanen, 2011b). Also currently, most art therapists have their basic training in art or art education before having professional training in art therapy both in Britain and the United States (Karkou & Sanderson, 2006).

Later, art therapists developed also other working methods, like theme-based group work, which uses directive art exercises, and analytical group work, which instead stresses the group analytical principles and non-directive art work

He kritisoivat potilaiden oikeuksia rajoittavia psykiatrisia käytäntöjä ja laitosten sääntöjä, mikä toisaalta vaikutti haitallisesti taideterapian ammatillisen kehittymiseen psykiatrian alalla ja psykiatrisissa sairaaloissa. (Hogan, 2001.)

Naumburgin ja Canen lisäksi taideterapiaa kehittivät eteenpäin myös myöhemmät taidekasvattajat kuten Edith Kramer ja Viktor Lowenfeldt, jotka työskentelivät erityiskasvatuksen alueella. Taideterapian yhteys taidekasvatukseen on edelleen jatkunut psykiatriseen hoitoon ja sosiaalityöhön suuntautuneiden lähestymistapojen lisäksi. (Rankanen, 2011b.) Suurin osa Englannissa ja Amerikassa työskentelevistä taideterapeuteista on nykypäivänäkin saanut taiteen tai taidekasvatuksen pohjakoulutuksen ennen taideterapian ammatillisia opintoja (Karkou & Sanderson, 2006).

Myöhemmin taideterapeutit kehittivät myös muita menetelmiä, kuten teemallisen ryhmätaideterapian, jossa käytetään ohjattuja taideharjoituksia, sekä analyttisen ryhmätaideterapian, jossa painotetaan puolestaan ryhmäanalyttisiä periaatteita ja käytetään työmuotona ohjaamatonta vapaata taidetyöskentelyä (Skaife & Huet, 1998). Taideterapeuttien pyrkimykset vakiinnuttaa ammatillinen asemansa, lisätä työnsä arvostusta sekä kehittää sen teoriaa ja käytäntöjä vaikuttivat siihen, että taideterapeutit monin paikoin siirtyivät taideperustaisista periaatteista kohti psykoterapian teoriaa ja käytäntöjä (Hogan, 2001). Taideperustainen lähestymistapa on tästä huolimatta edelleen kehittynyt niin teoreettisesti kuin metodologisestikin erityisesti Alankomaissa ja kansainvälisen ekspressiivisen taideterapian suuntauksen piirissä (Rankanen, 2011b). Teoreettinen kehittyminen ja alan painopisteiden muutokset ovat tuoneet ammatillisten käytänteiden keskeiseksi osaksi eettiset periaatteet ja säännöt, kuten terapiakuvien ja keskusteluiden luottamuksellisuuden, oman taide-terapiahoidon osana ammatillista koulutusta sekä toteutetun taideterapiatoiminnan jatkuvan työnohjauksen.

Viimeisten neljänkymmenen vuoden aikana taideterapia on huimasti rikastunut teorian, tutkimuksen ja ammatillisen koulutuksen alueilla.

(Skaife & Huet, 1998). The attempts to establish a formal profession, increase respect, and improve practices, moved art therapists in many places from art-based principles towards psychotherapeutic theory and practices (Hogan, 2001).

Although in the Netherlands, as well as within the international approach of multimodal expressive arts therapy, the art-based approach has continued its theoretical and methodological development (Rankanen, 2011b). Together with these changes and theoretical developments, the ethical issues, like confidentiality of images and discussions, the need for therapists' own art therapy as a part of professional training, and continuing supervision of art therapy practices, became part of professional principles internationally.

During the past 40 years, art therapy has vastly enriched in the fields of theory, research and professional training. Simultaneously, the most extreme polarizations have calmed down and most art therapists view art therapy as an entirety where art and therapy are equally intervened and influence each other (Edwards, 2004; Jones, 2005; Karkou & Sanderson, 2006; Malchiodi, 2003).

Currently, art therapy is defined as art making, artistic interaction and reflection of both the process and product, which happens in a safe and facilitating environment together with professionally trained art therapists. Its aims differ according to the clients' needs, capabilities and strengths, and goals can, for example, be: coping with physical or psychological symptoms, stress or traumatic experiences, development of interpersonal skills and personal insight, or enabling personal change. (AATA; BAAT.)

Contrastingly to other countries, art therapy in Finland is still divided into art psychotherapy and art therapy. Art psychotherapy is a healthcare profession which aims to help patients suffering from psychic problems or mental illnesses. Its practitioners need to be licensed psychotherapists whose training includes art therapy. Art therapy is instead preventive, rehabilitative or nursing in the contexts of education, social work or healthcare conducted by professionals who have art therapy training (Psykoterapiakoulutustyöryhmä 2003.)

Samalla vahvimmat vastakkainasettelut ovat lientyneet ja nykyään suurin osa taideterapeuteista pitää taideterapiaa taiteen ja terapian muodostamana kokonaisuutena, jossa molemmat alueet vaikuttavat toisiinsa, eikä kumpikaan ole toiselle alistainen (Edwards, 2004; Jones, 2005; Karkou & Sanderson, 2006; Malchiodi, 2003).

Tällä hetkellä taideterapia määritellään ammatillisesti koulutetun taideterapeutin läsnäollessa tapahtuvaksi taidetyöskentelyksi, taiteelliseksi vuorovaikutukseksi ja sekä taidetyön että taideprosessin reflektioksi psyykkisesti turvallisessa ja mahdollistavassa ilmapiirissä. Sen tavoitteet vaihtelevat asiakkaiden tarpeiden, kykyjen ja vahvuuksien mukaan ja voivat sisältää esim. paremman selviytymisen fyysisten tai psykologisten oireiden, stressin tai traumaattisten kokemusten kanssa, vuorovaikutustaitojen ja itse-tuntemuksen kehittymisen, tai henkilökohtaisen kasvun. (AATA; BAAT.)

Toisin kuin useimmissa muissa maissa, taideterapia jaetaan Suomessa yhä taidepsykoterapiaan ja taideterapiaan. Taidepsykoterapian avulla pyritään auttamaan psyykkisistä ongelmista tai sairauksista kärsiviä potilaita ja sen toteuttamiseen vaaditaan psykoterapeutin koulutus, joka on suuntautunut kuvataideterapiaan tai sen koulutuksella täydennetty. Taideterapia on puolestaan ennaltaehkäisevää, kuntouttavaa tai hoitotyötä, joka tapahtuu kasvatuksen, sosiaalityön tai terveydenhoidon konteksteissa ja jota toteuttavat taideterapiakoulutuksen saaneet terapeutit. (Psykoterapiakoulutustyöryhmä 2003.)

Historiallisten kehityskulkujen esittelyn lopuksi haluan vielä lainata taideterapeutteja Junge, Alvarez, Kellogg, Volker ja Kapitan (1993/2009), jotka ovat tiivistäneet loistavasti jotakin kohtaamisten ja väittelyiden alla vaikuttaneita pohjavirtauksia. He kuvaavat kuinka toimiluvan hankkiminen taideterapian maistereille kietoutui poliittisiin ja taloudellisiin taisteluihin. Se toi näkyväksi taideterapiaan liittyviä ulkopuolisuuden teemoja, niin akateemisesti kuin terveydenhuollon ammattinakin, ja taideterapia tuntui näyttäytyvän rationaalisen, tieteellisen, käyttäytymispsykologian pimeän puolen heijastumana.

At the end of presenting these historical developments, I want to cite art therapists Junge, Alvarez, Kellogg, Volker and Kapitan (1993/2009), who have brilliantly crystallized some undertows below these historical encounters and conflicts. They describe how licensing master's program was intervened with political and economical struggles. It revealed how art therapy was perceived as an outsider both within mental health care professions and in academia because it seemed to represent the projected dark side of rational, scientific behavioral therapy. However, the students did not accept these prejudices but empowered themselves in action and social participation.

"Psychotherapists, unlike artists, have not tended to be activists, but rather agents of social control. As the mental health system has crumbled around us and our clients in the last 10 years, we must wonder if our twin identities of artist/therapist—the artist awake to change and the therapist holding on to containment—force us into some impossible double bind." (p. 108)

Return to common ground

Finally, I want to guide you back toward our common ground, in the frontiers of art and human work, the place of uncertain encounters, to consider what the special qualities in both parties are.

Art is not an easy discussion partner, for it contains paradoxes. It is useless, and still we need it for being touched, feeling alive. It can carry beauty as well as horrifying experiences or scenes. Art work can bring us joy and pride, but also intense discomfort or unbearable feelings. Art touches our feelings and memories, and in the creative process, it is not possible to beforehand choose where it leads us. Art has the potential and power for transformation and change at both personal and social level. This transformation is always intertwined with individual experiences and feelings, and not at all as controllable as we would hope. Thus, when we guide patients or clients to do art and go with the creative flow, we may expect a peaceful or playful travel toward the sunny and plentiful garden of art, where they can pick the healing fruits, and yet, the process can as well lead to a rambling, shady and scaring jungle, where they feel lost and vulnerable.

Opiskelijat eivät kuitenkaan suostuneet hyväksymään vallitsevan tilan ennakkoluuloja, vaan uskoivat itseensä voimautuen toimimaan ja vaikuttamaan.

"Toisin kuin taiteilijoille, psykoterapeuteille on ollut tyypillisempää mieluumin ylläpitää sosiaalista hallintaa kuin olla aktivisteja. Kun mielen-terveyden hoitojärjestelmä on viimeisten kymmenen vuoden aikana murentunut meidän ja asiakkaidemme ympäriltä, joudumme ihmettelämään pakottaako kaksoisidentiteettimme taiteilija/terapeuteina - taiteilija valppaana muutoksiin ja terapeutti säilyttämässä hallintaa - meidät jollain tavalla lohduttomaan kaksinkertaiseen sokeuteen." (s. 108)

Paluu yhteiselle maaperälle

Lopuksi haluan johdattaa teidät pieneltä opaskierrokseltani takaisin kohti yhteistä maaperäämme, taiteen ja ihmistyön reunavyöhykkeitä, haparoivien kohtaamisten paikkaa, vielä pohtimaan, mitkä mahtavat olla kummallekin alueelle erityisiä ominaislaatuja.

Taide ei ole yksinkertainen ja helppo keskustelukumppani, sillä se sisältää jo itsessään niin monia ristiriitaisuuksia. Se on hyödytöntä, mutta toisaalta tarvitsemme sitä tullaksemme kosketuksi ja kokeaksemme olevamme elossa. Taide voi kantaa kauneutta yhtä hyvin kuin hirvittäviä kokemuksia ja näkymiä. Taidetyöskentely voi tuottaa meille iloa ja onnistumisen kokemuksia, mutta myös intensiivistä epämukavuutta ja sietämättömiä tunteita. Taide koskettaa tunteitamme ja muistojamme, eikä reittejä joille luova prosessi meidät kuljettaa ole mahdollista etukäteen valita. Taiteessa on niin sosiaalista kuin henkilökohtaistakin muutosvoimaa ja se mahdollistaa muotojen muuntamisen, transformaation. Transformaatio ei kuitenkaan ole niin hallittavaa tai ennustettavaa kuin toivoisimme, sillä se on aina sidoksissa henkilökohtaisiin kokemuksiin ja tunteisiin (Rankanen, 2011a). Kun siis ohjaamme potilaidemme tai asiakkaidemme taidetyöskentelyä ja saatamme heidät luovaan virtaan, voimme toivoa tarjoavamme rauhallisen tai leikkisän matkan aurinkoiseen ja runsaaseen taiteen puutarhaan poimimaan parantavia tai voimauttavia hedelmiä.

Artistic interaction can be potentially beneficial, but also harmful, like group psychotherapist Irwin Yalom (2005) concludes: "Any given experience may be important or helpful to some members and inconsequential or even harmful to others" (p. 3). This clarifies why profound knowledge and skills in both art and human work are needed in these border regions. Art therapist Bruce Moon (2010) approaches on his behalf this paradox from the view of the healing process, which lies at the heart of art therapy:

"Through the creative process of art making, contradictions and conflicts are brought into focus. The empowering nature of artistic self expression does not seek to cure; instead, it accepts and ennobles the struggles of life. Art brings fears, loneliness, and anguish close to us. It does not rid us of difficulties, but it enables us to live courageously in their presence." (p. 62)

In other words, the aim is not to avoid or get rid of negative life experiences. Instead, life's troubling aspects and feelings are welcomed to the shared space and allowed to become visible and heard. When difficult experiences are worked thorough in art work, art and pain are inseparable partners. Still, when we face the realities and our feelings by giving them a concrete form in art expressions, the acceptance and hope can simultaneously start to grow.

This change, transformation, cannot occur without "de-structuring" the already known and familiar. In art making, destruction and creativity are thus bound together: "Destruction is the dark and demonic side of creativity, the whirlwind which makes clearings for beginnings" (McNiff, 1989, 48). This is why the creative transformations can also be uncomfortable or painful processes where other people's presence, skills and help is needed. The receiver who accepts and allows all kinds of feelings, experiences and thoughts to be expressed without losing her/his reflective skills, helps the other person to transform the meanings. When earlier avoided or hidden experiences become formed and shared with another, it also becomes possible to interactively change the harmful repetitive patterns, or turn the direction away from a dead end.

Luova prosessi voi kuitenkin kuljettaa heidät yhtä hyvin sokkeloiseen, synkkään ja pelottavaan viidakkoon, jossa he ovat eksyksissä ja haavoittuvia.

Taiteellinen vuorovaikutus voi siis olla hyödyllistä, mutta myös haitallista. Ryhmäpsykoterapeutti Irwin Yalom (2005) tiivistääkin: ”Mikä tahansa kokemus voi olla tärkeä ja auttaa joitakin (ryhmän) jäsenistä, samalla kun se voi olla merkityksentöntä tai jopa haitallista toisille” (p. 3). Tämä kirkastaa sitä, miksi reunavyöhykkeillä työskennellessä tarvitaan syvällisiä tietoja ja taitoja sekä taiteesta että ihmistyöstä. Taideterapeutti Bruce Moon (2010) lähestyy puolestaan samaa ristiriitaa taideterapian ytimessä olevan parantavan prosessin näkökulmasta:

”Luova taideprosessi nostaa esiin vastakohtaisuudet ja ristiriidat. Taiteellisen itseilmaisun prosessi ei pyri hoitamaan; päinvastoin, se hyväksyy ja jalostaa elämän kamppailut. Taide tuo lähellemme pelot, yksinäisyyden ja ahdistuksen. Se ei poista vaikeuksia, vaan mahdollistaa rohkean elämän niiden seurassa.” (s. 62)

Taideilmaisulla ei siis pyritä eroon elämässä koe-tuista kielteisistä asioista, vaan toivotetaan ongelmalliset asiat ja tunteet tervetulleiksi yhteiseen tilaan sekä annetaan niiden tulla näkyviksi ja kuuluiksi. Kun vaikeita kokemuksia työestetään taiteellisessa toiminnassa, kipu kulkee mukana erottamattomana seuralaisena. Hyväksyntä ja toivo voi kuitenkin rakentua, kun tosiasiat ja tunteet uskalletaan kohdata antamalla niille konkreettinen muoto taidetyöskentelyssä. Tällainen muodonmuutos, ei voi tapahtua ilman tutun ja tiedetyn uudelleen jäsenystä, ”destrukturoida”. Taiteen tekemisessä tuhoaminen ja luovuus ovatkin kietoutuneet toisiinsa: ”Tuhoaminen on luovuuden pimeä ja demoninen puoli, pyörremyrsky, joka raivaa aukioita uusille alueille” (McNiff, 1989, 48). Tästä syystä luovat muodonmuutokset voivatkin olla myös epämu-kavia ja kipeitä prosesseja, joissa toisen ihmisen läsnäolo, taidot ja apu ovat tarpeen. Kokemusten merkitysten muutoksia edesauttaa vastaanottaja, joka hyväksyy ja kestää kaikenlaisten tunteiden, kokemusten ja ajatusten ilmaisun, mene-mättä kuitenkaan omaa havainnointikykyään.

Human work is connected with relationships and interaction in these situations. Phenomena and processes, which affect interaction, have constituted considerable researched in the field of psychotherapies. This has resulted from the fact that the therapeutic relationship has proved to be the most important common factor affecting the outcomes of psychotherapies. The quality of relationship and interaction as well as group cohesion are more important than special methods or techniques of different approaches (Clinton et al., 2007; Suomen Akatemia & Duodecim, 2007; Weinberger & Rasco, 2007; Yalom, 2005). Flexible therapists, who adapt their work to matching each client's personal style and needs, get better outcomes than rigid therapist, who follow the method in a tight manner (Leiman, 2005). There is no need for interaction skills when there is harmonious cooperation and agreement of the interaction. Contrastingly, they are needed when there are conflicts or ruptures in the alliance. The therapist's capability to recognize problems in the interactive relationship and skills in handling them constructively together with the patient or client affect the outcome (Ruiz-Cordell & Safran, 2007). I am convinced that identical phenomena appear in all human work based on interaction.

I wish to finish my discussion with the touching words of expressive art therapist Majken Jackoby (1999), with which she describes the significance of art and encounters for us:

“Life is given to us for an unknown period of time, and together with it comes a demand to take care of what we, often unwillingly, hold in our hands of the life of the person next to us. This demand, as we have seen, always surpasses our abilities. To put it aside and ignore it, however, is to play into the hands of deformation and annihilation: 'taking care of', then, means to give form and body to whatever is present in our lives. --- The care-taking may occur through the artistic media in the art work or in the therapeutic encounter with the other person; in essence the demand is the same - ethical as well as aesthetic.” (s. 65)

Kun vaikeat aiemmin vältellyt tai piilossa pidetyt asiat saa kuvattua ja jaettua toiselle, on mahdollista yhdessä muuttaa haitallisen kaavan toistamista tai kääntää suuntaa ulos umpikujasta.

Ihmistyön osuus dialogissa näyttäytykin toimintaan kietoutuvassa vuorovaikutuksessa. Vuorovaikutuksen ilmiöitä ja sen onnistumiseen vaikuttavia tekijöitä on tutkittu paljon, sillä vuorovaikutussuhdetta pidetään kiistatta yhtenä tärkeimpänä terapioiden lopputulokseen vaikuttavana tekijänä. Vuorovaikutuksen ja ryhmän koheesion laatu ovatkin lukuisien tutkimusten perusteella eri terapiasuuntausten menetelmien ja tekniikoiden erityisiä tekijöitä merkittävämpiä (Clinton et al., 2007; Suomen Akatemia & Duodecim, 2007; Weinberger & Rasco, 2007; Yalom, 2005). Joustavat ja asiakkaiden yksilöllisten vuorovaikutustyylien sekä tarpeiden mukaan toimivat terapeutit ovat tuloksellisempia kuin tiukasti menetelmällisten ohjekirjojen mukaan toimivat (Leiman, 2005). Vuorovaikutustaitoja ei tarvitakaan silloin, kun toiminta sujuu hyvässä yhteisymmärryksessä, vaan juuri silloin, kun tulee ristiriitoja tai yhteyden katkeamisia. Terapian tulosta ennustaakin terapeutin herkkyys havaita vuorovaikutuksen ongelmat sekä taidot käsitellä niitä yhdessä asiakkaan tai potilaan kanssa (Ruiz-Cordell & Safran, 2007). Olen vakuuttunut, että samat ilmiöt näyttäytyvät yhtäläillä myös kaikilla muilla vuorovaikutukseen perustuvilla ihmistyön aloilla.

Haluankin päättää pohdintani ekspressiivisen taideterapeutin Majken Jacobyn (1999) kosketaviin sanoihin, joilla hän kuvaa taiteen ja kohtaamisen merkitystä ihmisyydelle:

“Life is given to us for an unknown period of time, and together with it comes a demand to take care of what we, often unwillingly, hold in our hands of the life of the person next to us. This demand, as we have seen, always surpasses our abilities. To put it aside and ignore it, however, is to play into the hands of deformation and annihilation: ‘taking care of’, then, means to give form and body to whatever is present in our lives. --- The care-taking may occur through the artistic media in the art work or in the therapeutic encounter with the other person; in essence the demand is the same - ethical as well as aesthetic.”
(s. 65)

Kaavio 1: Luonnos taiteen, terveyden ja hyvinvoinnin kansainvälisestä kentästä:

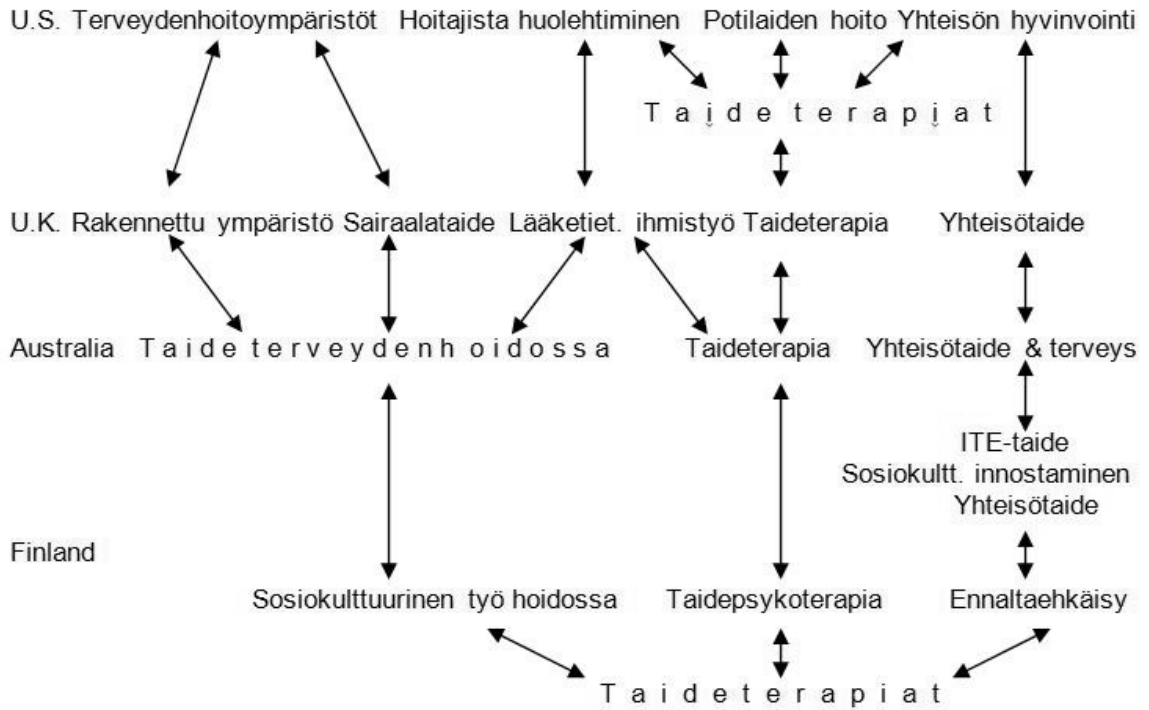
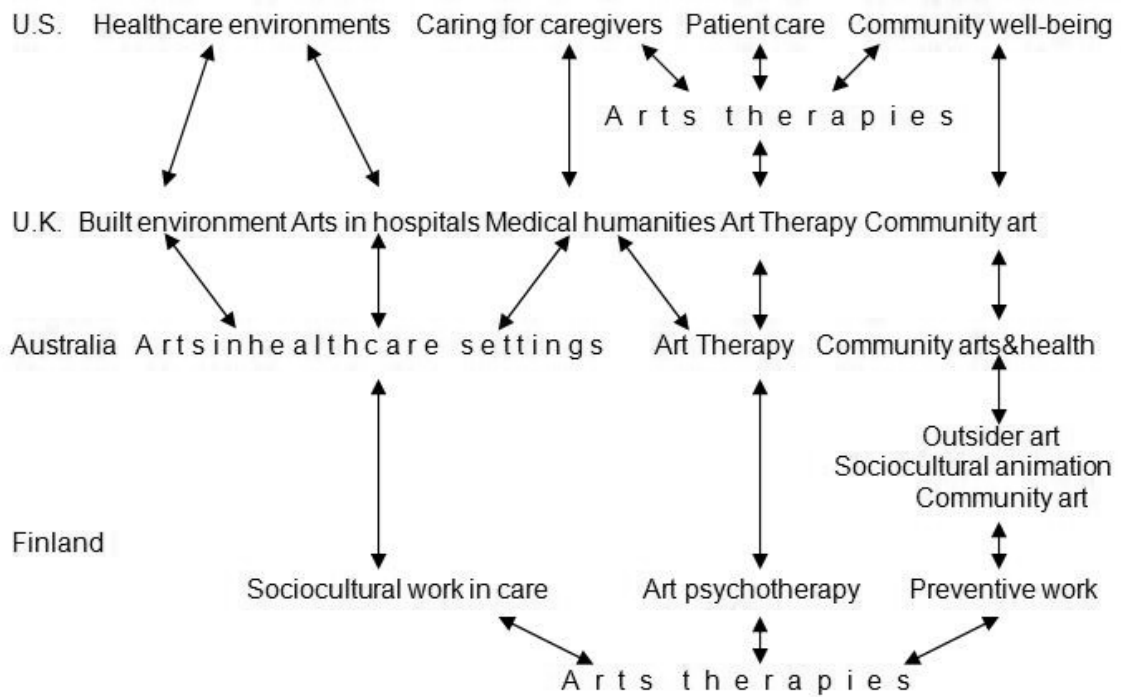

Figure 1: Sketch of the international field of art, health and well-being:

Lähteet | Bibliography

- The American Art Therapy Association (AATA). Retrieved January 30, 2012, from <http://www.arttherapy.org>
- Angus J. 2002. *A review of evaluation in community-based art for health activity in the UK*. London: Health Development Agency. Retrieved February 10, 2012, from www.hda-online.org.uk
- The British Association of Art Therapists (BAAT). Retrieved January 30, 2012, from <http://www.baart.org>
- Case, C. & Dalley, T. 2006. *The Handbook of Art Therapy*. (Second Edition.) Cornwall: Routledge.
- Clinton, D. Gierlach, E. Zack, S. Beutler, L. & Castonguay, L. 2007. Toward the Integration of Technical Interventions, Relationship Factors, and Participants Variables. In S. Hoffman and J. Weinberger eds. *The Art and Science of Psychotherapy*. (pp. 130 – 153). New York: Routledge.
- Edwards, D. 2004. *Art Therapy*. Gateshead: Sage.
- Hogan, S. 2001. *Healing Arts. The History of Art Therapy*. London & Philadelphia: Jessica Kingsley Publishers.
- Hustvedt, S. 2006. Insides Out. Kiki Smith dismembers body and mind. *Modern Painters sept. 2006*: 71-73.
- Jackoby, M. 1999. The Necessity of Form. Expressive arts therapy in the light of the work of K.E. Løgstrup. In Levine S. K. & Levine E., G. (eds.) *Foundations of Expressive Arts Therapy, Theoretical and Clinical Perspectives*. London: Jessica Kingsley Publishers. Johnson, D. R. (2011). The Creative Arts Therapies: Playing in the Space Between.
- Johnson, D. R. 2011. The Creative Arts Therapies: Playing in the Space Between. In Lapoujade C., Ross M. & Scoble S. (eds.) *Arts Therapies and the Space Between*. (pp. 30 - 40). ECArTE, European Consortium for Arts Therapies Education. Plymouth: University of Plymouth Press.
- In Lapoujade C., Ross M. & Scoble S. (eds.) *Arts Therapies and the Space Between*. (pp. 30 - 40). ECArTE, European Consortium for Arts Therapies Education. Plymouth: University of Plymouth Press.
- Jones, P. 2005. *The Arts Therapies. A Revolution in Healthcare*. East Sussex & New York: Brunner-Routledge.
- Junge M. B., Alvarez J. F., Kellogg A., Volker C. & Kapitan L. 1993/2009: The Art Therapist as Social Activist: Reflections and Visions. *Art Therapy: Journal of the American Art Therapy Association*, 26:3, 107-113. (Article appeared originally in 1993, Volume 10(3), 148–155)
- Karkou, V., & Sanderson, P. 2006. *Arts Therapies. A Research Based Map of the Field*. Cornwall: Elsevier Churchill Livingstone.
- Leiman, M. 2005. Vaikuttavuustutkimuksen pulmallisuus psykoterapiassa. Teoksessa Hartikainen, K. & Aaltonen J. (toim.) *Näyttöön perustuva psykoterapia*. (Pp. 15 - 31). Jyväskylän yliopisto. Jyväskylän yliopistopaino.
- Liikanen, H-L. 2010. *Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia - ehdotus toimintaohjelmaksi 2010-2014*. Helsinki: Opetusministeriön julkaisuja 2010:1.
- Malchiodi, C. A. 2003. The Art and Science of Art Therapy. Teoksessa: Malchiodi, C. A. (Ed.) *Handbook of Art Therapy*. (pp. 1-3). New York: The Guilford Press.

- McNiff, S. 1989. *Depth Psychology of Art*. Illinois: Charles C. Thomas Publishers.
- Moon, B. 2010. *Art-based group therapy*. Illinois: Charles C. Thomas Publishers.
- Naumburg, M. 1966. *Dynamically Oriented Art Therapy: Its Principles and Practice*. New York: Grune & Stratton.
- Psykoterapiakoulutuksen työryhmä 2003. *Psykoterapiakoulutustyöryhmän muistio. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2003:6*. Helsinki: Opetusministeriö.
- Rankanen, M. 2011a. The Space Between Art Experiences and Reflective Understanding in Therapy. In Lapoujade C., Ross M. & Scoble S. (eds.) *Arts Therapies and the Space Between*. (pp. 66 - 83). ECArTE, European Consortium for Arts Therapies Education. Plymouth: University of Plymouth Press.
- Rankanen, M. 2011b. Jaettuja maisemia; taideterapian tiedon- ja taidonala jäsentämässä. *Synnyt 3/2011*, 17-40. http://arted.uiah.fi/synnyt/index.php?page=3_2011
- Rankanen, M. 2012. Enhancing Participation in the Fields of Social and Healthcare with Art Based Methods - in the Crossroads of Open Practices and Ethical Boundaries. *Cumulus Conference Papers*. Aalto University.
- Riley S. & Kapitan L. 2009: Reauthoring the Dominant Narrative of Our Profession. *Art Therapy: Journal of the American Art Therapy Association*, 26:3, 135-138
- Ruiz-Cordell K. & Safran J. 2007. Alliance ruptures. Theory, Research and Practice. Teoksessa: Hoffman S. and Weinberger J. eds. *The Art and Science of Psychotherapy*. (pp. 155 - 170). New York: Routledge.
- Seeskari, D. 2011. Taideterapian ja taidepsykoterapian historiaa. Teoksessa Leijala-Marttila M. & Huttula K. (toim.) *Taidepsykoterapia. Psykoanalyttinen näkökulma*. (29-44). Porvoo: Duodecim.
- Skaife, S., & Huet, V., 1998. Introduction. In Skaife, S., & Huet, V (eds.) *Art Psychotherapy Groups. Between pictures and words*. (pp. 1 - 16). East Sussex: Routledge.
- Society for the Arts in Healthcare (SAH). Retrieved January, 30, 2012, from http://www.thesah.org/template/page.cfm?page_id=604
- Duodecim & Suomen Akatemia 2007. Konsensuslausuma. *Psykoterapia. Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim 1/2007*, 112-120.
- Weinberger, J. & Rasco, C. 2007. Empirically Supported Common Factors. In S. Hoffman & J. Weinberger, eds. *The Art and Science of Psychotherapy*. (pp. 103 – 129). New York: Routledge.
- Wreford, G. 2010. The state of arts and healths in Australia. *Arts & Health. An International Journal of Research, Policy and Practice*. Vol. 2, No. 1, March 2010, 8–22.
- Yalom I. 2005. *The Theory and Practice of Group Psychotherapy*. New York: Basic Books.

Clinical art in the light of research findings

Shin Kimura^{1,2} ○ Taizo Oshiro², Toshimitu Musha³, Kenji Kaneko^{2,4}, Kiyoko Nishida^{2,4}, Kazuo Sekine^{2,5}.

Kimura Clinic¹. Division of Human Well-Being, Kansei Fukushi Research Center, Tohoku Fukushi University². Brain Function Laboratory, Inc³. The Institute of the Formative Art, Co⁴. Mission Aid Christian Fellowship⁵.

Introduction

Since February of 1996, we have been treating patients suffering from Alzheimer's disease (AD) with the original therapy that has been giving art therapy to patients, and family counseling to their care givers (mainly family members) and we named it Clinical Art. Clinical Art was successful for about 70 % of the patient group in preventing from exacerbation of dementia.

This time we have examined the electroencephalogram (EEG) data of individuals to analyze the patient's cortical activity by using the Diagnosis Method of Neuronal Dysfunction (*DIMENTION).

Method

We recruited for the present study 21 subjects with dementia who met the diagnostic criteria based on DSM-III-R, and 17 aged subjects with no dementia. 11 males and 10 female were in the demented group and their ages ranged between 62 and 88 years old (mean 75.1). Their MMSE scores were from 0 to 25 (mean 14.4). The non-demented group consisted of 8 males and 9 females; their ages ranged between 68 and 83 years old (mean 75.3) and their WAIS-R between from 80 and 129 (mean 107).

Various types of formative art, such as carving, casting, paper craft and collage have been used as tools for the therapy.

EEG was measured at 21 electrode positions according to the International 10-20 standard. EEG data was monitored before and after the therapy (Fig.1). In demented group, EEG was examined totally 24 times (18 subjects : only once, 2 subjects : twice (first and second week), 1 subject : twice (first and third week). In non-demented group, EEG was examined totally 23 times. DIMENTION, which detects non-uniformity of cortical electric current distribution through analysis of mean alpha dipolarity ($D\alpha$) of EEG, was repeatedly administered to all subjects before and after the therapy session to examine the effectiveness of the art therapy.

Result

1. In the demented group, $D\alpha$ values of two patients were in the normal region (No. 1 – 2 in Table 2 and Fig. 2), three were in the sub-normal region (No. 3 - 5), and others were in the impaired region (No.6 – 24).
2. In the non-demented group, $D\alpha$ values of eight subjects were in the normal region (No. 1 - 8 in Table 1 and Fig. 2), four were in the sub-normal region (No. 9 - 12), and eleven were in the impaired region (No.13 – 23).
3. When the patients received the therapy for two consecutive weeks, their $D\alpha$ values before the therapy in the second week deteriorated in comparison with that after the therapy in the first week and improved again after the therapy (Fig.3).
4. Improvement of neuronal impairment was observed in demented group (Paired t-test $P < 0.01$) (Fig.4). In non-demented subjects, eight subjects in the normal region showed no change after the therapy and eleven subjects in the impaired region showed improvement in their $D\alpha$ values after the therapy (Paired t-test $P < 0.01$) (Fig.4).

Discussion

Art therapy is a kind of psycho-therapy. In recent years, art therapy as one of the Cognitive Rehabilitation is applied to dementia patients. On one hand some researcher pointed out that there is some objective weakness in cognitive enhancement as a treatment, though a lot of kinds of research papers were presented; on the other hand, many researchers maintain Cooper's opinion. He found that rats, which grew up in the environment with stimulation and exercise, showed promotion of brain function. Hultsch's 6 years pursuit research in Canada taught us that an importance of a daily intelligent activity to prevent decline of the cognitive brain function.

In this study, it became clear that Clinical Art activated cortical neuronal activity, especially, to the individuals who have declined it. It is conceivable that this result support the reports of Cooper and Hultsch and the objective efficacy of art therapy became clearer.

Conclusion

The use of Clinical Art as proven to be useful intervention in dementia work done with patients whose neuronal activity was impaired. Also, the continuation of art therapy is important because patients are able to re-activate cortical neuronal activity by art therapy, but this is reversible when they quit.

*About DIMENSION; Random cortical neuronal impairment causes irregularity in the electric activity in the cortical surface, which gives rise to non-uniformity of the scalp potential distribution. Indeed, the alpha component is smooth generates a smooth scalp potential distribution in a normal subject, which is well approximated by a potential distribution generated by an equivalent dipole. The smoothness is defined by $D\alpha$ and standard deviation of the smoothness fluctuation is represented by $D\beta$. Data of AD and normal subjects lie in the fan-beam region, which is divided in the normal, sub-normal and impaired regions; this method is very sensitive to neuronal impairment.

Clinical artist -koulutuksen ope- tussuunnitelma Japanissa

Akihiro Fujiki

Clinical art -taidetyöskentely on kuvanveistäjä Kenji Kanekon käsi-alaa ja sai alkunsa vuonna 1995, jolloin tavoitteena oli dementiaa kärsivien hyvinvoinnin tukeminen. Vuonna 1996 aloitettiin käytännön tutkimustyö tällä taideterapian muodolla ja painopisteenä oli itse luova toiminta. Kyseinen taidetyöskentelyn malli, jossa yhdistyvät kokonaisvaltainen taidetyöskentely ja aivotutkimuksen tulokset, on saavuttanut menestystä "aivojen terveydenhoidossa", "aidon elämäninnostuksen luomisessa" ja vanhenevan väestön "dementian ehkäisyssä" sekä myös lasten "kognitiivisten ja tunnetaitojen rikastamisessa ja kehittämisessä". Lisäksi Clinical art -taidetyöskentely on saanut jalansijaa myös muissa yhteiskunnallisissa yhteyksissä, kuten yrityksissä, joissa sitä on hyödynnetty osana henkisen työhyvinvoinnin tukemista, sillä Clinical art mahdollistaa myös "mielen vapautumisen".

Clinical art -taidetyöskentelyn leviämisen myötä on tullut tarpeelliseksi aloittaa alan asiantuntijoiden koulutus. Koulutuksesta on vastannut pääasiassa The Institute of the Formative Art Co., Ltd. mutta kursseja ovat järjestäneet myös yliopistot ja muut paikalliset toimijat. Vuodesta 2002 Japan Clinical Art Association -yhdistys on virallistanut koulutuksen läpäisseiden "clinical artist" -tutkinnon koulutuksen korkean laadun varmistamiseksi. Clinical artist -koulutuksen suorittaneet ovat oman alansa asiantuntijoita, jotka innostavat osallistujissa (asiakkaissa) luovaa kognitiivista ja tunnetaitoyöskentelyä ja yhdistävät sen elämäninnostuksen luomiseen hyödyntäen taideohjelmaa, joka on suunniteltu niin, että osallistujat voivat nauttia siitä. Clinical artist -toimija panostaa myös läheiseen yhteistyöhön osallistujien kanssa, ja tavoitteena on luoda ja kommunikoida yhdessä ja samalla tukea jokaisen osallistujan omaa ainutlaatuista luovan toiminnan prosessia.

Curriculum for Training Clinical Artists in Japan

Akihiro Fujiki

Clinical art was devised by the sculptor Kenji Kaneko in 1995 with the goal of improving the symptoms of dementia. Practical research began in 1996 as a form of Art Therapy with an emphasis on creative activity itself. The art program, which combines full-fledged artistry and the theory of brain science, has been successful in "brain healthcare", "creating high-quality motivation in life", and the "prevention for dementia" for the elderly, and also in "education to foster enriched sensibility" for children. In addition, clinical art has been noted in various social situations, including companies adopting it as mental health care, from the perspective that one of the characteristics of clinical art is the "liberation of the mind".

With the spread of clinical art, the training of specialists is necessary to implement this. Human resource development is underway mainly by The Institute of the Formative Art Co., Ltd., but also through training courses organized by universities and local governments. In conjunction with this, the non-profit organization Japan Clinical Art Association has been accrediting those who pass the professional training as "clinical artists" since 2002, striving to maintain the standards. Clinical artists are experts who draw out the sensibility in participants (clients), and connect it to the creation of the motivation to live life, through an art program devised so that participants feel comfortable. The clinical artist also puts emphasis on the attitude of being close to the participants, shares the creative time together through communication skills, and supports the creative activity unique to each participant.

In this presentation entitled "Curriculum for Training Clinical Artists in Japan", I would like to talk specifically about what the curriculum consists of, in order for trainees to gain expert knowledge necessary clinical art including artistic techniques, communication skills, and social common sense.

Tässä esityksessäni "Clinical artist -koulutuksen opetussuunnitelma Japanissa" haluan käsitellä erityisesti koulutuksen opetussuunnitelmasisällöjä, joiden tavoitteena on opiskelijoiden kehittyminen tämän taidetyöskentelymuodon asiantuntijoiksi mukaan lukien taidetekniikat, kommunikaatiotaidot ja yhteisöllinen ja yhteiskunnallinen ymmärrys. Clinical artist -koulutuksen sisältämien kurssien tavoitteena on saavuttaa koulutuksen 3.taso, 4.taso ja 5.taso, joista kullakin on oma tavoitteellinen opetussuunnitelmasa. Pätevytykseen Clinical artist -toimijaksi opiskelijoiden on aloitettava 5. tasolta riippumatta taidetyöskentelyn kokemuksestaan ja edettävä sitten seuraavalle tasolle, edellisen tason läpäistyään.

5. tason kurssilla opiskelijat saavat yleiskuvan Clinical art -taidetyöskentelystä, oppivat sen ydinsisällöt ja osallistuvat perustaideohjelmaan, jossa työskennellään pääasiassa öljypastelleilla. Opiskelijat oppivat ymmärtämään Clinical art -toimijan tehtävää ja työskentelytapaa myös roolityöskentelyä hyödyntämällä.

4. tason kurssilla opiskelijan tavoitteena on edelleen kehittyä Clinical artist -toimijana ja syventää osaamistaan ja ymmärrystään Clinical art -taidetyöskentelystä myös käytännössä. Opiskelijat oppivat käyttämään monimuotoisia ilmaisukeinoja ja perehtyvät esimerkiksi öljypastellien, vesivärien, akryylimaalien ja saven käyttöön. Lisäksi opiskelijat saavat harjoittelukokemusta työskennellessään kentällä ikääntyneiden ja lasten kanssa, ja näin he oppivat toteuttamaan Clinical art -taidetyöskentelyä käytännössä.

3. tason kurssilla tavoitteena on Clinical artist -toimijalle oleellisen teknisen ja käytännön tiedon, ammatillisen osaamisen ja kommunikointitaitojen saavuttaminen. Tälle kurssille päästään vain kokeen kautta, ja sen opetussuunnitelma on hyvin käytännönläheinen. Painopisteenä on kenttäharjoittelu, ja opiskelija kehittää käytännön ammattitaitoaan ohjaamalla Clinical art -toimintatuokioita eri kohderyhmille, lapset ja ikääntyneet mukaan lukien.

Clinical artist -koulutuksen opetussuunnitelmasa ei ole kyse vain ohjekirjan oppimisesta tai pelkän tiedon omaksumisesta.

The Clinical Artist Training Course has training courses for obtaining Class 3, Class 4, and Class 5 qualifications, with distinctive curriculums according to each qualification. To become a clinical artist, trainees are required to start from Class 5 regardless of their art experience, and they move up to the next Class as they pass each one.

In the Class 5 course, trainees will get an overview of clinical art, learn the essence of clinical art, and will experience a basic art program mainly using oil pastels. Also through a simulation session of role-playing, trainees will learn the role of the clinical artist.

The Class 4 course aims to further the skills for working as a clinical artist, in which trainees will deepen their knowledge and skills, and acquire the abilities to practice clinical art in the field on an ongoing basis. In practical skills, trainees will learn a wide range of methods of expression including oil pastels, watercolor, acrylics, and clay. In addition, by actually experiencing field training targeted at the elderly and children, trainees will learn how to convey the art program, and how to relate to participants in practical terms.

The Class 3 course is designed to acquire technical and practical knowledge, skills and communication essential to a professional clinical artist. An examination is required before taking the Class 3 course, and only successful candidates may take the course. This course is made up of a practical curriculum with a focus on hands-on field training, and will develop practical skills by gaining practical experience through clinical art sessions targeted at various subjects, including children and the elderly.

The Curriculum for Training Clinical Artists is not about learning from a manual or just mere knowledge acquisition. As the lessons are taught face-to-face by instructors who are Class 1 and Class 2 clinical artists, trainees can learn firsthand what the attitude of a clinical artist is. The common factor to each course mentioned above is the importance of exploring how clinical artists can communicate the appeal of the art program and how enjoyable expression is.

Oppitunneilla opiskellaan 1. ja 2. tason ohjaajien henkilökohtaisessa ohjauksessa, ja näin opiskelijat voivat seurata käytännössä Clinical artist -toimijan tapaa ohjata taidetyöskentelyä. Kaikilla edellä mainituilla kursseilla tarkastellaan huolellisesti sitä, miten Clinical artist -toimijat voivat innostaa taidetyöskentelyyn ja kuinka nautinnollista taideilmaisu voi olla. Toinen opetussuunnitelman erityispiirre on erityinen kokemuksellinen "taideseminaari", jossa hekin, joilla ei ole ammattillista taidekoulutusta, voivat oppia muodollisen ilmaisun taitoa kehittyäkseen Clinical artist -toimijoina. Tämä on tärkeää, sillä Clinical artist -toimijana työskentely edellyttää myös taideosaamista.

Clinical artist -toimijat eivät kuitenkaan opeta, miten taidetta tehdään. Heidän tehtävänsä on tukea ja innostaa jokaista, joka haluaa elää taiteen avulla aktiivista ja elämänmyönteistä elämää.

In addition, another characteristic of this curriculum is that it includes a "sensitivity art seminar", a highly specialized content where those without any professional art education can master formative expression, to improve their quality as clinical artists. This is because a clinical artist needs to have qualities as an artist.

However, clinical artists are not instructors who teach how to make works of art. Their role is to provide support for drawing out the "power to live" for everyone who wants to live a vibrant life, through art.

Taiteinen tieto. Taide tietämisenä ihmisten välillä

Tiina Pusa

Tiivistelmä

Kohtaamistaiteessa tuetaan yksilön toiminnallisuutta ja kognitiivisia kykyjä kuvataiteen prosesseilla ja ryhmämuotoisella toiminnalla. Kohtaamistaide pohjautuu Clinical Art -työtapaan. Clinical Artin ero psykotaideterapian lähestymistapoihin ja tavoitteisiin on selkeä. Mutta taideterapian teoreettisissa lähestymistavoissa on myös näkökulmia ja käsitteitä, jotka jäsentävät Kohtaamistaidetta ja sen esikuvaa Clinical Artia.

Kohtaamistaiteesta on luontevampaa puhua lähestymistapana kuin metodina. Tässä esityksessä pohditaan voiko Kohtaamistaidetta jäsentää psykoedukatiivisena taidetoimintana. Psykoedukatiivisella toiminnalla tarkoitetaan ryhmässä tapahtuvaa yksilön tukemista, jossa yksilö löytää myönteisessä ilmapiirissä voimavaroja ja tietoa, jotka auttavat yksilöä hänen elämäntilanteessaan. Psykoedukatiivisessa ryhmässä tunteet ovat tunnustettu osa oppimista ja voimaantumista mahdolliseksi tekevää ympäristöä. Psykoedukatiivinen taidetoiminta voisi otsikkona tarjota tukea, kun kuvaillaan Kohtaamistaiteen paikkaa kasvatuksen sekä sosiaali- ja terveystieteiden toimintaympäristöissä. (Parviainen 2007; White-McMahon 2009, 47–52)

Tunteiden ja tiedon rinnakkaisuus ovat Kohtaamistaiteessa läsnä. Tieto on tässä erityislaatuista. Kohtaamistaiteessa tieto on taiteessa syntyvää tietoa, taiteista tietoa, kuten sitä kutsun. Taiteinen tieto on luonteeltaan kokonaisvaltaista ja kokemuksellista. Tämä tietäminen tapahtuu myös kielellisen tietämisen tuolla puolen. Tunteisiin ja aistiseen kietoutuva tieto on konkreettista ja käsinkosketeltavaa. Taiteinen tieto on myös metaforia hyödyntävää ja asia- ja tunneyhteyksiä rakentavaa. Mahdollisuus tunnistaa ja tunnustaa tunteita taideprosesseissa on erityislaatuinen.

Ihmisen hyväksyminen juuri sellaisena kuin hän on: tuntevana, kokemuksellisenä ja oman elämänsä parhaana asiantuntijana, tarjoaa lähtökohdan Kohtaamistaiteelle. Tavoitteet määrittävät kunkin asiakasryhmän ja yksittäisen asiakkaan kohdalla aina erikseen.

Artful Knowledge. Art in the Middle of Know-where.

Tiina Pusa

Abstract

In Encounter Art, individual functional and cognitive abilities are promoted with the help of art processes and group-form activities. Encounter Art is based on the Clinical Art approach. The difference between Clinical Art and psychological art therapy is clear. Nevertheless, the theoretical approaches of art therapy also include perspectives and concepts that structure Encounter Art and its model, Clinical Art.

It is more natural to speak of Encounter Art as an approach than as a method. This presentation considers whether Encounter Art can be structured as psychoeducational art activities. Psychoeducational activities refer to support for an individual within a group where the individual finds—in a positive environment—resources and knowledge that help him or her in his/her life situation. In a psychoeducational group, emotions constitute a recognized part of an environment that enables learning and empowerment. As a heading, psychoeducational art activities could offer support, when describing Encounter Art's place within the operating environments of health care and social welfare. (Parviainen 2007; White-McMahon 2009, 47–52)

Emotions and knowledge coexist side-by-side in Encounter Art. Knowledge in this context is special. In Encounter Art, knowledge refers to knowledge being born from art; artful knowledge, as I called it a while ago. Artful knowledge is comprehensive and experience-based by nature. This knowledge also exists on the other side of linguistic knowledge. Knowledge connected with emotions and senses is concrete and palpable. In addition, artful knowledge utilizes metaphors and builds subject-based and emotion-based connections. The possibility of identifying and recognizing emotions in art processes is unique.

Accepting a person just the way he or she is—as a feeling, experiencing being who is the best expert on his/her own life—offers Encounter Art its starting point.

Yhteistä kaikille Kohtaamistaiteen ryhmille on, että työskennellään yksilön paremman elämänhallinnan edistämiseksi hänen omassa yhteisössään. Edistäminen ja tukeminen tapahtuvat kuvataiteen prosesseja läpi eläen ja niistä yhdessä keskustellen. Taide asettuu ihmisten välille. Kohtaamistaiteessa tuo ihmisten välillä oleva tietämisen muoto, taideteos, on arvostamisen ilmaisen kimmoke. Arvostetuksi ja huomioiduksi tulemisen kokemukset kasvattavat luottamusta omiin voimavaroihin ja mahdollisuuksiin.

Objectives are always individually specified for each customer segment or for each individual customer. What is common to all Encounter Art groups is the dedication to improve an individual's life management in his or her own community. Promoting and supporting the individual takes place by living through art processes and discussing them together. Art places itself between people. In Encounter Art, the form of knowledge between people, a work of art, is the stimulant to expressing appreciation. Experiences of being appreciated and noticed build a person's trust in his or her own resources and potentials.

Lähteet | Bibliography

Parviainen, M 2007. Luovasti siltaa sisimpään. Teoksessa Näe minut – kuule minua. Kokemuksia ryhmistä (toim.) Heikkinen, A. & Levamo, P. & Parviainen, M. & Savolainen, A. SOCCAn ja Heikki Waris –instituutin julkaisusarja nro 11, Yliopistopaino. 189–218.

White-McMahon, M. 2009. The Effects of Life Space Crisis Intervention on Troubled Students' Socioemotional Growth and Development. Walden University.

Kohtaamistaide vanhustyössä - kokemuksia ja visioita

Taina Keto

Tiivistelmä

Käsittelen tässä tekstissä omia kokemuksiani kohtaamistaiteen ohjaajana Espoon vanhusten palveluissa. Kuvaan myös osallistujien kokemuksia. Tarkoituksena on tuoda esille, miten Kohtaamistaidetta on tähän mennessä Espoossa käytetty. Tuon esille ohjaajan roolia Kohtaamistaiteessa ja taiteen merkitystä ikääntyville.

Taiteen merkitys ikääntyville

Kulttuuritoimintaan ja omakohtaiseen taiteen tekemiseen on jokaisella oikeus osallistua riippumatta asuinpaikasta, toimintakyvystä, voimavaroista tai elämäntilanteiden muuttumisesta (Liikanen 2010,10). Myös kiinnostus taiteeseen ja kulttuuriin säilyy osana ihmisen identiteettiä asuin- ja elinympäristön muuttuessa asumispalveluyksiköksi tai laitokseksi. Taidetoiminta voidaan nähdä ennaltaehkäisevän työn lähteenä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. (Liikanen 2010, 25, 28.) Omien taitojen harjaantuttaminen ja uuden oppiminen motivoi erityisesti niitä ikäihmisiä, jotka ovat aiemmin harrastaneet taidetta. Hohenthal-Antinin mielestä ikäihmisten kulttuuripalveluihin tulee kuulua taiteen tuottaminen osana kuntouttavaa ja ennaltaehkäisevää toimintaa. Taide voi ehkäistä syrjäytymistä ja se voi olla yhtenä osatekijänä lisäämässä elämän laatua ja merkityksellisyyttä. Taidetoiminta voidaan nähdä myös eräänä hyvän ja henkisesti rikkaan vanhuuden rakennuspuuna. (Hohenthal-Antin 2006, 15, 22.) Taiteen kautta voi saada onnistumisen ja luovuuden iloa, arvostusta ja näkyvyyttä. Taiteen tekeminen haastaa ihmisen luovuuden käyttämiseen, löytymiseen ja kokemiseen. Toiminta on merkityksellistä. (Hohenthal-Antin 2009, 26, 30.)

Taide subjektiivisena ja esteettisenä kokemukseksi voi eheyttää ikäihmisen identiteettiä ja vahvistaa tunnetta omista voimavaroista ja osaamisesta. Taiteen ja yksilön suhteessa korostuu subjektiivinen ilmaisu ja esteettinen kokemus, taiteen kautta oppiminen, oman identiteetin eheytyminen ja voimaantuminen. Taiteen ja yhteisön suhteessa esiin nousee taiteen vuorovaikutuksellinen ja voimaannuttava kokemus, taiteen tekeminen yhteisössä.

Encounter Art in Elderly Care – Experiences and Visions

Taina Keto

Abstract

This abstract focuses on my experiences as Encounter Art counselor at the City of Espoo's Services for the Elderly. I will also describe the experiences of the participants and how Encounter Art has been used in Espoo until now. My aim is to bring forth counselor's role in Encounter Art as well as the meaning of art for the aging.

Meaning of art for the aging

Everybody has the right to participate in cultural activities and personal making of art, regardless of domicile, functional abilities, resources or life situation (Liikanen 2010, 10). Interest in art and culture remains part of a person's identity even when his or her domicile or living environment changes into a service-housing unit or institution. Art activities can be seen as a source of preventive work in promoting health and wellbeing. (Liikanen 2010, 25, 28.) Practicing one's acquired skills and learning new ones motivates especially those seniors who have earlier been engaged in art. According to Hohenthal-Antin, cultural services for the elderly shall include art making as part of rehabilitative and preventive activities. Art may prevent marginalization and act as a factor in enhancing the meaning and quality of life. Art activities can also be seen as building blocks of a good and enriched old age. (Hohenthal-Antin 2006, 15, 22.) Through art, one can achieve the joy of success and creativity, appreciation, and visibility. Making art challenges human creativity to use, find, and experience. The activities are most significant. (Hohenthal-Antin 2009, 26, 30.)

Art as a subjective and aesthetic experience can solidify an elderly person's identity and boost his/her feelings about his/her own resources and competence. The relation between art and an individual emphasizes expression and aesthetic experience, learning through art, solidification of one's identity, and empowerment. Likewise, the interactive and empowering experiences gained through art and making art in communities are highlighted in the relation between art and an individual.

Elinikäisessä oppimisessa ajatuksena on, että ikääntyvä pystyy oppimaan uutta ja haluaa haasteellista toimintaa. (Lundahl, Hakonen, Suomi 2007, 255–257.)

Liikanen (2010, 65) näkee taiteen elämyksen ja merkityksen taidenautintona sellaisenaan. Se on osa ihmisen tarpeita. Taiteella ja kulttuurilla on yhteys koettuun terveyteen ja hyvään elämään. Taidetoiminnassa syntyy yhteisöllisyyttä ja verkostoja, jotka auttavat hallitsemaan elämää paremmin. Osallistamalla ihminen tuntee kuuluvansa johonkin itseään tukevaan yhteisöön. Osallistumisen tavoilla on myös merkitystä. Omakohtainen luomistyö on vaikuttavampaa ja myönteisempää ja taiteen tekemisen prosessi on tärkeämpää kuin itse taide. Taiteella on myös kyky panna mieli liikkeeseen. (Liikanen 2010, 59, 64–65.) Taiteen kautta vuorovaikutuksessa avautuu uudenlaisia mahdollisuuksia. Asiakkaan tekemänä taide konkretisoi luovuutta, pystyvyyttä ja erityisyyttä. Taiteen tekeminen tuo esille ihmisistä uusia puolia ja voimavaroja. (Pusa 2010, 12.)

Taide on ilmaisuvoimaista toimintaa johon sisältyy terapeuttisia elementtejä. Taiteen terapeuttisuus on yksi näkökulma ikäihmisten kanssa tehtävässä taidetoiminnassa. Varsinaista taide-terapiaa voi antaa vain siihen koulutuksen saanut terapeutti. Taiteen menetelmiä voi kuitenkin käyttää vuorovaikutuksellisenä, yhteisöllisenä, kuntouttavana ja terapeuttisena toimintana. Taidetyöskentelyn terapeuttisuus toteutuu sen tekemisessä mutta myös tuotosten tarkastelussa tai jakamisessa muiden ryhmäläisten kanssa. Taide on terapeuttista myös silloin, kun se antaa ihmiselle useita valinnanmahdollisuuksia. Taiteeseen ja luovaan toimintaan liittyvä vapaus tehdä valintoja ja päätöksiä sekä testata omia ideoita turvallisesti. (Lundahl, Hakonen, Suomi 2007, 260–261.)

Mitä vaaditaan ohjaajalta?

Taidetoiminnan ohjaamisessa ohjaajan on hyvä tiedostaa oma taide- ja kulttuurikäsitöksensä ja hallita taiteen menetelmällisiä ja ilmaisullisia asiasisältöjä ja tunnettava luovan prosessin luonnetta. Ensinnäkin on hallittava ohjausosaaminen ja tavoitteellisen, kannustavan ja voimaannuttavan toimintakokonaisuuden rakentaminen. Ohjaajan on hallittava käyttämänsä metodin tausta ja teoriapohja.

The principle of life-long learning is that an aging person is capable of learning new things and craves for challenging activities. (Lundahl, Hakonen, Suomi 2007, 255–257.)

Liikanen (2010, 65) acknowledges the experience and significance of art in itself. It constitutes part of human needs. Art and culture are connected with what individuals regard as health and a good life. Art activities give rise to social inclusion and networks that help people manage their lives better. Participation makes a person feel as if he or she belongs to a supportive community. The ways of participation are also significant. Personal creative work is more effective and positive, and the process of art making is more important than art itself. In addition, art has the ability to activate the mind. (Liikanen 2010, 59, 64–65.) Through art, interaction opens up new kinds of possibilities. Made by a customer, art makes creativity, capability and specialty concrete. Art making brings out new aspects and resources in a person. (Pusa 2010, 12.)

Art translates into expressive activities that include therapeutic elements. The therapeutic nature of art is one perspective on art activities with the elderly. Only a trained therapist can give actual art therapy. Nevertheless, art methods can be used as interactive, communal, rehabilitative, and therapeutic activities. The therapeutic nature of artwork is realized in not only actual art making but also in analyzing or sharing the works of art with other participants. Art and creative activities entail the right to make choices and decisions and to test one's ideas in a safe manner. (Lundahl, Hakonen, Suomi 2007, 260–261.)

What is required of the counselor?

When heading art activities, the counselor should be aware of his/her own art and cultural concepts and master art techniques and expressive contents, and understand the nature of creative processes. First, a counselor must be able to mentor and create an object-oriented, encouraging and empowering entity. The counselor must master the background and theory of the method he or she uses. The counselor must be able to choose and vary the work methods in such a way that the participants feel that they are learning, capable and successful. (Lundahl, Hakonen, Suomi 2007, 264–266.)

Ohjaajalla tulee olla kyky valita ja muunnella työtapoja niin, että ryhmässä olija tuntee oppivansa, osaavansa ja onnistuvansa. (Lundahl, Hakonen, Suomi 2007, 264–266.) Ohjaajan roolina on poistaa ryhmässä osallistumisen esteitä ja luoda turvallisuutta sekä mahdollistaa kohtaaminen. Ohjaamisessa tuetaan asiakkaan omaa aktiivisuutta ja henkilökohtaisia päätöksentekoprosesseja. Osallistujia ohjataan arvostamaan omaa työskentelyään, ja toiminnassa pyritään hyväksyvän ja arvostavan ilmapiirin luomiseen. Ohjaajan on tärkeää osata antautua myös sattumille ja luottaa prosessiin. (Pusa 2010, 12–15.) Ohjaaja auttaa luovuuden lukkojen avaamisessa tarjoamalla kannustavan, rohkaisevan ja virikkeellisen toimintaympäristön (Hohenthal-Antin 2006, 45).

Ohjaajan on osattava huomioida ryhmäläisten tarpeet ja mahdolliset rajoitteet toiminnan joka vaiheessa, niin suunnittelussa kuin ohjauksessakin. Oma läsnäolo ja herkkyyden huomata ryhmän ja yksilön olemisen ja muuttumisen tiloja on ohjaajan ammattitaidossa oleellista. Samoin näiden havaintojen hyödyntäminen toimintakerrojen suunnittelussa ja toteutuksessa sekä arvioiden ja palautteiden tekemisessä. Ohjaajan on osattava kuunnella ja osoittaa myötäelämistä. Ohjaaminen parityönä on antoisaa ja myös haasteellista. Kohtaamistaitteen ryhmäkerran eri osiot vaativat suunnitelmallisuutta, tavoitteellisuutta ja etukäteisvalmisteluja. Lisäksi yhdessä tehty reflektointi ryhmäkertojen jälkeen on tärkeää tavoitteiden saavuttamiseen pyrittäessä ja mahdollisten muutosten tekemisessä. Hyvä etukäteissuunnittelu ja selkeä työnjako eri osioiden aikana helpottaa toimintaa ryhmässä ja auttaa ryhmäläisten motivoimisessa ja innostamisessa sekä tukee heidän taiteen tekemisessä saatavia onnistumisen kokemuksia. Ryhmäkertojen suunnittelu ja niiden ennakkovalmistelut ovat usein ajankäytöllisesti työläitä ja haastavia mutta palkitsevia ryhmän kokonaisuutta ajatellen. (Keto 2010, 17, 25–27.) Ryhmän kasvun ja ryhmäläisten onnistumisten kokemusten, oivallusten saamisen ja vuorovaikutuksen näkeminen ja kokeminen yhdessä heidän kanssaan on palkitsevaa. Se, mitä he ovat kertoneet saaneensa ryhmästä, on myös ohjaajalle voimaannuttavaa.

The role of the counselor demands that he/she remove obstacles to success, create security, and enable meeting one another. When heading art activities, the counselor shall support the customer's own initiative and personal decision-making processes. The participants are taught how to appreciate their own work, and all actions aim to create an accepting and appreciating atmosphere. It is important that the counselor be open to the unexpected and trust in the process. (Pusa 2010, 12–15.) The counselor helps to open the participants' locked creativity by providing them with a motivating, encouraging and stimulating environment. (Hohenthal-Antin 2006, 45).

The counselor shall account for the participants' needs and potential limitations in every stage, including both planning and counseling. The counselor's presence and sensitivity to notice individual and group changes is essential to the counselor's professional competency as is also utilizing these observations in planning and implementing sessions and compiling assessments and feedback. The counselor must know how to listen and show compassion. Counseling in the form of pair work is both rewarding and challenging. The different sessions of an Encounter Art group require planning, goal-orientation, and advance preparations. Furthermore, reflecting with the group after the sessions is important for obtaining the goals set and making potential changes. Good advance planning and clear division of labor makes it easier to act in the group, motivate and encourage the participants, and it promotes their feelings of success. Planning the sessions and other advance preparations often take a lot of time and effort, but they are rewarding for the group as a whole. (Keto 2010, 17, 25–27.) Participants' growth, feelings of success, insights, and seeing and sharing the participants' interaction is rewarding for the counselor. What the participants tell they gained from the group also empowers the counselor.

Heading groups and assessing results

Encounter Art has proven to be a well-functioning and versatile form of rehabilitative group activities. Art-based interaction is essential in Encounter Art, and the activities practice, in particular, all kinds of social facilities. (Pusa 2010, 11). Encounter Art methods utilize various means and materials of the visual arts in a versatile and varied manner.

Ryhmien ohjaamisesta ja tavoitteiden arvioimista

Kohtaamistaide on osoittautunut hyvin toimivaksi ja monipuoliseksi kuntouttavaksi ryhmätoiminnaksi. Kohtaamistaiteessa taidelähtöinen vuorovaikutus on keskeistä ja toiminnassa harjaannutetaan ennen kaikkea sosiaalista toimintakykyä (Pusa 2010, 11). Kohtaamistaiteen menetelmissä käytetään erilaisia kuvataiteen tekemisen keinoja ja materiaaleja monipuolisesti ja vaihtelevasti. Kohtaamistaiteen keskeisiä elementtejä ovat vuorovaikutteisuus, tavoitteellisuus, suunnitelmallisuus, moniaistisuus, monipuolisuus, kokemuksellisuus, esteettisyys, elämyksellisyys ja valintojen mahdollisuus. (Keto 2010, 14–15.) Kohtaamistaiteessa havainnoidaan, tutkitaan ja tarkastellaan eri aisteja käyttäen, koetaan tunteita, muistoja, uusia elämyksiä ja jaetaan kokemuksia. Kohtaamistaide sopii hyvin käytettäväksi tavoitteellisena ja kuntouttavana ryhmätoiminnan menetelmänä erilaisten ikäihmisten parissa pidettävissä ryhmissä. Olen ohjannut kohtaamistaidetta niin hoivakodissa asuville, päivätoimintaryhmässä käyville sekä vielä kotona asuville melko hyväkuntoisille ja terveille ikäihmisille. Se mitä kohtaamistaiteen ryhmäkertoihin kulloinkin sisältyy ja mitä toiminnallisia menetelmiä ja materiaaleja voi niissä käyttää, riippuu pitkälti kohderyhmästä.

Kohtaamistaide on tavoitteellista toimintaa ja ryhmän ja ryhmäläisten tavoitteet huomioidaan suunnittelussa. Tulee pohtia, kuka siitä hyötyy ja kenelle se voisi sopia ja kuka voi tai kenellä on mahdollisuus sitoutua ryhmään. Tavoitteiden asettelussa sekä menetelmien ja materiaalien käytössä on tärkeää huomioida kohderyhmä ja mahdolliset ryhmäläisten rajoitteet. Tavoitteina eri ryhmissä voi olla fyysisen toimintakyvyn harjaannuttaminen, toiminnallisuuden tukeminen, psyykkisen tai sosiaalisen hyvinvoinnin tukeminen. Olennaista on voimavarojen tukeminen, itsetunnon vahvistaminen, onnistuneiden ja myönteisten kokemusten saaminen ja mielialan kohottaminen. Tärkeää on myös mahdollisuus taiteen tekemiseen ja sen omakohtaiseen kokeamiseen turvallisessa, innostavassa ja vuorovaikutuksellisessa ilmapiirissä.

Kun aloitetaan uutta ryhmää, on mietittävä ryhmän kokoonpanoa. Ryhmän toimivuutta ajatellen on ryhmästä pyrittävä luomaan mahdollisimman tasapainoinen.

The key elements of Encounter Art consist of interaction, goal-orientation, planning, use of multiple senses, versatility, experiencing, aesthetics, feelings, and the possibility of choices. (Keto 2010, 14–15.) Encounter Art observes, investigates and studies with different senses, and generates feelings, memories, new experiences, which can be shared with the other participants. Encounter Art is well suited for a goal-oriented and rehabilitative method for groups consisting of different kinds of senior citizens. I have headed Encounter Art for residents of nursing homes, people at day-activity groups, and fairly healthy aged people still living at their homes. The target group largely dictates the contents of Encounter Art sessions and the methods and materials used.

Encounter Art is goal-oriented, and the goals of the group as well as of its participants are accounted for in planning. One must consider who benefits from it; for whom it might be suitable; who can or who has the possibility of committing to the group. When setting goals and deciding on the methods and materials used, it is important to account for the target group and any potential limitations the participants may have. Examples of goals in various groups include, among other things: practicing physical functional abilities and promoting mental or social wellbeing. It is essential to support the participants' resources, boost their self-esteem, facilitate their gaining of successes and positive experiences, and uplift them. It is also important to provide them with a safe, encouraging and interactive environment where they can make and experience art as individuals.

When a new group is being planned, its composition shall be carefully considered. From the perspective of group functionality, the group should be as balanced as possible. It is important to motivate the participants and make them commit themselves to the group. It is very difficult to create a safe, motivating and encouraging atmosphere in a group whose participants are highly dissimilar. (Keto 2010, 29–30.) Even if just one participant's commitment to the group is weak, the entire group's activities and self-appreciation may be affected

On tärkeää saada ryhmäläiset motivoitumaan ja sitoutumaan ryhmään. Ryhmässä, jossa on hyvin eritasoisia osallistujia, on vaikea luoda turvallista, motivoivaa ja innostavaa ilmapiiriä. (Keto 2010, 29–30.) Yhdenkin ryhmäläisen heikko sitoutuminen ryhmään voi vaikuttaa muun ryhmän toimintaan ja itsearvostukseen. Ikääntyvien ryhmää kootessa on suositeltavaa, että ryhmäläiset olisivat fyysiseltä kunnoltaan mahdollisimman samanlaisia ja että heillä olisi yhteinen ryhmään liittymisen tavoite. (Pitkälä, Routasalo, Blomqvist, Mäntyranta 2004, 87, 94.)

Espoon vanhusten palveluissa on ollut vuonna 2011 viisi kohtaamistaiteen ryhmää. Näissä viidessä ryhmässä olen toiminut kaikissa ohjaajana. Ohjaajapareina näissä ryhmissä ovat kansani toimineet koulutetut ohjaajat Kaisa Lappalainen tai Riitta Paalanen. Vuonna 2012 alkuvuodesta on pidetty kolmea ryhmää. Näissä ryhmissä en ole ollut mukana. Vuonna 2011 pidetyt ryhmät olivat suunnattu kotona asuville ikääntyville. Kyseessä oli ennalta ehkäisevän osallistavan ryhmätoiminnan järjestäminen. Näiden ryhmien tavoitteina oli tuoda voimavaroja ja jaksamista arkeen, syrjäytymisen ennalta ehkäiseminen ja vuorovaikutusmahdollisuuksien lisääminen ja mahdollisuus taiteen tekemiseen. Ryhmät suunnattiin esimerkiksi yksinäisyyttä kokeville tai lievää masennusta poteville. Ryhmiin otettiin kahdeksan osallistujaa ja ryhmät kokoontuivat yhdeksän kertaa.

Näissä ryhmissä teetettiin viimeisellä kerralla osallistujille kirjallinen palautekysely. Suuri osa palautteesta saatiin kuitenkin aina suoraan kunkin ryhmäkerran aikana. Ohjaajana näkee ja kokee hetkessä, kun ryhmäläiset innokkaasti ja paneutuen ryhmäosioiden aikana tekevät, kokevat ja ennen kaikkea ovat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa. Pohdintani perustuvat omiin ja ohjaajaparieni havaintoihin ryhmäläisten kokemuksista ja palautekyselymateriaaliin.

Osallistujien kokemuksia Kohtaamistaide-ryhmistä

Kohtaamistaide-ryhmissä, joita ohjasin hoivakodissa ja päivätoiminnassa, toiminta kehittyi selkeästi työskentelykertojen aikana ja ryhmäkerasta toiseen. Vuorovaikutus ja sosiaalinen kanssakäyminen ryhmässä lisääntyi ja joidenkin kohdalla se näkyi myös muussa arkiympäristön toiminnassa.

. When assembling a group of aging people, the recommendation is that the participants share as similar physical conditions as possible and that they all be committed to the group. (Pitkälä, Routasalo, Blomqvist, Mäntyranta 2004, 87, 94.)

The City of Espoo's services for the elderly arranged five Encounter Art groups in 2011, all of which I mentored. My counselor partners in these groups were Kaisa Lappalainen or Riitta Paalanen, both trained counselors. In early 2012, there were three groups, in which I was not involved. The 2011 groups were targeted at aging people still living at their homes. The aims were to arrange group activities that promote social inclusion, create resources for coping with everyday life, prevent marginalization, increase interaction possibilities, and offer the experience of making art. The groups were targeted, for instance, at people suffering from loneliness or mild depression. The groups consisted of eight participants and met for nine sessions.

During the last session, the participants of these groups were asked to fill in a written feedback survey. The majority of the feedback received came, however, directly in connection with each ongoing session. The counselor sees and feels in a moment how enthusiastically the participants concentrate and act during the sessions as well as how they feel and, in particular, interact with one another. My ideas are based on the observations of the participants' experiences made by me and my partners, as well as on the feedback material.

Participants' experiences of Encounter Art groups

Activities at Encounter Art groups that I mentored at the nursing home and day-activity center developed both during the sessions and from one session to another. Interaction and social intercourse increased within the group, and in some cases was evident in other activities of their everyday lives as well. There were clear signs of increased good mood and decreased depression during the sessions and from one session to another. The participants' interest in attending to their own daily rhythms and weekly programs increased.

Ryhmäkertojen aikana ja niiden välillä oli nähtävillä selkeästi mielialan kohoamista ja masentuneisuuden alenemista. Kiinnostus oman päivärhythmin ja viikko-ohjelman huolehtimisesta lisääntyi. Toimintakertoja odotettiin ja osallistujat halusivat vaikuttaa muihin viikolla tapahtuviin asioihin niin, että pääsivät varmasti mukaan taideryhmään. (Keto 2010, 24.)

Ryhmäläiset saivat yhteisiä kokemuksia, elämyksiä ja iloista mieltä. Moni osallistui innokkaasti ja ennakkoluulottomasti toimintaan ja nautti työskentelystä. Työskentelyssä ryhmäkertojen aikana ja niiden edetessä oman luovuuden käyttämisessä tapahtui kehittymistä. Valintojen tekeminen helpottui ja nopeutui, oma-aloitteisuus kasvoi ja epävarmuus vähentyi. Hienomotorisia taitoja harjoitettiin erilaisilla työvälineillä ja materiaaleilla. Ryhmäkerroilla toteutui monipuolisesti eri aistien ja kuvataiteellisten menetelmien käytön yhdistämistä. Arvostusosiossa opittiin arvostamaan ja iloitsemaan taidetöistä ja omiin töihin oltiin tyytyväisiä. Positiivista palautetta opittiin ottamaan vastaan ja onnistumisen kokemukset kasvattivat itsetuntoa. Ryhmissä toteutui kannustavan, turvallisen ja luotettavan ilmapiirin ylläpitäminen. Asetettujen tavoitteiden toteutumisesta kertoo hyvin se, että kaikki ryhmäläiset jokaisessa ryhmässä olisivat halunneet jatkaa toimintaa tai olisivat valmiita osallistumaan uudestaan samankaltaiseen toimintaan. (Keto 2010, 24.)

Vuonna 2011 pidetyissä Kohtaamistaitteen ryhmissä on pidetty toimintamuodon monipuolisuudesta ja yllätyksellisyydestä. Ryhmäkerroilla vaihe vaiheelta eteneminen ja epä tietoisuus siitä, mitä seuraavaksi tehdään, on alussa saattanut herättää kysymyksiä ja seuraavanlaisia kommentteja: ” Pitäisi saada tietää, mitä on tarkoitusena tehdä, jotta osaa valita oikean liidun värin tai alustan” tai ”kerro nyt jotain, miten tämä etenee”. Nämä kysymykset loppuvat yleensä jo parin kolmen ensimmäisen tapaamiskerran jälkeen. Usein ryhmäläiset toteavatkin, että on ihanaa ja vapauttavaa kun ei tiedä, eikä tarvitsekaan tietää mitä tehdään. Voi vain tulla ja osallistua ja luottaa että jotakin tehdään ja jokin syntyy ja että siinä voi vielä onnistuakin.

The participants looked forward to the sessions and wanted to influence other items on their weekly agendas, so that they could certainly come to the art group. (Keto 2010, 24.)

The participants gained shared experiences and joy. Many of them participated eagerly and open-mindedly in the activities and enjoyed working. They also became more creative in the course of the Encounter Art sessions. It became easier and faster for them to make choices, they acted more on their own initiative, and they became more uncertain. Fine-motor skills were practiced with the help of different kinds of tools and materials. The sessions succeeded in combining versatile use of the different senses and artistic methods. The appreciation part taught them to appreciate and take joy in works of art, and they were satisfied with their own works of art. Likewise, the participants learned to receive positive feedback, and their feelings of succeeding enhanced their self-esteem. Furthermore, the groups succeeded in maintaining an encouraging, safe, and reliable atmosphere. Achieving the objectives set is seen in the fact that in each of the groups arranged, the participants wanted to continue activities or start new, similar ones. (Keto 2010, 24.)

The 2011 Encounter Art groups praised the multifaceted and surprising nature of activities. Progressing from one stage to another and uncertainty about what comes next during the sessions may have initially raised questions and comments of the following kind: “I should get to know what we are supposed to do, so that I could choose the proper color of the crayon to use, etc.” or “Please tell us something about how this progresses.” These questions usually end after the first couple of meetings, and the participants say that it is wonderful and liberating that one does not know and does not have to know what will be done. One can just come and participate and trust that something is being done; something is being created with success. Use of different materials and tools has given rise to a lot of discussion, and some participants want to buy their own art tools and materials and continue the work, for example, with their grandchildren.

The different sessions of Encounter Art entail choices. For the individual, making aesthetic choices during artwork is empowering. There are no right or wrong choices in art.

Erilaisten taidemateriaalien ja välineiden käyttö on herättänyt keskustelua ja osa on innostunut hankkimaan omia taidetarvikkeita ja materiaaleja ja he haluavat tehdä vastaavaa työskentelyä esimerkiksi omien lastenlastensa kanssa.

Kohtaamistaiteen ryhmäkertojen eri osioihin on sisällytetty valintoja. Esteettisten valintojen tekeminen taidetyöskentelyn aikana on yksilön kannalta voimaannuttavaa. Oikeita tai väriä valintoja taiteessa ei ole. Parhaimmillaan kyvykyys valintojen tekemiseen kantaa myös arkeen. (Pusa 2010, 11.) Ryhmäläisten kanssa käydyissä keskusteluissa ja palautteissa on ajoittain tullut esille, että arkielämässä valintojen teko on ollut Kohtaamistaiteen jälkeen erilaista tai että valintojen tekeminen on tullut helpommaksi. Osallistujat ilmaisivat Kohtaamistaiteen vaikutuksia omaan elämäänsä: ”On voimaannuttanut ratkaisuihin” tai ”saa voimaa muutokseen”.

Arvostuskierros on osoittautunut tärkeäksi Kohtaamistaiteen ryhmäkerran osioksi. Ryhmässä työskenneltäessä kaikkien tuotokset ovat samanarvoisia riippumatta taiteellisista taidoista. Töiden tarkastelussa tarvitaan havaitsemista, kuvittelua, eläytymistä, sanallistamista ja jopa erilaista tekemistä. Tarkastelun voi aloittaa katsojan assosiaatioista, kuvan tai tekemisen herättämistä aistimuksista, muistoista ja tuntemuksista. Kuvasta ei tehdä tulkintaa. Muut ryhmäläiset ja ohjaaja voivat kannustaa, tukea ja arvostaa monin eri tavoin taiteen tekijää. (Lundahl, Hakonen, Suomi 2007, 261–262.) Palautteen ja arvostuksen merkitys on yhteydessä toiminnan päämäärään ja haasteellisuuteen. Ei vain muiden antama palaute ole merkittävää, vaan myös palaute, jota voi itse itselleen antaa. Tunne onnistuneesta toiminnasta on tärkeää. (Hohenthal-Antin 2006, 150.) Arvostus ja ymmärrys syntyvät parhaiten henkilökohtaisten kontaktien kautta. Rakentuu välittämisen kulttuuri, jota on aina hyvä vahvistaa. (Hohenthal-Antin 2009, 101.) Arvostuskierros on vahvasti vuorovaikutuksellista. Töiden esillepano on myös osoitus työn arvostuksesta ja tavoitteellisuudesta (Hohenthal-Antin 2006, 61). Ryhmäläisten palaute omien töiden esillä olosta on ollut pelkästään myönteistä ja töiden upeutta on yhdessä hämmästely. Palautteissa on kerrottu mm. seuraavaa: ”Ensi kerran elämässä työni pääsi esille jopa vitriiniin” ja ”Ihanaa nähdä työt esillä. Voisi olla pidempäänkin”.

At best, the ability to make choices is reflected in the participants’ everyday lives. (Pusa 2010, 11.) From time to time, discussions with the participants and the feedback given by them show that, after Encounter Art sessions, making choices is different or easier. The participants commented on the impacts of Encounter Art on their own lives as follows: “It has empowered me to make choices,” or “I received the strength to change.”

The appreciation round has turned out to be a tremendously important part of Encounter Art. When working in a group, the works produced are equal, regardless of the makers’ artistic skills. What are needed in assessing the works of art are: observation, imagination, empathy, verbalization, and even a different way of doing. The assessment may start with the observer’s associations, the sensations generated by a picture or work, memories, and feelings. The picture is not interpreted. The other participants and counselor can encourage, support and appreciate the maker in a number of ways. (Lundahl, Hakonen, Suomi 2007, 261–262.) The significance of feedback and appreciation is interconnected with the goals and challenges of Encounter Art activities. Feedback given by others is of importance, but so is also the feedback that one can give oneself. The feeling of success is what matters. (Hohenthal-Antin 2006, 150.) Appreciation and understanding are best born through personal contacts. A culture of caring is created, and it is always good to strengthen it. (Hohenthal-Antin 2009, 101.) The appreciation is typically interactive: putting out one’s works of art is also an indication of the appreciation for the work and its underlying goals. (Hohenthal-Antin 2006, 61). The participants’ feedback on presenting their own works of art was all positive, and the beauty of the works was admired together. Feedback states the following, among other things: “For the first time in my life, my work was exhibited, and in a vitrine also” and “It is wonderful to see the works being exhibited. Could stay longer.”

In the groups, the participants were fairly committed to the activities, and for many the Encounter Art session was the highlight of the week. The participants often gained more than they expected from the groups; for instance, pleasant being together and interaction.

Ryhmässä osallistujat ovat olleet melko hyvin sitoutuneita toimintaan ja monelle Kohtaamistaitteen ryhmä on ollut viikon kohokohta. Ryhmistä on saatu usein enemmän, mitä on osattu odottaa. Ryhmässä on saanut kokea mukavaa yhdessäoloa ja kanssakäymistä. Ryhmien sisällöt on koettu mielenkiintoisina, jännittävinä ja monipuolisina. Ryhmät on koettu innostavina, positiivisina, energiaa, iloa ja ajatuksia antavina, vaputtavina ja elämyksellisinä. Niissä on saanut kokeilla erilaisia materiaaleja ja työskentelytapoja. Esteettisten ja moniaististen kokemusten saaminen on vaikuttanut arkeen: ”Ryhmän mukana olen löytänyt paljon kauniita ja mukavia asioita.” Jollekin nuorena rakkaaksi koetun harrastuksen uudelleen haltuun ottaminen on ollut merkittävää. Moniaistisuus on koettu mielenkiintoisena sekä ajatuksia, tunteita ja muistojakin herättävänä. Moni on antanut palautetta mielialan nousemisesta ja alakuloisuuden vähenemisestä ja itseluottamuksen kasvamisesta. Sosiaalinen kanssakäyminen ja vuorovaikutuksellisuus näkyvät myös palautteissa: ”On lupa kuulua johonkin ryhmään” tai ”tunsin olevani taas vapautunut ja hyväksytty” tai ”on saanut olla ryhmässä, kun on muuten paljon yksin”. Nämä palautteet kertovat siitä, miten ryhmät on koettu ja että toiminnalla on ollut todellista merkitystä. Yksinkertaisesti erään ryhmäläisen antama palaute ”on saanut luvan olla tällainen” kiteyttää myös hyvin saatua kokemusta.

Ryhmät olivat hyvin erilaisia. Toisessa ryhmässä keskustelua oli enemmän jo heti ensimmäisestä kokoontumiskerrasta lähtien, ja jossakin ryhmässä tutustuminen ja jakaminen syntyivät hitaammin. Myös kritiikkiä tai kyseenalaistamista tuli aika ajoin. Yleensä nämä ovat liittyneet kurssin pituuteen ja toivottiin useampia ryhmäkertoja. Lähes kaikki ryhmäläiset kaikissa ryhmissä toivoivat jatkamahdollisuutta ja moni toivoi, että ryhmä voisi toimia kahden kauden aikana, sekä syksyllä että keväällä. Ryhmässä nousi esille tunteita, joskus voimakkaitakin. Kun tehdään taitteen keinoin, saattaa prosessin aikana nousta esille jotakin hyvin merkityksellistä, henkilökohtaista ja läheistä. Varsinaisessa taidetyöskentelyssä tehtiin pääosin yksilötöitä, mutta myös pari- ja ryhmätöitä. Osallistujien kokemukset pari- ja ryhmätöistä vaihtelivat ja ne herättivät keskustelua. Yhteistä kaikissa ryhmissä oli se, että toiminta koettiin monin tavoin antoisaksi ja palaute oli positiivista.

The contents were described as motivating, positive, energetic, joyful, liberating, and as “giving food for thought.” The participants were able to test various materials and methods. Receiving aesthetic and multisensory experiences affected the participants’ everyday lives: “As a member of the group, I have discovered lots of beautiful and nice things.” Repossessing a hobby that they loved in their youth was very significant for some participants. Use of multiple senses was deemed interesting as well as thought-, feeling-, and memory-inducing. Many participants reported the following: being in a better mood, decrease in melancholy, and increased self-confidence. Social intercourse and interaction are also seen in the feedback given: “One is allowed to be part of some group,” or “I again felt liberated and accepted,” or “One has been allowed to be part of a group after spending so much time alone.” These comments show how the participants felt about the groups and that the activities made a real difference. Simply put in the words of one participant: “I was allowed to be like this.”

The groups were highly different: some of them generated more discussion from the very first session, whereas getting to know one another and sharing took longer in other groups. In addition, there was a fair amount of criticism or questioning from time to time, usually regarding the duration and number of sessions of the group in question—more sessions were commonly requested. Almost all the participants in all the groups wanted continuation. Many participants wanted the group to operate during two terms, both fall and spring. The groups gave rise to emotions, sometimes powerful ones. When art methods are applied, the process may generate issues that are highly important, personal, and intimate. The majority of the completed works of art were individual ones, even though there were some pieces of pair- and group work. The participants’ experiences of working in pairs or as a group varied and generated a lot of discussion. Nevertheless, all the groups found the activities rewarding in myriad ways and gave positive feedback.

Visions for the future

Encounter Art and its methods make it possible to provide the elderly with meaningful, goal-oriented, and rehabilitative group-form art activities.

Visioita tulevaan

Kohtaamistaiteen keinoin on mahdollista toteuttaa mielekästä, tavoitteellista ja kuntouttavaa ryhmämuotoista taidetoimintaa ikääntyville. Kohtaamistaiteen yleiset toimintaperiaatteet kuten, kokemuksellisuus, moniaistisuus, tekemisen ilo ja vuorovaikutteisuus ovat vahvasti läsnä ryhmätuokioissa. Se antaa osallistujille tilaisuuden oman luovuuden toteuttamiseen tai löytymiseen. Kohtaamistaide soveltuu hyvin erikuntoisille ikäihmisille suunnattujen ryhmien parissa käytettäväksi toiminnaksi. Sitä voidaan käyttää ennaltaehkäisevänä toimintana sekä tukevana ja ylläpitävänä kuntoutustoimintana.

Vuoden 2011 aikana pidettyjen ryhmien, joissa olen ollut ohjaajana, palautteen perusteella ryhmäkertojen määrää kannattaisi miettiä. Ryhmäläisten kanssa voisi tavata muutaman kerran jonkin ajan kuluttua varsinaisista ryhmäkerroista. Ainakin itselleni herää kysymys; ovatko ryhmän aikana saadut kokemukset kantaneet arjen toimivuuteen ja hyvinvointiin ja jos ovat, niin miten ja kuinka pitkään. Tällä tavoin ryhmäläisten kanssakäymistä, voimavaroja tai arjessa selviytymistä voisi tukea melko vähäisin resurssein tällaisten tapaamiskertojen aikana. Tähän liittyen haluan nostaa esiin erään saadun palautteen, joka kiteyttää mielestäni hyvin sitä, onko ryhmässä oleminen vaikuttanut osallistujan elämään, arkeen ja mielialaan: ”Ryhmä on vaikuttanut, antanut ohjelmaa ja sisältöä. Arkikin on tuntunut keveämmältä. Mieliala on tullut joka kerta iloiseksi – ainakin pitkäksi aikaa. Kestääkö se, on vielä arvoitus.”

The general principles of Encounter Art—experiences, use of multiples senses, joy of doing, and interaction—are strongly represented in group sessions. Encounter Art gives the participants an opportunity to express or find their own creativity. It is well suited for group activities for the elderly of various states of health. Furthermore, Encounter Art can be used preventively or as a measure to support or maintain rehabilitation.

Based on the feedback from the groups I headed in 2011, the number of sessions should be reconsidered. The participants could be met a few times after some time has passed from the actual last session. At least I wonder whether the experiences gained during the group sessions have been reflected in the participants' everyday life and its functioning, and if so, for how long. These kinds of extra meetings would make it possible to promote the participants' interaction, resources, and coping with everyday life with relatively few resources. In this context, I wish to include an example of feedback summarizing how participation in a group has affected the participant's life and mood: “The group made a difference, gave an agenda and contents. Even everyday life seems lighter now. My mood became happy every time – for a long while. Whether it will continue, I cannot say yet.”

Lähteet | Bibliography

Hohenthal-Antin, L. 2006. Kutkuttavaa taidetta. Taidetoiminta seniori- ja vanhustyössä. Juva, PS-kustannus.

Hohenthal-Antin, L. 2009. Muistot näkyviksi. Muistelutyön menetelmiä ja merkityksiä. Juva, PS-kustannus.

Liikanen, H-L. 2010. Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia – ehdotus toimintaohjelmaksi 2010–2014. Opetusministeriön julkaisuja 2010:1.

Lundahl, R., Hakonen, S. & Suomi, A. 2007. Taide ja kulttuuri – innovaatiota seniori- ja vanhustyöhön. Teoksessa Seppänen, M., Karisto, A. & Kröger T. (toim.) Vanhuus ja sosiaalityö: Sosiaalityö avuttomuuden ja toimijuuden välissä. Juva: WS Bookwell Oy, 253–269.

Pitkälä, K., Routasalo, P., Blomqvist, L. & Mäntyranta, T. 2004. Ryhmäilmiöitä ikääntyneiden taide- ja virikeryhmissä. Teoksessa Pitkälä, K., Routasalo, P., Blomqvist, L. (toim.) Ikääntyneiden yksinäisyys, Taide- ja virikeryhmät psykososiaalisena kuntoutuksena. Geriatrisen kuntoutuksen tutkimus- ja kehittämishanke. Tutkimusraportti 5. Vanhustyön keskusliitto, Gummerrus Kirjapaino Oy, Saarijärvi.

Pusa, T. 2010. Kohtaamisen iloa Active Art -pilotoinnista kohtaamistaide erikoistumisopintoihin, julkaisu, Laurea AMK-julkaisusarja C-15.

Julkaisemattomat lähteet:/Unpublished sources:

Keto, T. 2010. Kohtaamistaide vanhusten palveluissa Espoossa – mitä, miksi, miten? Kehittämistehtävä, Kohtaamistaiteen erikoistumisopinnot. Laurea -ammattikorkeakoulu, Tikkurila.

Kohtaamistaide-toiminnan arvi- oinnista

Armi Jyrkkö

Tiivistelmä

Tässä esityksessä tarkastellaan Kohtaamistaiteen tutkimus- ja kehitystyön ulottuvuuksia kolmen kehikon avulla: 1) Kolbin mallin, 2) toimintatutkimuksen ja 3) kehittävän työntutkimuksen avulla. Kohtaamistaiteen arviointi on pyritty tekemään työtä tukevaksi. Toimijat saavat toimintansa edelleen kehittämiseen aineistoa prosessin aikana, jolloin yksittäisten toimintakertojen muodostama kokonaisuus ja toiminnan kehittämisen laajempi kokonaisuus ovat tarkastelussa rinnan. Tämä tarkastelu nivoutuu toimijoiden ammatilliseen kehittymiseen. Aineistojen keräämiseen ja niiden analysointiin osallistuvat soveltuvin osin Kohtaamistaide-kokonaisuuden opiskelijat ja muut toimijat, kuten esimerkiksi opiskelijan työparina toimiva työelämän edustaja.

Ihmiselle on luonteenomaista tarkastella toimintaansa ja pohtia mitä toiminnassa voisi jatkossa tehdä toisin. Kun tämä itseään korjaava ja kehittävä asenne muutetaan systemaattiseksi, arviointi tuodaan lähelle arkea. Näin tehdään noudattamalla esimerkiksi Kolbin (1984) klassikkoksi muodostunutta kokemusperäisen oppimisen kehää. Siinä voidaan nähdä kehittämistyön vaiheet, jotka edellyttävät toiminnan jatkuvaa arviointia ja reflektointia sekä havainnoista käsitteellistämiseen etenemistä (Rauste-von Wright & von Wright 1996).

Toimintatutkimuksessa tuotetaan tietoa, joka liittyy välittömästi käytännön ongelmien ratkaisuun. Toimintatutkimukselliselle työotteelle on myös ominaista, että siinä tiedon tuottaminen ja annetun todellisuuden muuttaminen tapahtuvat samassa kehittämisprosessissa. Kehittämisprosessi nähdään spiraalina, jossa joka askeleella suunnittelu, toiminta ja toiminnan arviointi seuraavat toisiaan (Anttila 2006). Myös kehittävässä työntutkimuksessa muutoksen lähtökohtana on sen syklinen luonne (Engeström 1995). Kohtaamistaiteen kehittämisessä tämä sykli ilmenee sekä yksittäisten toimintakertasarjojen että laajemman systeemin tutkimisen ja kehittämisen tasoilla.

About Assessing Encounter Art Activities

Armi Jyrkkö

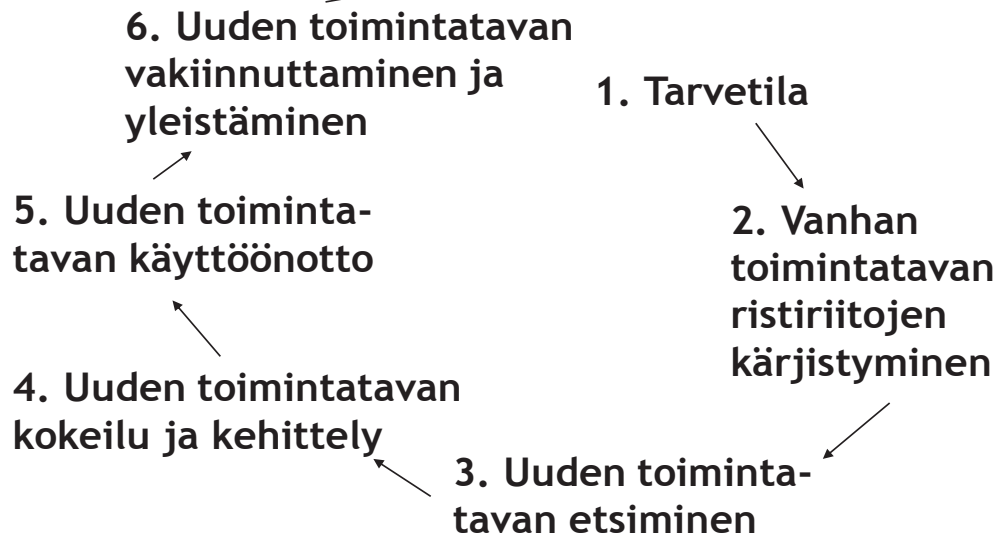
Abstract

This document observes the dimensions of Encounter Art research and development with the help of three frames: 1) Kolb model, 2) process analysis, and 3) developmental work research. The aim of assessing Encounter Art is to model it to support work. The actors receive material that helps them to further develop their activities in the course of the process, which means that the entity consisting of a separate actor's operating sessions and the wider package of developing operations run shoulder to shoulder in assessment. This assessment is linked to the professional development of the actors. Students of Encounter Art and other actors—for instance, representatives of the employment sector who act as the students' work partners (pairs)—participate in collecting and analyzing the material.

It is typical of human nature to analyze one's own actions and consider what could be done differently in the future. When this self-correcting and developing attitude becomes systematic, assessment approaches everyday life. This is accomplished, for instance, by using Kolb's (1984) classic cycle of experiential learning, which shows the stages in development that require continuous assessment of operations, self-monitoring, and progressing from observations to conceptualization (Rauste-von Wright & von Wright 1996).

Process analysis provides data that is directly connected with solving practical problems. It is also typical of this approach that data creation and changing the given reality take place within the same development process, which is seen as a spiral where planning, operations, and process analysis follow one another (Anttila 2006). Likewise, developmental work research is characterized by its cyclical nature (Engeström 1995). In developing Encounter Art, this cycle manifests itself both in individual sets of sessions and wider systems research and development.

Kehittävä työntutkimus Engeström 1995

Lähteet | Bibliography

Anttila, P. 2006. Tutkiva toiminta ja ilmaisu, teos, tekeminen. Hamina: Akatiimi.

Engeström, Y. 1995. Kehittävä työntutkimus, perusteita, tuloksia ja haasteita. Hallinnon kehittämiskeskus, Helsinki: Edita.

Kolb, D. 1984. Experiential Learning. Experience as the source of Learning and Development. Englewood Cliffs New York: Prentice Hall.

Rauste-von Wright M-L. & von Wright J. 1996. Oppiminen ja koulutus. Juva: WSOY

Kohtaamistaide opiskelijoiden hyvinvoinnin tukena

Reetta Voutilainen

”Koska kaikki, mitä tehdään on oikein, ei ole myöskään onnistumisen paineita. Helpompi hyväksyä oma työ ja oma itsensä.”

Tiivistelmä

Tämän artikkelin tavoitteena on tarkastella opiskelijoiden hyvinvointia ja mahdollisuuksia tukea tätä Kohtaamistaideoiminnan avulla. Artikkelin pohjautuu Kohtaamistaiteen erikoistumisopinnoissani tekemääni kehittämistehtävään, sekä ohjaamaani Kohtaamistaideryhmään, jonka tavoitteena oli tukea opiskelijoiden hyvinvointia. Haastattelin tätä kehittämistehtävää varten opiskelijaterveydenhuollon ja taidealan asiantuntijoita sekä suoritin kyselyn opiskelijoiden Kohtaamistaideryhmään osallistuneille. Aineisto analysoitiin laadullista sisällönanalyysia mukailen. Kaikki vastaajat kokivat ryhmään kuulumisen ja hyväksytyksi tulemisen olevan oleellinen osa hyvinvointia. Itsetunnon vahvistaminen ja tunteiden tutkiminen koettiin tärkeiksi hyvinvointia lisääviksi tekijöiksi. Merkityksellistä oli myös ryhmän ilmapiiri, jossa hyväksytään sellaisena kuin on. Kehittämisehdotuksia tuli runsaasti. Merkittävä ehdotus oli toive pidemmän ja intensiivisemmän työskentelyjakson järjestämisestä. Opiskelijat toivoivat kuvataiteen lisäksi enemmän musiikkia, liikettä ja draamaa. Moniaistisuutta ja erilaisia kokijoita tulisi ottaa paremmin huomioon. Ryhmän aloitus koettiin tärkeänä ja ryhmäyttämiseen toivottiin kiinnitettävän erityistä huomiota.

ASIASANAT: Opiskelijoiden hyvinvointi, Kohtaamistaide, taidelähtöinen toiminta

Encounter Art Promoting Student Welfare

Reetta Voutilainen

”Because whatever is done is right, there is no pressure to succeed. It is easier to accept one’s work and oneself.”

Abstract

The aim of this article is to investigate student welfare and the possibility of promoting it with the help of Encounter Art activities. The article is based on the development task, part of by specialization studies in Encounter Art, as well as on the Encounter Art group I mentored, which aimed to promote student welfare. For the development task, I interviewed experts in student health care and the arts and conducted a survey of students participating in the Encounter Art group. The material was analyzed with adapted qualitative content analysis. All the respondents felt that belonging to a group and being accepted was an essential part of wellbeing. Other important factors increasing wellbeing were boosting self-esteem and study of emotions. Furthermore, the group atmosphere—where an individual is accepted just the way he or she is—was deemed significant. There were a lot of proposals for development, one of which was the wish for a longer and more intensive work period. In addition to the visual arts, the students wished for more music, motion, and drama. Use of multiple senses and different ways of experiencing should be better accounted for. Starting the group was deemed important and group forming should be paid more attention to.

KEYWORDS: Student welfare, Encounter Art, art-based activities

Johdanto

Opiskelijan hyvinvoinnilla tarkoitetaan yleensä opinnoissa jaksamista (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2006). Opiskelijoiden hyvinvointia on Suomessa kartoitettu selvittämällä esimerkiksi opinnoissa etenemistä, tyytyväisyyttä opetukseen ja ohjaukseen, opiskeluun liittyviä vaikeuksia, opiskelijoiden psyykkistä ja fyysistä oireilua, ihmissuhteita ja opiskelijaterveydenhuollon palveluiden käyttöä (esim. Kunttu ja Huttunen, 2001; 2005; 2009). Hyvinvointi on ajankohtainen aihe suomalaisessa yhteiskunnassa tapahtuneen murroksen vuoksi (Hämäläinen, 2008). Tämä heijastelee työelämässä tapahtunutta muutosta, jossa painopiste perinteisestä teollisuus- ja tehdastyöstä on siirtynyt tietä- ja tietämystyöhön. Uudenlaisessa työssä ihmisen persoonana on vahvasti työväline ja vuorovaikutustaidot, joustavuus, muuttumiskyky ja luovuus korostuvat. (Toivonen & Koivisto, 2010). Tällainen työelämän muutos tarjoaa valtavasti mahdollisuuksia, mutta kääntöpuolena olevat epävarmuus, paineet oppia jatkuvasti uuttaa, olla joustava, luova ja potentiaalinen saattavat olla myös kuormitustekijöitä. Hyvinvointia on tarkasteltu Suomessa perinteisesti resurssipohjaisen (köyhyys, asuminen, terveys ym.) hyvinvointimallin mukaan, mutta nyky-yhteiskunnassa korostuvat henkisen hyvinvoinnin tekijät (Hämäläinen, 2008, 4).

Työskentelen ammattikorkeakoulussa lehtorina ja olen törmännyt lukuisia kertoja erilaisiin opiskelijoiden hyvinvoinnin haasteisiin. Erilaiset psyykkisen terveyden pulmat, erityisesti ahdistus ja masennus, ovat olleet yllättävän tavallisia. Opiskelijoihin kohdistuu valtava määrä vaateita ja odotuksia; valmistumista pyritään nopeuttamaan jatkuvasti, itseohjautuvuutta korostetaan ja yhteisöllisyys vähenee. Moni opiskelija on myös tilanteessa, jossa heidän on taloudellisen tilanteen vuoksi välttämätöntä tehdä töitä opintojen ohessa. Ammattikorkeakouluopiskelu ajoittuu usein nuorilla aikuisilla tärkeään itsenäistymisen vaiheeseen, joten myös muut nuorten aikuisten elämään kuuluvat siirtymät ja kehityshaasteet saattavat kuormittaa opiskelijaa. Opiskelijan elämä ei onneksi ole pelkkiä haasteita ja vaatimuksia. Osa opiskelijoista voi hyvin, opinnot etenevät ja he kokevat oppimisen ja ammatillisen kasvun palkitsevaksi.

Introduction

Student welfare usually refers to coping with studies (Ministry of Social Affairs and Health, 2006). In Finland, student welfare has been analyzed by, among other things, charting progress in studies, satisfaction with instruction and guidance, study-related difficulties, students' mental and physical symptoms, personal relationships, and use of student health care services (e.g., Kunttu and Huttunen, 2001; 2005; 2009). Welfare is a topical subject in Finnish society due to social change (Hämäläinen, 2008), i.e., the change in working life where the focus from traditional industrial and factory work has transferred to information and knowledge work. In the new working life, personality is considered a tool, and interaction skills, flexibility, ability to change, and creativity are emphasized. (Toivonen & Koivisto, 2010). This kind of change has enormous potentials, but the uncertainty and pressure to constantly learn new things, be flexible, creative, and full of potential may turn out to be factors of strain. In Finland, welfare has traditionally been analyzed from the perspective of the resource-based (poverty, housing, health, etc.) welfare model, but factors of mental wellbeing are highlighted in present-day Finland (Hämäläinen, 2008, 4).

In my capacity as lecturer at a university of applied sciences, I have repeatedly witnessed different kinds of challenges to student welfare. Different mental health problems—especially, anxiety and depression—are surprisingly common. Students are subject to enormous demands and expectations: graduation is constantly being accelerated, self-direction is emphasized, and sense of community is diminished. Many students find themselves in a situation where they have to work besides studying, because of their financial situation. Studies at universities of applied sciences often take place at a time when young adults are in an important stage of becoming independent, and the resulting changes and challenges may strain them. Fortunately, student life is not all challenges and demands. Some of the students are feeling good, progressing in their studies, and find learning and professional growth rewarding.

Kohtaamistaitteen erikoistumisopinnotni myötä kiinnostuin taidetyöskentelyn ja erityisesti ryhmämuotoisen, arvostavan ja vertaistukea antavan menetelmän mahdollisuuksista tukea opiskelijoiden hyvinvointia. Tutkimuksissa on löydetty yhteyksiä kulttuurin, koetun hyvinvoinnin ja terveyden välillä. Kulttuuri- ja taidetoiminnalla on yhteys muun muassa koetun elämänlaadun paranemiseen, sosiaalisten verkostojen kasvamiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn. (Liikanen, 2010; Wallenius-Korkalo, 2011.) Kohtaamistaidet voisi sopia myös ennaltaehkäisevään työhön ja tarjota ammattikorkeakoulussa paikan, jossa opiskelijaa ei jatkuvasti arvioida.

Tämän artikkelin tavoitteena on tarkastella opiskelijoiden hyvinvointia ja mahdollisuuksia tukea sitä Kohtaamistaidetoiminnan avulla. Artikkelini pohjautuu Kohtaamistaitteen erikoistumisopinnoissani tekemääni kehittämistehtävään, sekä ohjaamaani Kohtaamistaideryhmään, jonka tavoitteena oli tukea opiskelijoiden hyvinvointia. Haastattelin kehittämistehtävää varten opiskelijaterveydenhuollon, sekä taide- ja opetusalan asiantuntijoita ja tein kyselyn ammattikorkeakoulun opiskelijoille, joilla on kokemus Kohtaamistaideryhmään osallistumisesta. Aineisto analysoitiin laadullista sisällönanalyysia mukailen. Haastattelu- ja kyselyaineiston perusteella peilaan Kohtaamistaidetta nimenomaan opiskelijoiden hyvinvoinnin tukemiseen ja pyrin löytämään sekä hyvinvointia tukevia elementtejä että kehittämisen kohtia.

Opiskelijoiden hyvinvointi ja sen haasteet

Kyselyyni vastanneet opiskelijat kuvasivat hyvinvointia sisältäpäin lähteväksi ja kokonaisvaltaiseksi. Keho, mieli, tunteet, henkisyys ja näiden tasapaino koettiin tärkeänä. Hyvinvoinnin tekijöinä nähtiin myös riittävä uni, aika ja rauha, elämästä nauttiminen, rentous ja tila hengittää. Ajattelen, että tila hengittää on metafora vapauden tunteelle. Metafora sellaiselle olotilalle, jossa voi vapaasti olla sellainen kuin on, eikä mieltä paina jatkuvasti jokin huoli, murhe tai vaatimus. Tasapaino työn ja vapaa-ajan välillä näyttäytyi myös tärkeässä roolissa. Sosiaaliset suhteet ja jakamisen tärkeys tulivat esiin useassa vastauksessa.

During my specialization studies in Encounter Art, I became interested in the potentials of art-work, especially group-form, appreciative, and peer-group-based methods, to promote student welfare. Studies have found connections between culture, wellbeing, and health. Cultural and art activities are connected with, for instance, how a person deems his or her quality of life improving, widening of social networks, and prevention of marginalization. (Liikanen, 2010; Wallenius-Korkalo, 2011.) Encounter Art could be suitable for preventive work and offer a place where a student at a university of applied sciences is not constantly evaluated.

The purpose of this article is to analyze student welfare and the potentials to support it with the help of Encounter Art activities. The article is based on the development task, part of by specialization studies in Encounter Art, as well as on the Encounter Art group I mentored, which aimed to promote student welfare. For the development task, I interviewed experts in student health care, the arts and education, and conducted a survey of students of a university of applied sciences participating in the Encounter Art group. The material was analyzed with adapted qualitative content analysis. Based on the interview and survey material, I focus on Encounter Art promoting student welfare and try to find both elements promoting welfare and areas to be developed.

Student welfare and its challenges

The students who responded to my survey, described wellbeing as something arising from within a person and as comprehensive. The body, mind, emotions, spirituality, and balance between them were deemed important. Other factors of wellbeing consisted of enough sleep, time and peace, enjoying life, calming down, and room to breathe. I think that "room to breathe" is a metaphor for a sense of freedom, a metaphor for such a state where a person can be exactly who he or she is, not constantly worried about some concern, grievance, or demand. Balance between work and leisure also played an important role. Many responses highlighted social relations and the importance of sharing.

Ympärillä olevien ihmisten tuki, nähdäksi ja kuuluksi tuleminen, sekä vaikeuksien jakaminen vertaisten kanssa antavat voimia ja tukea hyvinvoinnille. Mahdollisuus itseilmaisuun nähtiin myös tärkeänä.

”Hyvinvointi on toimintakykyä, että kykenee pitämään huolta itsestään ja vähän muistakin.”

Kaksi vastaajaa liitti hyvinvointiin myös elämässä väistämättä eteen tulevat haasteet ja niistä selviytymisen. Vastauksissa korostui tasapainoilu taloudellisten haasteiden, opiskelun ja yhteiskunnan vaatimusten ja sosiaalisen elämän välillä. Stressin ja paineiden koettiin hankaloittavan opiskelijan hyvinvointia. Nyky-yhteiskunta vaatii suorittamista, vastuunottoa ja isojen päätösten tekoa jo hyvin nuorena. Yksi vastaajista koki, että kun nyky-yhteiskunnassa pitää pärjätä ja ottaa vastuuta, saattaa jäädä helposti yksin. Myös opiskeluun liittyvä itseohjautuvuus koettiin haasteelliseksi. Liiallinen itseohjautuvuus aiheuttaa hänelle suoranaista lamaantumista ja saattaa vaikuttaa siten, että koko tehtävä tai suoritus jää tekemättä.

”Nyky-yhteiskunta on vaativa, pitää suorittaa kaikkea. Pitää pärjätä ja ottaa vastuuta. Helppo on ihmisen jäädä yksin”

Haasteiden tunnistamisen lisäksi opiskelijat kiinnittivät huomiota mahdollisuuksiin vastata näihin haasteisiin. Aikaa on osattava ottaa itselleen, vaikkei se aina helppoa olekaan ja vaatii muistamista ja harjoittelua. Hyvinvoinnin vuoksi otetut ”rokulipäivät” voivat myös toimia henkireikäenä muuten kaoottisessa elämässä. Tähän tosin vastaaja lisäsi, että tällaiset rokulipäivät eivät ole yhteiskunnan näkökulmasta katsottuna suotavia.

Opiskelijaterveydenhuollon ammattilaisten haastattelujen perusteella voidaan todeta, että suurimmat syyt hakea apua opiskelijahuollosta ovat ahdistus, masennus ja erilaiset elämän kriisitilanteet. Nämä saattavat liittyä elämäntilanteeseen, nuoren identiteetin etsintään, ammatinvalintaan tai opintojen sujumattomuuteen. Kuormittuneisuus, uupumus, univaikeudet ja epämääräinen paha olo ovat myös syitä hakeutua vastaanotolle. Osalla opiskelijoista on myös jännitystä, tarkkaavaisuushäiriöitä ja itsetunto-ongelmia.

The support of people around oneself, being seen and heard, and sharing difficulties with peers give strength and promote wellbeing. The possibility of self-expression was also deemed important.

”Wellbeing means functional abilities; so that one can take care of oneself and a lit bit of others, as well.”

Two respondents included the inevitable life’s challenges and coping with them in wellbeing. The responses emphasized balancing between financial challenges, demands of studying and society, and social life. Stress and pressure were seen to make student welfare more difficult. Our present-day society demands performance and the ability to take responsibility and make big decisions already at a very early age. One of the respondents claimed that one must get on well and take responsibility in our present-day society, and it is very easy to be left alone. In addition, self-directed studying was considered challenging. Too much self-direction may result in total paralysis, so that entire assignments or performances may be neglected.

”Present society is demanding, one must perform all the time. One must do well and take responsibility. It is easy for a person to be left alone.”

In addition to identifying challenges, the students addressed the possibilities of meeting them. One must know how to take time for oneself, even if that is not always easy and requires remembering and practice. “Days of playing hooky” may also act as lifesavers in an otherwise chaotic life. The respondent in question, nevertheless, added that these kinds of days off are not desirable from the perspective of society.

Based on my interviews of student health care professionals, one can say that the major reasons for contacting student health care are anxiety, depression, and crises, for instance, difficult life situation, searching for one’s identity, vocational selection, and study problems. Additional reasons consist of strain, exhaustion, difficulties in sleeping, and unspecific malaise. Some students also suffer from tension, concentration difficulties, and self-esteem problems. Students wanted help in structuring their problems, considering various options, and expressing their emotions.

Opiskelijat toivovat apua ongelmien jäsentämisessä, erilaisten vaihtoehtojen pohtimisessa ja tunteiden purkamisessa.

Taiteen ja opetuksen ammattilaisten ajatukset olivat hyvin samansuuntaisia, kuin opiskelijoiden ja opiskelijaterveydenhuollon ammattilaisten. Opiskelu ajoittuu usein itsenäistymisen kanssa samoihin aikoihin ja vastuuta itsestä ja omasta hyvinvoinnista vasta harjoitellaan. Rahalliset tarpeet määrittelevät monille opiskelijoille pakon tehdä työtä opintojen ohessa. Työn, opiskelun ja muun elämän yhteensovittaminen on haasteellista. Virtuaaliset välineet, esimerkiksi sähköposti, kuormittavat myös, ellei niitä osaa itse pitää hallinnassa. Osalla opiskelijoista on vielä erityisiä haasteita oppimisen, itsenäistymisen, elämäntilanteen, mielenterveyden ja seksuaali-identiteetin löytämisen kanssa. Nämä ovat taiteen ja opetuksen ammattilaisen mukaan tavallisia pulmia ja vaikka niiden varsinainen hoitaminen kuuluu muualle, heijastuvat ne myös opiskelemaan ja kuuluvat sitä kautta myös opettajalle.

Taidetyöskentely hyvinvoinnin edistäjänä

Pyrin aineistoni avulla selvittämään, miten ja minkälaisen taidetyöskentelyn avulla voidaan tukea opiskelijan hyvinvointia. Aineiston analyysin perusteella löysin seuraavat painopistealueet: a) Pysähtyminen, rajat, hallinta, b) Nähdäkseni tuleminen ja ryhmään kuuluminen, d) Uuden oppiminen ja itseilmaisu

a) Pysähtyminen, rajat, hallinta
Ensimmäiseksi painopistealueeksi valitsin pysähtymisen, rajat ja hallinnan. Hyvinvoinnin kannalta on tärkeää, että ihminen saadaan pysähtymään tähän hetkeen. Taiteen avulla on mahdollista saada ihminen paremmin kosketuksiin itsensä kanssa ja kysymään itseltään, mitä minä haluan ja mikä on minulle tärkeää. Häntä autetaan tiedostamaan näitä asioita ja tekemään valintoja ja priorisoimaan esimerkiksi ajankäyttöä. Rajojen asettaminen on myös tärkeää ja sitä voidaan harjoitella taidetyöskentelyn avulla. Taidetyöskentelyn prosessimaisuus nähtiin myös merkityksellisenä hyvinvoinnille. Työskentelyssä on kaari, joka alkaa ja loppuu ja on hallittu. Tällöin opiskelijalle tulee tunne, että hän kykenee vastaanottamaan seuraavankin haasteen, tekemään sen loppuun ja hallitsemaan sen.

The thoughts expressed by art and education professionals were highly similar to those of the students and student health care professionals. Studying often coincides with becoming independent, when the young adults are just practicing taking responsibility for themselves and their own welfare. Getting by financially means that many students are forced to work in addition to studying. Interconnecting work, studying, and other aspects of life is challenging. Virtual tools, for example, e-mail, can also become a burden unless one can control them. Some students face special challenges related to learning, becoming independent, life management, mental health, and finding one's sexual identity. According to the art and education professionals, these are common problems, and even though they should be treated elsewhere, they are reflected in studying and, thus, belong to the teacher's responsibilities.

Artwork promoting welfare

With the help of my material, I tried to find out how and with what kind of artwork student welfare can be promoted. Analysis of the material helped me find the following focuses: a) Stopping, boundaries, control, b) Being seen and belonging to the group, c) Learning new things and self-expression

a) Stopping, boundaries, control
I chose stopping, boundaries, and control as my first focus. From the perspective of welfare, it is important that a person stops in the here and now. Art helps to make a person get better in touch with himself or herself and ask the questions: What do I want and what is important to me. The person in question is then helped to become conscious of these issues, make choices, and prioritize, for instance, his/her use of time. Setting boundaries is also important, and it can be practiced with the help of artwork. The process-based nature of artwork was also deemed important for wellbeing. Working follows a curve that begins and ends, and is managed. The process provides the student with the feeling that he/she is capable of accepting the next challenge, finishing it, and managing it. According to the interviewee, students often have so many ongoing processes that their entire life seems to be a mess, and that nothing is ever completed.

Haastateltavan mukaan opiskelijoilla on usein niin monta prosessia kesken, että koko elämä tuntuu olevan hajalla, eikä mikään pääty. Taide-työskentelyn jatkuessa työskentely voi rikastua kerta kerralta ja opiskelija kasvaa siinä mukana ja liittyy koko ajan enemmän elämänsä osa-alueita työskentelyyn. Tärkeää on kuitenkin, että prosessi on hallittu ja että se myös päätetään jossain vaiheessa.

b) Nähdäksi tuleminen ja ryhmään kuuluminen

Taidetyöskentelyssä pelkästään tekeminen ei ole hyvinvointia lisäävää. Tärkeää on myös tehdä jotain itsestä lähtöisin olevaa. Taidetyöskentelyssä ihminen myös näkee heti käsiensä jäljen ja saa tunteen siitä, että on saanut tehtävän loppuun ja onnistunut siinä. Taidetyöskentelyn kautta ihminen tulee nähdäksi. Molemmat taitteen ja opetuksen ammattilaiset korostivat hyväksyvyyttä. Taiteen avulla ihminen saattaa nähdä itsestään puolia, jotka eivät aina ole imartelevia. Toisaalta hän voi työskentelyn aikana käsitellä näitä tunteita ja parhaimmillaan kokea olevansa hyväksytty sellaisena kuin on.

Ryhmän ja jakamisen merkitys tuli esiin lähes kaikissa opiskelijoiden vastauksissa. Opiskelijoille on tärkeää saada vertaistukea ja huomata, ettei paini yksin ongelmiansa kanssa.

”Kaikenlainen ryhmässä työskentely on hyvää. Sellainen missä täytyy jokaisen osallistua ja jakaa kokemuksia. Sellainen, missä on myös fyysistä läheisyyttä, musiikkia, liikettä ja värejä.”

Ammattilaisen mukaan ryhmään kuulumisen, siihen sitoutumisen ja siitä vastuun ottamisen ovat liitoksissa hyvinvointiin. Opiskelu on nykyisin usein puurtamista yksin tietokoneen ääressä, jolloin ryhmäkokemuksia ei välttämättä ole. Opiskelijalle on tärkeää löytää paikkoja, joissa saa antaa ja ottaa ja jossa häntä kuunnellaan. Ryhmäkokemuksille on selvästi enemmän tarvetta.

c) Uuden oppiminen ja itseilmaisuus
Oppimiskokemukset ja oppimisen ilo nousivat esille neljäntenä painopistealueena. Taiteen ja opetuksen ammattilaisen mukaan taiteen tekemiseen liittyy myös uuden oppiminen ja uusiin materiaaleihin tai työtapoihin tutustuminen.

As artwork progresses, work can become richer every time, the student grows and involves more and more parts of his/her life in the work. It is, however, important that the process is managed and that it is concluded at some point.

b) Being seen and belonging to the group
In artwork, mere doing does not increase wellbeing: it is also important to do something that originates from oneself. In artwork, one can immediately see the results of his/her work and get the feeling that he/she completed the task and succeeded in it. Through artwork, a person becomes visible. Both professionals in art and those in education emphasized acceptance. With the help of art a person can see such sides in himself/herself that are not always flattering. On the other hand, the person can process these emotions while working and, at best, feel that he/she is accepted the way he/she is.

The significance of the group and sharing was present in the responses of almost all the students. It was important for them to gain peer support and find out that they are not alone with their problems.

“All kind of group work is good. The kind where everybody has to participate and share experiences. The kind with also physical nearness, music, motion, and colors.”

According to professionals, belonging to a group, committing to it, and assuming responsibility for it are connected with welfare. Studying nowadays translates into toiling alone by the computer without group experiences. It is important for students to find places where to give, take, and be listened to. There is clearly more demand for group experiences.

c) Learning new things and self-expression
The fourth focus was learning experiences and the joy of learning. According to an art and education professional, making art is also connected with learning new issues and getting to know new materials or methods. The professional in question described the transfer phenomenon where a student can, for instance, through art, transfer what he/she has learned to other studies or life in general.

Hän myös kuvasi transfer-ilmiötä, jossa opiskelija voi esimerkiksi taiteen avulla oppimaansa siirtää myös muuhun opiskeluun tai elämään yleensä. Taidetyöskentelyssä opitut kekseliäisyyden, luovuuden ja mielikuvituksen taidot voidaan siirtää myös esimerkiksi tiedonkäsittelyyn tai uuden tiedon luomiseen. Erityisesti ryhmässä oppiminen korostaa entisestään tällaista siirränäisvaikutusta. Ryhmässä tunneosaaminen ja luottamus vielä vahvistuvat ja sosiaalisia taitoja tarvitaan opiskelussa ja elämässä yleensä.

Yksi hyvinvointia lisäävä ilmiö, joka tuli haastattelussa ilmi, oli flow-kokemukset. Se, että ihminen pystyy pysäyttämään itsensä kiireisestä opiskeluputkesta ja uppoamaan yhteen pieneen asiaan oli haastateltavan mielestä elähdyttävää. Hän kuvasi myös, kuinka persoonaa rakentavaa flow-kokemus voi olla ja kuinka sillä on siirränäisvaikutuksia myös muuhun elämään. Taiteen avulla saavutettu flow-kokemus antaa eväitä myös esimerkiksi opinnäytetyön tekemiseen. Opiskelija havaitsee, että hänellä on kyky keskittyä ja uppoutua johonkin tehtävään ja siitä saa hyvänolon tunteita. Näitä tuntemuksia voi siirtää myös muihin, haastavampiinkin tehtäviin.

Toinen tärkeä aihe joka tuli esille erityisesti opiskelijoiden vastauksista oli itseilmaisus. Itseilmaisulla tarkoitan kykyä tiedostaa, tunnistaa ja ilmaista omia syvimpiä tunteita, havaintoja ja pyrkimyksiä. Tämä voi tapahtua sanallisesti tai esimerkiksi kuvallisen ilmaisun avulla. Itseilmaisuuksiin rohkaiseminen ja ilmaisun salliminen tukevat opiskelijoiden mukaan heidän hyvinvointiaan. Opiskelijat myös toivoivat mahdollisuutta saada vain keskittyä taidetyöskentelyyn. Ohjaajien rooli taidetyöskentelyn mahdollistajina ja turvallisen tunnelman luojina tuli ilmi kahdessa vastauksessa. Kaksi opiskelijaa koki taiteen olevan merkittävä väline hyvinvoinnin työstämiseen myös yksin.

Taide ei kuitenkaan ole aina hyvinvointia edistävää, vaan se voi olla jopa tuhoavaa. Tämä kävi ilmi toisen taiteen ja opetuksen ammattilaisen haastattelusta. Ohjaajan tehtävänä ja vastuulla olisikin osata ohjeistaa ja suunnata työskentely oikein. Vanhoja haavoja ei tulisi aukoa ilman, että ne osataan myös sulkea. Taidetyöskentelyn ohjaajalla tulisi olla omakohtaista kokemusta taiteen tekemisestä, mutta myös tietämystä ohjaajana olemisesta ja toimimisesta.

Inventiveness, creativity, and imagination skills can be transferred to, for example, data processing, or creating new knowledge. Learning in a group, in particular, emphasizes this kind of transfer impact. In a group, emotional competency and trust strengthen, and social skills are needed in both studying and life in general.

The interviews showed that one phenomenon that increases wellbeing is flow experience. The fact that one can stop in the middle of hectic studying and focus on one small issue was inspiring in the opinion of one interviewee. The interviewee described how persona-building a flow experience can be and how it has transfer impacts on other aspects of life. A flow experience gained through art provides facilities for, for example, writing one's thesis. A student notices that he/she has the ability to focus and become absorbed in a task, which gives good feelings. These feelings can then be transferred to other, more challenging tasks.

Another important issue, especially common in the students' responses, was self-expression. By self-expression, I mean the ability to be conscious of, identify, and express one's deepest feelings, observations, and aspirations. This can occur verbally or, for example, through visual expression. According to the students, encouraging them to express themselves and letting them express themselves promote their welfare. The student in question wished for an opportunity to focus on artwork only. The role of the counselors as enablers of artwork and creators of a safe atmosphere came out in two responses. Two students were of the opinion that art is an important tool for working on welfare alone, as well.

Nevertheless, art does not always promote welfare, but can be even destructive to it. This came up in the interview of one art and education professional. The counselor's task and responsibility is to be able to instruct and target the work correctly. Old wounds should not be reopened unless one can also close them again. Artwork counselors should have personal experience in making art, as well as knowledge of how to be and act as a counselor. Many people are burdened by "traumas" from school art lessons, failures, and experiences of shame. On the other hand, the interviewee tells that an image of what art is may be very narrow.

Moni kantaa taakkanaan koulun kuvaamataidon tuntien ”traumoja”, epäonnistumisia ja häpeän kokemuksia. Toisaalta haastateltava kertoi, että mielikuva siitä, mitä taide on, saattaa olla hyvin kapea. Taide usein mielletään hienona tauluna seinällä ja taiteilijat äärimmäisinä ja outoina. Tällöin taiteesta saattaa tulla väline syrjäyttää joku tai itsensä ryhmästä.

Soveltuuko Kohtaamistaide opiskelijan hyvinvoinnin tukemiseen?

Taiteen ja opetuksen ammattilaisten ja opiskelijoiden vastauksista voidaan päätellä, että Kohtaamistaide menetelmänä soveltuu opiskelijoiden hyvinvoinnin tukemiseen. Kukaan vastaajista ei suoraan kokenut, ettei Kohtaamistaide soveltuisi. Kehittämisehdotuksia toki tuli paljon ja otan ne käsittelyyn omana teemanään.

Taiteen ja opetuksen ammattilaisen mielestä Kohtaamistaide rakenne luo turvallisuutta ja selkeyttä sekä osallistujille, että ohjaajille.

”Et se antaa ikään kuin semmoset, et kaikki tietää mitä peliä me pelataan. Et ei tarvii joka kerta opetella uudestaan sitä peliä.”

Hän toteaa, että struktuurissa on olemassa myös jäykistymisen vaara, mutta hän ei kokenut sitä merkittävänä, sillä Kohtaamistaideryhmä kestää yleensä vain kahdeksasta kymmeneen kertaan. Taiteeseen olisi kuitenkin hyvä liittää yllätyksellisyyttä, jonka voi toisinaan antaa näkyä esimerkiksi menetelmien tai materiaalien valinnoissa. On myös mahdollista lähteä ulos luokkatilasta ja etsiä sillä tavoin yllätyksellisyyttä. Vastaaja koki myös Kohtaamistaideen muut elementit, virittämisen ja arvostuskierroksen ehdottoman tärkeinä hyvinvoinnin näkökulmasta. Olennainen osa Kohtaamistaidetta on myös toiminnan dokumentointi ja palaute. Ohjaajan tehtävänä on antaa palautetta osallistujille ja kirjata muistiin, mitä tapahtunut. Olisi myös tärkeää kysyä opiskelijoilta heidän näkemyksiään hyvinvoinnista ja miten he itse haluaisivat sitä parantaa.

Tekemisen ja työskentelyn ilo tuli esille sekä ammattilaisten, että opiskelijoiden vastauksissa. Uuden tekeminen, esteettinen nautinto ja flowkokemukset tuottavat hyvää oloa. On myös tärkeää saada aikaan tuotoksia, jotka voi ripustaa seinälle tai vaikka antaa lahjaksi.

Art is often perceived as a fine painting on the wall and artists are perceived as extreme and weird. In this case, art may become a tool to marginalize someone or oneself from the group.

Is Encounter Art suitable for promoting student welfare?

One can infer from the responses of art and education professionals and from those of the students that, as an approach, Encounter Art is suitable for promoting student welfare. None of the respondents claimed that Encounter Art is unsuitable. There were, of course, many proposals for development, and I will handle them as a theme of its own.

In the opinion of an art and education professional, the structure of Encounter Art creates security and clarity for both the participants and the counselors.

”It gives the feeling like everybody knows the game we’re playing. One doesn’t have to relearn the game every time.”

The respondent stated that the structure also includes the risk of stiffening, but did not regard it as a significant one, since an Encounter Art group usually assembles just 8-10 times. It would be good, nevertheless, to add some surprises in art, which could be seen, for instance, in the choice of methods or materials. One could leave the classroom and thus search for surprises. The respondent regarded the other elements of Encounter Art—tuning in and appreciation tour—as highly significant from the perspective of welfare. Documentation of activities and feedback also constitute essential parts of Encounter Art. The counselor is responsible for giving feedback to the participants and for recording the happenings during the sessions. Furthermore, it is important to ask the students’ to give their views on welfare and how they would like to improve it.

The joy of doing and working was evident in the responses of both the professionals and the students. Doing something new, esthetic pleasure, and flow experiences make everybody feel good. It is important to gain products that can be hung on the wall or given as gifts.

Se, että voi olla ylpeä töistään ja saa tulla nähdyksi saattaa olla hyvin tärkeä itsetunnon kohotuksen lähde. Vastajaan mielestä tällainen saattaa olla hyvinkin iso asia elämässä. Olla hyväksytty ja arvostettu on yksi ihmisyyden perustarve ja tämä tuli esiin kaikkien tutkittavien vastauksista. Erityisesti, kun kyseessä on opiskelumaa- ilma, jossa jatkuvasti arvioidaan ja suoritetaan, on tärkeää löytää paikkoja, joissa ei arvostella tai arvoteta. Yksi opiskelija kuvasi Kohtaamistaide-ryhmää henkireiäksi. Ryhmä nähtiin erilaisena, kuin muu opiskelu ja se toimi vastapainona lukemiselle ja teoriaopinnoille. Kohtaamistaide-ryhmä koettiin paikkana, jossa töitä ei arvioida, on vapaus epäonnistua ja tehdä uudenlaisia, hassujakin juttuja.

”Koska kaikki, mitä tehdään on oikein, ei ole myöskään onnistumisen paineita. Helpompi hyväksyä oma työ ja oma itsensä.”

Itsetunnon vahvistaminen ja tunteiden tutkiminen koettiin tärkeiksi hyvinvointia lisääviksi tekijöiksi. Merkityksellistä oli myös ryhmän ilmapiiri, jossa hyväksytään sellaisena kuin on. Ryhmässä tekeminen, verkostoon kuuluminen, rauhoittuminen ja aivojen uudenlainen aktivoituminen tulivat myös esiin vastauksissa. Kaksi vastaajista ehdotti, että Kohtaamistaiteen ryhmän voisi laittaa pakolliseksi opintojaksoksi kaikille opiskelijoille. Tällaiselle itsetuntemusta rakentavalle ja vahvistavalle ryhmälle olisi tilausta.

Johtopäätöksiä ja kehittämisehdotuksia

Opiskelijoiden ja ammattilaisten näkemykset opiskelijoiden hyvinvoinnin haasteista olivat samansuuntaisia. Kaikki tahot kertoivat opiskelijoiden tasapainoilevan työn, opiskelun ja vapaa-ajan vaatimusten välillä. Opiskelijat kokivat stressin ja paineiden kuormittavan heitä ja vaikuttavan heidän hyvinvointiinsa. Opiskelu ajoittuu usein herkkään itsenäistymisen vaiheeseen, johon nuorilla aikuisilla liittyy muutenkin haasteellisia kasvun paikkoja. Ammattikorkeakoulussa opiskelu on haasteellista ja edellyttää itsenäisyyttä ja itseohjautuvuutta. Itseohjautuvuutta on myös mahdollista oppia ja siihen voidaan lempeästi ohjata ilman, että opiskelijalle tulee olo, että hänet on jätetty tyhjän päälle. Yksi vastanneista opiskelijoista kertoi ottavansa silloin tällöin rokulipäiviä, jotta saisi hallittavuutta muuten kaoottiseen elämään.

The fact that one can be proud of one's works of art and be seen may constitute a very important source for boosting one's self-esteem. According to the respondent, this can be a very big thing in life. To be accepted and appreciated is one of the basic human needs, which was seen in all the responses. It is important to find places without criticism or evaluation, especially in case of the world of study where evaluation and performance are always present. One student described the Encounter Art group as a lifesaver. The group was seen as different from studying, and it acted as a counterbalance to reading and theoretic studies. The Encounter Art group was experienced as a place where work is not evaluated, people have the right to fail and make new kinds of things, even silly ones.

”Because whatever is done is right, there is no pressure to succeed. It is easier to accept one's work and oneself.”

Boosting self-esteem and studying emotions and feelings were considered important factors increasing wellbeing. The group atmosphere, where people are accepted just the way they are, was also significant. Responses highlighted doing in a group, belonging to a network, calming down, and a new kind of brain activation. Two respondents suggested that Encounter Art be a compulsory subject for all students. This kind of group that builds up and strengthens one's self-awareness is in great demand.

Conclusions and proposals for development

The students and professionals had similar views on student welfare. All agreed that students have to balance between the demands of work, studying, and leisure time. The students felt burdened by stress and pressures, which affected their wellbeing. Studying often coincides with becoming independent when young adults have to face other growth challenges. Studying at a university of applied sciences is challenging and requires independence and self-direction. It is, however, possible to learn self-direction: students can be gently instructed in it, so that they will not feel that they left alone. One of the students said that he/she sometimes plays hooky to be able to manage his/her otherwise chaotic life. Cherishing one's wellbeing is not, however, always desirable from the perspective of society.

Oman hyvinvoinnin vaaliminen ei kuitenkaan aina ole yhteiskunnan näkökulmasta hyväksyttävää. Tiukan työmoraaalin ja hyvinvoinnin yhdistäminen on haasteellista ja olen työssäni törmännyt tähän ristiriitaan lukuisia kertoja.

Opiskelijaterveydenhuollon ammattilaisten mukaan opiskelijat toivovat usein neutraalia keskusteluapua ja toinen heistä peräänkuulutti enemmän erilaisia terapeuttisia ryhmiä ja tukiryhmiä. Tähän tarpeeseen voisi Kohtaamistaide tarjota paikan, jossa opiskelija saisi vertaistukea ja paikan tuulettaa tuntojaan ilman suoritus- tai arviointipaineita. Kaikki tutkittavat kokivat ryhmään kuulumisen ja hyväksytyksi tuleminen olevan oleellinen osa hyvinvointia.

Uskon vahvasti taiteen hyvinvointia lisäävään vaikutukseen ja erityisesti kun se tapahtuu vertaisryhmässä arvostavassa ilmapiirissä. Kohtaamistaiteessa yhdistyvät Liikasen (2010) kuvaamat tavat, joilla taide voi edesauttaa hyvinvointia. Taide elämyksenä ja nautintona toteutuu sekä taidetyöskentelyssä, että arvostuskierroksessa, jolloin nähdään myös muiden tuotokset. Toinen Liikasen esittelemä tapa, on yhteys taiteen ja kulttuurin sekä koetun terveyden ja jaksamisen välillä. Clinical Artia, johon Kohtaamistaide perustuu, on tutkittu nimenomaan sen fysiologisten terveysvaikutusten näkökulmasta. Tavoitteena olisikin tulevaisuudessa liittää myös perusterveydenhuolto (esimerkiksi fysioterapia) osaksi suomalaista Kohtaamistaidetoimintaa. Kolmas Liikasen esittämä tapa liittyy yhteisöllisyyteen ja sosiaalisiin verkostoihin. Kohtaamistaide tapahtuu ryhmässä ja vuorovaikutus ja yhteisöllisyys ovat keskeisessä asemassa. Vertaistuen merkitys ja kokemusten ja ajatusten jakaminen korostuvat. Neljäs tapa on taiteen merkitys viihtyisän elinympäristön luomisessa. (Liikanen 2010, 65) Kohtaamistaiteen ryhmien puitteissa pidetyt näyttelyt, joissa osallistujien tuotokset ovat esillä, ovat yksi esimerkki viihtyisän elinympäristön luomisesta.

Kehittämisehdotuksia tuli runsaasti. Yksi merkittävä ehdotus, joka tuli sekä opiskelijoilta, että taiteen ja opetuksen ammattilaiselta, oli toive pidemmän ja intensiivisemmän työskentelyjakson järjestämisestä. Tämä sama ehdotus esitettiin myös opiskelijoiden Kohtaamistaideryhmässä.

It is challenging to combine strict work ethic with welfare, which is something I have encountered numerous times in my work.

According to student health care professionals, students often crave neutral discussion to help them, and one of the professionals wished for different kinds of therapeutic groups and support groups. Encounter Art can provide students with a place where they get peer support and can sound their feelings without any performance or evaluation pressures. All the subjects being studied agreed that belonging to a group and being accepted constitutes an essential part of wellbeing.

I have great belief in art's ability to increase welfare, especially in a peer group and in an appreciative atmosphere. Encounter Art combines the ways, described by Liikanen (2010), in which art can promote welfare. Art as an experience and pleasure is realized in both artwork and the appreciation tour where the works of art created by all the participants are seen. Another way presented by Liikanen is the connection between art and culture and experienced health and sharing. Clinical Art, on which Encounter Art is based, has been studied from the perspective of its physiological health impacts. In the future, basic health care (e.g., physiotherapy) should be included in Finnish Encounter Art activities. The third way presented by Liikanen is connected with the sense of community and social networks. Encounter Art activities take place in a group where interaction and community spirit play the main role. The significance of peer support and sharing of experiences and thoughts are highlighted. The fourth way is art's significance in creating a pleasant living environment. (Liikanen 2010, 65) Exhibitions in connection with Encounter Art groups, where the participants' works of art are put on exhibit, are one example of creating a pleasant living environment.

There were plenty of proposals for development. One proposal—from both the students and the art and education professionals—was to arrange a longer and more intensive work period. The same proposal was made by the students' Encounter Art group. This kind of longer—for instance, lasting 1-2 days—session would enable more in-depth focusing and practice.

Tällainen pidempi, esimerkiksi yksi tai kaksi päivää kestävä, jakso antaisi mahdollisuuden rauhassa syventyä ja syventää harjoituksia. Yksi opiskelija ehdotti myös tiiviimpää työskentelyä, esimerkiksi kaksi tapaamiskertaa viikossa. Opiskelijoiden kohdalla ryhmän kokonaiskestoa voisi myös laajentaa esimerkiksi koko lukukauden kestäväksi. Oman kokemukseni mukaan kahdeksan kertaa on kuitenkin aika vähän ja itsestäni tuntui, että ryhmä oli vasta päässyt oikein kunnon vauhtiin, kun ruvettiin jo miettimään irtautumista ja lopettamista.

Moniaistisuutta ja erilaisia kokijoita tulisi ottaa paremmin huomioon. Opiskelijat toivoivat kuvataiteen lisäksi enemmän musiikkia, liikettä ja draamaa. Ryhmän aloitus koettiin tärkeänä ja ryhmäytämiseen toivottiin kiinnitettävän erityistä huomiota. Ammattilaiset ja opiskelijat olivat samaa mieltä siitä, että kaikilla tulisi olla oikeus taiteeseen. Erityisesti ihmisten kanssa työtä tekevien ammattilaisten olisi tärkeää olla tietoisia omista toimintamalleistaan ja jokseenkin sinut itsensä kanssa. Kaksi opiskelijaa ehdotti, että Kohtaamistaiteen ryhmäprosessin voisi liittää pakolliseksi opintojaksoksi kaikille opiskelijoille. Yksi vastaaja totesi, että oikeus taiteeseen tulisi olla kaikkien opiskelijoiden oikeus. Toiveena oli myös, että innokkaat opiskelijat voisivat itse ohjata pieniä tuokioita ja saada sitä kautta oppimista näkyvämmäksi. Toinen taiteen ja opetuksen ammattilainen totesi, että ilon ja jakamisen vaaliminen ovat sellaisenaan tärkeitä. Hänen mielestään Kohtaamistaide voisi toimia myös työtapana tunnistaa erityishaasteet ja ohjata opiskelija oikeanlaisen tuen piiriin.

”Meillä on koulutustahona vastuu hyvien ammattilaisten valmistumisesta. Se tarkoittaa vastuuta myös yksilöiden hyvinvoinnista ja tasapainosta.”

Oli ilo lukea, että kaikkien kyselyyn osallistuneiden opiskelijoiden mielestä Kohtaamistaiteen avulla voidaan tukea opiskelijan hyvinvointia. Heiltä tulleet kehittämissuhteet ovat erittäin arvokkaita ja uskon, että tulevaisuudessa tämänkaltaista toimintaa voitaisiin kehittää vastaamaan paremmin juuri opiskelijoiden tarpeita.

One student proposed more intensive working, for example, arranging two sessions per week. As regards students, the group could last for the entire term. In my experience, eight times is not enough and I felt that the group had just really started when it was already time to think about ending.

Use of multiple senses and different ways of experiencing should be better accounted for. In addition to the visual arts, the students wished for more music, motion, and drama. Starting the group was deemed important and group forming should be paid more attention to. The professionals and students agreed that everybody should have the right to art. In particular, professionals working with people should be aware of their own operating methods and be at least somewhat at peace with themselves. Two respondents suggested that Encounter Art be a compulsory subject for all students. One respondent stated that the right to art should be the right of all students. Moreover, enthusiastic students could counsel small sessions and, thus, make their own knowledge more visible. One art and education professional stated that cherishing joy and sharing is important in itself. The respondent said that Encounter Art could act as an approach with which special challenges could be identified and students could be referred to appropriate support.

”As educators, we are responsible for ensuring the graduation of good professionals. This entails responsibility for the welfare and balance of individuals.”

I was pleased to read that all the students participating in the survey agreed that Encounter Art can promote student welfare. The students' proposals for development are extremely valuable, and I believe that in the future these kinds of activities can be developed to better meet the needs of students.

Lähteet | Bibliography

- Hämäläinen, T. 2009. Yhteiskunnallinen murros ja henkinen hyvinvointi. Sitran selvityksiä 8.
- Kunttu K, Huttunen T. 2001. Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus 2000. Kansaneläkelaitos, Sosiaali- ja terveysturvan katsauksia 45. Helsinki.
- Kunttu, K., & Huttunen, T. 2005. Yliopisto-opiskelijoiden terveystutkimus 2004. Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön tutkimuksia 40. Helsinki: Hakapaino Oy.
- Kunttu, K., & Huttunen, T. 2009. Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus 2008. Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön tutkimuksia 45. Helsinki: PunaMusta Oy.
- Liikanen, H.-L. 2010. Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia. Ehdotus toimintaohjelmaksi 2010-2014. Opetusministeriön julkaisuja 2010:1.
- Mantere, M.-H. 2009. Luovuuden ulottuvuuksia taideterapiassa. Teoksessa: Rantanen, M., Hentinen, H. & Mantere, M.-H. (toim.) Taideterapian perusteet. Helsinki: Duodecim.
- Toivonen, V.-M. & Koivisto, M. 2010. Itsestään. Aineeton tuotanto ja henkilökohtainen kasvu. Helsinki: Hakapaino.
- Wallenius-Korkalo, S. 2011. Taiteen ja kulttuurin hyvinvointivaikutuksia ja vaikuttavuutta. Teoksessa: Taide käy työssä. Lahden Ammattikorkeakoulun julkaisusarja C74.

Kohtaamistaide –ryhmä lasten-suojelutyössä

Liina Kahelin

Tiivistelmä

Tässä artikkelissa pohditaan nuorten parissa työskentelyä kulttuurisen, yhteisöllisen ja kasvatuksellisen nuorisotyön näkökulmasta. Tässä tekstissä kuntouttava työ on tarkastelukulmana huostaan otettujen nuorten kanssa toteutettuun Kohtaamistaide –toimintaan. Artikkelissa kuvataan kevään 2010 aikana toteutettua ryhmäprosessia, johon osallistui neljä lastensuojelun pitkähuoltoyksiköissä asuvaa 15-17-vuotiasta tyttöä. Toiminnan lähtökohtana oli tarjota siihen osallistuville nuorille mahdollisuus tuoda esiin omaa luovuuttaan olemassa olevien voimavarojen ja kykyjen pohjalta. Toiminnalla pyrittiin tarjoamaan nuorille myönteisiä kokemuksia oma-kohtaiseen taidetyöskentelyyn sekä vertaisryhmään osallistumisen kautta. Tavoitteena oli nuorten itseilmaisun ja –arvostuksen sekä tunnetaitojen vahvistuminen sekä omakohtaisen että yhdessä jaetun taidelähtöisen toiminnan keinoin. Lisäksi toiminnalla tähdättiin siihen, että ryhmään osallistuminen kantaa hedelmää myös ryhmän ulkopuolelle ja edistää nuorten hyvinvointia ja sosiaalisia vuorovaikutustaitoja arjen kasvuympäristöissä.

Tarkastelukulmia nuorten parissa työskentelyyn

Yhteiskunnallisesti kysymykset lasten ja etenkin nuorten hyvinvoinnista ovat olleet Suomessa viime vuosina vilkkaan keskustelun ja vakavan huolen kohteena. Lastensuojelun asiantuntija Elina Pekkarisen (2011, 9) mukaan lastensuojelutoimenpiteiden piirissä on Suomessa jo lähes 80 000 lasta. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen julkaiseman selvityksen mukaan Suomessa ovat lisääntyneet kaikkien ikäisten lasten huostaanotot. Suhteellisesti eniten 2000-luvulla ovat lisääntyneet huostaan otettujen yli 12-vuotiaiden lasten ja varsinkin 16 vuotta täyttäneiden nuorten osuus. (Heino 2009, 200.)

Nuorten hyvinvoinnin haasteet näkyvät lastensuojelun ohella myös nuorisotyön kentässä. Suomessa nuorisotyön keskeisiksi ja pysyviksi elementeiksi nähdään yhdessä tekeminen ja ryhmäyttäminen sekä itseilmaisuus ja identiteettikysymykset (Hoikkala & Sell 2007, 10).

Encounter Art Group in Child Protection

Liina Kahelin

Abstract

This article addresses working with the young from the perspective of cultural, communal and educational youth work. The article describes a group process, implemented during spring 2010, with four participants. The participants were girls, aged 15-17, living at child welfare long-term care units. The starting point was to offer the participating young persons a possibility to bring out their own creativity with the help of existing resources and abilities. The operations aimed to provide the young with positive experiences of both independent artwork and artwork conducted with peers. The aim was to enhance the young persons' self-expression and self-esteem and to strengthen their emotional skills with the help of both personal and shared art-based activities. In addition, the operations aimed to show that the benefits of participating in the group extend outside the group and promote the young persons' wellbeing and social interaction skills in their everyday growth environments.

Perspectives on working with the young

Questions related to the welfare of children and, especially, the young have been a subject of lively discussion and great concern in Finland for the past few years. According to child welfare expert Elina Pekkarinen (2011, 9), almost 80,000 children are already included in child welfare measures in Finland. According to a report published by the National Institute for Health and Welfare (THL), taking into care of children of all ages has increased in Finland. Nevertheless, the number of children aged 12 or more and especially the young aged 16 or more taken into care in the 2000s has increased the most. (Heino 2009, 200.)

In addition to child welfare, the challenges of youth welfare are evident in youth work. In Finland, the essential and permanent elements of youth work consist of doing together and group forming, as well as self-expression and identity issues (Hoikkala & Sell 2007, 10). According to a research report of the national Myrsky (Storm) project (2010), it is important to satisfy young persons' need for expression and doing.

Nuorten taiteen tekemisen merkityksiä tarkastelleen valtakunnallisen Myrsky –hankkeen tutkimusraportin (2010) mukaan nuorissa olevan ilmaisun ja tekemisen tarpeen kohtaaminen on tärkeää. Kotilainen, Siivonen ja Suoninen (2010, 17) nostavat tutkimusraportissa esiin, että nuorten tarpeiden löytäminen on vaativaa erityisesti sellaisten nuorten parissa, joilla on paljon haasteita elämässään. Oleellista on toiminnan laatu siten, että nuorten omaehtoinen toiminta ja itseilmaisuus pääsevät tuetusti esille. Siten tasapainon löytäminen toisaalta organisoidun ohjauksen, toisaalta omaehtoisuuden ja itseilmaisun välillä on tärkeää. (Kotilainen, Siivonen & Suoninen 2010, 17.)

Pääasiallisesti nuorisotyö sijoittuu nuorten vapaa-aikaan sekä kotien, koulujen ja sosiaalityön välimaastoon. Ominaista sille on nuorten osallistumisen vapaaehtoisuus sekä nuorten itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen. Lisäksi nuorisotyössä on aina jollakin tavalla näkynyt työn kohdistaminen jollekin valikoidulle nuorten joukolla, kuten samanikäisille, joko tytöille tai pojille, joillekin etnisille ryhmille tai maahanmuuttajataustaisille nuorille.

Yhtenä erityisenä nuorisotyön kohderyhmänä pidetään jollakin tavalla ongelmiin joutuneita nuoria, joiden avuksi työtä tehdään. Erityisesti haasteellisempien erityisryhmien kanssa työskennellessä asiantunteva ymmärrys nuorisotyöstä tukee työtä merkittäväällä tavalla. Osa nuorten ongelmista edellyttää myös erityisosaamista esimerkiksi terveydenhuollon ja sosiaalityön alueelta. (Nieminen 2007, 25–26, 28–38.) Kohtaamistaidetta nuorten kanssa toteutettaessa edellä mainitut periaatteet ja elementit ovat läsnä. Kohtaamistaitteen ohjaajan peruskoulutustaustasta riippuen työskentelyn taustalla vaikuttava erityisosaamisen alue voi liittyä esimerkiksi toiminta- tai opiskelukyvyn eri tekijöihin ja kykyyn porrastaa toimintaa nuoren yksilöllisen kehitystason ja tarpeiden mukaan.

Taiteellisen toiminnan ja hyvinvoinnin välistä suhdetta tarkastelleen Leena Ruotsalaisen (2007, 171) mukaan kulttuurisen nuorisotyön avulla on voitu puuttua myönteisellä tavalla esimerkiksi syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tilanteisiin.

Kotilainen, Siivonen and Suoninen (2010, 17) suggest in their research report that finding young persons' needs is demanding as regards especially those young persons who have a lot of challenges in their lives. The quality of operations is essential, so that young persons' independent activities and self-expression are promoted. Thus, it is important to find the balance between organized guidance on one hand and independence and self-expression on the other hand. (Kotilainen, Siivonen & Suoninen 2010, 17.)

As a general rule, youth work focuses on leisure time, somewhere between home, school, and social work. Youth work typically respects voluntary participation on the part of the young and young persons' autonomy. In addition, youth work has always been characterized, one way or another, by targeting work at a specific group of young people such as age groups, girls or boys, some ethnic groups, or the young with immigrant background.

Young people somehow in trouble are one special target group of youth work. When working with particularly challenging special groups, expert understanding of youth work supports the work conducted in an important way.

Some of the problems faced by the young also require special expertise in the fields of, for example, health care and social work. (Nieminen 2007, 25–26, 28–38.) When implementing Encounter Art activities for the young, the above-mentioned principles and elements are present. Depending on the educational background of the Encounter Art counselor, the area of expertise affecting the work may be connected with, for instance, different factors of functional abilities or study abilities and the ability to model the activities according to a young person's development stage and needs.

According to Leena Ruotsalainen who analyzed the relation between art activities and wellbeing (2007, 171), cultural youth work has succeeded in positively affecting the situations of, for instance, young people at risk of marginalization. Ruotsalainen elaborates that in the center of cultural youth work lie both focusing on activities as a process and supporting the self-expression of the participants.

Ruotsalainen kuvaa, että kulttuurisen nuorisotyön keskiössä on sekä keskittyminen toimintaan prosessina että siihen osallistuvien itseilmaisun tukeminen. Lisäksi olennaista on kannustava dialogi yhdessä nuorten kanssa. (Ruotsalainen 2007, 174.)

Kulttuurisen nuorisotyön alueella nojataan myös sosiokulttuuriseen innostamiseen. Kurki (2000, 11- 27) määrittelee sosiokulttuurisen innostamisen ammattimaiseksi toiminnaksi, joka perustuu suunniteltuun, päämäärätietoiseen ja tavoitteelliseen toimintaan. Innostamisen avulla pyritään parantamaan ihmisten elämän laatua, vahvistamaan identiteettiä sekä saamaan yksilöt huomaamaan, kuinka heidän oma toimintansa arjessa ja yhteisössä liittyy myös laajempaan yhteisölliseen toimintaan. Sosiokulttuurisessa innostamisessa yhteisö nähdään dynaamisena kumppanina ja siinä toiminnan tavoitteet voivat olla myös yhteisöllisiä.

Ohjatun taidetyöskentelyn avulla voidaan tukea esimerkiksi omista taidoistaan epävarman tai kokemattoman yksilön osallistumista, mutta pahimmillaan myös estää luovaan toimintaan heittäytymistä ja siitä nauttimista. Kohtaamistaide –ryhmän ohjaajan haasteena onkin pyrkiä ennakkovalmisteluissa tasapainoon niin, että asiat eivät ole valmiiksi pedattuja, mutta kuitenkin siten valmisteltuja, että kunkin on mahdollista osallistua prosessiin omien voimavarojensa suomissa rajoissa. (Pusa 2010, 12.)

Sosiokulttuurisen innostamisen ajatukset näkyvät myös Kohtaamistaide –toiminnassa. Kohtaamistaiteen fokus on taidelähtöisessä vuorovaikutuksellisuudessa sekä onnistumisen ja ilon kokemusten syntymisessä (Pusa 2010, 11). Kohtaamistaide -toiminnalla pyritään taidetyöskentelystä kumpuavaan tunne-elämykselliseen kokemiseen sekä syntyvien kokemusten jakamiseen vuorovaikutuksessa muiden ryhmän jäsenten kanssa. Pyrkimyksenä voidaan pitää jokaisen osallistujan toimintamahdollisuuksien ja voimavarojen sekä yhteisöllisesti syntyvän sosiaalisen pääoman vahvistumista.

Furthermore, encouraging dialog with the young is imperative. (Ruotsalainen 2007, 174.)

Cultural youth work also leans on socio-cultural motivation. Kurki (2000, 11- 27) defines socio-cultural motivation as professional operations based on planned, systematic and goal-oriented activities. Encouragement strives to enhance the quality of life, boost identity, and make people notice how their actions in everyday life and in their community are simultaneously connected with the activities of the society at large. Socio-cultural motivation sees the community as a dynamic partner, and its objectives may be community-oriented as well.

Guided artwork can help support the participation of an individual uncertain of his or her own skills, but at its worst, it can prevent participants from engaging in creative activities and enjoying them. The challenge of an Encounter Art counselor is to make advance preparations to ensure balance in such a way that issues are not ready-made but yet prepared in such a way that each individual can participate in the process within his/her own resources. (Pusa 2010, 12.)

The ideas of socio-cultural motivation are also seen in Encounter Art activities. Encounter Art focuses on art-based interaction and on creating experiences of success and joy. (Pusa 2010, 11). Encounter Art activities aim at experiences and emotions generated by artwork, as well as sharing those experiences and emotions interactively with the other group members. The aims are to enhance the potentials and resources of all the participants and to strengthen the social capital resulting from shared activities.

Encounter Art Group in Everyday Child Welfare

Four girls (aged 15-17), living at child welfare long-term care units, participated in the group process implemented in spring 2010. The cooperation partners were the City of Espoo's Family and Social Services Foster Care unit (a children's home with 21 places) and the HUS Hospital District's Foster Care Consultation Team (KOHO). The counselor, who worked at the City of Espoo's children's home, informed the employees of the children's home about the Encounter Art group and participated in counseling the group of young persons.

Kohtaamistaide –ryhmä lastensuojelutyön arjessa

Keväällä 2010 toteutettuun ryhmäprosessiin osallistui neljä lastensuojelun pitkähuoltoyksiköissä asuvaa 15-17-vuotiasta tyttöä. Yhteistyökumppaneina olivat Espoon kaupungin perhe- ja sosiaalipalveluiden sijaishuoltoyksikkö (21-paikkainen lastenkoti) sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin sijaishuollon konsultaatiotyöryhmä (KOHO). Espoon kaupungin lastenkodissa työskennellyt ryhmän ohjaaja tiedotti Kohtaamistaide –ryhmästä lastenkodin henkilökunnalle ja osallistui tätä kautta myös nuorten ryhmään ohjaamiseen.

Nuoret kutsuttiin ryhmään mukaan vastaavien ohjaajien ja omaohjaajien kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta. Lisäksi Kohtaamistaide –toimintaa esiteltiin sijaishuollon konsultaatiotyöryhmälle, mitä kautta ryhmää markkinoitiin myös muille Espoon seudulla sijaishuoltoyksiköissä asuville tytöille. Osallistujilta edellytettiin 15-17 vuoden ikää ja lastensuojelun monivuotinen asiakkuus. Kriteereitä osallistumiselle olivat myös lastenkodissa tai perhekodissa asuminen sekä koulunkäynti peruskoulun 9- tai 10- luokalla. Ryhmään osallistuminen oli nuorille vapaaehtoista ja maksutonta. Ryhmästä kiinnostui yhteensä kuusi tyttöä, joista neljä osallistui ryhmään.

Ryhmä kokoontui lastenkodissa kevään aikana kahdeksan kertaa kaksi tuntia kerrallaan. Lastenkodin monitoimitila tarjosi ryhmätapaamisiin rauhallisen ja häiriöttömän tilan, joka oli väliseinien avulla muunneltavissa. Tilassa oli isot ikkunat ja vesipisteet, mikä teki työskentelystä sujuvaa ja miellyttävää. Tilojen tarjoamisen lisäksi lastenkoti osallistui myös ryhmän materiaalikutannuksiin.

Ennen ryhmän aloittamista ohjaajat tapasivat nuoret yksilöllisesti. Alkutapaamisissa keskusteltiin ryhmän tarkoituksesta ja mahdollisista taide-työskentelyn muodoista. Lisäksi nuoria pyydettiin kertomaan elämäntilanteestaan ja toiveistaan ryhmätoimintaa kohtaan. Tämän avulla ryhmätoiminta pyrittiin liittämään osaksi nuorten arkea siten, että yksilölliset elämäntilanteet esimerkiksi koulunkäynnin, harrastusten ja asumisympäristöjen kannalta voitiin huomioida.

The young persons were invited to participate in the group based on discussions between counselors and personal nurses. In addition, Encounter Art activities were introduced to the KOHO team, through which the group was marketed also to girls living in other foster care units in Espoo. The criteria for participation were aged 15-17 and several years' customer relationship with child welfare. Additional criteria consisted of living at a children's home or foster home and school attendance in the 9th or 10th grade. Participation was voluntary and free-of-charge for the young. Altogether six girls became interested in the group, of which four participated in it.

In the course of the spring, the group assembled at the children's home eight times, for two hours at a time. The multipurpose hall of the children's home offered a peaceful and undisturbed space that could be altered by means of separating walls. The premises had large windows and water outlets, which made working smooth and pleasant. Besides providing the premises, the children's home contributed to the group's material costs.

Before the group began, the counselors met the young participants individually. In the initial meetings, discussion focused on the purpose of the group and potential forms of artwork used. In addition, the young were asked to talk about their life situations and wishes for the group activities. This helped interconnect group activities with the young persons' everyday lives, so that personal life situations—for example, school attendance, hobbies, and living environments—could be accounted for. Furthermore, the initial discussion explained that participation in the group does not require any previous experience or skills in artwork. The young were also given a written description of the group activities.

Glimpses of implementing the group

The aim of the group activities was to provide the participants with a possibility of guided, goal-oriented, art-based and communal activities. Compliant with the principles of Encounter Art activities, each session began with a tuning-up and ended with an appreciation tour (following the actual artwork), during which the works of art were observed together. One of the appreciation tours took place on a lakeshore, near the children's home.

Lisäksi alkutapaamisessa keskusteltiin siitä, että ryhmään osallistuminen ei edellytä aiempia kokemuksia tai taitoja taidetyöskentelystä. Ryhmätoiminnasta annettiin nuorille myös kirjallinen kuvaus.

Tuokiokuvia ryhmän toteutuksesta

Ryhmätoiminnan kautta pyrittiin tarjoamaan siihen osallistuville nuorille mahdollisuus ohjattuun, tavoitteelliseen taidelähtöiseen ja yhteisölliseen toimintaan. Kohtaamistaide –toiminnan periaatteiden mukaisesti jokainen tapaaminen aloitettiin virittäytymisellä ja päätettiin taidetyöskentelyä seuranneella yhteisellä arvostuskierroksella, jonka aikana taidetuotoksia tarkasteltiin yhdessä. Yksi tapaamiskerroista toteutettiin lastenkodin lähiympäristössä järven rannalla, minne ryhmäläiset suuntasivat yhdessä kävellen. Kyseisellä kerralla myös taidetyöskentelyn materiaaleja kerättiin luonnosta ja osa syntyneistä töistä aseteltiin luonnon siimekseen.

Ryhmäprosessin suunnitteleminen ja työskentelyn ohjaaminen edellyttivät ohjaajilta nuorten kohtaamiseen liittyvää herkkyyttä. Turvallisen ja avoimen ilmapiirin syntymistä tuettiin kiinnittämällä huomiota esimerkiksi nuorille tuttuihin sanavalintoihin sekä vastaanottamalla ja kuuntelemalla esiin tulevia tuntemuksia. Keskustelu pidettiin avoimena siten, että kokemuksia ja tuntemuksia jaettiin vapaamuotoisesti, ilman puheenvuoroja ja tarkkoja kysymyksiä. Samanlaisesti pyrittiin huomioimaan se, että jokaisen puheenvuoro oli arvokas. Toisaalta omien ajatusten jakaminen ei ollut välttämätöntä, ryhmään sai tulla ja siihen sai osallistua myös hiljaa työskennellen.

Tapaamisten toistuva rakenne osoittautui tärkeäksi. Vaiheittaiseen etenemiseen kiinnitettiin huomiota alusta alkaen, minkä nuoret vaikuttivat omaksuvan nopeasti. Tämän jälkeen rakenne toimi osaltaan turvallisen toiminnan kehyksenä ja eri vaiheisiin suuntauduttiin odottavaisen oloisesti. Turvallisuuden tunnetta ja ennakoitavuutta vahvistettiin myös sillä, että ryhmätapaamiset toteutettiin (ulkona toteutunutta kertaa lukuun ottamatta) samoina pysyvien elementtien äärellä. Tapaamiset aloitettiin ja päätettiin tutuksi muodostuneessa tyynyypirissä lattialla. Tämän kautta jokaisella ryhmän jäsenellä oli myös oma paikkansa ja tilansa ryhmässä.

The entire group walked together to the shore and collected materials for artwork from nature, and some of the creations were placed there.

Planning the group process and mentoring the work required that the counselors have the sensitivity required for meeting a young person. Creation of a safe and open atmosphere was promoted by paying attention to the young persons' choice of words and by receiving and listening to arising feelings. Discussion was open: experiences and feelings were shared informally without any assigned turns to speak or specific questions. At the same time, it was stressed that the expression of each participant was valuable. On the other hand, it was not obligatory to share one's thoughts; the participants were allowed to join the group and work in silence.

The recurrent structure of the sessions turned out to be highly important. From the very beginning, the participants paid attention to the step-by-step progress, which they seemed to assimilate quickly. After this, the structure acted as a framework for safe activities and the participants expectantly looked forward to the different stages. The sense of safety and predictability was also boosted by the fact that—apart from the one outdoor session—the group meetings took place within the same stable elements. The sessions were started and ended in the same familiar way: in a circle on pillows on the floor. This way each member had her place and space in the group. In the course of the process, the young persons' attitude toward the children's home's multipurpose hall changed and they began to call it the art hall.

The counselors strived to create an unhurried and positive atmosphere in the group. Sense of hurry was minimized with the help of advance planning. The different parts of the sessions were planned, phased, and prepared in advance. Likewise, the division of labor between the counselors was agreed in advance: one of the counselors was responsible for the tuning-up part, another one for instructions during artwork (maybe even participating in the artwork), and yet another one helped the young as required.

Prosessin aikana nuorten suhtautuminen ryhmätilana käytettyyn lastenkodin monitoimisaliin muuttui ja he alkoivat kutsumaan sitä taidetilaksi.

Ohjaajat pyrkivät luomaan ryhmään kiireettömän ja myönteisen ilmapiirin. Kiireen tuntu pyrittiin minimoimaan etukäteissuunnittelun avulla. Tapaamisten eri osiot suunniteltiin, vaiheistettiin ja valmisteltiin etukäteen. Myös ohjaajien työnjako oli ennalta sovittu; joku ohjaajista kantoi veto vastuun virittäytymisosiosta, toinen taidetyöskentelyn ohjeistamisesta ja mahdollisesti siihen osallistumisesta, kolmas auttoi nuoria tarpeen mukaan.

Ryhmän alkuvaiheessa nuorten heittäytyminen taidetyöskentelyyn vaikutti pääosin varovaiselta. Taidetyöskentelyä kokeiltiin varovaisesti ja tekemisen lomassa seurattiin muiden ryhmän jäsenten toimintaa. Ensimmäisten tapaamisten aikana ohjaajien antama ohjeistus, tuki ja kannustus siivittivätkin toimintaa melko vahvasti. Varovaisesti käynnistyvän taidetyöskentelyn aikana nuoret ilmaisivat sanallisesti esimerkiksi heikkoa luottamusta omia kykyjä kohtaan. Oma-kohtaiseen työskentelyyn kannustaminen edellytti ohjaajilta toisaalta kannustavaa läsnäoloa, toisaalta tilan ja ajan tarjoamista nuoren omalle pohdinnalle ja valinnoille.

Prosessin edetessä taidetyöskentelyyn syventyminen vahvistui. Tapaamisien kertyessä taide työskentely alkoi toimimaan myös entistä enemmän keskustelun herättäjänä. Arvostuskierrosten aikana itsenäisesti tehtyjä töitä tarkasteltiin toisinaan työ kerrallaan, ajoittain myös samanaikaisesti, työt toistensa rinnalle asettaen. Keskustelua käytiin esimerkiksi syntyneiden töiden väreihin, muotoihin ja niihin liittyviin assosiaatioihin liittyen. Kaikkiin töihin kiinnitettiin huomiota, mutta kommentointi pidettiin vapaaehtoisuuteen perustuvana; myös pelkkä muiden kuunteleminen oli mahdollista.

Ryhmän edetessä arvostuskierroksilla käytävään keskusteluun tuli mukaan enenevässä määrin myös nuorten itsearvostukseen liittyviä kysymyksiä ja kommentteja (kuten ”tässä onnistuin hyvin”). Nuorten kommenttien perusteella omiin tuotoksiin liittyi sekä vähättelyä että itsen ylittämisen ja onnistumisen tunnetta, ylpeyttä omista kyvyistä.

At the beginning of the group, the young persons' attitude toward artwork seemed to be mostly cautious. They cautiously tested making art and followed what the other members were doing. In the first few sessions, the counselors' instructions, support and encouragement affected activities fairly strongly. For instance, the young verbally expressed their weak trust in their own skills. Encouraging the participants to work independently required the counselors' encouraging presence, and on the other hand, the counselors were required to give the young time and space for their own considerations and choices.

As the process progressed, the participants became deeper involved in making art. Likewise, artwork started to generate more and more discussion. During the appreciation rounds, individual works of art were sometimes observed one at a time and at other times, simultaneously, by putting the works side by side. Topics of conversation included, among other things, colors, shapes, and the related associations. All the works of art were observed, but comments were voluntary: it was possible to just listen to others.

In time, the discussions conducted during the appreciation rounds increasing included questions and comments related to the young persons' self-esteem (e.g., “this is where I succeeded well”). Based on the comments, the young both undermined their skills and had feelings of success and were proud of their skills. During the appreciation tours, the young seemed to attentively listen to one another. The comments given during the appreciation tours were sometimes readdressed afterwards, outside the group. Participation in the group was also reflected in the young persons' everyday environment: they often wanted to present the works of art immediately after the sessions. Furthermore, they hang their works of art on the walls of their rooms and, thus, arranged mini-exhibitions. Consequently, the works of art created in the group were presented to age mates and adults. According to the wishes of the young, there was no joint exhibition.

Arvostuskierrosten aikana nuoret vaikuttivat kuuntelevan ryhmän muiden jäsenten puheenvuoroja tarkkaavaisesti. Arvostuskierrosten kommentteihin palattiin toisinaan jälkepäin, myös ryhmän ulkopuolella. Lisäksi töiden valmistuminen, niiden mukaan ottaminen ja muille näyttäminen oli tärkeää. Ryhmään osallistuminen heijastui myös nuorten arkiympäristöön. Nuoret halusivat esitellä ryhmässä syntyneitä töitä usein välittömästi tapaamisen jälkeen. Lisäksi nuoret ripustivat tuotoksia huoneidensa seinille ja järjestivät siten omanlaisiaan piennäyttelyitä. Näin ryhmässä syntyneitä töitä esiteltiin myös muille ikätovereille ja aikuisille. Nuorten toiveiden mukaisesti yhteisnäyttelyä ei ryhmän kesken järjestetty.

Taidetyöskentelyn muotoja

Prosessin aikana nuoria rohkaistiin lähtemään mukaan sekä itselleen mahdollisesti tuttuun että uudenlaiseen taidetyöskentelyyn. Jokaisella kerralla sukkellettiin erilaisen toiminnan pariin, kuten silkinmaalaukseen sekä peiteväri-, vesiväri- ja liitutöiden pariin. Kolmiulotteista työskentelyä toteutettiin nuorten omien toiveiden pohjalta fimo –massojen parissa.

Varsinaista taidetyöskentelyä toteutettiin pääsääntöisesti yksilöllisesti, minkä lisäksi ryhmäprosessin aikana tehtiin yksi maalauksellinen ryhmätö. Taidetyöskentely oli pääosin ohjaajien valitsemaa ja valmistelemaa. Taidelähtöisen työskentelyn eri vaiheet käytiin läpi joko kokonaan ennen työskentelyn aloittamista ja/ tai asteittain sen aikana (esimerkiksi silkkimaalaus). Samalla tekniikalla toteutettuja valmiita töitä ei näytetty nuorille etukäteen, minkä tarkoituksena oli ennaltaehkäistä mahdollisten suorituspainoiden syntymistä. Taidetyöskentelyyn orientoitumista tuettiin erilaisiin kokeiluihin kannustamisen kautta. Uudet ja yllätykselliset työskentelytavat ja välineet vaikuttivat herättävän nuorissa innostusta ja iloa. Jännittäviksi koetut toimintatavat ja ideat vaikuttivat siivittävän nuorten toimintaan mukaan lähtemistä ja siihen keskittymistä. Nuoret myös vaihtoivat ideoita keskenään ja kannustivat toisiaan sanallisesti. Ryhmässä näyttäytyi myös turhautumisen tunteita, omien taitojen vähättelyä sekä tyytymättömyyttä oman käden jälkeen. Nämä ilmenivät esimerkiksi taidetyöskentelyn yllättävien käännteiden yhteydessä (kuten vesiväriin levitessä arvaamattomalla tavalla).

Forms of artwork

During the process, the young were encouraged to participate in a form of artwork with which they may already be familiar and in a novel form of artwork. Each session introduced a different kind of method, for example, silk painting, opaque paint, watercolors, and chalk works. Three-dimensional work was implemented with fimo clays, as requested by the young.

Actual artwork was mainly implemented on an individual basis, in addition to which the group made one painting together during the group process. For the most part, artwork was chosen and prepared by the counselors. The different stages of art-based work were handled as a whole before working began and/or in stages during the work (for example, silk painting). In order to prevent any pressure regarding the participants' performance, finished works of art implemented with the technique in question were not shown to the young in advance. Orientation to artwork was supported by means of encouraging the participants to test various ways and materials. New and surprising methods and tools seemed to provide the participants with a lot of enthusiasm and joy. Exciting operating methods and ideas boosted the participants' involvement and concentration. They exchanged ideas and encouraged one another verbally. There were also signs of frustration, underrating one's own skills and dissatisfaction with the results. These generally appeared in connection with surprising situations (for instance, when watercolor spread in an unexpected way). Receiving instructions and the possibility to redo were important. Besides the participants' getting the opportunity to use materials, instructions and phasing of artwork were also important.

Impacts and significance of the Encounter Art group

Based on the observations of the counselors, the issues that were most important during this Encounter Art group were testing new things, independent doing, finding a channel for self-expression, as well as enabling experiences and successes. The feeling of belonging to the group intensified and was evident in discussions with the young. The participants also expressed their belief that the group's continuation was important.

Ohjeiden saaminen ja mahdollisuus tehdä uudelleen oli tärkeää. Sen lisäksi, että nuoret saivat mahdollisuuden käyttää materiaaleja, oli taidetyöskentelyn ohjeistaminen ja vaiheistaminen tärkeää.

Kohtaamistaide -ryhmän vaikutuksia ja merkityksiä

Ryhmän ohjaajien havaintojen pohjalta tämän kohtaamistaide -ryhmän aikana tärkeää oli uusien asioiden kokeileminen ja omakohtainen tekeminen, kanavan löytäminen itseilmaisulle sekä elämysten ja onnistumisten mahdollistaminen. Tunne ryhmään kuulumisesta vahvistui ja näyttyi nuorten kanssa käydyissä keskusteluissa. Nuoret ilmaisivat, että ryhmän jatkuvuus oli tärkeää. Säännöllinen, samalla kokoonpanolla kokoontuminen edesauttoi luottamuksen syntymistä ja sitä kautta yhä syvemmin koettua sosiaalista jakamista. Ohjaajien havaintojen pohjalta nuorten rohkeus ja oma-aloitteisuus lisääntyivät ryhmäprosessin edetessä. Tapaamisten lisääntymisessä taidetyöskentelyyn syvennyttiin aiempaa intensiivisemmin. Samalla riippuvaisuus ohjaajista väheni ja nuorten itsenäinen valintojen tekeminen taidetyöskentelyn eri vaiheissa vahvistui. Lisäksi taidetyöskentely ja toiminnallisuus ylipääntään toivat nuorista esille uusia puolia ja kykyjä. Ryhmään osallistuminen auttoi nuoria myös löytämään ja hyödyntämään jo olemassa olevia vahvuuksia ja taitoja.

Muiden nuorten parissa toimivien aikuisten palautteiden mukaan ryhmään osallistuminen näkyi nuorten arjessa aktiivisuuden, hyväntuulisuuden ja rohkeuden lisääntymisenä. Esimerkiksi ennen ryhmän alkua lastenkodissa enimmäkseen omissa oloissaan aikaa viettävä, vain vähän suomen kielellä kommunikoiva nuori tyttö rohkaistui ryhmän aikana silmin nähden. Nuori haikautui kevään aikana enenevässä määrin omaehtoisesti muiden ihmisten pariin ja otti kontaktia muihin aiempaa enemmän, myös ryhmän ulkopuolella. Ryhmätapaamisten aikana nuori kiinnostui myös syntyvien töiden valokuvaamisesta. Valokuvaaminen oli hänelle uusi asia, jonka harjoittelu vaikutti olevan mielekästä ja merkityksellistä. Kameran käytön kautta nuori sai kontaktia myös muihin nuoriin ilman verbaalisten taitojen huomioimista. Kyseisestä nuoresta nousi esiin myös humoristisia ja leikkisiä luonteen piirteitä, joista ryhmässä saatiin nauttia oivaltavien kommenttien muodossa.

Regular meetings with the same participants promoted building of trust and, therefore, deeper social sharing. Based on the counselors' observations, the young persons' courage and initiative increased as the group process progressed. Moreover, they focused more intensively on artwork. At the same time, dependence on the counselors diminished and the young increasingly made independent choices in the various art-making stages. In general, artwork and activities brought out new sides and abilities in the young. Participation in the group also helped them find and utilize their existing strengths and skills.

According to feedback given by other adults involved with the young participants, participation in the group was reflected in their everyday lives as increased cheerfulness and courage. For instance, before the group started, there was a girl who spent most of her time at the children's home by herself and did not communicate much in Finnish. During the group, the girl became much more courageous. In the spring, she increasingly and voluntarily sought the company of others, made more contacts with the other people, including people outside the group. During the group sessions, the girl became interested in photographing the works of art being done. Photography was new to her, and she seemed to find practicing photography meaningful and significant. Through the camera, she made contact with other young people without being conscious of her verbal skills. The girl in question turned out to be humorous and playful; the other participants in the group enjoyed her insightful comments. Thus, creative activities brought out new characteristics and resources—for both the young person in question and for those who know her.

When working with the young, special attention was paid to identifying and expressing one's feelings. Feelings were approached and awakened during the tuning-in parts (music and exercise) and by various means during artwork.

During the appreciation tours, emotions were clearly present without any introductory discussion, and the young spontaneously brought them forth. The group activities succeeded in building trust in other people and boosting social interaction skills.

Näin luova toiminnallisuus toi esiin uusia piirteitä ja voimavaroja – niin kyseiselle nuorelle itselleen kuin muillekin hänet tunteville.

Lisäksi nuorten kanssa kiinnitettiin huomiota omien tunteiden tunnistamiseen ja ilmaisemiseen. Tunteita lähestyttiin ja heräteltiin virittämishetkien, kuten musiikin ja kehollisten harjoitusten, kautta sekä taidetyöskentelyn aikana eri keinoin. Arvostuskierrosten aikana tunteet vaikuttivat olevan läsnä ilman ohjaavaa keskustelua ja nuoret nostivat niitä esiin spontaanisti. Ryhmätoiminnan aikana onnistuttiin luomaan luottamusta toisiin ihmisiin sekä vahvistamaan itse kunkin sosiaalisia vuorovaikutustaitoja. Ryhmässä harjaannuttiin toisten huomioimisessa ja arvostamisessa sekä myönteisen palautteen antamisessa ja vastaanottamisessa. Ryhmä tarjosi oivan kehittymisen paikan niin nuorille kuin ohjaajillekin.

Ohjaajien kokemusten mukaan Kohtaamistaide – toiminta tarjosi nuorille voimaantumista tukevia kokemuksia sekä vuorovaikutuksellisen vertaistuen areenan. Voimavarakeskeinen työskentelytapa mahdollisti ilon ja onnistumisen kokemuksia ja heijastui myös nuorten arkiympäristöön. Ryhmämuotoinen toimintaympäristö, omakohtaiset taidetyöskentelystä nousevat elämykset, osallisuus ja vuorovaikutus muiden kanssa mahdollistivat toimintaan osallistuneiden nuorten voimaantumisen sekä itsensä kehittämisen.

The group trained the participants to account for and appreciate others, as well as to give and receive feedback. The group offered an excellent place for development, for both the young and for the counselors.

Based on the counselors' experiences, Encounter Art activities provided the young with empowering experiences and a peer-group arena. The resource-oriented method enabled experiences of joy and success, which was also reflected in the young participants' everyday lives. The group-form environment, experiences arising from independent artwork, inclusion, and interaction with others made it possible for the young participants to be empowered and to develop themselves.

Lähteet | Bibliography

Heino, T. 2009. Lastensuojelu – kehityskulkuja ja paikannuksia. Teoksessa Lammi-Taskula, J. & Karvonen, S. & Ahlström, S. (toim.) Lapsiperheiden hyvinvointi. Helsinki: THL. 198–215.

Hoikkala, T. & Sell, A. 2007. Nuorisotyötä on tehtävä! Teoksessa (toim.) Hoikkala, T. & Sell, A. Nuorisotyötä on tehtävä: menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto|Nuorisotutkimusseura. 7–17.

Kotilainen, S., Siivonen, K. & Suoninen, A. 2010. Nuoret taiteen tekijöinä. Myrsky –hankkeen väliarviointia. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto|Nuorisotutkimusseura. Verkkojulkaisu 31.

Kurki, Leena 2000. Sosiokulttuurinen innostaminen. Tampere: Vastapaino.

Nieminen, J. 2007. Vastavoiman hahmo – Nuorisotyön yleiset tehtävät, oppimisympäristöt ja eetos. Teoksessa Hoikkala, T. & Sell, A. (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä: menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto|Nuorisotutkimusseura. 21–43.

Pekkarinen, E. 2011. Lastensuojelun tieto ja tutkimus – Asiantuntijoiden näkökulma. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, verkkojulkaisu 51 & Lapsuudentutkimuksen seura & Lastensuojelun Keskusliitto & Terveystieteiden tutkimuskeskus (THL).

Ruotsalainen, L. 2007. Kulttuurinen nuorisotyö on kamppailulaji. Teoksessa Hoikkala, T. & Sell, A. (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä: menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto|Nuorisotutkimusseura. 168–184.

Pusa, T. (toim.) 2010. Taidelähtöinen vuorovaikutuksellisuus Active Art –työskentelyssä. Kohtaamisen iloa! Active Art –pilotoinnista Kohtaamistaide -erikoistumisopintoihin. Laurea-ammattikorkeakoulun julkaisusarja C15. Helsinki: Edita Prima Oy. 10–15.

Kohtaamistaiteen historiaa

Hannele Niiniö

Tiivistelmä

Tämä artikkeli on lyhyt kooste Kohtaamistaiteen historian prosesseista ja kehittämistyöstä sidottuna joihinkin samaan aikaan Suomessa toteutuneisiin muihin soveltavan taiteen tutkimus- ja kehittämisprosesseihin. Kohtaamistaiteen kehittäminen on koostunut sisäkkäisistä ja peräkkäisistä sykleistä, joita ovat olleet menetelmään perehtyminen, pilottien ja koulutusprosessien suunnittelu, toteutus ja arviointi sekä taideryhmätoiminnan arviointi ja kehittäminen. Menetelmän kehittämistyötä on tehty Laureaan LbD-mallin mukaisesti yhdessä opiskelijoiden ja kentän kehittäjien kanssa. Kehittämistyön tärkeänä tukena on ollut yhteistyö Tohoku Fukushi yliopiston ja Japanin Clinical Art –yhdistyksen kanssa.

Asiasanat: Kohtaamistaide, Kohtaamistaiteen historia, kehittämistyö, kansainvälinen yhteistyö

Kohtaamistaiteen historia liittyy läheisesti Active –verkoston (nyk. Active Innovation Net eli AIN) historiaan ja toimintaan. Ikääntyneiden yhteiskuntien rakenteita ja vanhustenhuollon kehittämistä varten koottua verkostoa oli lähdetty rakentamaan Laurea-ammattikorkeakoulun toimesta vuonna 2004. Vuosi 2006 oli merkkipäivä, sillä silloin verkoston perustajajäsenet; Tohoku Fukushi University (TFU), Tohoku Fukushi Corporation, Espoon ja Vantaan kaupungit, Helsingin Kauppakorkeakoulu (nyk Aalto-yliopiston kaupakorkeakoulu) ja Laurea-ammattikorkeakoulu, solmivat kirjallisen sopimuksen yhteistyöstä. Samana vuonna pidettiin myös ensimmäinen yhteisseminaari, Sendai-Finland Seminar I Sendaisa, Japanissa. Kyseisessä seminaarissa esiteltiin Clinical Art –systeemiä, jonka kehittämisessä TFU:lla ja Kansei Fukusi tutkimuskeskuksen tutkijoilla on ollut merkittävä rooli. Clinical Artia oli silloin vuonna 2006 Japanissa kehitetty jo 10 vuotta ja siellä oli tutkittu mm. taidetoiminnan vaikutuksia dementoituvien aivotoimintaan.

History of Encounter Art

Hannele Niiniö

Abstract

This article is a short summary of the processes and development of the history of Encounter Art, in connection with other applied art research and development processes conducted in Finland at the same time. Development of Encounter Art has consisted of nested and successive cycles, which are induction into the method; planning, implementing and assessing pilots and training processes; as well as assessing and developing art-group activities. The development of the method follows the principles of Laurea's LbD model and has been conducted in cooperation with students and developers of the field. Cooperation with Tohoku Fukushi University and the Japanese Clinical Art Association has been a tremendous development support.

Keywords: Encounter Art, history of Encounter Art, development, international cooperation

The history of Encounter Art is closely connected with the history and operations of the Active network (nowadays called Active Innovation Net, AIN). Laurea University of Applied Sciences began to build the network aiming to develop the structures of aging societies and elderly care in 2004. Year 2006 was a milestone, since that is the year when the founding members of the network: Tohoku Fukushi University (TFU), Tohoku Fukushi Corporation, the cities of Espoo and Vantaa, and Helsinki University School of Economics (now Aalto University School of Economics), made a written cooperation agreement. Also in 2006, the first joint seminar, Sendai-Finland Seminar I, took place in Sendai, Japan. The seminar introduced the Clinical Art system in whose development TFU and researchers of Kansei Fukuri Research Center had played a major role. At the time, in 2006, Clinical Art had already been developed in Japan for ten years. Research had focused, among other things, on the impacts of art activities on the brain functions of people suffering from dementia. The results were impressive.

Tulokset olivat vaikuttavia. Tohoku Fukushi yliopiston ja Kansei Fukusi tutkimuskeskuksen tutkijat olivat aivojen toimintaa taidesession aikana ja sen jälkeen mittaavissa tutkimuksissaan todenneet, että Clinical Art -työskentely on tehokasta sekä niille ikääntyville, joilla on todettu dementia, että myös ennalta ehkäisevänä toimintana (Oshiro et al. 2006).

Paitsi vaikuttavuus, myös Clinical Artin keskeiset toimintaperiaatteet kuten moniaistisuus, kokemuksellisuus, tekemisen ilo, moniammatillisuus, arvostus ja sydämestä sydämeen tapahtuva vuorovaikutus, herättivät kiinnostuksen. Jotain tällaista oli kaivattu suomalaisen kuntouttavaan vanhustyöhön - eikä pelkästään vanhustyöhön - vaan myös monien muiden asiakasryhmien kanssa työskentelyyn. Esimerkiksi yksi Clinical Artin keskeinen kehittäjä, Dr. Kimura, on tutkinut ja käyttänyt Clinical Art -systeemiä vammaisten lasten kuntoutuksessa. Seminaariesitys herätti vilkasta keskustelua ja suomalaisille tarjottiin mukaan materiaalia, mikä mahdollisti syvemmän perehtymisen Clinical Art -työskentelyyn. (Niiniö 2010, 18.)

Laurea-ammattikorkeakoulu ja Vantaan kaupunki olivat tehneet yhteistyötä jo usean vuoden ajan esimerkiksi Kotosa-hankkeessa, jossa kehitettiin kotihoitoa Vantaalla vuosina 2003-2005. Hankkeen päätavoitteina oli kehittää toimintakykyä edistäviä työmenetelmiä ja kehittää dokumentointia kotihoidossa. Tikkurilan alueella kehittämisen kohteena olivat erityisesti päivätoiminta ja sosiokulttuuriset menetelmät. (Korhonen 2007, 40-44.)

Seminaarin kanssa samoihin aikoihin oli Vantaalla suunnitteilla monia uudistuksia: mm. sosiaali- ja terveystoimen organisaatiouudistus sekä ikääntyneiden päivätoiminnan ja palveluasumisen uudistus. Samoin yhteistyö vanhus- ja vammaispalvelujen ja kulttuuritoimen välillä oli tiivistynyt ja suunnitelmissa oli lisätä kulttuuritarjontaa erityisesti niille ikääntyneille, jotka eivät itse pysty lähtemään tilaisuuksiin. Clinical Art -työskentelyn esittely upposi siis jo muokattuun maaperään ja päätös menetelmän kokeilusta Suomessa syntyi jo Japanin vierailun aikana. (Niiniö 2010, 18-22.)

The researchers of Tohoku Fukushi University and Kansei Fukusi Research Center have noticed—while studying brain functioning during and after art sessions—that Clinical Art work is effective for both the elderly with dementia and as a preventive measure (Oshiro et al. 2006).

Besides the effectiveness of Clinical Art, its essential operating principles such as use of multiple senses and experimentalism, appreciation, and heart-to-heart interaction, aroused interest. Something like this was greatly demanded for Finnish rehabilitative elderly work; and not only for elderly work but for work with myriad other customer segments. For example, one main developer of Clinical Art, Dr. Kimura, has studied and used Clinical Art in rehabilitating disabled children. The seminar presentation generated lively discussion, and Finns were offered material, which enabled more in-depth induction into Clinical Art work. (Niiniö 2010, 18.)

Laurea University of Applied Sciences and the City of Vantaa have already for several years cooperated: one example of this cooperation is the Kotosa project that developed home care in Vantaa from 2003 to 2005. The main objectives of the project were to develop approaches promoting functional abilities and to develop documentation in home care. In Tikkurila district, the development focuses were daily activities and socio-cultural methods. (Korhonen 2007, 40-44.)

At the time of the seminar, numerous reforms were being planned in Vantaa, for instance, restructuring of the health and social welfare department, and reforming daily activities for the elderly and service housing. Likewise, cooperation between services for the elderly and the disabled and the culture department had become more intense, and plans were made to increase cultural provision for especially those elderly people who could not attend cultural events by themselves. Introduction of the Clinical Art method was viewed positively and the decision to test the method in Finland was already made during the visit to Japan. (Niiniö 2010, 18-22.)

Taiteen ja hyvinvoinnin -prosesseja Suomessa
Vuonna 1992 perustettu Terveyttä kulttuurista – verkosto keräsi alusta asti eri alojen osaajia; kulttuurin tekijöitä, kehittäjiä, kouluttajia ja tutkijoita tämän teeman ympärille. Verkoston käynnistämässä ja tukemisessa Suomen Mielenterveysseuralla on ollut tärkeä rooli, kuten jo vuonna 1973, kun se järjesti ensimmäisen taideterapiaa käsittelevän seminaarin Suomessa (Alanko 1984, 16-20).

Suomessa kehittyi 2000-luvun alussa eri puolella maata prosesseja, joissa käytettiin erilaisia taidemenetelmiä (musiikkia, tanssia, kuvataidetta jne) eri-ikäisten terveyden ja hyvinvoinnin lisääjänä. Ikääntyneiden parissa tehtävässä työssä Taina Semi ja Leonie Hohenthal-Antin ovat olleet merkittäviä edelläkävijöitä. Semi on kehittänyt esimerkiksi sosiokulttuurisia, muistisairaiden hoidossa arkipäivän mahdollisuuksia hyödyntäviä ja asiakkaiden yksilöllisyyttä tukevia kuntoutustapoja. Pääpaino on jäljellä olevassa terveydessä ja resursseissa, vuorovaikutuksessa sekä yhteisöllisyydessä (Semi 2004, 14-15). Hohenthal-Antin (2006, 157-165) on kehittänyt erityisesti senioriteatteritoimintaa, jonka taustateoriaksi hän mainitsee mm. Tornstamin gerotranssendenssin, minän laadullisen muutoksen mahdollisuuden, mikä auttaa kuvaamaan iän ja näyttelemisen suhdetta ja selittämään, miksi ihminen ikääntyessään voi löytää luovuutensa, rohkeuden ja ilon tehdä asioita.

Muista hankkeista taiteen, kulttuurin ja hyvinvoinnin saralla mainittakoon Myrsky-hanke ja Voimaa taiteesta. Vuonna 2008 Suomen Kulttuurirahaston tuella alkanut etsivän nuorisotyön Myrsky-hanke toteutti vuoden 2010 loppuun mennessä ammattitaiteilijoiden ohjauksessa yli 80 taidehanketta, joihin osallistui yli 14.000 nuorta. Hankkeessa keskityttiin syrjäytymisuhan alla oleviin katvenuoriin konkreettisen tekemisen kautta. Toiminta siirtyi vuodesta 2012 alkaen Suomen Lasten ja Nuorten säätiön toiminnaksi. (Myrsky-info) Voimaa taiteesta on vuosina 2010-2012 Tampereen yliopiston Tutkivan teatterityön keskuksen ja Laurea-ammattikorkeakoulun yhdessä toteuttama hanke, jossa kehitetään esimerkiksi uusia taidelähtöisiä palveluja ja edistetään luovan alan ja hyvinvointialan ammattilaisten osaamista (Voimaa taiteesta -esittely).

Art and wellbeing processes in Finland
The Terveyttä kulttuurista (Health from Culture) network, founded in 1992, consisted of experts in various fields: artists, developers, instructors, and researchers. The Finnish Association for Mental Health has played a key role in launching and supporting the network: for instance, in 1973 the association arranged the first art-therapy seminar in Finland (Alanko 1984, 16-20).

In the early 2000s, processes were started all over Finland that deployed various art methods (music, dance, the visual arts, etc.) to enhance the health and wellbeing of people of all ages. Taina Semi and Leonie Hohenthal-Antin have been important pioneers in elderly work. For example, Semi has developed rehabilitation forms for people with memory disorders. These socio-cultural rehabilitation forms utilize the possibilities of everyday life and support the customers' individuality. The focus is put on the customers' remaining state of health and resources, interaction, and social belonging (Semi 2004, 14-15). Hohenthal-Antin (2006, 157-165) has concentrated on developing senior-theater activities, based on Tornstam's gerotranscendence, the possibility of the qualitative change of ego, which helps to describe the relation between age and activity and explain how an aging person can find his or her creativity and the courage and joy of doing.

Of other art, culture, and wellbeing projects, the Myrsky (Storm) project and the Voimaa taiteesta (Strength from Art) project are worth mentioning. By the end of 2010, the Storm project—began in 2008 and financed by the Finnish Cultural Foundation—implemented more than 80 art projects, mentored by professional artists, with more than 14,000 young participants. The project centered on young people at risk of marginalization with the help of concrete doing. As of 2012, the operations were transferred to the Finnish Children and Youth Foundation (Storm info). The Strength from Art project was implemented from 2010 to 2010 in cooperation with the University of Tampere's Centre for Practise as Research in Theatre and Laurea University of Applied Sciences. The aim of the project was to develop new art-based services and advance the competencies of creative art and wellbeing professionals (Strength from Art presentation).

Leena Kurki (2007) on tutkinut ja kehittänyt Suomessa paljolti Paolo Freiren näkemyksiin pohjaavaa kriittistä kasvatuksellista gerontologiaa. Kurki kuvaa Freiren metodologian ja sosiokulttuurisen innostamisen teorian ja prosessien yhtäläisyyksiä. Hänen mukaansa sosiokulttuurisessa innostamisessa on kaksi peruspilaria: ikääntyneen persoonan tukemiseen keskittyvä ja hänen yhteisöllisen elämänsä pilari. Nämä pilarit ovat keskeisiä myös Teija Ravelinin (2008) väitöstudkimuksessa Tanssiesitys auttamismenetelmänä dementoituvien vanhusten hoitotyössä.

Myös muualla tutkimuskentässä tapahtui niin kvalitatiivisten (esimerkiksi narratiiviset menetelmät) kuin kvantitatiivisten menetelmien alueella. Uudet aivojen kuvantamisen menetelmät mahdollistivat uudenlaisia tutkimushankkeita esimerkiksi musiikin vaikutuksista oppimiseen, muistamiseen ja kuntoutumiseen. Suomessa Teppo Särkämön (2011) johdolla aivoinfarktista toipuville tehdyissä tutkimuksissa todettiin, että mielimusiikkiaan kuunnelleiden potilaiden kielellinen muisti ja tarkkaavaisuus paranivat enemmän kuin verrokkiryhmässä. Musiikin kuuntelu aktivoi aivoissa laajaa, molemmille aivopuolisille ulottuvaa hermoverkkoa, joka säätelee useita auditiivisia, kognitiivisia, emotionaalisia sekä motorisia toimintoja. Särkämö päätteli tulosten viittaavan siihen, että musiikilliset, auditiiviset ja kognitiiviset toiminnot ovat aivoissa läheisesti kytköksissä toisiinsa. Toinen päätelmä oli, että mielimusiikki herättää myönteisiä tunteuksia, ehkäisee masentuneisuutta ja edistää toipumista.

Uudet oppimiseen ja aivojen muovautuvuuteen liittyvät suomalaiset tutkimukset ovat tuoneet esiin, että aivotoiminta on jatkuvassa muutostilassa ja kokemuksella muovattavissa läpi elämän. Ikä asettaa kuitenkin selviä vaatimuksia opittavalle ainekselle. Ikääntynyt oppii nuorempia huomattavasti hitaammin, etenkin kielellistä tai tapahtumasidonnaista materiaalia. Niinpä toimintakykyä edistävien menetelmien tulisi olla enemmän taito- kuin tietopainotteista. (Virsu & Haapasalo 2003, 72-85.) Kohtaamistaitteen tekeminen, joka linkittyy alun virittäytymisvaiheen moniaistiseen toimintaan sekä lopun itsearvostusta tukevaan valmiiden töiden arvostavaan tarkasteluun, vastaa tähän haasteeseen.

In Finland, Leena Kurki (2007) has largely studied and developed critical educational gerontology based on the ideas of Paolo Freire. Kurki describes the similarities between Freire's methodology and socio-cultural motivation theory and processes. According to Kurki, socio-cultural motivation rests on two pillars: supporting an aging person and his or her community. These pillars are also essential in Teija Ravelin's thesis "Dance performance as an aid in nursing the elderly with dementia (2008).

Elsewhere in the research sector there were progress in both qualitative (e.g., narrative methods) and quantitative methods. New brain-imaging methods enabled new kinds of research projects such as music's impact on learning, memory, and rehabilitation. In Finland, Teppo Särkämö led studies of stroke convalescents, which showed that the linguistic memory and attentiveness of patients listening to their favorite music improved faster than in the control group. Listening to music activated the brain's large nervous system of cerebral hemispheres that regulates multiple auditive, cognitive, emotion, and motor functions. Särkämö deduced that the results indicate that musical, auditive and cognitive functions are closely interconnected in the brain. Another deduction was that one's favorite music gives rise to positive feelings, prevents depression, and promotes recovery.

New learning and neuroplastic Finnish studies have shown that brain functions are constantly evolving and experiences affect them throughout one's lifetime. Age, however, sets clear demands for the material to be learned. Compared with younger people, it is more difficult for the elderly to learn cognitive—especially linguistic or event-based—material. Thus, methods promoting functional abilities should be more skills- than knowledge-oriented. (Virsu & Haapasalo 2003, 72-85.) Encounter Art activities, which progress from tuning up to multisensory activities to analysis of completed work promoting self-esteem, shall meet this challenge.

Development of Encounter Art has taken place at a time when both research and various trials and projects have brought up impacts of art on health and interaction.

Kohtaamistaiteen kehittämistyö on osunut ajallisesti mielenkiintoiseen ajanjaksoon, jossa sekä tutkimukset, että erilaiset kokeilut ja hankkeet ovat tuoneet esiin taiteen vaikutuksia ihmisen terveyteen ja hyvinvointiin. Valtakunnallinen legitimointi taiteen hyvinvointivaikutuksille tapahtui vuonna 2010 Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintaohjelman, valtakunnallisen Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia –toimintaohjelman kautta. Toimintaohjelma keskittyy kolmeen painopistealueeseen, joita ovat kulttuuri osallisuuden ja yhteisöllisyyden tukena, taide ja kulttuuri osana sosiaali- ja terveydenhuoltoa sekä työhyvinvoinnin tukeminen taiteen ja kulttuurin keinoin. Toimintaohjelman valmisteli Hanna-Liisa Liikanen yhdessä asiantuntijaryhmän kanssa. Toimintaohjelma keskittyy kolmeen painopistealueeseen, joita ovat kulttuuri osallisuuden, yhteisöllisyyden, arjen toimintojen ja ympäristöjen edistäjänä, taide ja kulttuuri osana sosiaali- ja terveydenhuoltoa sekä työhyvinvoinnin tukeminen taiteen ja kulttuurin keinoin. Toimintaohjelman konkreettisina tavoitteina on lainsäädäntöön ja rahoitukseen vaikuttaminen, yhteistyön lisääminen, tutkimuksen ja tietopohjan laajentaminen, koulutukseen vaikuttaminen sekä tiedon levittäminen. (Liikanen 2010.)

Suunnitteluvaihe

Suunnittelu- ja ohjausryhmät Active Art –toiminnalle perustettiin ja syksyn 2006 aikana laadittiin sekä hankkeen toimintasuunnitelma, että rahoitusanomus. Alusta asti Vantaan kaupungin vanhus- ja vammaispalvelut sekä kulttuuritoimi osallistuivat aktiivisesti eri tasoilla pilottien suunnitteluun ja organisointiin. Alkuvuonna 2007 ensimmäisen Active Art –ryhmän koulutus käynnistyi Tykes-rahoituksella. Tikkurilan Laurea oli vastuussa koulutusosiosista, jonka pääkouluttajaksi kutsuttiin TFU:n lehtori, Clinical Artist Taizo Oshiro. Alusta asti organisoitumiseksi hahmoteltiin työntekijäopiskelijaparityöskentelyä. Ohjaajaparit tai kolmikot suunnittelivat, ohjasivat ja arvioivat taidetoimintaa. Taidetoiminnan struktuurissa pyrittiin noudattamaan mahdollisimman paljon japanilaista rakennetta. Suurin ero japanilaiseen toimintaan on se, että siellä Clinical Artist on osa lääkärin johtamaa kuntoutusryhmää esimerkiksi silloin, kun asiakkaat ovat muistisairaita. Myös ryhmässä saattaa olla mukana omaisia, perhetyöntekijä ja lääkäri (Oshiro et al. 2006).

National legitimation of art's wellbeing impacts was conducted in 2010 by means of the Ministry of Education and Culture's Wellbeing from Art and Culture program, which focuses on culture promoting social inclusion and communalism, art and culture as part of health and social welfare, and promoting wellbeing at work with art and culture. A team of experts headed by Hanna-Liisa Liikanen created the program and its concrete objectives consisted of influencing legislation and finance, increasing cooperation, expanding the research and knowledge basis, affecting education, and sharing information. (Liikanen 2010.)

Planning stage

The planning and counseling groups for Active Art were founded and in the spring of 2006, the project plan and founding application were made. From the beginning, the City of Vantaa's Services for the Elderly and the Disabled actively participated at various levels in pilot planning and organization. In early 2007, training of the first Active Art group began with Tykes funding. Laurea University of Applied Sciences' Tikkurila office was responsible for training. The primary trainer was Taizo Oshiro, Clinical Artist at TFU. From the very beginning, the organization model applied was employee-student pair. The pairs or trios planned, headed, and assessed art activities. The structure of art activities strived to follow, as closely as possible, the Japanese one. The biggest difference with the Japanese activities was that in Japan Clinical Art is part of rehabilitation groups prescribed by doctors to customers with memory disorders. The groups may include relatives, family workers, and doctors (Oshiro et al. 2006). Applying multiprofessionalism in the work units of the Finnish service system has been a challenge addressed with the help of, for instance, documentation related to care and service plans of customers participating in group activities, information, and discussions between personal nurses and relatives.

From the very beginning Active Art—and since 2010 Encounter Art group mentoring—processes have included planning, self-assessment of one's work and learning, as well as documenting. Coaching, performed by trained counselors or counselor-lecturer pairs in small groups, has supported the learning of those participating in training groups.

Moniammatillisuuden toteuttaminen suomalaisen palvelujärjestelmän työyksiköissä on ollut haaste, jota on pyritty korvaamaan esimerkiksi dokumentoinnilla ryhmissä mukana olevien asiakkaiden hoito- ja palvelusuunnitelmiin, tiedotuksella ja keskusteluilla omahoitajien ja omaisten kanssa.

Alusta asti Active Artin ja vuodesta 2010 alkaen Kohtaamistaiteen ryhmänohjausprosessiin on kuulunut suunnitelmallisuus, oman työskentelyn ja oppimisen arviointi sekä dokumentointi. Koulutusryhmissä olevien oppimisen tukena on ollut ryhmän ohjaamisprosessin aikana työnohjaus. Työnohjaus on toteutunut pienryhmissä koulutettujen työnohjaajien tai työnohjaajalehtoriparien työnä. Ryhmissä on käsitelty ryhmäprosesseihin, taidetyöskentelyyn ja sen ohjaamiseen sekä dokumentointiin ja arviointiin liittyviä asioita. Kohtaamistaiteen periaatteet sekä ryhmän ja työyksiköiden välinen vuorovaikutus ovat olleet läpileikkaavina teemoina. Työnohjausryhmät ovat olleet ohjaajien tuki ja ehkä hiukan korvanneet puuttuvia moniammatillisia tiimejä.

Active Art pilotit

Ensimmäinen Active Art pilotti alkoi koulutuksella 15.2.2007. Työntekijöitä oli mukana Vantaan kaupungin palvelutaloista, päiväkeskuksesta ja yksityisestä, vantaalaisesta hoivakodista, yhteensä kuusi. Myös opiskelijoita oli kuusi niin, että kaksi heistä työskenteli hoivakodissa, jonka asukkaat tarvitsivat melko paljon tukea ryhmän aikana. Toisessa palvelutalossa puolestaan kaksi työntekijää vuorotteli ohjaajina. Ryhmiä siis muodostui viisi ja asiakkaita niissä oli yhteensä 30. Koulutusiltapäiviä oli viisi ja sen lisäksi Taide aktivoi ikääntyviä –seminaari 6.3.2007. (Niiniö 2010, 18-22.)

Active Art -taideryhmät aloittivat toimintansa maaliskuun lopussa 2007. Suurin osa asiakkaista oli lievästi tai keskivaikeasti dementoituneita. Poikkeuksen muodosti päivätoiminnan ryhmä, jonka asiakkaat kärsivät afasiasta eli puheen ymmärtämisen tai tuottamisen vaikeudesta. Vaikeimmin dementoituneitten ryhmä oli hoivakodissa, jossa työntekijän kanssa toimikin kaksi sosionomi-opiskelijaa. Ryhmät kokoontuivat kukin 8-9 kertaa viikon välein, keston ollessa keskimäärin puolitoista-kaksi tuntia.

The groups have handled issues related to group processes, artwork, and mentoring, documenting and assessing artwork. The principles of Encounter Art and interaction between groups and work teams have constituted the underlying themes. Coaching groups have supported the mentors and, perhaps slightly, replaced the lack of multi-professional teams.

Active Art pilots

The first Active Art pilot began with training on February 15, 2007. The six participants consisted of employees of the City of Vantaa's service houses, day centers, and a private nursing home in Vantaa. The number of students was also six, and two of them worked at a nursing home whose customers required a fair amount of support. In another service house, two employees took turns as counselors. Consequently, there were five groups with altogether 30 customers. There were five training afternoons as well as the Taide aktivoi ikääntyviä (Art Activates the Elderly) seminar on March 6, 2007. (Niiniö 2010, 18-22.)

The Active Art groups began their operations at the end of March 2007. Most of the customers suffered from mild or intermediate-level dementia with the exception of the daily activities group whose customers suffered from aphasia, i.e., difficulty in understanding or producing speech. The group of customers with the most severe dementia was at the nursing home where two master-students of social work acted with the employee. The groups assembled 8-9 times, at one-week intervals, and each meeting lasted, on average, 1.5-2 hours. An essential part of the process was the coaching given to the trainees during art groups where employer-student pairs were given all the support they needed for their work. (Niiniö 2010, 18-22.)

The strengths of the first pilot consisted of the functioning structure of the employee-student pairs/trios; the enthusiastic and development-oriented attitude of the art groups, project group, and steering group; and individual group programs based on the participants' needs and wishes. The customers' positive evaluations and the enthusiastic atmosphere of the art groups acted as solid feedback to the project actors.

Prosessin olennainen osa olivat koulutuksessa olevien työnohjaukset taideryhmien aikana, joissa työntekijä-opiskelijaparit saivat tarvitsemansa tuen työskentelylleen. (Niiniö 2010, 18-22.)

Ensimmäisen pilotin vahvuuksia olivat työntekijä – opiskelijaparien/kolmikoiden toimiva rakenne, taideryhmien sekä projektiryhmän ja ohjausryhmän innostunut ja kehittävä ote sekä ryhmien yksilölliset ohjelmat, jotka perustuivat osallistujien tarpeisiin ja toiveisiin. Asiakkaiden positiiviset arvioinnit ja taideryhmien innostunut ilmapiiri toimivat hyvänä palautteena projektin toimijoille. Heikkoutena voisi pitää arvioinnin ohuutta, joka johtui osittain suunnitteluajan lyhyydestä. (Niiniö & Pusa 2009.)

Pilotit 2 ja 3 toteutuivat ensimmäisen kanssa samalla rakenteella, kuitenkin niin, että koulutusjaksoa laajennettiin kahdeksaan iltapäivään. Mukaan tuli uusia yksiköitä Vantaalta (kaupunki ja toinen yksityinen palveluntarjoaja) ja erityisesti pilotissa 3 oli vahva edustus Espoon kaupungin yksiköistä. Samana vuonna 2009 kolmannen pilotin aikana vahvistui yhteistyö muutenkin Vantaan ja Espoon kaupunkien kanssa Muutosvoimaa vanhustyön osaamiseen –hankkeen myötä. Tämän hankkeen yhden osaprojektin kehittämistoiminta tuki Vantaalle rakennettavaa sosiokulttuurisen toiminnan verkostoa vanhuspalveluihin sekä kehitti uusia malleja soveltavan taiteen hyödyntämiseksi vanhustyössä. (Aho et al. 2011, 100-107.) Sosiokulttuuriset verkostot vahvistuivat siis monien kehittämisprosessien myötä.

Kohtaamistaiteen aika

Vuosi 2010 oli Kohtaamistaiteen historiassa monella tavalla merkittävä: Kohtaamistaide rekisteröitiin Laurea-ammattikorkeakoululle ja ensimmäiset Kohtaamistaiteen erikoistumisopinnot alkoivat. Erikoistumisopinnoista alkoi myös toiminnallisen laajenemisen aikakausi: ryhmään haki eri alojen ammattilaisia psykiatrisesta sairaanhoitajasta artemiiniin. Tätä kautta ryhmiä käynnistyi vuonna 2010 paitsi vanhustyössä, myös lastensuojelussa, mielenterveys-työssä, kehitysvammahuollossa, työhyvinvoinnissa ja opiskelijahyvinvoinnissa. Samalla myös muussa Kohtaamistaiteen kehittämistyössä käynnistyi erikoistumisopiskelijoiden ja Laurean sosionomiopiskelijoiden työn myötä ryhmiä myös omaishoidossa sekä lapsi- ja perhetyössä.

The incomprehensiveness of assessment, due to shortness of the planning period, could be considered a weakness. (Niiniö & Pusa 2009.)

Pilots 2 and 3 shared the same structure as pilot 1 with the difference of expanding the training period to eight afternoons. Other units of the City of Vantaa (the city and another private service provider) entered the pilots, and especially pilot 3 was strongly represented by the units of the City of Espoo. In 2009, during pilot 3, cooperation with the cities of Vantaa and Espoo was greatly intensified thanks to the Driving Change in Welfare Services for the Aged project. One of its sub-projects supported the network of socio-cultural activities, created in the City of Vantaa's Services for the Elderly, and developed new models for utilizing applied art in elderly work. (Aho et al. 2011, 100-107.) Thus, socio-cultural networks became stronger through various development processes.

Era of Encounter Art

Year 2010 was in many ways significant in the history of Encounter Art: Laurea University of Applied Sciences registered the Encounter Art trademark and started the first specialization studies in Encounter Art. These studies lead to operational expansion: professionals in various fields—ranging from psychiatric nurses to graduates of social studies to graduates of crafts and design—applied for the groups. Thus, in 2010, there were groups in not only elderly work but also child welfare, mental health, services for the mentally disabled, wellbeing at work, and student welfare. At the same time, development of Encounter Art and Laurea's specialization and social work studies gave rise to caregiver-, child welfare and family work groups.

The steering group of Encounter Art was reorganized in 2010 and new members were invited from the Aalto University School of Art and Design, Metropolia University of Applied Sciences, and HAMK University of Applied Sciences. The rest of the members represented cities and those who have completed their specialization studies.

From 2007 to 2011, there were around 60 Encounter Art groups with approx. 300 customers. There are no exact figures yet, since the statistical system is only in the planning stage.

Kohtaamistaiteen ohjausryhmä uudistui vuonna 2010 ja ryhmään kutsuttiin uusina jäseninä Aalto-yliopiston Taikin, Metropolian ja HAMKin edustajat. Muut jäsenet edustavat kaupunkeja ja Kohtaamistaiteen erikoistumisopinnot suorittaneita.

Vuosina 2007- 2011 Kohtaamistaiteen ryhmiä on ollut noin 60 ja niissä on ollut noin 300 asiakasta. Tarkkoja lukuja ei ole, sillä tilastointijärjestelmää vasta suunnitellaan. Vuosina 2007-2009 Kohtaamistaiteen ohjaajakoulutuksen (pilotit) kävi 45 henkilöä ja erikoistumisopinnot vuonna 2010 14 henkilöä. Vuonna 2012 on käynnissä sekä 10 opintopisteen laajuinen ohjaajakoulutus, että 30 opintopisteen laajuiset erikoistumisopinnot, joten näiden ryhmien valmistuttua Kohtaamistaiteen koulutuksen käyneitä on jo lähes 100.

Kohtaamistaiteen toiminnan laajentuminen vanhustyöstä muualle sosiaali- ja terveydenhuoltoon sekä varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, on avannut uusia mahdollisuuksia ja haasteita. Uusien kohtaamistaiteilijoiden taustat ja koulutukset ovat monimuotoisia psykiatrisesta sairaanhoitajasta sosionomiin ja toimintaterapeutista artenomiin. Uusien toimijoiden myötä koulutuksiin liittyvät tutkimus- ja kehittämishankkeet ovat monipuolistuneet ja Kohtaamistaide on saanut uutta ilmaa siipien alle. Haasteena on ollut tutkimus- ja kehittämisrahoituksen puute, joka on hidastanut Kohtaamistaiteen kehittymistä.

Vuonna 2010 ilmestyi myös Kohtaamistaiteen ensimmäinen julkaisu; Kohtaamisen iloa! Active Art –pilotoinnista Kohtaamistaide-erikoistumisopintoihin (Pusa 2010). Julkaisu sisältää kouluttajien, Kohtaamistaiteen opiskelijoiden ja kentän kehittäjien artikkeleita Kohtaamistaiteen periaatteista, pedagogiikasta ja kokeiluista.

Kansainvälinen yhteistyö

Julkaisun ja koulutuksellisen kehittämistyön rinnalla on koko ajan kulkenut yhteinen kehittämistyö TFU:n ja Japanin Clinical Art yhdistyksen (JCAA) sekä Clinical Art Societyn kanssa. Clinical Art Societyyn kuuluvat JCAA Japanista, Peking Huilongguan Hospital Kiinasta ja CHA Medical University Soulista, Etelä-Koreasta ja yhdistys järjestää vuosittain kansainvälisen konferenssin vuorotellen kussakin maassa.

From 2007 to 2009, 45 people underwent Encounter Art pilot training, while 14 people were in specialization studies in 2010. In 2012, Laurea offered pilot training worth 10 study credits and specialization studies worth 30 study credits. After these groups, almost 100 people had undergone Encounter Art training.

Expansion of Encounter Art from elderly work to other areas of health care and social welfare, as well as to early childhood education and training, has opened new potentials and challenges. The backgrounds and education of the new encounter artists are wide and varied, ranging from psychiatric nurses to graduates of social studies, to graduates of crafts and design. Thanks to new players, training-related research and development projects have also become more versatile, and Encounter Art has been given a new boost. The challenge, meanwhile, is lack of funding for R&D, which has decelerated Encounter Art's development.

The first Encounter Art publication, Kohtaamisen iloa! Active Art –pilotoinnista Kohtaamistaide-erikoistumisopintoihin (Pusa 2010), came out in 2010. The publication consists of articles on the principles, pedagogics, and trials of Encounter Art, written by Encounter Art student and developers.

International cooperation

Side by side with publications and educational development, there has constantly been close cooperation between TFU, the Japanese Clinical Art Association (JCAA), and the Clinical Art Society. JCAA Japan, Peking Huilongguan Hospital (China), and CHA Medical University Soul (South Korea) belong to the Clinical Art Society, which arranges an annual international conference, in turn in each country. The first Asian international conference took place in Tokyo, in 2009, and the second in Peking, in 2010. Representatives of Laurea University of Applied Sciences participated in both the above conferences and presented their Encounter Art work and results. Discussions in these meetings centered on, among other things, assessment and development. The conferences also helped give an overall picture of Japanese Clinical Art activities, development policies, and research.

Ensimmäinen Aasian kansainvälinen konferenssi oli Tokiossa 2009 ja toinen Pekingissä 2010. Laurealaiset olivat molemmissa esittelemässä Kohtaamistaiteen työtä ja tuloksia ja näissä kohtaamisissa keskusteltiin myös esim. arviointiin ja kehittämistyöhön liittyvistä asioista. Konferenssit myös auttoivat luomaan kokonaiskuvaa Japanin Clinical Art –toiminnasta, kehityslinjoista ja tutkimuksesta.

Yksi tärkeä yhteistyön muoto on ollut kutsua JCAA:n ja TFU:n edustajista muodostunut delegaatio vierailulle Suomeen. Delegaation vierailu toteutui syksyllä 2011 ja delegaatioon kuuluivat Japanin Clinical Art -yhdistyksestä johtaja Kiyoko Nishida, koulutusjohtaja Akihiro Fujiki sekä koordinoinnista vastaava Etsuko Yamato sekä Tohoku Fukushi yliopistosta apulaisprofessori Taizo Oshiro. Viikko Suomessa sisälsi aloitusseminaarin, jossa sekä vieraat, että isännät esittelivät toimintaa, vierailuja Kohtaamistaiteen ryhmissä, tutustumiskäyntejä, mutta ennen muuta monentasoisia keskusteluja nykytoiminnasta, tulevaisuuden haasteista ja yhteistyöstä. Viikon päätteeksi Akihiro Fujiki ja Taizo Oshiro luennoivat Laurea-ammattikorkeakoulun tutkijoiden yössä 23.9.2011. Tämä vierailu osoitti paitsi sen hyvän, mitä on tehty, myös ne kehittämiskohdeet, joihin Kohtaamistaiteessa tulevaisuudessa tulee panostaa. Kohtaamistaiteen tiimi sai myös paljon kannustusta ryhtyä tekemään suomalaisista Kohtaamistaiteen oppikirjaa.

Kohtaamistaide on syntynyt kansainvälisessä verkostossa ja sen kehittämistyö jatkuu sekä kansallisessa Kohtaamistaiteen, että kansainvälisessä Clinical Art -verkostossa. Tohoku Fukushi Yliopisto ja Japanin Clinical Art Yhdistys ovat olleet tiedon välittäjinä ja kouluttajina Clinical Artin filosofiasta ja periaatteista, japanilaisista kokeiluista, tutkimustuloksista ja arviointimenetelmistä. Tämä Kohtaamistaide hyvinvoinnin tukena -konferenssi ja taidenäyttely ovat osoitus siitä tuesta, avusta ja yhteistyöstä, mitä Laurea-ammattikorkeakoulun Kohtaamistaiteen tiimi on kuuden vuoden aikana japanilaisilta yhteistyökumppaneilta saanut. Japanin Clinical Art Yhdistys on kerännyt, valokuvannut ja lähettänyt tämän konferenssin taidenäyttelyyn edustavan otoksen japanilaisia Clinical Art –teoksia, jotka ovat näyttelyssä suomalaisissa ryhmissä tehtyjen taideteosten vierellä.

One important form of cooperation is to invite a delegation of representatives of JCAA and TFU to visit Finland. The first delegation visited Finland in 2011 and consisted of: Kiyoko Nishida, Director of the Japanese Clinical Art Association; Akihiro Fujiki, Director of Education (JCAA); Etsuko Yamato, Coordinator (JCAA); and Taizo Oshiro, Associate Professor at Tohoku Fukushi University. The week in Finland included a seminar where the guests and hosts presented their operations, visits to Encounter Art groups, introductory visits, and last but not least multi-level discussions about the present activities, future challenges, and cooperation. At the end of the week, Akihiro Fujiki and Taizo Oshiro were visiting lecturers at Laurea's Night of Researchers, on September 23, 2011. Besides showing how much had already been done, the visit indicated what issues Encounter Art should focus on in the future. The Encounter Art team was strongly encouraged to start compiling a Finnish Encounter Art textbook.

Encounter Art was born in an international network, and its development continues both in the national Encounter Art network and the international Clinical Art network. Tohoku Fukushi University and the Japanese Clinical Art Association have provided information on and training in the philosophy and principles of Clinical Art, as well as Japanese trials, results, and assessment methods. This Encounter Art Promoting Wellbeing conference and art exhibition is a token of the help, support, and cooperation that Laurea University of Applied Sciences' Encounter Art team has for the past six years received from our Japanese partners. The Japanese Clinical Art Association collected, photographed, and sent an impressive collection of Japanese Art works that will share the exhibition space with the works of art made in the Finnish groups. International work on Encounter Art continues toward Japan and Asia, as well as Europe.

Kansainvälinen työ jatkuu Kohtaamistaitteessa sekä Japaniin ja Aasiaan päin, että myös Eurooppaan.

Lähteet | Bibliography

Ahos, R., Alku, A., Heikkinen, T., Pusa, T. 2011. Sosiokulttuurisia palveluja ikääntyneille: Sosiokulttuurisen työn ja osaamisen kehittäminen (100-107). Teoksessa Muutosvoimaa vanhustyön osaamiseen –hankkeen raportti, vuodet 2008-2011. Vantaa: Muutosvoimaa vanhustyön osaamiseen –hanke. www.muutosvoimaa-hanke.fi

Alanko, A 1984. Taideterapia psykiatrisessa sairaalassa. Gradu no. 11/1984. Helsinki: HY.

Korhonen, A-L. 2007. Päivätoiminnan kehittäminen Tikkurilassa. Teoksessa Heinonen, T. & Niiniö, H. 2007, Vantaan kotihoidon kehittämishankkeen KOTOSAN (vv 2003-2005) loppuraportti. Vantaa: Laurea-ammattikorkeakoulun julkaisusarja B 18.

Kurki, L. 2007. Innostava Vanhuus. Sosiokulttuurinen innostaminen vanhempien aikuisten parissa. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab.

Hohenthal-Antin, L. 2006. Kutkuttavaa taidetta. Taidetoiminta seniori- ja vanhustyössä. Jyväskylä: PS-kustannus.

Liikanen, H-L. (toim.) 2010. Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia –toimintaohjelma. Helsinki: OKM:n julkaisuja.

Myrsky-info: <http://www.myrsky.info/26.3.2012>

Niiniö, H. & Pusa, T. 2009. Active Art in Dementia Care (68-81). Teoksessa Erjanti & Ogasawara (Toim.) Refurbishing Elderly Care – The New streams and Organisational Transformation in Finland and Japan. Vantaa: Laurea-ammattikorkeakoulun julkaisusarja B 35.

Niiniö, H. 2010. Innostuksesta toimintaan (18-22). Teoksessa Pusa, T. (toim.) Kohtaamisen iloa! Active Art –pilotoinnista Kohtaamistaitte –erikoistumisopintoihin. Vantaa: Laurea-ammattikorkeakoulun julkaisusarja C 15.

Pusa, T (toim.) 2010. Kohtaamisen iloa! Vantaa: Laurea-ammattikorkeakoulun julkaisusarja C 15.

Ravelin, T. 2008. Tanssiesitys auttamismenetelmänä dementoituvien vanhusten hoitotyössä. VK, Oulun yliopisto, Lääketieteellinen tk. Oulu: Universitas Ouluensis, D 986.

Semi, T. 2004. Ihmetekoja kaapista löytyvillä aineksilla. Espoo: Opri ja Oleksi.

Särkämö, T. 2011. Music in the recovering brain. VK, University of Helsinki, Institute of Behavioural Sciences, Studies of Psychology 76:2011. Helsinki: University of Helsinki.

Virsu, V., Haapasalo, S. 2003. Oppiminen ja aivojen muovautuvuus kuntoutumisen lähtökohtina teoksessa Kuntoutus (toim) Tapani Kallanranta, Paavo Rissanen ja Ilpo Vilkkumaa. Helsinki: Duodecim 2003. Voimaa taiteesta –esittely: <http://voimaataiteesta.fi/> 26.3.2012

Ei-painetut lähteet:

Oshiro, T., Aoki, K., Hosaka, Y., Kaneko, K., Nishida, K., Kimura, S., Sekine, K., Musha, T., Uno, M., Kuwabara, S., Maeda, Y & Kawai, N. 2006. Clinical Art for the Elderly. First Sendai-Finland Seminar, 6.3.2006.

Kohtaamistaide vuorovaikutuksen tukena lastensuojelun vanhempi - lapsi-ryhmässä

Lumila, Kaisu & Pekka, Pirita

Tiivistelmä

Artikkelimme pohjautuu vuonna 2011 tekemääme opinnäytetyöhön Laurea ammattikorkeakoulussa. Opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää Kohtaamistaide -toimintaa uudelle asiakassektorille, lastensuojeluasiakkaista kootulle vanhempi - lapsi-ryhmälle. Toisena tavoitteena oli Kohtaamistaide-toiminnan avulla tukea vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutusta. Järjestämämme Kohtaamistaide-ryhmä toteutettiin Espoon kaupungin Tuomarilan perhetukikeskuksessa kevään 2011 aikana. Tuomarilan perhetukikeskus tarjoaa lastensuojelun avoimuuden asiakkaille kuntouttavaa perhetyötä. Ryhmässämme oli sen alkaessa kolme vanhempi-lapsi-paria, jotka olivat Tuomarilan perhetukikeskuksen lastenosaston asiakkaita. Ryhmä koontui seitsemän kertaa. Ryhmäprosessin lopputuloksena voidaan sanoa, että Kohtaamistaide mahdollistaa vanhemman ja lapsen huomioimisen yhdessä ja erikseen sekä tarjoaa mahdollisuuden vanhemman ja lapsen erityislaatuiseen kohtaamiseen. Kohtaamistaidetta voidaan myös käyttää edelleen sovellettuna vanhemman ja lapsen välisen vuorovaikutuksen tukemiseen.

Asiasanat: Kohtaamistaide, vanhempi – lapsi-ryhmä, vuorovaikutus

Lastensuojelun vanhempi-lapsi-ryhmän toteuttamisen taustaa

Toteutimme opinnäytetyönä toimintaa, jonka keskiössä oli vanhemman ja lapsen välinen vuorovaikutus. Suuntasimme sosionomiopintomme perheiden kanssa tehtävään työhön sekä olemme molemmat työskennelleet lastensuojelussa ja perhetyötä tiiviisti tekevissä työpaikoissa. Lastensuojelun perhetyössä puolestaan on aina ajankohtaista keskittyä lapsen ja vanhemman väliseen vuorovaikutukseen.

Encounter Art Supporting Interaction in Parent–Child Group in Child Protection

Lumila, Kaisu & Pekka, Pirita

Abstract

Our article is based on our 2011 thesis at Laurea University of Applied Sciences. The aim of the thesis was to develop Encounter Art activities for a new customer segment: parent-child groups of child welfare customers. Another objective was to support interaction between a parent and child with the help of Encounter Art. In the spring of 2011, we arranged an Encounter Art group at the City of Espoo's Tuomarila Family Support Center. Tuomarila Family Support Center offers rehabilitative family work for customers of child welfare outpatient care. In the beginning, our group consisted of three parent-child pairs that were customers of Tuomarila Family Support Center. The group met seven times. The result of the group process proves that Encounter Art makes it possible to account for parent and child both individually and together, and it enables a special kind of meeting between a parent and child. In addition, Encounter Art can be applied to support interaction between a parent and child.

Keywords: Encounter Art, parent-child group, interaction

Background

As our thesis, we arranged activities focusing on interaction between a parent and child. We directed our master-student of social work studies toward work conducted with families, and we have both worked in child welfare and workplaces strongly engaged in family work. In child welfare family work, interaction between parent and child is a constant focus.

Ohjasimme kevään 2011 aikana Kohtaamistaide-toimintaa Espoon kaupungin Tuomarilan perhetukikeskuksessa. Yhteistyömme Tuomarilan perhetukikeskuksen kanssa alkoi kuitenkin jo syksyllä 2010, jolloin suoritimme kumpikin viimeisen harjoittelumme liittyen Laurea-ammattikorkeakoulun sosionomi-opintoihin perhetukikeskuksen lastenosasto Taimessa ja nuortenosasto Terhossa. Tuomarilan perhetukikeskus on koko perheen kuntoutusta antava yksikkö, joka palvelee espoolaisia lapsiperheitä. Perheet ja lapset tulevat perhetukikeskukseen suunnitellusti avohuollon tukitoimena (lastensuojelulaki 37§) alueen sosiaalityöntekijän kautta perheelle tehdyn lastensuojelutarpeen kartoituksen jälkeen. (Tuomarilan perhetukikeskus 2010.) Lastenosasto Taimesta löytyi lopulta Kohtaamistaide-ryhmämme, joka koostui kolmesta vanhempi - lapsi-parista ja kokoontui seitsemän kertaa. (Lumila & Pekka, 2011.)

Kohtaamistaiteessa keskitytään kokonaisvaltaiseen mukavaan yhdessä tekemiseen, jolloin tässä ryhmässä vanhemmalla ja lapsella oli mahdollista keskittyä yhteiseen aikaan ja yhteisiin positiivisiin kokemuksiin. Kohtaamistaide-toiminnan kautta mahdollistuu niin vanhemman ja lapsen välinen rauhallinen kohtaaminen kuin kohtaaminen muidenkin ryhmäläisten kanssa. Kohtaamistaide toimii kuntouttavana perhetyönä, jossa asioihin ovat vaikuttamassa sekä vanhempi että lapsi. Lastensuojeluasiakkailla elämän sujumisen ongelmakohdat liittyvät usein tavalla tai toisella vanhemman ja lapsen väliseen vuorovaikutukseen. Vuorovaikutuksen sujumiseen tarvitaan molemmat osapuolet. Ajatuksemme oli, että toteuttamassamme vanhempi - lapsi-ryhmässä olisi mahdollisuus työstää ryhmäläisten itse esiin tuomia vuorovaikutusongelmia molempien osapuolten kanssa samanaikaisesti ja harjoitella toimintamalleja käytännössä. (Lumila & Pekka, 2011.)

Lastensuojeluasiakkaiden kanssa työskennellessä keskiössä on lapsi. Kohtaamistaide-toiminta voitiin kuitenkin rakentaa vanhempi - lapsi-ryhmässä siten, että myös aikuinen nautti tekemisestä. Taidetyöskentelyssä oli mahdollisuus tehdä kunkin oman osaamistason mukaan, tarjota uusia ja monipuolisia työskentelytekniikoita sekä luoda onnistumisen ja oivaltamisen hetkille tilaa. (Lumila & Pekka, 2011.)

In the spring of 2011, we mentored Encounter Art activities at the City of Espoo's Tuomarila Family Support Center. Our cooperation with Tuomarila, however, began as early as in the fall of 2010 when we had our final internship—at the family support center's Taimi children's ward and Terho youth ward—in connection with our master-student of social work studies at Laurea University of Applied Sciences. Tuomarila Family Support Center is a unit providing rehabilitation to all Espoo families with children. The families and children enter the support center through outpatient care support function (Child Welfare Act, §37), through the district's social worker, after an analysis of the family's need for child welfare measures. (Tuomarila Family Support Center 2010.) We finally found our Encounter Art group at Taimi children's ward. Our group consisted of three parent-child pairs, and it assembled seven times. (Lumila & Pekka, 2011.)

Encounter Art focuses on comprehensive, pleasant doing together, which gives the parent and child the opportunity to concentrate on time together and shared positive experiences. Encounter Art activities allow the parent and child as well as other group members to meet one another in a peaceful environment. Encounter Art acts as rehabilitative family work where issues are influenced by both the parent and child. Child welfare customers' problems are often, one way or another, connected with interaction between parent and child. Our aim was that in parent-child groups, the participants could address problems with interaction and practice new operating models. (Lumila & Pekka, 2011.)

When working with child welfare customers, the child is the priority. Nevertheless, we managed to construct Encounter Art activities in parent-child groups in such a way that also the parents enjoyed themselves. Artwork allows each person to create works of art at their own skills level; it introduces new and versatile techniques; and it provides facilities for moments of success and insight. (Lumila & Pekka, 2011.)

Vanhempi-lapsi-ryhmälle asetetut tavoitteet

Tavoitteena oli tutkia ja arvioida Kohtaamistaidetoimintakokonaisuuden soveltamista sekä kehittämistä uudelle asiakasryhmälle. Tavoitteena oli myös selvittää Kohtaamistaitteen mahdollisuuksia tukea vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutusta.

Kohtaamistaidetta oli jo aiemmin ohjattu muutamille lapsiryhmille, joista oli saatu positiivisia kokemuksia. Myös lastensuojelussa oli tehty pilottikokeiluja Kohtaamistaideryhmissä, mutta lastensuojeluasiakkaista koottua vanhempien ja heidän lastensa yhteistä ryhmää ei ollut aiemmin järjestetty. Kohtaamistaidetoimintakokonaisuuden kehittäminen merkitsi johdonmukaista toiminnan kohdistamista kyseessä olevalle asiakasryhmälle. Tavoitteena oli, että toiminta saataisiin palvelemaan asiakasryhmän tarpeita parhaalla mahdollisella tavalla. Kehittäminen piti myös sisällään arviointimenetelmien muokkauksista vanhempi - lapsi-ryhmälle paremmin sopiviksi. (Lumila & Pekka, 2011.)

Toisena päätavoitteenamme oli tukea vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutusta Kohtaamistaitteen avulla. Kohtaamistaideryhmien ohjaamiskokemuksemme pohjalta olimme huomanneet sen mahdollisuudet ryhmäläisten monialaiseen tukemiseen missä tahansa sosiaalialan asiakasympäristössä. Kohtaamistaidetoimintakokonaisuudessa oli tilaa rakentaa toimintaa, joka voi olla suunnattu erityisesti tietyille asiakasryhmälle ja jopa yksittäisille osallistujille. Tavoitteeksemme muodostui tämän pohjalta toteuttaa toimintaa, jonka avulla voitaisiin tukea vanhempia ja lapsia heidän vuorovaikutusongelmissaan. Vanhemmille tehtiin alkuhaastattelut, joissa he itse määrittivät mahdollisia vuorovaikutusongelmiaan lastensa kanssa ja näiden pohjalta loimme toimintakerroille kohdennettuja tavoitteita, kuten positiivisen palautteen antaminen ja lapsen itsetunnon tukeminen. (Lumila & Pekka, 2011.)

Opinnäytetyömme toiminnalle asetetut tavoitteet olivat tiivistettynä:

- d) Kohtaamistaidetoimintakokonaisuuden soveltaminen uudelle asiakasryhmälle
- e) Vanhemman ja lapsen välisen vuorovaikutuksen tukeminen Kohtaamistaitteen keinoin

Goals set for parent-child groups

Our aim was to study and assess application of Encounter Art activities as well as its adaptation to new customer segments. Another aim was to analyze Encounter Art's potential to support interaction between a parent and a child.

Encounter Art groups had already been targeted at a few groups of children, with positive results. Likewise, pilot Encounter Art groups had been held in child welfare, but there had never before been a group of parent-child pairs who were child welfare customers. The objective was to develop operations to serve the needs of the customer group in the best possible way. Development also included adaptation of assessment methods to better suit parent-child groups. (Lumila & Pekka, 2011.)

Our second priority was to support interaction between parent and child with the help of Encounter Art. Our experiences in mentoring Encounter Art groups indicated that Encounter Art is ideal for giving multidisciplinary support to group members of any kind of social welfare customers. Encounter Art also made it possible to construct activities targeted at special customer groups and even at individual participants. Thus, we decided to accelerate activities to support parents and children with interaction problems. Parents were given initial interviews where they specified any potential problems in interacting with their children. Based on these interviews, we defined session-specific targets such as giving positive feedback and boosting the children's self-esteem. (Lumila & Pekka, 2011.)

Briefly, the targets of our thesis were:

- a) Adapting Encounter Art activities for a new customer group
- b) Supporting interaction between parent and child with the help of Encounter Art

Achieving the above goals was assessed with versatile assessment materials, which consisted of Encounter Art assessment form for observing the participants; initial and final interviews of parents; separate self-assessments of parents and children; and our observations as counselors.

Tavoitteiden saavuttamista arvioitiin monipuolisten arviointimateriaalien valossa. Arviointiaineistoina olivat Kohtaamistaiteen oma arviointilomake osallistujien havainnointiin, vanhempien alku- ja loppuhaastattelut, vanhempien ja lasten erilliset itsearviointit sekä ohjaajina tekemämme havainnoinnit. Päätimme jokaisen toimintakeran itsearviointilomakkeiden täyttämiseen. Loimme Kohtaamistaide-arviointilomakkeiden lisäksi ryhmäläisille omat itsearviointilomakkeet. Näiden avulla asiakkaat saivat oman äänensä kuuluviin. Ne rikastivat toiminnan arviointimateriaalia. Luomamme itsearviointilomakkeet vaikuttivat toimivilta. Havaintojemme perusteella lomakkeiden täyttäminen oli ryhmäläisille vaivastonta, koska he kokivat sen osaksi toimintakertaa. Itsearviointilomakkeet toimivat myös vertailupohjana omien havaintojemme rinnalle ohjaajien välisissä keskusteluissa toimintakertojen jälkeen. (Lumila & Pekka, 2011.)

Toteutuneesta ryhmäprosessista saatuja tuloksia

Opinnäytetyömme tavoitteina olivat Kohtaamistaiteen kehittäminen uudelle asiakasryhmälle sekä vanhemman ja lapsen välisen vuorovaikutuksen tukeminen Kohtaamistaiteen keinoin. Tavoitteet saavutettiin joissain määrin. Kohtaamistaide soveltuu mielestämme vanhempi - lapsi ryhmälle, mutta vaatii edelleen kehittämistä. Kohtaamistaide-toimintakokonaisuus on myös toimiva vanhemman ja lapsen välisen vuorovaikutuksen tukemisessa. Vuorovaikutusongelmien työstäminen vaatii pitkäjänteistä ja tiivistä työskentelyä ja siksi kymmenen toimintakertaa ei vielä riitä. Tarvittavien ryhmäkertojen määrää on kuitenkin vaikea määritellä, sillä se on tiiviisti sidoksissa ryhmäläisten kykyyn hyödyntää Kohtaamistaiteen mahdollistamia vuorovaikutuksen tukemiskeinoja. Näin ryhmäkertojen määrä on arvioitava joka kerta erikseen. (Lumila & Pekka, 2011.)

Tiedossamme oli lastensuojeluasiakkaiden vaikeus sitoutua säännölliseen ja tiiviiseen työskentelyyn. Asian tiedostamisesta huolimatta ryhmäläisten sitoutumattomuus muodostui keskeiseksi haasteeksi. Kolmesta aloittaneesta parista ainoastaan yksi osallistui jokaiseen toimintakertaan. Ohjaajilla oleva epävarmuus toimintakertojen onnistumisesta ryhmäläisten poissaolojen vuoksi vaikeutti suunnittelua, toteutusta ja arviointia koko ryhmäprosessin ajan.

We ended each session with the self-assessment forms, which allowed the customers to make their voices heard. The self-assessment forms also enriched the overall assessment materials. We deemed the self-assessment forms, which we designed ourselves, to be functional. Based on our observations, it was easy for the participants to fill in the forms, since they considered it an integral part of each session. The self-assessment forms also acted as comparison with our own observations, in post-session discussions between counselors. (Lumila & Pekka, 2011.)

Results from group processes

The objectives of our thesis were adapting Encounter Art activities for a new customer group and supporting interaction between parent and child with the help of Encounter Art. The objectives were achieved to a certain extent. In our opinion, Encounter Art is suitable for parent-child groups, but requires further development. The Encounter Art concept is also suitable for supporting interaction between parent and child. Nevertheless, addressing interaction problems demands long-term intensive work, and that is why ten sessions are not enough. It is, however, difficult to determine the exact number of sessions required, because the number of sessions required depends on the participants' ability to utilize the interaction support forms provided by Encounter Art. Therefore, the number of sessions has to be group-specifically assessed. (Lumila & Pekka, 2011.)

We were well aware of child welfare customers' difficulties in committing to regular and tight work. Despite this awareness, the lack of commitment on the part of the participants became our main challenge. Of the three pairs included in the group, only one participated in each session. The counselors' uncertainty about the sessions' success due to participants' absences made planning, implementation and assessment difficult during the entire process. For example, at the beginning of one session, one parent could not participate and was replaced by a child-ward student, which means that the parent-child discussion on the most important issues in the child's life was not accomplished.

Esimerkiksi yhden ryhmäkerran alkaessa kävi ilmi, että eräs vanhemmista ei pääsisi osallistumaan, jolloin häntä tuli korvaamaan poikkeuksellisesti lastenosaston opiskelija. Toimintakerralle suunniteltu vanhemman ja lapsen välinen keskustelu lapsen elämän tärkeimmistä asioista ei siis toteutunut. Toimintakertojen päätyttyä arvioimmekin, että vanhempien kanssa olisi pitänyt palata toiminnan aikana sitoutumisen tärkeyteen tai painottaa alussa asiaa enemmän. Suunniteltujen toimintakertojen määrä oli kahdeksan, joista lopulta toteutui kuusi toimintakertaa ja viimeisen kerran taidenäyttely. Tämä näkyi erityisesti vuorovaikutuksen tukemisessa: Vanhempien matka kohti vastavuoroisuutta lapsen kanssa lähti alkuun, mutta ei juuri ehtinyt syvenemään. (Lumila & Pekka, 2011.)

”Ois voinu olla vähän pidempi se jakso. Ja useammin ois voinu olla niinku ehkä kymmenekertaa lisää, ni sitte ois alkanu oppii sitä kehumistaki lisää. Mä pääsin siihen makuun ku mä kehuin yhen kerran, sit ois tarvinnu sitä potkuu persuuksille, että ois jatkanu.” -Vanhempi 1

Kohtaamistaide-toimintakokonaisuus luo tilaa vanhemman ja lapsen yhteisille mukaville kokemuksille. Lapsi ja vanhempi työskentelivät pääasiassa kahdestaan tehden yhteistä työtä. Vanhempi 1 kertoi loppuhaastattelussa, että niin seitsemännen toimintakerran valokuvaustehtävästä kuin neljännen toimintakerran kassitehtävästä oli hänelle ja lapselleen jäänyt erityisen positiivisia kokemuksia. (Lumila & Pekka, 2011.)

”Ei meillä oo mitään valokuvii lapsista ja musta, on joko lapsista tai - lapsista. Näki kans lapsesta ku se oli niin et vou, tää on niin ihana tää kuva, siinä halataan.” – Vanhempi 1

”Nyt voi lähteä ylpeänä ostoksille ku mun lapsi on tehny tän.” -Vanhempi 1

Vanhemman ja lapsen välisten vuorovaikutusongelmien korjaaminen vie usein paljon aikaa. Opinnäytetyöprosessimme aikana tulimme siis lopputulokseen, että Kohtaamistaiteen noin kymmenen toimintakertaa riittävät työskentelyn aloitukseen. Vuorovaikutusongelmat ovat usein syvällä vanhemman ja lapsen suhteessa ja siksi Kohtaamistaide on niiden työstämisessä ainoastaan pintaraapaisu.

After the sessions, we agreed that we should have put more emphasis on the importance of the parents' commitment during the process or underline the matter more in the beginning. Eight sessions were planned, of which only six sessions took place, as well as the art exhibition in the last session. This clearly affected support for interaction: the parents' journey toward interacting with their children began, but did not really progress much farther. (Lumila & Pekka, 2011.)

“The session could have been a bit longer. And there could've been more, maybe ten more, sessions, and then I could have learned to praise more. I managed to give praise once; I would have needed more encouragement, so that I would have continued praising.” Parent 1

The Encounter Art concept created space for parents and children's shared, pleasant experiences. The child and parent primarily worked together on joint projects. Parent 1 told in the final interview that she and her child found the experiences of the photography task (session 7) and the bag task (session 4) especially positive. (Lumila & Pekka, 2011.)

“We don't have any photos of the children and me: we either have photos of children or - children. Even the child found the photo wonderful, hugging and all.” Parent 1

“Now that my child has made this, I can proudly go shopping.” Parent 1

Fixing child-parent interaction problems often takes a lot of time. In our thesis process, we arrived at the conclusion that the approx. ten Encounter Art sessions are enough as a beginning. Interaction problems often lie deep in the parent-child relationship, and that is why Encounter Art work only scratches the surface. The means of Encounter Art are based on generating positive experiences that, in themselves, are empowering in any personal relationship. When we targeted Encounter Art activities at the group consisting of customers of Tuomarila Family Support Center, our aim was to create facilities for them to practice better operating models. In Encounter Art activities, it was possible to work on interaction problems in practice, so that parents did not have to consciously focus on them during the activities. (Lumila & Pekka, 2011.)

Kohtaamistaiteen keinot pohjautuvat positiivisten kokemusten tuottamiseen, jotka sinällään ovat voimaannuttavia missä tahansa ihmissuhteissa. Kun kohdensimme Kohtaamistaide-toimintaa Tuomarilan perhetukikeskuksesta kootulle ryhmälle, ajatuksemme oli mahdollistaa heille parempien toimintamallien harjoittaminen. Kohtaamistaide-toiminnassa vuorovaikutusongelmia oli mahdollista työstää käytännön kautta ilman, että vanhempien tarvitsi tietoisesti keskittyä toiminnan aikana niihin. (Lumila & Pekka, 2011.)

Vanhempien alkuhaastatteluiden yhteydessä nousi yhdeksi toiminnan tavoitteeksi vanhemman ja lapsen yhteisen ajan mahdollistaminen ja tätä kautta vanhemman keskittyminen lapseen sekä tämän kuunteleminen. Kohtaamistaide mahdollistaa tällaisten puitteiden luomisen, mutta kokemuksemme osoitti, että vanhemmilla saattaa olla hankaluuksia hyödyntää näitä tilanteita. Vaikka suunnitteluvaiheessa huomioidaan palautteen antamiselle tarvittava tila, on kuitenkin olennaista, että ohjaajat toimivat aktiivisina tukijoina vanhemmille. (Lumila & Pekka, 2011.)

Kohtaamistaide-toiminnan toistuva struktuuri näyttäytyi toimivana elementtinä myös vanhempi - lapsi-ryhmässä. Lastensuojeluasiakkaille rutiinit ja toistuvat elementit synnyttävät rauhallisuutta ja turvallisuuden tunnetta. Kohtaamistaide-ryhmässä edetään joka kerta samaan rytmiin: virittäydytään, taidetyöskennellään ja lopuksi kokoonnutaan vielä arvostuskierrokselle. Ryhmäläiset oppivat nopeasti tekemisen rytmin ja ymmärsivät esimerkiksi sen, että toimintakerta loppuu vasta arvostuskierroksen jälkeen. (Lumila & Pekka, 2011.)

Lastensuojeluasiakasparheiden vaikeudet sitoutumisessa on hyvä esimerkki siitä, miksi Kohtaamistaide-ryhmän ohjaajilla on tärkeää olla kokemusta lastensuojelun perhetyöstä ohjattaessa vanhempi - lapsi-ryhmää lastensuojeluasiakkaille. Kohtaamistaide-ohjaajien tuntiessa hyvin lastensuojelun työkentän, voi Kohtaamistaide tarjota väylän vanhemman ja lapsen väliseen kohtaamiseen erilaisessa ympäristössä, jossa arkea lähestytään uudella tavalla. Vanhempi ja lapsi voivat Kohtaamistaiteessa keskittyä toisiinsa ja kerätä positiivisia yhteisiä kokemuksia.

The initial interviews of parents indicated that there is a great need to enable shared time for parent and child, which allows the parent to focus on the child and really listen to the child. Encounter Art makes it possible to create these facilities, but, in our experience, parents may have difficulties in utilizing these situations. Even though the planning stage accounts for giving feedback, it is essential that counselors actively support the parents. (Lumila & Pekka, 2011.)

The recurrent structure of Encounter Art operations constituted a functioning element in also parent-child groups. For child welfare customers, routines and recurrent elements translate into peacefulness and safety. Encounter Art sessions always follow the same pattern: we tune in, we engage in artwork, and, finally, we conduct an appreciation round. The participants quickly learned the rhythm and understood, for instance, why each session ends only after the appreciation round. (Lumila & Pekka, 2011.)

Child welfare families' difficulties in commitment constitute a good example of why the counselors of Encounter Art groups must have experience in child welfare family work, when mentoring parent-child groups of child welfare customers. When Encounter Art counselors are well familiar with the field of child welfare, Encounter Art can offer a channel for parent-child meetings in a different kind of environment; an environment where everyday life is approached in a novel manner. In Encounter Art, parent and child can concentrate on each other and collect shared positive experiences. The parent-child group generates moments where the parent can be especially proud of the child and express it verbally. Praising oneself and others is allowed and encouraged, which is definitely not a part of the everyday life of child welfare customers. (Lumila & Pekka, 2011.)

Vanhempi - lapsi-ryhmä tuottaa hetkiä, joissa vanhempi voi olla erityisen ylpeä lapsestaan ja sanoa sen ääneen.

Itsensä ja muiden kehuminen on sallittua ja toivottavaa, mikä varsinkaan lastensuojelun asiakkailla ei ole arkipäivää. (Lumila & Pekka, 2011.)

Lähteet | Bibliography

Lumila, K. & Pekka, P. 2011. ”Ole sä hiljaa, mä kirjotan!” Kohtaamistaide® vuorovaikutuksen tukena lastensuojelun vanhempi—lapsi-ryhmässä. Opinnäytetyö. Laurea ammattikorkeakoulu. Vantaa.

Tuomarilan perhetukikeskus. 2010. Sijoitusprosessin eteneminen perhekuntoutuksessa ja avohuollon tukitoimena Tuomarilan perhetukikeskuksessa. Espoo.

Kohtaamistaide työhyvinvoinnin edistäjänä

Anita Alanen

Tiivistelmä

Oma kokemukseni työnohjaajana ja työyhteisöön liittyvänä työntekijänä on, että perinteinen työnohjaus ei aina vastaa työyhteisön tarpeisiin. Työn ongelmakohtien selvittely ja niiden ratkaiseminen ovat olleet väkineisiä ja herättäneet usein negatiivisiakin vaikutuksia. Ongelmien selvittely tai työtavoista sopiminen on saatettu kokea ”pakkopullana”. Keskustellen tapahtuvaa työnohjausta ei olla koettu riittävän toimivaksi menetelmäksi. Työyhteisöissä on aina eri tavalla kokevia, reagoivia ja tuntevia persoonia. Nämä erot aiheuttavat helposti ristiriitoja, kun emme tunne toisiamme riittävästi. Työyhteisössä tarvitaan keskinäistä luottamusta, jotta voimme kokea oloamme turvalliseksi ja työskennellä rinnatusten, erilaisina. Työhyvinvointi auttaa jaksamaan ja lisää halua kehittyä ja kehittää omaa työtä. (Furman & Ahola 2003; Keränen 2005; Viitanen 2010)

Kohtaamistaiteen erikoistumisopintoihin pyrkessäni olin halukas kokeilemaan toimiiko Kohtaamistaide työhyvinvoinnin välineenä, lisääkö se luottamusta ja ymmärrystä työtovereihin ja auttaako se kohti parempaa yhteistyötä.

Sain opintojen aikana tilaisuuden tutkia kohtaamistaiteen vaikutusta työhyvinvointiin omassa työyhteisössäni. Tässä työyhteisössä aiemmat työnohjauskokemukset olivat enimmäkseen kielteisiä. Oltiin valmiita kokeilemaan toisenlais-ta toimintaa. Kohtaamistaiteen vaikutukset ja kokemukset siitä olivat hyvin positiivisia. Ilo, luottamus ja ymmärrys työtoveria kohtaan lisääntyivät, ilmapiiri vapautui ja työssä oli kivempi olla.

Encounter Art Promoting Well-being at Work

Anita Alanen

Abstract

My own experience as a counselor and member of a work community is that traditional occupational instruction does not always meet the needs of the work community. Analyzing and solving problems at work may be forced, sometimes even generating negative impacts. Addressing problems and agreeing on working methods may be considered “something that just has to be done.” Occupational instruction by discussing has not been deemed a sufficiently well-functioning method: work communities always consist of people who experience things differently, react differently, and feel differently. These differences easily bring about conflicts, since we do not know one another well enough. Wellbeing at work helps us cope, and it increases our willingness to develop both our work and ourselves. (Furman & Ahola 2003; Keränen 2005; Viitanen 2010)

When applying for specialization studies in Encounter Art, I was willing to test whether Encounter Art acts as a tool for wellbeing at work, whether it increases trust in and understanding of coworkers, and whether it helps attain better cooperation.

During my studies, I was lucky to have the opportunity to study Encounter Art’s impact on wellbeing at work in my own work community where earlier experiences of occupational instruction were mostly negative. The work community was prepared to try another kind of activity. The impacts and experiences of Encounter Art were highly positive: joy, trust in and understanding of coworkers’ increased; work atmosphere became freer; and people liked being at work better.

Jakso lisäsi työyhteisön halua kehittää tiimin toimintaa ja työskentelytapoja. Yhteisistä pe-lisäännöistä oli helpompi tämän jälkeen sopia. Jakso lisäsi ystävällisyyttä ja iloa, joka näkyy muillekin. ”Ollaan päästy lähemmäksi”, kuten eräs ryhmäläinen asian totesi palautteessaan.

Teen nykyään työhönsä pelkäämään Kohtaamistaiteen keinoin. Ensimmäisestä kokemuksesta rohkaistuneena olen päättänyt tutkia edelleen Kohtaamistaiteen vaikutusta työhyvinvointiin luottamuksen ja ymmärtämyksen lisääntymisen osalta. Uskon taiteen tekemisen prosessin vaikutukseen jokaisessa ryhmäläisessä. Taidetyöskentelyn kautta on mahdollista oppia tuntemaan enemmän itseään. Omista valinnoista ja työskentelystä kertominen muille ryhmäläisille lisäävät keskinäistä ymmärrystä ja luottamusta.

Japanilainen käsite *mitate* kuvaa kokonaisvaltaista arvostamista. Kohtaamistaiteen ohjaajan toiminnan peruselementti on hyväksyvän ja arvostavan ilmapiirin luominen taidetoimintaryhmään. Tässä kokonaisvaltaisessa arvostamisessa syrjäiselle tai hyljeksitylle, ehkä vähäpätöisellekin, löydetään arvo ja merkitys. ”Se on jonkinlaisia esiin nostamista ja huomion kohdistamista, joka mahdollistaa havahtumisen, yllättymisen, hyväksymisen ja arvostamisen. Hyväksyminen voi olla vahvemmin ilmaistuna myös haltioitumista.” (Pusa 2010, 13) Kaikenikäisten ihmisten ihmisenä kasvaminen on mahdollista huumorilla höystetyssä ja turvallisessa ilmapiirissä, jossa on tilaa tekemiselle. (Pusa 2010, 13).

The trial period increased the work community’s willingness to enhance the team’s work and methods. Moreover, it became easier to agree on common ground rules. The period increased friendliness and joy, which became evident to outsiders, as well. “We have grown closer,” reported one group member in the feedback given.

Nowadays, I apply the means provided by Encounter Art to all the occupational instruction I give. Encouraged by my first experience, I am determined to further study Encounter Art’s impact on wellbeing at work, through increased trust and understanding. I believe that all group members are affected by the art-making process. Art sessions make it possible for the participants to learn to know themselves better. Telling other group members about one’s own choices and work boosts mutual understanding and trust.

The Japanese concept “*mitate*” signifies overall appreciation. The basic element in the work of an Encounter Art counselor is to create an accepting and appreciative atmosphere in the artwork group. This overall appreciation means that even the marginalized or rejected, maybe even the insignificant, is found to have value and significance. “It translates into emphasis and targeting of attention, which enables awakening, surprise, approval, and appreciation. Strongly put, appreciation can also be exuberance.” (Pusa 2010, 13) Personal growth is possible for people of all ages in a safe environment, seasoned with humor, which gives room for doing. (Pusa 2010, 13)

Lähteet | Bibliography

Furman, B. & Ahola, T. 2003. Työyhteisön hyvä henki ja kuinka se tehdään. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Keränen, J. 2005. Peter M. Sengen viisi oppia ja niiden soveltaminen. Joensuun yliopisto, Yrityksen taloustiede, Johtamistutkimuksen klassikot.

Pusa, T. 2010. Kohtaamistaide – tavoitteellista taidetoimintaa ryhmissä, luentomateriaali, 14.1.2010.

Pusa, T. 2010. Active Art –pilotista Kohtaamistaide-erikoistumisopintoihin. Teoksessa (toim.) Pusa, T., Kohtaamisen iloa! Laurea- ammattikorkeakoulu julkaisusarja 2010.

Viitanen, E. 2010. Johtajien kouluttaja, Tehy nro 14/2010(Haastattelu).

Työpajat

Tiistai 8.5.

Väreillä kevääseen!

Työpajan ohjaajat:
Virpi Lund & Eija Valkama

Osallistujat virittäytyvät tulevaan teemaan keväisten ja värikkäiden luontokuvien, taidekuvien ja –korttien avulla. Osallistujat tekevät omia valintojaan annetusta materiaalista ja pohtivat värien ja kuvien kautta sitä, mitä ne tuovat mieleen ja millaisia ajatuksia ne herättävät. Osallistujat toimivat aluksi itsekseen, mutta tuokio jatkuu yhteisen vuorovaikutuksellisen jakamisen kautta toisen kohtaamiseen.

Taidetyöskentely perustuu yksilölliseen paperipintatyöskentelyyn ja väriliitujen käyttöön. Liiduilla kokeillaan ja piirretään annettujen ohjeiden mukaan esim. muotoja, rytmejä, tunteita. Liidun käyttöä ja siitä tulevaa jälkeä harjoitellaan ja tutkitaan eri tavoin. Tutustutaan värien käyttäytymiseen ja kokeillaan värejä eri aistein. Työskentelyssä käytetään voimaa, tehdään valintoja ja jatketaan kuvantekoa kerrosten avulla. Kuvaa käsitellään lopussa erilaisin pintamenetelmin. Työskentelyssä syvennyttään kuvan ja värien moniin ulottuvuuksiin sen eri kerrosten kautta.

Lopuksi paneudutaan valmiiden taideteosten maailmaan, katsellaan ja kuvaillaan niitä. Osallistujat kertovat omia ajatuksiaan ja tunteitaan sekä kuuntelevat toisiaan. Kuvista syntyviä ajatuksia arvostetaan ja niiden annetaan vaikuttaa yhdessä jaettavaan ajatuksiin. Osallistujat antavat ja saavat kannustavaa palautetta.

Workshops

Tuesday 8th May

Meeting the Spring with Colors!

Workshop counselors:
Virpi Lund & Eija Valkama

The participants prepare themselves for the theme with the help of springtime, colorful nature photos, art photos, and cards. They choose independently from the materials given and use the colors and images to consider what kinds of thoughts and feelings they arouse. At first, the participants work independently, but the session progresses through interactive sharing to meeting the others.

Artwork is based on individual work on paper surfaces and use of crayons. The participants experiment with and draw forms, rhythms, feelings with the crayons, according to instructions. Use of crayons and the resulting outcomes are practiced and analyzed in different ways. The participants get to know how colors behave and they test colors with different senses. The work entails use of force, selecting, and continuing picture making with the help of layers. In the end, the picture is treated with different kinds of surface methods. The work also entices the participants to go deeper into the many dimensions of the colors and picture, through the different layers.

Finally, the participants enter the world of finished works of art: they view them and describe them. The participants share their own thoughts and feelings and listen to those of others. The ideas generated by the pictures are appreciated and allowed to influence the thoughts shared among the participants. In other words, the participants give and receive encouraging feedback.

Tavoitteena on tutustua väriliitujen käyttäytymiseen ja niiden mahdollisuuksiin. Tarkoitus on rohkaistua käyttämään eri taidetekniikoita ja –menetelmiä. Omien tunteiden ja ajatusten jakaminen muiden kanssa on tärkeä osa tätä työpajaa. Työpajassa siirrytään kevään tunnelmaan värien ja kuvien kautta. Voimme kokea voimaantumisen tunnetta.

Tätä taidetyöskentelyä voi kokeilla helposti yksintyöskentelystä nauttivien ja hyötyvien osallistujien kanssa. Menetelmä madaltaa taiteellisen toiminnan aloittamista, koska ohjaus on iso osa työskentelyä. Toimintaa voi kokeilla minkä toimijaryhmän kanssa tahansa. Huomioitavaa on kuitenkin ohjeiden kuuntelemisen ja keskittymisen taito.

Työpajan kieli: Suomi.

The aim is to learn about the behavior and potentials of crayons. Another aim is to encourage the participants to use different art techniques and methods. Sharing one's thoughts and feelings with others constitutes an important part of this workshop. The workshop leads the participants to the spirit of spring with the help of colors and pictures. We can all experience empowerment.

This kind of artwork can be easily tried among participants who enjoy and benefit from working alone. The method lowers the threshold of beginning art activities, since mentoring constitutes a big part of the work. The method can be tested with any group of actors. Nevertheless, the ability to listen to instructions and to focus shall be taken into account.

Language of the workshop: Finnish

Tarinasta saven kautta uusi tarina

Työpajan ohjaajat:

Tanja Hyyrynen & Titta Kärnä

Työpajassa savea työstetään pikkuhiljaa ilman apuvälineitä tai vettä. Työskentelyä ohjaa viritäytymisessä kerrottu tarina. Valmiita savitöitä ei polteta keramiikaksi. Taidetyöskentelyn loputtua jaamme ryhmässä kokemuksia tekemisestä, tuntemuksista. Mitä teit? Mihin pyrit? Mitä koit? Mitä aistit? Mitä työ sanoo? Näistä vastauksista ja lauseista koostuu uusi, tämän ryhmän oma ja voimaannuttava tarina.

Työpajan toiminnallinen tekniikka, saven työstäminen, sopii soveltaen kaikenlaisille ryhmille lapsista ikääntyneisiin. Saven työstäminen on fyysistä ja vaatii voimia sormilta, mutta samalla se on terapeutista.

Tule työpajaamme uteliaana ja avoimin mielin sekä anna mahdollisuus leikillisyydelle!

Työpajan kieli: suomi (tarvittaessa englanti, viriketarina kirjallisena englanniksi)

Clay Transforms a Story Into a Totally New One

Workshop counselors:

Tanja Hyyrynen & Titta Kärnä

At the workshop, clay is gradually worked on without any tools or water. Working is guided by the story told during the tuning-up phase. The finished clay works will not be burned into ceramics. At the end of the art work, the group members share their experiences and feelings generated by the work. What did you do? What was your goal? What did you feel? What sensations did you have? What does the work say to you? The answers and comments to these questions translate into the group's very own, empowering story.

The workplace's operational technique—working on clay—can be adapted to all kinds of groups, from children to the elderly. Working on clay is a physical activity that demands finger strength, but it is also therapeutic.

Come visit our workshop with a curious and open mind, and give playfulness a chance!

Language of the workshop: Finnish (when required, English can be used; the tuning-up story can be provided in English in writing)

Käsinkosketeltavaa!

Työpajan ohjaajat:

Nadja Huttunen & Mariela Salminen

Osallistujat virittäytyvät erilaisten muotojen, pintojen ja materiaalien kautta taidetyöskentelyyn. Virittäytyminen tapahtuu kosketellen, kuulostellen, mietiskellen, tunnustellen. Tarkoituksena on herätellä osallistujien aisteja ja ajatuksia. Taidetyöskentelyssä työskennellään yksilöllisesti maalaten käsin virittäytymisessä nousseita tunteita, ajatuksia, värejä, muotoja, mitä tahansa kukin osallistujista haluaa tehdä näkyväksi. Maalaukseen käytämme sormivärejä.

Lopuksi pysähdytään taideteiden äärelle, katsellaan ja kuvaillaan niitä. Osallistujat kertovat tuntemuksiaan ja ajatuksiaan, omia ja toisten ajatuksia arvostaen. Kannustavaa palautetta annetaan ja saadaan.

Tavoitteena on tutustua itseilmaisuun maalauksen kautta sekä sormivärien käyttöön ja mahdollisuuksiin. Työpajassa on mahdollisuus harjoitella omien tunteiden ja ajatusten tunnistamista sekä niiden jakamista keskustellen muiden kanssa. Tarkoitus on, että tuotamme hyvää mieltä itselle ja muille – ehkä saamme kokemuksen voimaantumisen tunteesta!

Työpajan kieli: suomi

Palpable!

Workshop counselors:

Nadja Huttunen & Mariela Salminen

Participants tune in to artwork with the help of various forms, surfaces, and materials. Tuning in takes place through touching, listening, thinking, feeling. The aim is to arise the participants' senses and thoughts. Artwork entails individual painting by hand. The subjects concern the feelings, thoughts, colors, shapes, whatever the tuning up arose in the participants and whatever they wish to make visible. We use finger paints for painting.

At the end of the workshop, we gather around the works of art, listen, and describe them. The participants share their thoughts and feelings by appreciating their own and other participants' thoughts. Encouraging feedback is given and received.

The goal is to get to know self-expression through painting, as well as the use and potentials of finger paints. At the workshop, one can practice identifying one's own feelings and thoughts and sharing them with others by means of discussing. The aim is to be uplifted and uplift others—to have the experience of what empowerment feels like!

Language of the workshop: Finnish

Keväinen kuvakollaasi

Työpajan ohjaajat:

Taina Keto & Päivi Kumpulainen

Työpajassa jokainen osallistuja luo oman kollaasinsa materiaaleilla, jotka ovat yleensä helposti saatavissa. Teema liittyy keväiseen luontoon ja kasvuun. Työskentelyn aluksi virittäydään liikkumalla tilassa ja työstämällä mielikuvia moniaistisesti. Taiteen tekemisessä käytetään kierrätysmateriaaleja ja sommittelua. Tavoitteina ovat esteettiseen havaintoon ja valintojen tekemiseen keskittyminen, kierrätysmateriaalien käyttämisen ideointi sekä vuorovaikutuksellinen yhdessä kokeminen ja jakaminen. Työpajassa voi kokea kohtaamistaiteen peruselementtejä kuten moniaistisuutta, valintojen tekemistä, vaihe vaiheelta etenemistä ja vuorovaikutuksellisuutta.

Työpajassa tehtyä toimintaa voidaan soveltaa käytettäväksi monien eri asiakasryhmien kanssa. Se sopii hyvin lasten, nuorten, aikuisten ja ikäihmisten sekä erityisryhmien kanssa käytettäväksi. Työpajassa tehtäviä menetelmiä voi muunnella eri ryhmille ja eri teemoihin sopiviksi. Myös tavoitteiden asettelua voi miettiä kullekin ryhmälle sopivaksi ja tarkoituksenmukaiseksi.

Työpajan kieli: suomi.

Spring-time Collage

Workshop counselors:

Taina Keto & Päivi Kumpulainen

Each participant in the workshop creates his/her own collage with materials that are usually easily accessible. The theme is related to nature and growth in the spring. At the beginning of work, the participants tune in to the mood by moving around the space and working on images in a multi-sensory manner. Recycled materials and designs are favored in making art. The aims consist of focusing on esthetic observation and making choices; generating new uses of recycled materials; as well as interactive experiencing and sharing. The workshop is characterized by the basic elements of Encounter Art such as multi-sensoriness, choices, step-by-step progress, and interaction.

The workshop activities can be adapted to suit multiple groups of customers. It is a method suitable for children, the young, adults, the elderly, and, in particular, special groups. The methods used can be adapted to meet the needs of different groups and different themes. In addition, goal-setting can be flexibly adjusted to be ideal and appropriate for each different group.

Language of the workshop: Finnish.

Omakuva

Työpajan ohjaajat:

Anita Alanen & Mia Keski-Orvola

Tässä työpajassa osallistujalla on tilaisuus tutustua omiin tunteisiinsa ja niiden ilmaisuun viivojen ja värien avulla. Tehtävässä maalataan omakuva, joka saattaa olla sisällöltään paljon rikkaampi kuin esim. peilin avulla tehdyt näköiskuvat. Työskentelyyn lähdetään tietyistä tunteista, niiden omasta kuvallisesta ilmaisusta. Kunkin osallistujan valitsema väri ja tunteita ilmaisevat muodot vievät ajatukset omaan mieleen ja kokemuksiin. Vaikka aiheena on omakuva, tehtävä ei edellytä erityistä kuvallisen ilmaisun taitoa tai aiempaa harrastusta.

Työpajassa työskennellään akryliväreillä. Ne ovat helppoja käyttää, kuivuvat nopeasti ja näiden ominaisuuksien ansiosta työ saadaan helposti valmiiksi työpajan aikana. Nopea kuivuminen tekee mahdolliseksi korjata tarpeen tullen maalausjälkeä ja saada siisti lopputulos, mikä myös on tärkeää kokonaisuuden kannalta.

Olen halunnut käyttää ohjauksissani mahdollisimman paljon alkuperäisiä työskentelytapoja, jotta Kohtaamistaide pysyisi uskollisena alkupehälleen, Clinical Artille. Tämä on japanilainen, Clinical Art- julkaisuista käyttöönottamani työskentelytapa, jota olen käyttänyt aiemmin mielen-terveyskuntoutujien ja työhyvinvoinnin ryhmissä.

Oma kokemukseni on, että tämä työskentely herättää paljon keskustelua ja omaa kerrontaa, tunteiden kohtaamista ja niiden käsittelyä työskentelyn aikana. Tämä tehtävä on sopinut hyvin esim. työhyvinvointiryhmään Kohtaamistaiteen prosessin loppupuolella, jolloin ryhmässä luottamus on jo lisääntynyt ja sanallinen ilmaisu tullut tutummaksi arvostusjaksoilla. Työskentely on herättänyt tunnistamaan ja sanallistamaan omia reagointimalleja, joista kertominen työtöissä on auttanut toisia ymmärtämään paremmin kertojan reagointia ja toimintatapoja erilaisissa työtilanteissa. Mielen-terveyskuntoutujien ryhmässä tämä tehtävä on auttanut muistamaan omia unohtuneita onnistumisen kokemuksia. Ne ovat omalta osaltaan lisänneet uskoa tulevaisuuteen.

Työpajan kieli: suomi tai englanti (sovitaan työpajan alussa)

Self-portrait

Workshop counselors:

Anita Alanen & Mia Keski-Orvola

Participants in this workshop have the opportunity to become familiar with their own feelings and express those feelings with the help of lines and colors. The task is to paint a self-portrait whose contents can be richer than, for instance, self-portraits made with the help of mirrors. The colors and forms chosen by the participants express their feelings and lead their thoughts to their own experiences and landscapes of their minds. Even though the subject is a self-portrait, no particular prior skills in visual expression or experience are required.

The workshop uses acrylic paints, which are easy to use and dry fast, which makes it easy to finish the work in the course of the workshop. Fast drying makes it possible to make corrections, when required, and attain a fine end result, which is also important for the whole.

In my workshops, I have always wanted to use original working methods, to the extent possible, so that Encounter Art remains loyal to its origins, which lie in Clinical Art. Clinical Art is a Japanese approach, which I have earlier applied to groups of psychiatric convalescents and wellbeing-at-work groups.

My personal experience is that this method gives rise to a lot of discussion and individual storytelling, as well as facing and processing one's emotions during working. The task has been most suitable, for example, for the wellbeing-at-work groups. At the end of the Encounter Art process, trust within the group has increased and the participants have become more familiar with verbal expression. Working has helped the participants to identify and verbalize their own response models. Sharing one's own response models has helped the other participants to better understand the speaker's reactions and operating methods in different situations. In case of psychiatric convalescents, the task has helped the participants' remember their own forgotten experiences of success, which has, in part, increased their belief in the future.

Language of the workshop: Finnish or English (to be agreed at the beginning of the workshop).

Kohtaamistaiteen opintojen tulevaisuudesta

Työpajan vetäjä:
Riitta Ahos

Tiivistelmä

Tämän työpajan tarkoituksena on tarkastella yhdessä seuraavia kysymyksiä: Miten luovuus, taide / sovellettu taide ja kulttuuri kohtaavat sosiaali- ja terveysalalla ja koulutuksen kentällä? Miten voimme vastata tulevaisuuden haasteeseen kehittää ajankohtaisia koulutusohjelmia sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille? Mitä asiakkaiden hyvinvoinnin tukeminen edellyttää sosiaali- ja terveysalan ammattilaiselta tulevaisuudessa? Kuinka koulutus voi kohdata tulevaisuuden yhteiskuntamme tarpeet?

Taiteellisen ryhmätoiminnan näkökulmasta Kohtaamistaiteen erikoistumisopinnot edistävät, laajentavat ja kehittävät edelleen alati muuttuvan työelämän edellyttämää uutta tietoa, taitoa ja osaamista opiskelijan ammatillisten perusopintojen pohjalta. Kohtaamistaiteen opinnot vastaavat taiteellisten menetelmien jatkokoulutuksen tarpeeseen, ja ne perustuvat Laurean kansainväliseen yhteistyöhön japanilaisen Clinical Art -menetelmän kehittäjien sekä työelämäkumppanien (Vantaan, Espoon ja Helsingin kaupungin) kanssa. Laurea-ammattikorkeakoulu rekisteröi virallisen suomenkielisen nimen Kohtaamistaide® vuonna 2010. Opetus- ja kulttuuriministeriön vuonna 2010 julkaisema kansallinen toimintaohjelma "Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia" toimii hyvänä pohjana Kohtaamistaiteen kehittämiseksi.

Taide yhteiskunnassamme

Elämme aiempaa vaativammassa yhteiskunnassa. Ihmisten ongelmat ja tarpeet ovat moninaisia. Jokapäiväinen elämä samoin kuin työelämä edellyttävät meiltä kykyä käsitellä muuttuvia olosuhteita ja taitoa sietää erilaista kaaosta (Suomen innovaatiostrategia, 2008). Kulttuuri ja taide nähdään luovuuden mahdollistajana (OPM 2009).

Future of Encounter Art studies

Workshop facilitator:
Riitta Ahos

Abstract

In this workshop we will ask together: How are creativity, art/ applied art and culture integrated into the field of health care, social services and education? How we find the challenge to develop relevant training programs for future social/ health professionals? What are the demands for future social and health workers in supporting clients' wellbeing? How education can meet our society's future needs?

From the perspective of artistic group activity, the Specialisation Studies in Encounter Art advance, expand and develop new knowledge, skills and abilities acquired by the professionals during basic studies, which are necessary for the ever-changing labour market. Encounter Art Studies is the answer for continuing education in artistic work methods rose in collaboration with Laureans international work on the basis of Japanese Clinical Art and in also with working life partners (the Cities of Vantaa, Espoo and Helsinki). The official Finnish title Kohtaamistaide® was registered in 2010 by Laurea University of Applied Sciences (UAS). The national "Art and Culture for Well-being" action programme published by the Ministry of Education and Culture in 2010 provides a good foundation for developing Encounter Art.

Art in our society

We live in a society that is more demanding than ever before. People's problems and needs are many and varied. Everyday life as well as work life demands abilities to cope in changing circumstances and to survive various states of chaos (Innovation strategy of Finland, 2008). Culture and Art are seen as a facilitator of creativity (OPM; 2009.).

Art is created, experienced and practiced in diverse connections and environments. Some are art educational environments, while others have been applied to the aims of nursing/ social support or rehabilitation.

Taidetta luodaan, koetaan ja toteutetaan monenlaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä. Osa niistä on luonteeltaan taideopetuksellisia, kun taas osaa voidaan luonnehtia terveydellistä tai sosiaalista tukea tai kuntoutusta tarjoaviksi ympäristöiksi. Toisaalta voidaan puhua ns. taideinstituutiosta ja taideopetuksesta, tutkimuksesta, gallerioista ja museoista. Kohtaamistaiteen päämääränä on mahdollistaa ja aikaansaada uudistumisen ja voimaantumisen kokemuksia heille, jotka ovat mahdollisesti sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaita ja joilla ei todennäköisesti ole mahdollisuuksia osallistua taidelähtöiseen toimintaan. Taiteellisen toiminnan kaikki muodot ja kaikki toimijat ovat tärkeitä ja tarpeen. Yksikään taiteen muoto tai menetelmä ei ole toista arvokkaampi vaan moninaisuudessa ja monimuotoisuudessa piilee voima ja rikkaus.

Taideilmaisusta ja vuorovaikutuksesta

Kohtaamistaide muodostuu suunnitelmallisesta ja tavoitteellisesta ryhmätoiminnallisesta taideilmaisusta, jossa painottuvat moniaistiset toiminnot, jakaminen ja vuorovaikutus. Käytännön moniaistinen taidetoiminnan prosessi on Kohtaamistaiteen lähtökohta. Kohtaamistaiteessa hyödynnetään taidelähtöisiä ja muita ilmaisumenetelmiä, eikä osallistujalla tarvitse olla aiempaa kokemusta taidetyöskentelystä. Erikoistumisopinnoton tavoitteena on tukea opiskelijan kehittymistä siten, että hän kykenee soveltamaan taidetoiminnan menetelmiä oman alansa ammattilaisten ja asiakkaiden kanssa.

Taiteellisen ryhmätoiminnan näkökulmasta Kohtaamistaiteen erikoistumisopinnot edistävät, laajentavat ja kehittävät edelleen alati muuttuvan työelämän edellyttämää uutta tietoa, taitoa ja osaamista opiskelijan ammatillisten perusopintojen pohjalta.

LbD-malli luo rungon Kohtaamistaiteen opetus suunnitelmalle

Erikoistumisopinnot toteutetaan myös Laurean LbD-mallin mukaisesti. Kohtaamistaiteen erikoistumisopinnoton osalta tämä tarkoittaa sitä, että opiskelijat, työntekijät ja lehtorit toimivat yhdessä aktiivisina kehittäjinä oppiessaan uusia asioita ja kehittyessään alansa asiantuntijoiksi.

On the other hand, there is "the institutional" art world with art education, research, galleries and museum. The aim of Encounter Art is to enable and produce experiences of renewal and empowerment for people who are unlikely to participate in art-based activities and are perhaps catered for by social services and health care. All of the forms and creators of artistic activity are significant and necessary. No form or method of art is better or more valuable than the other; there is strength and richness in diversity and polyphony.

Interaction in the Context of Artistic Expression

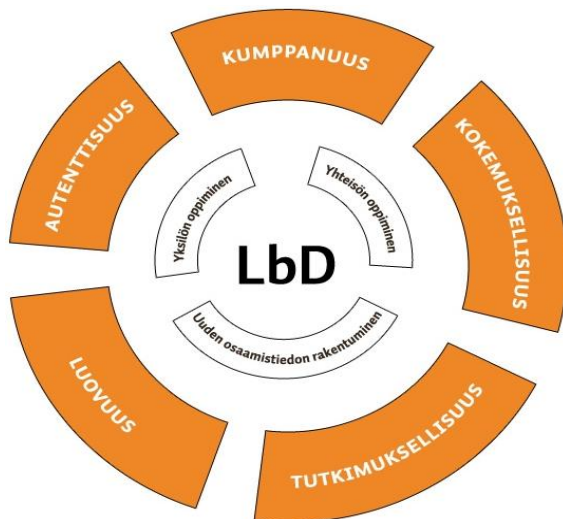
Encounter Art constitutes structured, target-oriented, group-based visual art expression/activities that emphasises multisensory activities, sharing and interaction. The process of practical artwork serves as the starting point, but with a multisensory nature. Art-based and other methods of expression are applied, and clients participation does not require previous experience in art creation. The goal of the Specialisation Studies is to support the development of students in enabling and applying artistic work methods among experts and clients in the field.

From the perspective of artistic group activity, the Specialisation Studies in Encounter Art advance, expand and develop new knowledge, skills and abilities acquired by the student during basic studies, which are necessary for the ever-changing labour market.

LbD-model Gives a Structure for Encounter Art Curriculum

Specialisation studies are also planned in the framework Of Laurea's Learning By Development –Model, LbD, The Specialisation Studies in Encounter Art comply with the Learning by Developing (LbD) model, which sees students, workers and the lecturers as active developers while learning new things and developing into experts in their field. The model can be briefly described as learning and creating new knowledge and new skills (Building a new competence by Creativity and Creative learning) being acquired by the workers and students (Partners) where they arise, so in the everyday working life (Community's Learning and Authenticity).

LbD-mallia voidaan lyhyesti kuvailla seuraavasti: työntekijät ja opiskelijat (Partners) oppivat ja luovat uutta tietoa ja uusia taitoja (Building a new competence by Creativity and Creative learning) jokapäiväisessä työelämässä (Community's Learning and Authenticity). Opiskelijoiden osaaminen syntyy ja kehittyy arjen todellisissa tilanteissa, joissa tietoa ja osaamista sovelletaan käytännön tehtävissä (Research oriented Approach, esim. opiskelijoiden kehittämistehtävät).

Kuva 1: Laurean LbD-malli, 2009.

LbD-malli tuottaa samanaikaisesti yksilöllistä ja yhteisöllistä oppimista ja osaamista ja uusia taitoja, kompetensseja. Kompetenssipohjaisen osaamisen kehittäminen on tyypillistä ammattikorkeakoulujen opetukselle.

Luovuuden tutkimista opintojen aikana

Kohtaamistaiden erikoistumisopinnot tarjoavat opiskelijoille mahdollisuuden kokea taidetyöskentely henkilökohtaisesti. Omakohtainen kokemus taidetyöskentelystä ja sen jakaminen muiden kanssa auttaa ymmärtämään asiakkaita ja kehittää opiskelijan ohjaajan taitoja. Eri vaiheissa olevat opiskelijat jakavat osaamistaan ja peilaavat kokemuksiaan yhdessä. Opiskelijat syventävät yhteistä osaamistaan kaikista eri osaamisalueista käsin.

Opiskelijat tuottavat uutta tietoa, näkemystä ja osaamista soveltaessaan Kohtaamistaidetta sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla ja kulttuuri-toiminnoissa sekä erityisesti erilaisissa yhteistyöprojekteissa. Opiskelijat kehittävät myös alansa parhaita käytäntöjä soveltaessaan Kohtaamistaidetta eri asiakasryhmien kanssa.

The competence of students arises and exists in the Authentic situations where knowledge and skills encounter a practical task (Research oriented Approach = students Development Exercises and Applications).

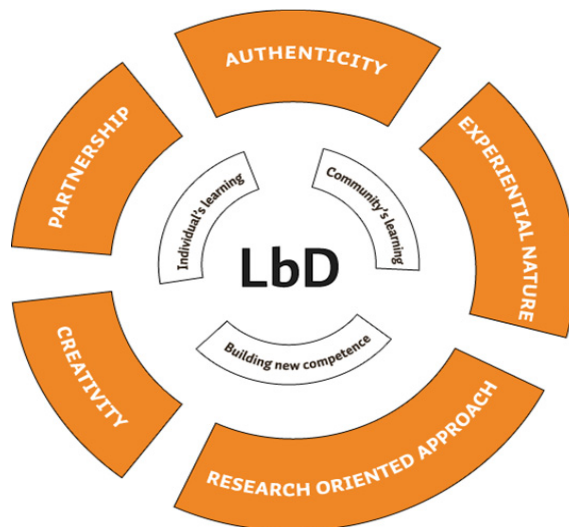

Figure 1: Laurea Learning by Developing Model, LbD model, 2009.

The LbD model simultaneously produces individual and communal learning and new skills, competence knowledge. Competence knowledge and its production are typical aspects of education at the University of Applied Sciences.

Exploring Creativity during the Studies

The Specialisation Studies in Encounter Art offer students a chance to experience artistic work for themselves. Personal experience in artistic work and sharing it with others helps to understand clients and build one's guidance skills. Students of different stages share their competence and reflect on experiences together. Students deepen their competence together with all the different perspectives of competence present.

Students produce new competence knowledge and insight in applying Encounter Art in the field of social services, health and sports and in the context of cultural activities, and the different forms of cooperation (projects) in particular. Students develop best practices in applying Encounter Art together with different client groups. Students foster appreciation for art-based activities and creativity in society as well as the implementation of art-based activities in the employment sector.

Toiminnallaan opiskelijat lisäävät yhteiskunnassa arvostusta taidelähtöisiä toimintoja ja luovuutta kohtaan ja mahdollistavat osaltaan taidelähtöisten toimintojen luontevan kytkeytymisen työelämään.

Erikoistumisopintojen luonne ja vaiheet

Kohtaamistaitteen pedagogisena tavoitteena on tarjota opiskelijoille sellainen oppimisympäristö, jossa jatkuva ja kiinteä yhteistyö työelämän kanssa mahdollistaa reflektiivisen ja innovatiivisen ammatillisen työtöiden kehittymisen. Oppimistehtävät nousevat tarpeista, joita tunnustetaan kehitettäessä edelleen Kohtaamistaitetta. Jaettuna päämääränä on tarjota Kohtaamistaitetta työpaikoilla ja tehdä soveltavaa erityisalueen tutkimusta sekä soveltaa taidelähtöisiä ryhmämenetelmiä sosiaali- ja terveysalalla samoin kuin opetuksessa ja vapaa-ajan ohjauksessa.

Opetussuunnitelma muodostuu seuraavista osioista: Oppimisen suuntaaminen 2 op, Kohtaamistaitteen opiskelijaryhmä ja taidetoiminta 5 op, Kohtaamistaitteen asiakasryhmä 5 op, Kohtaamistaitteen ohjaajuus 3 op ja viimein Kehittämistehtävä 10 op ja Kohtaamistaitteen kehittäminen ja soveltaminen 5 op (katso kuva Kohtaamistaitteen erikoistumisopinnot, Laurea).

Kuva 2: Opetussuunnitelman mukaiset opintojaksot, 2012

Nature and Progress of the Specialisation Studies

The pedagogical target of the Specialisation Studies in Encounter Art is to provide students with a learning environment where continuous, solid relationships with the workplace enable the development of a reflective and innovative professional approach. Learning exercises stem from needs that are identified in developing Encounter Art. The shared goal is to serve Encounter Art at the workplace and to conduct applied research in the specific field, and apply art-based group methods in social services and health care as well as in educational and leisure time guidance.

Study Units of the Curriculum are following: Orientation of Learning 2 ECTS; Encounter Art Student Group and Artistic Activity 5 ECTS; Encounter Art Client Group 5 ECTS and Encounter Art Guidance 3 ECTS and final Development Exercise 10 ECTS and Development and Application of Encounter Art 5 ECTS. (See the figure of Encounter Art Specialisation Studies, Laurea UAS.)

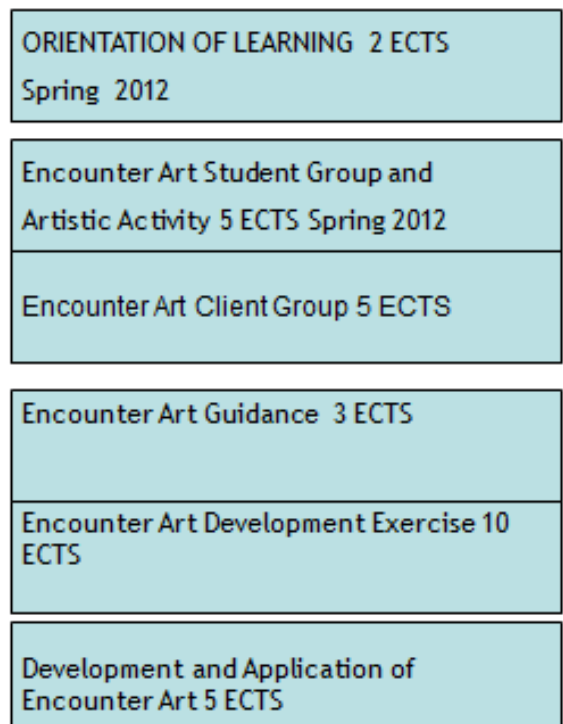

Figure 2: Study Units of the Curriculum, 2012

Taidelähtöinen vuorovaikutus on Kohtaamistaitteen ytimessä. Taidetyöskentely ja sen tukeminen auttavat osallistujaa visualisoimaan, tutkimaan ja etsimään muutosta ja uutta suuntaa omissa arjessaan. Kohtaamistaitteen päämäärät ja toiminnot nivoutuvat yhteen myös asiakkaiden kuntoutustavoitteiden kanssa tukien niitä ja liittyen niihin.

Laurea-ammattikorkeakoulu ja Kohtaamistaitteen ohjaajat suhtautuvat luottavaisesti Kohtaamistaitteen tulevaisuuteen: Kohtaamistaitteiden tuo monien ihmisten elämään käänteentekeviä ja tärkeitä kokemuksia, mikä on luonut erikoistumisopintojen ympärille myönteisen ja innostavan ilmapiirin (Kohtaamistaitteen opiskelija, 16.12.2010)

Kohtaamistaitteen erikoistumisopintojen haasteita ja kokemuksia Laureassa

Opiskelijat ovat työskennelleet pareina työelämän asiantuntijoiden kanssa. Sekä opiskelijat että työelämän edustajat ovat oppineet uusia asioita, keränneet aineistoa kentällä sekä tuottaneet uutta sovellettavaa tietoa.

Opiskelijan kokemuksia Kohtaamistaitteen erikoistumisopinnoista (2010):

”Kohtaamistaitteen erikoistumisopintoihin osallistuminen on vahvistanut näkemystä taidelähtöisen toiminnan voimasta ja sen tarjoamista merkityksistä niin sosiaali- ja terveysalan asiakkaille kuin työntekijöillekin. Koulutuksen aikana omaa ohjaajuutta on ollut antoisaa tarkastella myös muiden näkemysten valossa; omien vahvuuksien, mahdollisuuksien ja persoonallisuuden hyödyntäminen on saanut lisävoimaa. Lisäksi ohjaajuuden eri tehtävä-alueet ovat selkiytyneet.

Oman ammatillisen kehittymisen polulla koulutukseen osallistuminen ja sen aikana kehittämis- ja oppimistehtävien tekeminen, omakohtaiset kokemukset taidetyöskentelystä sekä ajatusten jakaminen moniammatillisen opiskelijaryhmän kesken ja kohtaamistaidetoiminnan ohjaaminen asiakasryhmän parissa ovat muodostaneet rikkaita ja syviä lähteitä, jotka pulppuavat monipuolista uutta osaamista. Uusien kokemusten siivittämänä taiteen ja taidepainotteisten menetelmien soveltaminen sekä niistä nauttiminen myös työelämässä tuntuu aiempaa läheisemmältä ja merkityksellisemmältä. (Kahelin, 2010.)”

Art-based interaction is the core in Encounter Art. Artistic work and other support enable to visualise, examine and seek change and new direction in daily lives. Encounter Art goals and activities also intertwine with the rehabilitation targets of clients, which seek to support their capability and inclusion.

Laurea UAS and trainers have a trusting attitude towards the future of Encounter Art: we have been surrounded by a positive and enthusiastic atmosphere as we have developed an issue that will bring a transforming and important experience into the lives of many people. (Encounter Art trainer, 16th December 2010)

Challenges and experiences of specialisation studies in Encounter Art at Laurea UAS

Students have co-worked as a pair with work-life experts. Students and professionals have learned new things, collected field materials and produced new applicable knowledge.

Experiences of a student in the Specialisation Studies in Encounter Art, 2010:

”The power of artistic work has become clear and bright for me, in a professional sense. So far it has comprised knowledge from intuitive personal experience, which I have expressed somewhat automatically, thus maintaining my own wellbeing and balance (Student taking part in Specialisation Studies 2010)” (Kahelin 2010, 20).

Encounter Art specialization studies offer many challenges and possibilities. In addition to geriatric work, with the multiprofessional group of Encounter Art students, this method has been applied in other fields of client work as well during years 2010-2012. The Encounter Art Specialisation studies provides the opportunity to find new solutions in educating future professionals such as creativity and enjoyment in artistic work in educational processes for students and also for teachers. One answer to the main postmodern knowledge culture is creative teaching, which aims for deeper conceptual understanding by preparing students to create new knowledge (Toivanen & Komulainen 2011, 49)

Kohtaamistaiteen erikoistumisopinnot tarjoavat monia haasteita ja mahdollisuuksia. Vanhuspalvelujen lisäksi Kohtaamistaiteen monialainen opiskelijaryhmä on soveltanut tämä menetelmää myös muun asiakastyön parissa vuosina 2010-2012. Kohtaamistaiteen erikoistumisopinnot tarjoavat mahdollisuuden löytää uusia ratkaisuja, kun pohditaan esimerkiksi tulevaisuuden ammattilaisten, niin opiskelijoiden kuin myös opettajien, kouluttamista luovuuteen ja taide-työskentelystä nauttimiseen. Yksi vastaus post-moderniin vahvan tiedolliseen kulttuuriin on luova opettajuus, jossa pyritään syvempään käsitteelliseen ymmärrykseen harjaannuttamalla opiskelijoita uuden tiedon luomiseen (Toivanen & Komulainen 2011, 49).

Lähteet | Bibliography

The innovation strategy of Finland (2008)-

http://innovaatiostarategia.fi/files/download/nationella_innovationsstrategi_12062008_sv.20080613.pdf, downloaded 27.3.2012

Kahelin, Liina, 2010: "Löytöretkeilijöiden matkaopas" Kohtaamistaideyryhmän ohjaajuus sekä toiminnan vaikutuksia ja merkityksiä erikoistumisopiskelijoiden kuvaamina. Kohtaamistaiteen erikoistumisopinnot. Kehittämistehtävä. Tikkurilan Laurea.

Liikanen, H-L 2010: Art and Culture for Well-being,- proposal for an action programme 2010– Publications of the Ministry of Education and Culture, Finland 2010:9

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2010/liitteet/OPM1.pdf?lang=fi>

Toivanen, Tapio and Komulainen Kauko: Drama and improvisation as a resource of teachers' and students' creativity and welfare, pages 49-60 Ruismäki, Heikki and Ruokonen, Inkeri (Eds.): Design Learning and Well-being, 4th International Journal of Intercultural Arts Education, Research Raport 331, University of Helsinki, <http://hdl.handle.net/10138/28078>, , downloaded 27.3.2012

Työpajat

Keskiviikko 9.5.

Marmoroinnin jaettu salaisuus

Työpajan ohjaajat:

Liina Kahelin & Mia Keski-Orvola

Työpajassa toteutetaan yhteinen ohjattu matka paperimarmoroinnin saloihin ja pyritään tarjoamaan osallistujille tila havahtumiselle, hämmästykselle sekä ilon ja onnistumisen kokemuksille. Tarkoituksena on saada omakohtainen, nautinnollinen kokemus yllätyksellisestä taidetyöskentelystä sekä seisahtua yhdessä muiden kanssa työpajassa syntyvien tuotosten ja kokemusten äärelle.

Työpajassa sukelletaan paperimarmoroinnin maailmaan ja luodaan sarja uniikkiteoksia paperille ja/tai puulevyille. Työpajassa tutustutaan pintakuviointimenetelmään, jossa eri pinnoille muodostetaan veden ja musteen avulla pyörremäisiä, marmorin pintaa muistuttavia kuvioita. Kuviointi saadaan aikaan levittämällä mustetta veden pinnalle, jonka jälkeen syntyvät kuviot siirretään imukykyiselle materiaalille. Kuvioinnissa voidaan käyttää välineinä myös esimerkiksi kampa tai siveltimiä. Paperimarmorointi etenee valmiiden puitteiden merkeissä suhteellisen helposti, ja jo ensimmäisissä kokeiluissa syntyy hienovaraisia, usein kauniiksi koettuja kuvioita.

Marmoroinnin taito juontaa juurensa Kiinaan, missä sitä tiedetään käytetyn arviolta 500-700-luvuilta lähtien. Japanissa marmorointia on tehty 1100-luvulta alkaen erityistä menetelmää, suminagashia, käyttäen.

Workshops

Wednesday 9th May

The Shared Secret of Paper Marbling

Workshop counselors:

Liina Kahelin & Mia Keski-Orvola

During this workshop, we will gather together and look into the secret of paper marbling. The workshop aims to promote joy and feelings of success by enjoying the experimental process of marbling. Paper marbling offers a unique and easy way of making surprising pieces of art. In addition, the participants are invited to empower themselves and others around them through reflecting and appreciating the experiences and art pieces.

In this workshop, we will make a series of unique art pieces by paper marbling. Paper marbling is a method of aqueous surface design, which can be produced relatively easily with water and ink. As the ink floats on plain water or on thickened water known as size, delicate swirled patterns appear. Then, the patterns can be carefully transferred onto an absorbent surface, such as paper or wood board. Also, a comb or a skewer can be used to make patterns.

Marbled paper has a long and rich history, with various materials and techniques employed across Asia and Europe. The origin was developed in China, where it was initially practiced around years 500 and 700. In Japan, marbling dates back to the 12th century and was practised in a slightly different way called suminagashi.

Silkkitien myötä ja kauppiaiden mukana taito kulkeutui Persiaan ja Turkkiin, mistä se levisi eri puolille Eurooppaa. Marmorointiin liittyvät tekniikat säilyivät kuitenkin taiteilijoiden salaisuutena vuosisatojen ajan.

Tätä taidetyöskentelyä voidaan soveltaa kaikkien ikäryhmien parissa, eikä siihen osallistuminen edellytä aiempaa kokemusta. Vaiheittaisesta etenemisestä johtuen työpajaan osallistuminen edellyttää kuitenkin jossain määrin kykyä itseenäiseen (tai avustajan tukemaan) ohjeiden mukaan toimimiseen. Ryhmämuotoisen soveltavan taiteen ja hyvinvointipalveluiden yhdistäminen ovat osoittaneet lupaavia mahdollisuuksia lasten ja nuorten kasvuprosessin tukemisessa. Taidelähtöinen työskentely ja siihen liittyvä sosiaalinen vuorovaikutus ovat omiaan tuomaan esiin yksilön ja yhteisön voimavaroja ja kykyjä, motivoimaan yksilölliseen hyvinvoinnin edistämiseen sekä tukemaan meitä näkemään itseämme, toisiamme ja maailmaa uudella tavalla. Tervetuloa tekemään, kokemaan ja nauttimaan marmoroinnin ja yhteisen jakamisen pyörteistä!

Työpajan kieli: suomi tai englanti (sovitaan työpajan alussa)

The art of marbling spread by merchants to Persia and Turkey, and gradually throughout Europe. However, the techniques and formulas of paper marbling stayed unrevealed for decades.

This session of Encounter Art can be applied to different age groups. Earlier experiences are not required, and the process is carefully facilitated by the mentors. As the marbling proceeds in stages, the ability to follow the instructions is, nevertheless, needed. Experiences in combining applied art and work with young people have been promising in promoting the wellbeing and growth of participants. Art and social interaction can bring up individual and communal resources and abilities, motivate promotion of wellbeing, and help us to see ourselves, each others, and the world in a new way.

You are warmly welcome!

Workshop language: Finnish or English

Voimauttava vuorovaikutus

Workshop counselors:

Pauliina Hiekkalinna & Nina Vihma

Voimaannuttavan vuorovaikutuksen pajassa työskennellään pareittain. Lämmittelyosio perustuu liikkeeseen ja siinä harjoitellaan luottamuksen rakentamista sanatonta viestintää käyttäen. Työskentelyn välineeksi olemme valinneet dialogisenmaalauksenmenetelmän, jossa on mahdollisuus kokeilla luovia tekniikoita.

Työpajamme pohjautuu syksyllä 2010 ohjaamaamme Kohtaamistaiteen vanhempilapsiryhmään, jonka ohjasimme Helsingin Diakonissalaitoksen lapsi- ja perhetyössä. Ryhmämme muodostui lastensuojelun perhekuntoutuksessa olevista asiakasperheistä. Ryhmän pää tavoitteena oli vanhemman ja lapsen vuorovaikutuksen tukeminen.

Työpajan kieli: suomi

Empowering Interaction

Workshop counselors:

Pauliina Hiekkalinna & Nina Vihma

Participants in the Empowering Interaction workshop work in pairs. The warm-up session is based on motion and practicing building of trust by means of nonverbal communication. We chose the dialogical painting method, which provides the chance to test creative techniques, as our tool.

Our workshop is based on the Encounter Art parent-child group, which we mentored in the spring of 2010, at Helsingin Diakonissalaitos. Our group consisted of families in child welfare family rehabilitation. The aim of the group was to support interaction between parent and child.

Language of the workshop: Finnish

Millainen minä olen?

Työpajan ohjaajat:

Kaisu Lumila & Pirita Pekka

Työpajamme ohjataan aikuisryhmälle parityöskentelynä, mutta tämä työpajakuvaus on kerrottu sovellettavuutta ajatellen vanhempi-lapsiparien näkökulmasta. Työpajan alussa virittävyydymme parien välisen yhteistyön löytymiseen ilmapalloyöskentelyn keinoin. Taidetyöskentelyssä tehdään luonnollisessa koossa lapsen omakuva. Välineinä käytetään monipuolisesti pape-reita, kankaita, naruja ja värejä. Vanhemman rooli on avustaa lapsen työskentelyä konkreettisesti sekä keskustelemalla; esittämällä kysymyksiä, kuuntelemalla, kertomalla omia havaintojaan ja antamalla tilaa lapsen ajatuksille. Arvostuskierroksella tarkastellaan lopputulosta yhdessä koko ryhmän kanssa, annetaan palautetta ja keskustellaan työskentelyssä esiin nousseista ajatuksista. Toimintakerran lopuksi jokainen täyttää itsearviointilomakkeen liittyen työskentelyyn ryhmäkerralla.

Tavoitteina toimintakerralla ovat lapsen omakuvan tukeminen positiivisen palautteen kautta ja lapsella omakuvan tarkentuminen. Virittäytymisessä keskeistä ovat vanhemman ja lapsen yhteistyö sekä rauhallisuus ja keskittyminen. Taide-työskentelyssä tavoitteena on, että lapsi luonnollisten mittasuhteiden kautta hahmottaa omaa itseä ja rakentaa siitä kokonaisuuden joka muistuttaa omaa minäkuvaa vanhemman tukemana. Arvostuskierroksella tavoitellaan vanhemman positiivisen palautteen antamista lapselle.

Toimintakerta on suunniteltu alun alkaen lastensuojelun avoimuuden tukitoimena sijoitetuista lapsista ja heidän vanhemmistaan kootulle ryhmälle. Toimintakerta on osa Kohtaamistaidekokonaisuutta, jonka ohjasimme Espoolaisessa perhetukikeskuksessa kevään 2011 aikana. Ryhmämme koostui kolmesta vanhempi-lapsiparista, jossa lapset olivat iältään 8-11-vuotiaita. Tämä työpaja on erityisesti sovellettavissa erilaisille perheryhmille, koska keskiössä on vanhemman ja lapsen välisen vuorovaikutuksen tukeminen.

Työpajan kieli: suomi

What am I Like?

Counselors:

Kaisu Lumila & Pirita Pekka

From the beginning, the session was planned for a group of children and parents, placed in child welfare outpatient care. The session constitutes a part of the Encounter Art activities that we mentored in an Espoo family support center in the course of spring 2011. Our group consisted of three parent-child pairs where the children were aged 8-11. This workshop is especially well suited to different types of family groups, since the key is to support interaction between parent and child. Our workshop at the Encounter Art Conference, organized by Laurea University of Applied sciences, is targeted at a group of adults working in pairs, but this description adheres to the perspective of the adult-child pairs.

The aims of the session are to support and sharpen the child's self-image through positive feedback. The tune-in part strives at cooperation between parent and child, peacefulness, and concentration. The purpose of artwork is that the child—through natural size—perceives his/her ego and builds it into an entity that resembles his/her own self-image with the support given by the parent. The aim of the appreciation round is to encourage the parent to give positive feedback to the child.

At the beginning of the workshop, we tune in to find cooperation between the pairs by means of balloon work. In the actual artwork, the child's self-image is made in natural size. The tools used consist of paper, cloths, strings, and colors. The role of the parent is to help the child's work both concretely and by discussing: asking questions, listening to the child, telling the child about his/her observations, and giving room to the child's thoughts. In the appreciation round, the end results are observed as a group, feedback is given, and thoughts generated by the work are discussed. At the end of the session, everybody fills in a self-assessment form regarding work during the group session.

Language: Finnish

Värien ja liikkeen virta – Taide opiskelijoiden hyvinvoinnin tukena

Työpajan ohjaajat:

Riitta Aho & Reetta Voutilainen

”Kaikenlainen ryhmässä työskentely on hyvästä. Sellainen missä täytyy jokaisen osallistua ja jakaa kokemuksia. Sellainen, missä on myös fyysistä läheisyyttä, musiikkia, liikettä ja värejä.” (Opiskelijan kommentti Kohtaamistaideryhmästä)

Työpaja aloitetaan lämmittelyllä, jonka avulla orientoidutaan flow-temaan. Lämmittely tapahtuu lempeästi hengityksen ja liikkeen avulla. Kehoa ja mieltä herätellään kävelemällä, ravistelemalla ja liikkumalla tilassa. Pikku hiljaa osallistujat johdatetaan etsimään oma tila, jossa taide työskentely tapahtuu. Taidetyöskentely tehdään sormiväreillä isolle voimapaperille, joka on levitetty lattialle. Työskentely tapahtuu lattialla, joten lattialla polvillaan oleminen tulisi olla työpajaan osallistuville luontevaa. Sormivärit ovat vesiliukoisia ja myrkyttömiä ja lähtevät pesussa pois. Isolle paperille käsin maalaaminen antaa mahdollisuuden saada koko keho mukaan työskentelyyn. Värien ja liikkeen avulla ilmennetään flowta, virtaa, ja mitä se kullekin osallistujalle tarkoittaa. Teemaan sopiva musiikki siivittää työskentelyä. Arvostuskierros toteutetaan kirjoittamalla kullekin osallistujalle kannustava ja positiivinen ”voimalause” paperille. Yhdessä käydään myös kierros, jossa kukin voi kertoa, mitä flow merkitsee hänelle.

Flow-kokemuksista syntyvän ilon tunteen on todettu edistävän hyvinvointia, minkä vuoksi se valittiin työpajan teemaksi. Flowta ei voi pakottaa syntymään, mutta sitä voi hellävaroin houkuttaa esille. Liikkeen, musiikin ja värien avulla pyritään luomaan turvalliset ja otolliset puitteet flow-kokemuksen syntymiselle. Loppu on hetkestä ja sinusta itsestäsi kiinni. Tervetuloa kokeilemaan käytännössä, voiko taiteen avulla päästä flow-tilaan ja tukea hyvinvointia.

Flow of Colors and Motion – Art Supporting Student Wellbeing

Workshop counselors:

Riitta Aho & Reetta Voutilainen

”All kind of teamwork is good. The kind where everybody must participate and share experiences. The kind that also has physical closeness, music, motion, and colors.” (A student’s comment on an Encounter Art group)

The workshop begins with a warm-up that helps the participants to orientate to the flow theme. The warm-up gently progresses through breathing and motion. The body and mind are awakened by walking, shaking oneself, and moving around in the space. Little by little the participants are led to seek their own place where art work takes place. Art is made with finger paints on a large kraft paper, spread on the floor. Working takes place on the floor, so that it is natural for the participants to stay on their knees for the duration of the workshop. Finger paints are water-soluble and non-poisonous, and can easily be washed away. Painting on large paper makes it possible to involve the entire body in the work. Colors and motions reflect the flow and whatever it means to each participant. Music—suitable for the theme—facilitates working. The appreciation round takes place by writing on paper an encouraging and positive “power sentence” for each participant. Every participant can share with the others what “flow” exactly means to him or her.

The feeling of joy arising from flow experiences has been proven to promote wellbeing, which is why it was chosen as the theme of the workshop. Flow cannot be forced, but it can, however, be gently enticed to appear. Motion, music and colors strive to create safe and favorable facilities for generating positive flow experiences. The rest depends on the moment and you. Welcome to test in practice whether flow can be attained and wellbeing boosted with the help of art.

Aiempaa kokemusta taiteen tai liikkeen tekemisestä et tarvitse. Pyrkimys avoimeen, virtaavaan mieleen ja suhtautumiseen riittää. Tule rohkeasti kokeilemaan työpajaa, jota voi soveltaa opiskelijoiden hyvinvoinnin edistämisen lisäksi esimerkiksi lasten, nuorten ja perheiden kanssa tehtävässä työssä.

Työpajan kieli: englanti (tarvittaessa ohjeet annetaan myös suomeksi)

You do not need earlier experience in art or movements: aspiration for an open and flowing mind and attitude is sufficient. Come and check out the workshop that—in addition to promoting student wellbeing—can be applied to work conducted with, for instance, children, the young, and families.

Language of the workshop: English (when required, instructions can be provided in Finnish as well)

Erilainen hämmästyttävä yhteistyö

Työpajan ohjaajat:

Tanja Hyyrynen & Titta Kärnä

Tule mukaan kokemaan uusi yhteinen elämys! Ajatuksena on tehdä taidekuvien inspiroimana pieni työ yksin, josta lopuksi kasvaa koko ryhmän yhteinen teos. Taidetyöskentelyn materiaalina käytämme öljyvahaliituja sekä pieniä apuvälineitä. Työpajan lopuksi kokoamme työn yhteen sekä jaamme työn herättämiä ajatuksia, tuntemuksia ja kokemuksia toinen toisillemme. Työskentelyyn ei vaadita aiempaa koemusta kuvan tai taiteen tekemisestä.

Tämäntyyppisen ryhmässä tehtävän työn muoto on turvallinen tapa aloittaa taidetyöskentely, jos ryhmässä kynnys taiteen tekemiselle on suuri. Ryhmätyötä tehdessä jokaisella ryhmäläisellä on mahdollisuus vaikuttaa yhteiseen tuotokseen. Taiteen tekeminen ryhmässä on voimaannuttava ja iloinen yhdessäolon kokemus!

Työpajan tekniikkaa voi soveltaa kaikenikäisille ryhmille lapsista ikääntyneisiin. Työpajan ohjaajat ovat yhdessä pitäneet keväällä 2012 Kohtaamistaideryhmää Simonkylän vanhustenkeskuksessa.

Työpajan kieli: suomi

Different Kind of Amazing Cooperation

Workshop counselors:

Tanja Hyyrynen & Titta Kärnä

Come and join us to share a new experience! The basic idea is to make a small work of art by oneself, inspired by pictures of art, which will finally grow into the entire group's joint work of art. As materials, we use oil pastel crayons and small tools. At the end of the workshop, we collect the individual works of art into an entity and share the thoughts, feelings and experiences the art work aroused in us. Art work at the workshop does not require any previous experience in making pictures or art.

This kind of teamwork is a safe way to start art work, if you have a high threshold of making art in a group. When doing together, each member of the group has the possibility of influencing the joint output. Making art in a group is an empowering and joyful experience of being and doing together!

The workshop technique is applicable to people of all ages: from children to the elderly. In the spring of 2012, the workshop counselors headed an Encounter Art group at Simonkylä senior citizens' center.

Language of the workshop: Finnish

Kohtaamistaiteen tulevaisuus – yhteistä visiointia

Työpajan fasilitaattorit:

Hannele Niiniö & Tiina Pusa

Kohtaamistaiteen historia osoittaa, että innostuksella saadaan jo muutamassa vuodessa paljon aikaan. Kohtaamistaiteen kuuteen vuoteen on sisältynyt kolme prosessia, jotka menevät osittain limittäin: vv. 2006-2009 verkostojen rakentaminen ja Active Artin pilotit, vv. 2009-2010 formaalimman koulutuksen aloittaminen (erikoistumisopinnot ja rekisteröinti viralliseksi tuotemeriksi) sekä vv. 2008-2012 kansainvälisten verkostojen ja kehittämistyön aika. Tulevaisuuden suunnitelmissa on selkeitä tavoitteita, kuten oppikirjan kirjoittaminen ja koulutuksen kehittäminen. Vielä enemmän on innostavia mahdollisuuksia niin tutkimuksen, koulutuksen kuin menetelmän kehittämisen ja levittämisenkin saralla. Näitä mahdollisuuksia tutkimme tässä työpajassa.

Kohtaamistaiteilijoiden ja ohjaajien määrän lisääntyessä tarve omalle yhdistykselle on ilmeinen. Yhdistyksen perustamisesta on puhuttu kohtaamistaiteilijoiden tapaamisissa. Ehkä jo tänä vuonna? Yhdistys voisi anoa Japanin Clinical Art –yhdistyksen jäsenyyttä, hakea rahoitusta kehittämistyölle, pitää yllä rekisteriä ohjaajista ja tarjota täydennyskoulutusta.

Tulevaisuudessa eritasoiset ja -pituiset koulutukset ovat Laurea-ammattikorkeakoulun tehtävä-alueella ja muuta kehittämistä ja levittämistyötä tehdään varmaan hyvässä yhteistyössä. Pilottien myötä alkaneet ohjaajakoulutukset sekä Kohtaamistaiteen erikoistumisopinnot (30 op) ovat kaksi ensimmäistä tasoa ja luontevasti kolmas eli kouluttajakoulutus voisi toteutua ylempien ammattikorkeakoulututkinnon kautta.

Kohtaamistaide on syntynyt kansainvälisessä verkostossa ja vahvistunut kansainvälisen yhteistyön ansiosta. Kansainvälinen työ laajenee varmasti tulevaisuudessa sekä Aasiassa, että Euroopassa, jossa Suomen Kohtaamistaide on tähän mennessä ensimmäinen Clinical Art –menetelmän sovellus.

Future of Encounter Art – Creating visions Together

Workshop facilitators:

Hannele Niiniö & Tiina Pusa

The history of Encounter Art witnesses that a lot can be accomplished in just a few years. The six years of Encounter Art include three—partly overlapping—processes: from 2006 to 2009, building networks and Active Art pilots; from 2009 to 2010, beginning more formal training (specialization studies and registering Encounter Art as an official trademark); and the years 2008-2012 can be considered an era of international networks and development. We have clear plans for the future such as writing a textbook and further developing our training operations. There are even more interesting possibilities in the fields of research, education, as well as developing and spreading the method. Those are the possibilities we will investigate in this workshop.

With the increase in the number of Encounter Art artists and counselors, there is an obvious need for an association of our own. Founding an association has been discussed at meetings of Encounter Art artists. Perhaps it will already happen this year? The association could apply for membership in the Japanese Clinical Art Association, seek funding for R&D, keep a record of counselors, and offer extension studies.

In the future, training at different levels and of different duration are the responsibility of Laurea University of Applied Sciences, and other development and expansion will surely be conducted in good cooperation. Training of counselors and specialization studies in Encounter Art (30 study credits), which were launched in connection with the pilots, constitute the first two levels. The third level, that is, training of trainers, could be accomplished by means of postgraduate polytechnic degrees.

Encounter Art was born in an international network and it has strengthened through international cooperation, which is certain to expand to both Asia and Europe where the Finnish Encounter Art concept is currently the first application of Kotimaiset verkostot ovat olleet tärkeitä Kohtaamistaiteessa alusta asti, erityisesti Vantaan ja

Espoon kaupunkien sekä Foibe-säätiön kanssa. Yhteistyö Metropolialueen ammattikorkeakoulujen kanssa on vahvistumassa ja tällä hetkelläkin Metropolian, HAMKin ja Taikin edustajat ovat Kohtaamistaiteen ohjausryhmässä. Tämä yhteistyö antanee tulevaisuudessa aivan uusia mahdollisuuksia.

Kohtaamistaiteen ryhmät ovat aina osa palvelujärjestelmää, olipa kyseessä lastensuojelun perheyhryhmä, palvelutalon muistisairaiden ryhmä tai työhyvinvoinnin ryhmä jossakin työyksikössä. Kohtaamistaiteen toimintatapojen kehittäminen suhteessa palvelujärjestelmään on eräs keskeisiä kehittämisen alueita tulevaisuudessa. Jo nyt tavoitteena on, että ryhmään osallistuminen näkyisi yksittäisen asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelmassa. Yksikön ja yhteisön tasolla on vielä monia kehitettäviä alueita.

Työpaja alkaa lyhyellä teemaan virittäytymisellä, jonka jälkeen jatketaan työskentelyä temaattisissa pienryhmissä. Pienryhmien tuotoksista keskustellaan yhdessä ja niitä hyödynnetään Kohtaamistaiteen kehittämistyössä jatkossa. Tervetuloa visioimaan Kohtaamistaiteen tulevaisuutta!

Työpajan kieli: suomi ja englanti

the Clinical Art method. National networks have been important for Encounter Art from the very beginning, especially cooperation with the cities of Vantaa and Espoo and the Foibe Foundation. Cooperation with universities of applied sciences in the metropolis is continuously getting stronger. Even now, the Encounter Art steering group includes members representing Metropolia University of Applied Sciences, HAMK University of Applied Sciences, and Aalto University School of Art and Design. This cooperation is likely to generate novel possibilities in the future.

Encounter Art groups always constitute a part of the service system, whether at issue is a child welfare family group, service house's group of people with memory disorders, or some work unit's wellbeing-at-work group. Developing Encounter Art approaches for the service system is one of the most essential future development focuses. Even at this point, we hope that participation in an Encounter Art group be entered in an individual customer's care and service plan. Nevertheless, many areas of development remain on both individual and communal level.

The workshop begins with a short tuning up to the theme, after which work is continued in theme-specific small groups. The products of the small groups are discussed with the entire group and utilized in future development of Encounter Art activities. Welcome to create visions for the future of Encounter Art!

Languages of the workshop: Finnish and English

Näyttelyluettelo

Matka Clinical Art - ja Kohtaamistaide -teosten pariin

Vanhan sananlaskun mukaan yksi kuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa. Kuvilla ja sanoilla on oma merkityksensä ja voimansa, ja toisinaan ne myös vahvistavat toisiaan. Tämän julkaisun valokuvat esittävät, millaisia töitä japanilaisissa Clinical Art - ja suomalaisissa Kohtaamistaide -ryhmissä on syntynyt. Teoskuvat dokumentoivat ryhmissä toteutettua taidetyöskentelyä ja tuovat sen samalla lähelle katsojaa. Kuvasarjat havainnollistavat, kuinka samasta teemasta syntyvät yksilöllisiä töitä ja kuinka esimerkiksi suhde luontoon on osa taidetyöskentelyä sekä japanilaisten että suomalaisten ryhmien toiminnassa.

Kuvissa olevat työt ovat nähtävillä Laurea-ammattikorkeakoulussa 8.-11.5.2012 osana Encounter Art promoting Wellbeing -konferenssia. Yhteisnäyttely ja kuvasarja koostuvat eri-ikäisten ryhmäläisten toteuttamista töistä. Mukana on taidetöitä, joiden tekijät ovat osallistuneet ryhmään joko asiakkaana tai työntekijänä. Töissä on käytetty erilaisia materiaaleja ja tekniikoita öljypastelliliiduista märkähuovutukseen.

Yhteisnäyttely ja käsillä oleva julkaisu dokumentoivat ensimmäistä kertaa samanaikaisesti sekä Japanissa että Suomessa toteutettua toimintaa. Niiden mahdollistamisesta kuuluu iso kiitos kaikille mukana olleille asiakkaille, ohjaajille sekä muille yhteistyökumppaneille. Monien ihmisten innostuneen osallistumisen kautta nämä kuvat ja työt saavat ansaitsemaansa laajempaa näkyvyyttä. Mukavia kohtaamisia kuvien ja yhteisnäyttelyn parissa!

Liina Kahelin
Näyttelykuraattori

Exhibition Catalogue

Journey to Clinical Art and Encounter Art works

As the saying goes, a picture is worth a thousand words. Images and works have their own meanings and strengths, and they sometimes reinforce one another. The photographs in this publication present the works of art created in Japanese Clinical Art groups and Finnish Encounter Art groups. The photos document the artwork implemented in the groups and bring it near the audience. Sets of photos illuminate how individual works of art arise from the same theme and, for instance, how the relationship with nature is part of artwork in both the Japanese and Finnish groups.

The works of art shown in the photos are exhibited at Laurea University of Applied Sciences, May 8-11, 2012, as part of the Encounter Art Promoting Wellbeing Conference. The joint exhibition and series of photos consist of works of art created by group participants of different ages. Included are also works of art whose makers participated in the groups as either customers or employees. A wide range of materials and techniques were deployed, ranging from oil pastel crayons to wet felting.

The joint exhibition and this publication - for the first time - document the activities conducted simultaneously in Japan and Finland. Thanks are due to all the customers, counselors, and partners involved. Furthermore, thanks to the enthusiastic participation of myriad people, these photos and works of art gain the wider-reaching visibility they deserve. Pleasant moments and meetings among the photos and joint exhibition!

Liina Kahelin
Curator of the Exhibition

Taidetta meidän kaikkien elämään

Japanin Clinical Art -seura, The Society for Clinical Art, perustettiin vuonna 2009. Sen tarkoituksena on tarkastella ja tutkia taiteen ja tunteiden välistä suhdetta, ja yhdistämällä esimerkiksi lääketieteellistä, hyvinvoinnin ja koulutuksen osaamista, se pohtii taiteen mahdollisuuksia ja luonnetta monialaisesti samoin kuin taiteen ilmentämisen metodologiaa sen käytännön tuottamisen tasolla. Lisäksi seuramme tavoitteena on toimia yhteistyössä keskeisten organisaatioiden kanssa ja osallistua eri maiden akateemisiin konferensseihin ja näin edistää Clinical Art -menetelmän tuntemusta.

Aasian maista Koreassa, Kiinassa ja Japanissa on pidetty akateemisia konferensseja teemaan liittyen, ja Clinical Art -menetelmän osalta jatketaan monialaista, kansainvälistä tutkimusta. Olemme erittäin iloisia siitä, että näissä konferensseissa on alusta saakka ollut mukana osallistujia Suomesta. On myös hyvin merkittävää, että Kohtaamistaide hyvinvointia edistämässä -seminaari, jota voidaan kutsua Clinical Art -seuran ”sisarseuraksi”, julkaisee konferenssijulkaisunsa EU:ssa.

2000-luvun myötä olemme kehittyneet paitsi teknologisesti myös astuneet kokonaisvaltaiseen informaatioyhteiskuntaan. Tämän kaiken keskellä on heitä, jotka sanovat meidän olevan menetämässä inhimillisyyttämme, olemme jäämässä jälkeen yhteiskuntarakenteiden muutoksissa. Tällaisena hetkenä meidän on entistäkin aktiivisemmin etsittävä voimaa taiteesta. The Society for Clinical Art Taiteen ytimessä ei ole mitään eriskummallista; jokainen voi olla luova ja pitää hauskaa ja nauttia taiteesta missä vaan ja milloin vaan. Uskon, että taide voi mahdollistaa meille yhdessä luomisen ilon ja suoda henkisesti rikkaamman elämän. Vaikka kunkin maan ympäristö on omanlaisensa, me voimme hyödyntää eri maiden ominaispiirteitä ja syventää ymmärrystämme ja tutkimustamme ja jakaa sitten saamamme tulokset. Haluan vielä onnitella konferenssin järjestäjiä julkaisustanne.

Toukokuussa 2012
Kijo Rokkaku, Puheenjohtaja
The Society for Clinical Art

Art for all of us

The Society for Clinical Art in Japan was founded in 2009, with the purpose of studying and researching the relationship between art and sensibility, and by collaborating fields such as medicine, welfare, and education, it explores the possibility and nature of art from an interdisciplinary perspective as well as the methodology of representation as a practical form of art production. In addition, our society aims to maintain solidarity with relevant organizations and academic conferences around the world, and thereby endeavor to promote the spread of clinical art. In Asia, we have launched academic conferences in Korea, China, and Japan, and continue research in clinical art with an interdisciplinary and international perspective. It is a great pleasure for us to have participants from Finland from the time of the establishment of the academic conferences in these three countries. There is deep significance in the fact that the Conference for Encounter Art Promoting Wellbeing, which could be called the “sister society” for the Society for Clinical Art, is issuing their journal in the European Union.

The 21st century has, along with advances in technology, entered into a full-fledged information society. In the midst of this, there are those that say we are losing our humanity, as a social phenomenon as we lag behind the changes in social structure. It is a time like this that we need to seek the power of art all the more. The essence of art is not anything special; anyone can be creative in a fun manner and can enjoy it anytime and anywhere. I believe art can be positioned as something that allows us to share the joy of creation, and spend a spiritually rich life. Although there may be differences in the environment of each country, let us take advantage of the characteristics of each other's country, deepen our studies and research, and share our results. Congratulations on the issuing of the journal of your conference.

May 2012
Kijo Rokkaku, Chairman
The Society for Clinical Art

私の手袋 | My gloves
Ikeda hospital class 2012, Ibaraki Pref., Japan
Seniors
Technique: Picture drawn by Oil pastel

私の手袋 | My gloves
Tarou Art class 2012, Tokyo, Japan
Senior | Technique: Picture drawn by Oil pastel

私の手袋 | My gloves
Da Vinci class 2012, Tokyo, Japan
Kids
Technique: Picture drawn by Oil pastel

石けん水で描く大根 | Japanese white radish
Tarou Art class 2012, Tokyo, Japan
Senior

Technique: Painted by sopy water on a black background by Chinese ink

石けん水で描く大根 | Japanese white radish
Ikeda hospital class 2012, Ibaraki Pref., Japan
Seniors | Technique: Painted by sopy water on a black background by
Chinese ink

石けん水で描く大根 | Japanese white radish

Da Vinci class 2012, Tokyo, Japan

Kids

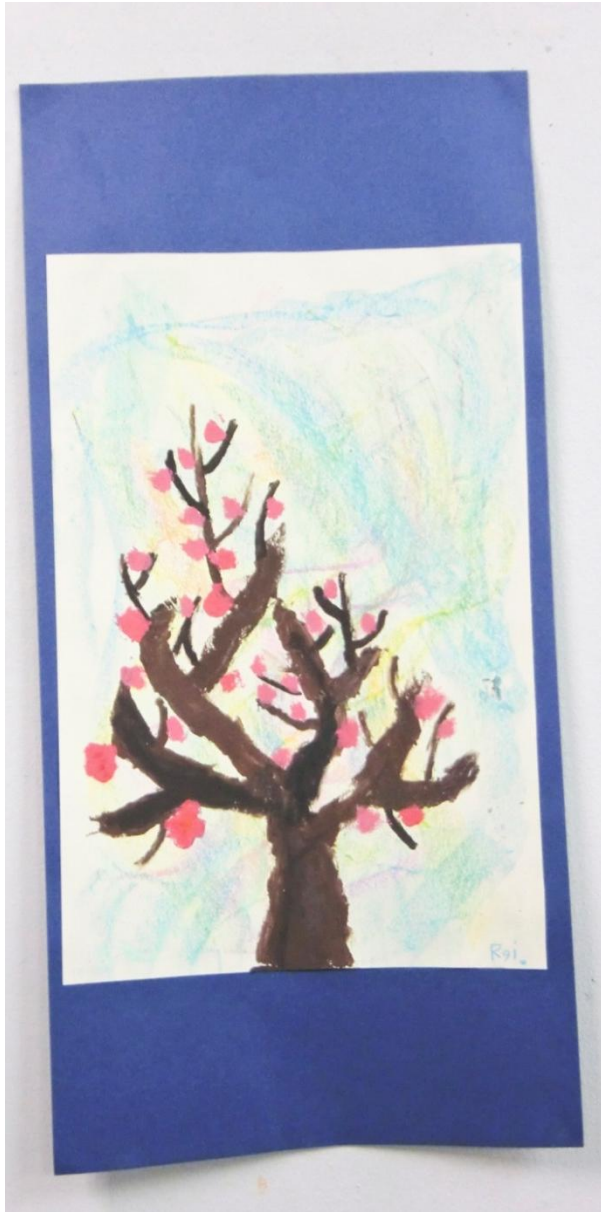
Technique: Painted by sopy water on a black background by Chinese ink

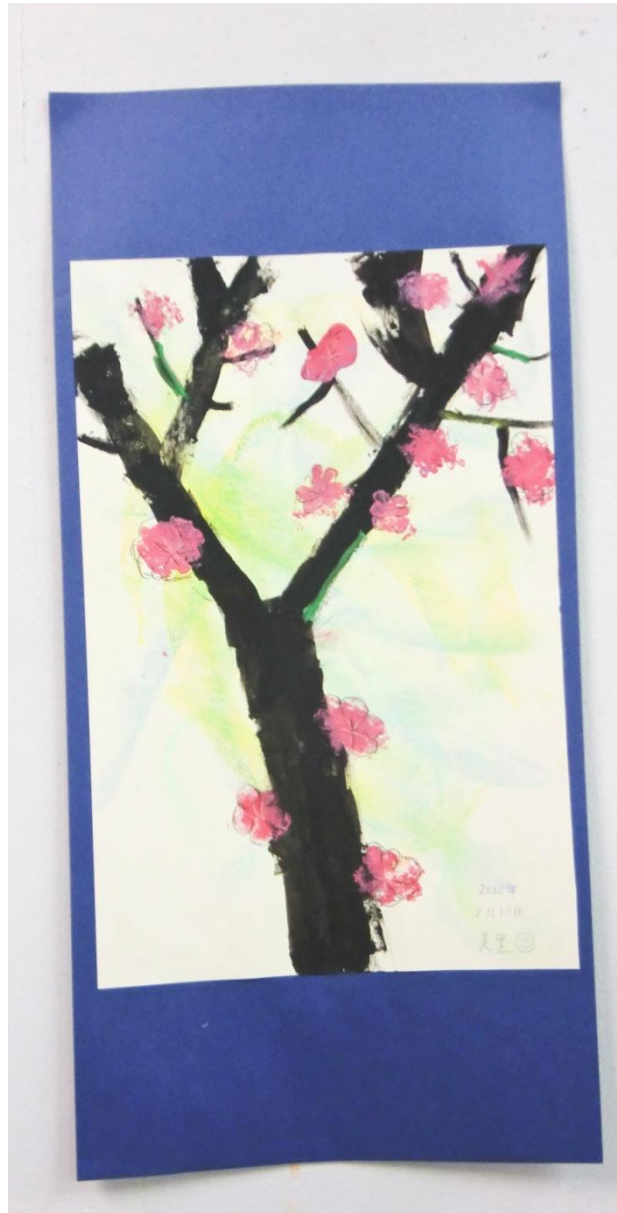
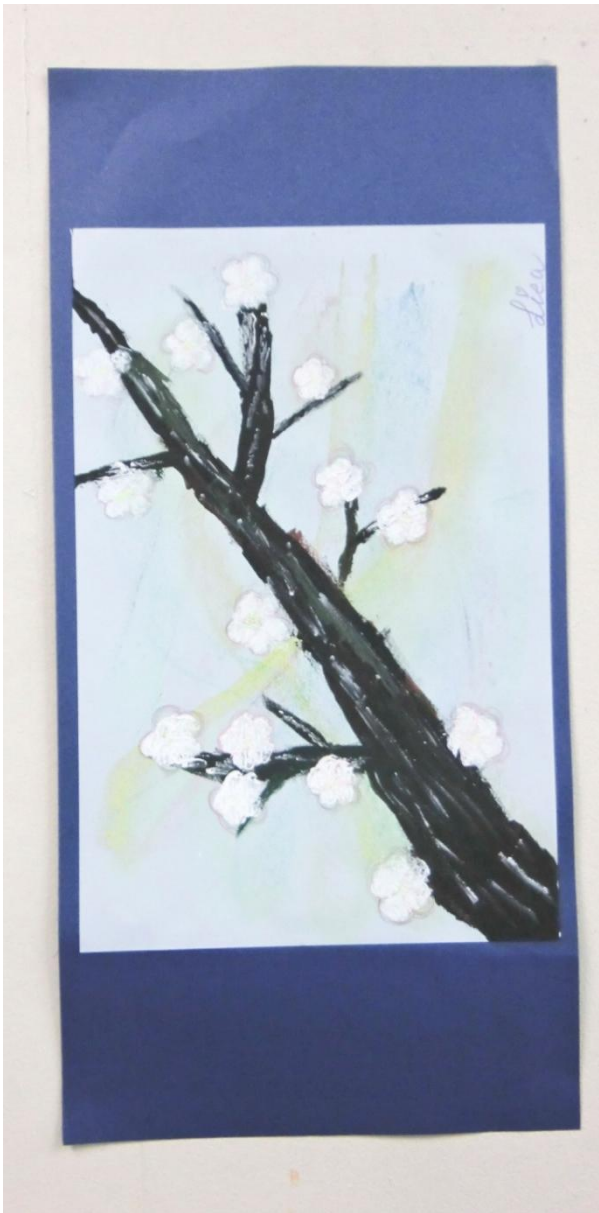

梅の花 | Plum-blossom
Da Vinci class 2012, Tokyo, Japan
Kids
Technique: Stamping by acrylic paints

梅の花 | Plum-blossom
Tarou Art class 2012, Tokyo, Japan
Seniors
Technique: Stamping by acrylic paints

菜の花 | Rape blossoms
Ikeda hospital class 2012, Ibaraki Pref., Japan
Seniors
Technique: Stamping by acrylic paints

菜の花 | Rape blossoms
Da Vinci class 2012, Tokyo, Japan
Kids
Technique: Stamping by acrylic paints

Sydämeltä sydämelle | From Heart to Heart
Tapiolan palvelukeskus 2012, Espoo, Suomi Finland
Ikäntyneet | Seniors
Tekniikka: märkähuovutus / Technique: wet felting

Osiomaalaus taideteoksesta Girl on a pillow, Picasso
Item Painting from Girl on a Pillow by Picasso
Tapiolan palvelukeskus 2012, Espoo, Suomi Finland
Ikääntyneet/ Seniors

Tekniikka: akryylimaali, kartonki / Technique: acrylic paint, paperboard

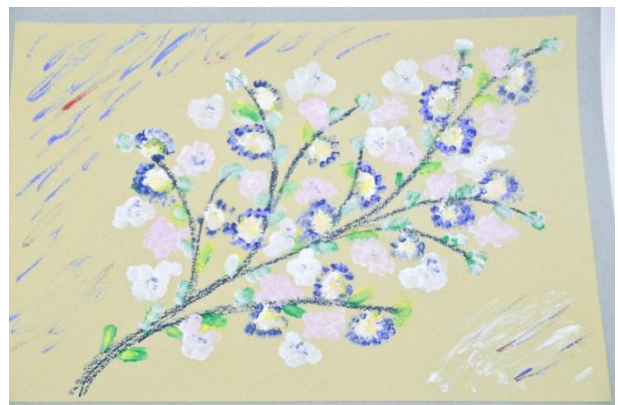

Play with Colors on a Big Surface | Värien leikkiä isolla pinnalla
Tapiolan palvelukeskus 2012, Espoo, Suomi Finland
Ikääntyneet/ Seniors
Tekniikka: öljypastelliliidut, voimapaperi / Technique: oil pastel, kraft
paper

Täydessä kukassa oleva oksa | Branches in Full Flower
Tapiolan palvelukeskus 2012, Espoo, Suomi Finland
Ikääntyneet/ Seniors

Tekniikka: akryylimaali, kartonki / Technique: acrylic paint, paperboard

Matka runon maisemaan | A Journey to Poem's Scenery

Tapiolan palvelukeskus 2012, Espoo, Suomi Finland

Ikääntyneet/ Seniors

Tekniikka: öljypastelliliidut, paperi / Technique: Oil pastel, kraft paper

Matka runon maisemaan | A Journey to Poem's Scenery
Tapiolan palvelukeskus 2012, Espoo, Suomi Finland
Ikääntyneet/ Seniors

Tekniikka: öljypastelliidut, paperi / Technique: Oil pastel, kraft paper

Omakeuva | Self Portrait

Työyhteisö, sosiaali- ja terveysala 2012, Vantaa, Suomi Finland

Henkilökunta/ Health and social workers

Tekniikka: akryy livärit, akryylimaalapaperi / Technique: acrylic paint, painter's paper

Naamio pois | Mask Off

Vanhusten palvelutalo 2010, Vantaa, Suomi Finland

Henkilökunta/ Sheltered home staff

Tekniikka: öljypastelliliidut, litoposteri / Technique: Oil pastel, litoposter paper

Huovutetut | Felted
Vanhusten palvelutalo 2010, Vantaa, Suomi Finland
Henkilökunta/ Sheltered home staff
Huovutetut/ Felted
tekniikka: märkähuovutus

Talvimaisema | Winter View

Simonkylän vanhustenkeskus 2012, Vantaa, Suomi Finland

Ikääntyneet/ Seniors

Tekniikka: silkkipaperi, pahvi, pullovärit, eläinsabluunat / Technique:
silk paper, cardboard, paint, fond

Talvisen metsän tunnelmat | Mikä sotku! Tuo tuiskuva lumi. | Hirvetkin jäälle kuolleet kaikki.
Mutta niin kaunis talvinen maisema | siellä kaikkea hyvää. | Mutta se talvinen lumipyry!
Puut jo notkuvat lumen alla, | pienet eläimet vilistävät talven leikkejä,
isot ovat rauhallisia. | Ja niin kova pakkanen!

Uusiopaperi | Organic paper
Simonkylän vanhustenkeskus 2012, Vantaa, Suomi Finland

Ikääntyneet / Seniors

Tekniikka: paperisilppu, vesi, piparkakkumuotit, curry, pippuri, nonparelli / Technique: paper chaff, water, gingersnap casts, curry, pepper, nonpareil

Omatekemä | Selfmade

Simonkylän vanhustenkeskus 2012, Vantaa, Suomi Finland

Ikääntyneet / Seniors

Tekniikka: huovutusvilla, puumuotti, kananmunan kuoret, pulloväri /
Technique: felting wool, wooden casts, egg cells, paints

Liituilua | Chalk working
Simonkylän vanhustenkeskus 2012, Vantaa, Suomi Finland

Ikääntyneet / Seniors

Tekniikka: öljyliidut, paperi, talkki, nenäliina, hammastikku/ Technique:
oil paints, paper, calc, tissue, tooth pick

Simonkylän vanhustenkeskus 2010, Vantaa, Suomi Finland

Ikääntyneet / Seniors

Savitaulut

Tekniikka: savi, luonnon materiaalit / Technique: clay, nature materials

Felting
Simonkylän vanhustenkeskus 2010, Vantaa, Suomi Finland
Ikäntyneet / Seniors
Tekniikka: neulahuovutus, piparkakkumuotit / Technique: needle felting, gingersnap casts

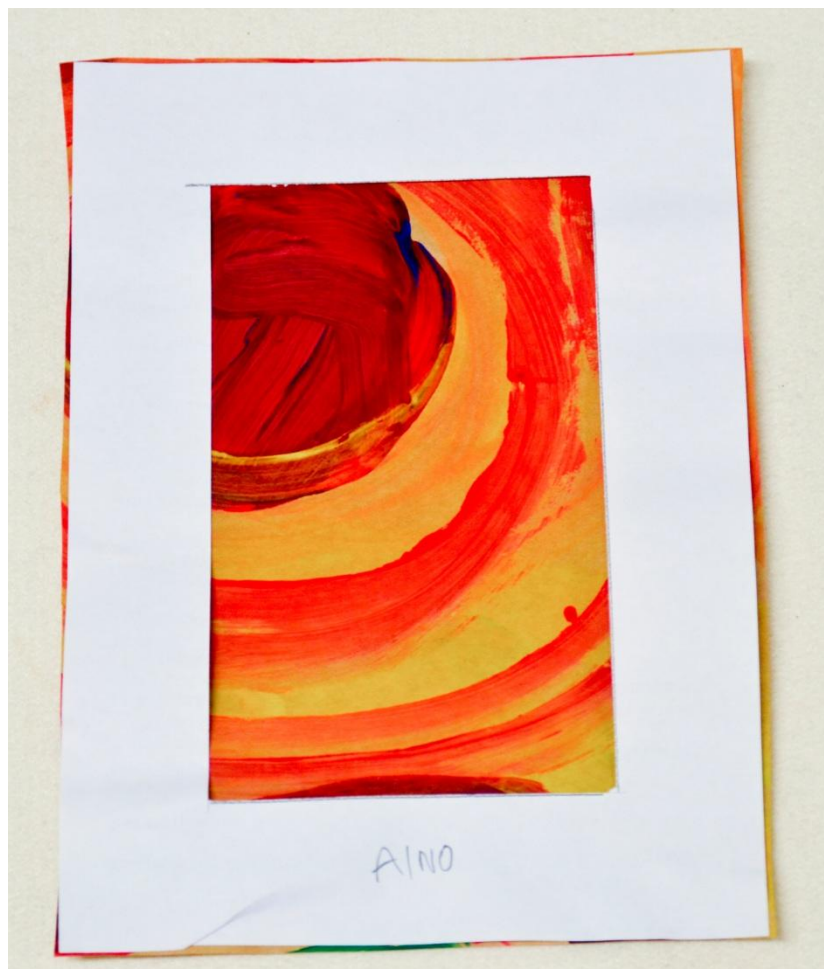

Värien iloa | Joy of Colours

Simonkylän vanhustenkeskus 2010, Vantaa, Suomi Finland

Ikääntyneet / Seniors

Tekniikka: akryylimaali, paperi / Technique: acrylic paint

Kirjoittajien ja työpajaohjaajien esittelyt

Ahos, Riitta, KM on sosiaalialan lehtori Laurea-ammattikorkeakoulussa. Hän on Kohtaamistaiteen –tutkimus- ja kehitystiimiin johtaja Laurea-ammattikorkeakoulussa.

Alanen, Anita, Sairaanhoidaja ja työnohjaaja. Hän valmistui Kohtaamistaiteen erikoistumisopinnoista Kohtaamistaiteen ohjaajaksi 2010. Alanen työskentelee Vantaan kaupungin vanhuspalveluissa.

Fujiki, Akihiro on taiteilija sekä Clinical Art –ohjaaja ja kouluttaja (JCAA). Hän työskentelee Japanin Clinical Art –yhdistyksessä koulutuksesta vastaavana johtajana.

Hiekkalinna, Pauliina on sosionomi (AMK) ja toimii Vantaan kaupungilla sosiaaliohjaajana. Hän valmistui Kohtaamistaiteen erikoistumisopinnoista Kohtaamistaiteen ohjaajaksi 2010.

Huttunen, Nadja on sosionomi (AMK) –opiskelija Laurea-ammattikorkeakoulussa. Hän valmistuu Kohtaamistaiteen ohjaajaksi keväällä 2012.

Hyyrynen, Tanja on sosionomi (AMK) –opiskelija Laurea-ammattikorkeakoulussa. Hän valmistuu Kohtaamistaiteen ohjaajaksi keväällä 2012.

Isotalo, Merja, FM toimii Terveyttä kulttuurista – verkostossa koordinaattorina. Isotalo on kulttuuriryittäjä.

Jyrkkiö, Armi, THL on yliopettaja Laurea-ammattikorkeakoulussa. Hän kuuluu Kohtaamistaiteen –tutkimus- ja kehitystiimiin Laurea-ammattikorkeakoulussa.

Kahelin, Liina on terveystieteiden yo, toimintaterapeutti (AMK) ja osallistunut Kohtaamistaiteen toiminnan kehittämistyöhön vuodesta 2010 alkaen. Hän on valmistunut Kohtaamistaiteen erikoistumisopinnoista Kohtaamistaiteen ohjaajaksi 2010.

Contributor presentations

Ahos, Riitta, MEd. is Senior Lecturer at Laurea University of Applied Sciences. She is the team leader of the Research and Development team of Encounter Art.

Alanen, Anita, Reg. Nurse and Supervisor. She graduated from Specialization Studies in Encounter Art in 2010. She works at the City of Vantaa's Services for the Elderly.

Akihiro Fujiki, Fresco painter, Class 1 Clinical Artist, Japan Clinical Art Association (NPO). He works as the Manager of Education at JCAA.

Hiekkalinna, Pauliina, is Bc.Social Services and works as Client Counselor at the City of Vantaa's social services. She graduated from Specialization Studies in Encounter Art in 2010.

Huttunen, Nadja, is a student of Social Services at Laurea UAS. She will graduate as client group leader of Encounter Art in spring 2012.

Hyyrynen, Tanja, is a student of Social Services at Laurea UAS. She will graduate as client group leader of Encounter Art in spring 2012.

Isotalo, Merja, is Master of Ph. and works as a coordinator at the Health from Culture Network in Finland. She is an entrepreneur in the field of culture.

Jyrkkiö, Armi Lic (Health sc) is Principal Lecturer at Laurea University of Applied Sciences. She is a team member of the Research and Development team of Encounter Art.

Kahelin, Liina is Occupational Therapist and student of Health Sciences and has been a member of the Encounter Art development team since 2010. She graduated from Specialization Studies in Encounter Art in 2010.

Keski-Orvola, Mia on taiteilija, graafikko ja sosiaali- kasvatukseen suuntautunut sosionomi (AMK).

Keto, Taina työskentelee Espoon kaupungin van- husten palveluissa askartelun- ja viriketoimin- nanohjaajana. Hän valmistui Kohtaamistaiteen erikoistumisopinnoista Kohtaamistaiteen ohjaajak- si 2010.

Kumpulainen, Päivi on sosionomi (AMK) toimii ai- kuisten kehitysvammaisten ohjaajana asumispalve- luissa. Hän valmistui Kohtaamistaiteen erikoistu- misopinnoista Kohtaamistaiteen ohjaajaksi 2010.

Kärnä, Titta on viriketoiminnanohjaaja. Hän valmis- tui Kohtaamistaiteen erikoistumisopinnoista Koh- taamistaiteen ohjaajaksi 2010. Kärnä työskentelee Vantaan kaupungin Hoiva-asumisen palveluiden yksikössä, Simonkylän vanhustenkeskuksessa.

Lumila, Kaisu on sosionomi (AMK). Kaisu Lumila opiskeli sosionomiksi Laurea- ammattikorkeakoulussa Tikkurilassa vuosina 2008-2011, jossa hänen opintojensa suuntautumi- nen oli Luovuus osallisuuden vahvistajana – vaihtoehto. Kaisu Lumila on työskennellyt lasten- suojelussa ja aikuissosiaalityössä opintojensa aika- na ja valmistumisen jälkeen.

Lund, Virpi on sosiaalialan lehtori Laurea- ammattikorkeakoulussa, Otaniemessä. Hän valmis- tuu Kohtaamistaiteen ohjaajaksi keväällä 2012.

Niiniö, Hannele KM, TO on sosiaalialan lehtori ja Active Innovation Net –verkoston projektipäällikkö Laurea-ammattikorkeakoulussa. Niiniö kuuluu Kohtaamistaiteen –tutkimus- ja kehitystiimiin Lau- rea-ammattikorkeakoulussa.

Oshiro, Taizo on apulaisprofessori Tohoku Fukushi Universityssä (TFU). Hän toimii useissa tehtävissä Clinical Art koulutuksessa sekä tutkimus- ja kehi- tystyössä. Oshiro on keskeinen asiantuntija Koh- taamistaiteen kehitystyössä.

Pekka, Pirita on sosionomi (AMK). Pirita Pekka opis- keli sosionomiksi Laurea-ammattikorkeakoulussa Tikkurilassa vuosina 2008-2011. Pirita Pekka työskentelee Tuomarilan perhetukikeskuksessa nuor- tenosasto Terhossa. Pirita Pekka yhdistää työssään sosiaalialan koulutuksen sekä aiemmin kertyneen taidelähtöisten työskentelymuotojen osaamisen.

Keski-Orvola, Mia is Artist and Graphic Designer and Bc. of Social Studies.

Keto, Taina works at the City of Espoo's Elderly Care Services as Client Group Leader of Rehabilita- tive Activity services. She graduated from Speciali- zation Studies in Encounter Art in 2010.

Kumpulainen, Päivi, is Bc.Social Services and works as Client Counselor in supported housing for disa- bled clients. She graduated from Specialization Studies in Encounter Art in 2010.

Kärnä, Titta works as Client Group Leader at Reha- bilitative Services at Simonkylä Senior Citizens' Center in the city of Vantaa. She graduated from Specialization Studies in Encounter Art in 2010.

Lumila, Kaisu graduated as Bc.Social Services from Laurea UAS in 2011 and works as Client Counselor in social services at the city of Vantaa. She has worked in child welfare as well as in social work with adults.

Lund, Virpi is Senior Lecturer in Social Services in Otaniemi Unit of Laurea University of Applied Sci- ences. She will graduate as client group leader of Encounter Art in spring 2012.

Niiniö, Hannele, MEd, Supervisor, is Senior Lecturer in Social Studies and Project Manager of the Active Innovation Network. She is a team member of the Research and Development team of Encounter Art.

Oshiro, Taizo is Ass.Professor at Tohoku Fukushi University (TFU). He works in several areas both in Clinical Art Education and Clinical Art Research and Development. Oshiro is the key expert in Encounter Art's development work.

Pekka, Pirita graduated as Bc.Social Services from Laurea UAS in 2011. She works at the Youth De- partment of Tuomarila Family Support Center. She combines in her work social studies and her previ- ous knowhow in art-based methods.

Pusa, Tiina TaM kuvataideopettaja ja Clinical Art – ohjaaja. Pusa on sosiaalialan lehtori Laurea-ammattikorkeakoulussa. Pusa kuuluu Kohtaamistaideteen –tutkimus- ja kehitystiimiin Laurea-ammattikorkeakoulussa. Hän viimeistelee taiteen ja vanhuuden välisiä merkityssuhteita käsittelevää väitöskirjaansa Aalto-yliopiston Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulussa.

Rankanen, Mimmu on TaM kuvataideopettaja, taideterapeutti ja kuvataiteilija. Hän on vastannut taideterapian opetuksesta Taideteollisen korkeakoulun taidekasvatuksen koulutusohjelmassa 2000-2011. Tällä hetkellä hän työskentelee Aalto-yliopiston Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulussa tutkijana, valmistellen taideterapiaa käsittelevää väitöskirjaansa.

Salminen, Mariela on diakoni ja sosionomi (YAMK). Salminen työskentelee Vantaan seurakunnassa diakonina. Hän valmistuu Kohtaamistaideteen ohjaajaksi keväällä 2012.

Valkama, Eija on ohjauksen artesaani. Hän valmistuu Kohtaamistaideteen ohjaajaksi keväällä 2012.

Vihma, Niina on sosionomi (AMK) ja valmistunut Kohtaamistaideteen erikoistumisopinnoista Kohtaamistaideteen ohjaajaksi 2010. Vihma toimii Helsingin kaupungin kriisityöntekijänä.

Voutilainen, Reetta PsM/ MA (psych.) on sosiaalialan lehtori Laurea-ammattikorkeakoulussa, Otaniemessä. Hän valmistui Kohtaamistaideteen erikoistumisopinnoista Kohtaamistaideteen ohjaajaksi 2010.

Pusa, Tiina, MaA, Teacher of Visual Art and Clinical Artist. Pusa is Senior Lecturer in Laurea University of Applied Sciences. She is a team member of the Research and Development team of Encounter Art. Her Doctoral thesis at Aalto University, School of Art, Design and Architecture, Department of Art, about meanings of art and old age is in its final stage.

Rankanen, Mimmu, MaA, Teacher of Visual Art, Art Therapist and Artist. She was Program Leader of Art therapy from 2000 to 2011 in the Art Education Program of the School of Art. At the moment, she works as a researcher at Aalto University, School of Art, Design and Architecture, Department of Art, finalizing her Doctoral thesis.

Salminen, Mariela, Master of Social Services and Church Social Worker at Vantaa congregation. She will graduate as client group leader of Encounter Art in spring 2012.

Valkama, Eija is Mentoring Artisan. She will graduate as client group leader of Encounter Art in spring 2012.

Vihma, Niina, Bc.Social Services works as Crisis Worker at the City of Helsinki. She graduated from Specialization Studies in Encounter Art in 2010.

Voutilainen, Reetta MA (psych.) is Senior Lecturer in Social Services in Otaniemi Unit of Laurea University of Applied Sciences. She graduated from Specialization Studies in Encounter Art in 2010.

